ชีวิตของข้าพเจ้า

โดย

เฮเลน เคลเล่อร์

อาภรณ์ ชาติบุรุษ ผู้แปล

หนังสือแปลชุด "เสรีภาพ" เล่มที่ 29

December 23, 1969

BOOK TRANSMITTAL SLIP

a. Post: USIS Bangkok, Thailand

b. Title of book: THE STORY OF MY LIFE (PART I)

c. Name of author: Helen Keller

d. Name of translator: Miss Arporn Chartiburus

e. Date of publication of original: 1905

f. American publisher: Doubleday & Company, Inc.

g. Local publisher: Progress

h. Language: Thai

หนังสือชุด
เสรีภาพ

ภาพปก

โดย

ปยุต เงากระจ่าง

พิมพ์ที่ก้าวหน้าการพิมพ์

๖๗/๓ ก. ซอยสันติกาญจน์ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ พระนคร

อุบล ชูเชื้อ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๒

ชีวิตของข้าพเจ้า

โดย

เฮเลน เคลเล่อร์

อาภรณ์ ชาติบุรุษ

แปลจาก

THE STORY OF MY LIFE (PART I)
by
HELEN KELLER

สำนักพิมพ์ก้าวหน้า

☐ จัดพิมพ์สำหรับบรรณาธิการ ☐

"นิตยสารเสรีภาพ"

ชีวิตของข้าพเจ้า

พิมพ์ครั้งแรก............กันยายน ๒๕๑๒

★ หนังสือในชุดนี้ที่ออกมาแล้ว ★

๑. มุ่งตะวันตก แปลจาก The Way West ของ เอ. บี. กัธรี จูเนียร์ (พิมพ์ถึง ๓ ครั้ง)

๒. เรื่องของข้าพเจ้านายแพทย์ ทอม ดูลี่ย์ แปลจาก Doctor Tom Dooley, My Story. (พิมพ์ถึง ๓ ครั้ง)

๓. เฮนรี่ ฟอร์ด นักสร้างรถยนต์ แปลจาก Henry Ford, Maker of The Model T ของ มิเรียม กิลเบิร์ต พิมพ์ ๒ ภาษา อังกฤษ แปลไทย รวมในเล่มเดียวกัน (พิมพ์ถึง ๒ ครั้ง)

๔. เพ็ญเดือนแปด แปลจาก Eighth Moon ของ เบ็ตต์ ลอร์ด ซึ่งเล่าโดย ซานซาน (พิมพ์ถึง ๓ ครั้ง)

๕. จากไนปั่นฝ้ายถึงยานอวกาศ แปลจาก From Spinning Wheel To Spacecraft ของฮาร์รี่ อี. นีล (พิมพ์ถึง ๒ ครั้ง)

๖. ครูสตรีเรืองนามของสหรัฐ แปลจาก Great Women Teachers ของ อลิซ เฟลมมิ่ง (พิมพ์ถึง ๒ ครั้ง)

๗. เกียรติศักดิ์นาวีสหรัฐ แปลจาก Brave Men, Brave Ships ของ เฮเลน ออร์ล็อบ (จำหน่ายหมดแล้ว)

๘. กรรมจำพราก แปลจาก Escape From Red China ของ ฮัมฟรีย์ อีแวนส์ (พิมพ์ถึง ๒ ครั้ง)

๙. เชน-เสือตะวันตก แปลจาก Shane ของ แจ็ค เชเฟอร์ (จำหน่ายหมดแล้ว)

๑๐. โธมัส อัลวา เอดิสัน แปลจาก The Story of Thomas Alva Edison ของมาร์กาเร็ต คัสซินส์ (พิมพ์ถึง ๒ ครั้ง)

๑๑. เวียดกง แปลจากเรื่อง Viet Cong : The Organization and Technique of the National Liberation Front of South Vietnam ของ ดักลาส ไพค์ (จำหน่ายหมดแล้ว)

๑๒. วรรณกรรมชั้นเอกของสหรัฐ แปลจาก Great Ameri-acn Short Stories รวบรวมโดย วอลเลซและแมรี่ สเตกเนอร์

๑๓. การเมืองแบบอเมริกัน แปลจาก Politics : The American Way ของ อับราฮัม ริบิคอฟ และ จอน โอ นิวมัน

๑๔. เลดี้ เบิร์ด จอห์นสัน แปลจาก Mrs. LBJ ของ รูธ มอนต์กอเมอรี่

๑๕. แม่น้ำมฤตยู แปลจาก River Flows East ของ นาน - กุง โพ

๑๖. วิตามินมหัศจรรย์ แปลจาก The Miracle of Vitamins ของ ดอริส เฟเบอร์

๑๗. วรรณกรรมชั้นเอกของสหรัฐ ฯ อันดับที่ ๒ แปลจาก Great American Short Stories รวบรวมโดย วอลเลซ และ แมรี่ สเตกเนอร์

๑๘. ยอดวีรชน แปลจาก Gallant Men โดย อี. แมคคินลี่ย์ เดิร์กเซน และ เอช. พอล เจฟเฟอร์ส

๑๙. ประธานาธิบดี — ตำแหน่งแห่งอำนาจ แปลจาก The Presidency : Office of Power โดย แจ็ค แบลล์

๒๐. ขึ้นศาล แปลจาก On Trial แปลจากภาษารัสเซียโดย แม็กซ์ เฮย์เวิร์ด

๒๑. ล้อหัก และเรื่องสั้นสรรแล้ว แปลจาก The Broken Wheel and Other Stories จากปลายปากกาของแปดนักเขียนเรื่องสั้นเรืองนามสหรัฐ ฯ

๒๒. นิกสัน : ภาพชีวิตทางการเมือง แปลจาก NIXON : A Political Portrait โดย เอิร์ล เมโซ และ สตีเฟน เฮสส์

๒๓. ยาวิเศษ แปลจาก The Wonder Drugs โดย เบริ์ล วิลเลี่ยมส์ และ แซมมวล เอปสไตน์

๒๔. ลิ่จื่อ แปลจาก The Adventures of Li chi A Modern Chinese Legend โดย ฮัมฟรี่ย์ อีแวนส์

๒๕. เลือดรักชาติ แปลจาก The Patriots ของ ซิดนี่ย์ คิงสลี่ย์

๒๖. ปกิณกคดี แปลจาก By–Line Ernest Hemingway รวบรวมโดย วิลเลี่ยม ไวท์

๒๗. แซมมวล มอร์ส ผู้คิดโทรเลข แปลจาก Samuel Morse and the Electronic Age วิลมา พริทชฟอร์ด เฮส์ พิมพ์ ๒ ภาษา อังกฤษแปลไทย รวมในเล่มเดียวกัน

๒๘. ชาวเกาะนอก แปลจาก The Off-Islanders โดย นาธาเนี่ยล เบ็นชลี่ย์

♣ *หนังสือในชุดนี้ที่จะออกต่อไป* ♣

เกวี๋ยนอพยพ และ ดวงดารา

โดย

มูริเอล บราวน์ และ มาร์กาเร็ต มี้ด

คำนำ

เฮเลน เคลเล่อร์ สำเร็จการศึกษามาจากวิทยาลัยแรดคลิฟในปี ค.ศ. ๑๙๐๔ และได้รับการยกย่องในผลการเรียนเป็นอย่างยิ่ง เธอได้เขียนหนังสือเล่มนี้ และได้รับการตีพิมพ์ในขณะที่เรียนอยู่ปีที่สองของวิทยาลัย เธอได้รับความช่วยเหลือในด้านการเขียน และได้กำลังใจจาก ชาร์ลส เทาวนเซน คอบแลน ผู้ซึ่งเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ และจากจอหน อัลเบิท เมซี นักวิจารณ์ทางวรรณกรรม เฮเลน เคลเล่อร์ เริ่มหนังสือของเธอ โดยการเล่าเรื่องชีวิตของเธอมาตามลำดับ เธอได้เล่าถึงการศึกษาและพัฒนาการต่าง ๆ ที่เธอได้รับจาก "*ครู*" ผู้เป็นที่รักยิ่งของเธอทั้งสิ้น และท่านผู้นั้นคือ แอนนี ซัลลิแวน ผู้ซึ่งได้ประคับประคองนำทางให้ เฮเลน เคลเล่อร์ ได้ค่อย ๆ หลุดพ้นออกมาจากความมืด ความเงียบสงัด และความโดดเดี่ยวอ้างว้าง ออกมาสู่โลกอันกว้างใหญ่ไพศาล

ตลอดระยะเวลา ๕๐ ปีที่ผ่านมา เฮเลน เคลเล่อร์ ได้พยายามทำให้ชีวิตของเธอเจริญงอกงามขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง เธอได้อุทิศชีวิตเพื่อการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่พิการ ทั้งทางตา

และหู เหมือนเธอ เราได้ทราบเรื่องราวเหล่านี้จากการปาฐกถา การเขียนบทความ และหนังสืออื่น ๆ เช่น มิดสตรีม มาย เลทเทอไลฟ (๑๙๒๙) เฮเลน เคลเล่อร์ เจอร์นัล (๑๙๓๘) และอื่น ๆ อีกเช่นกัน และในขณะเดียวกัน เธอได้ลงมือปฏิบัติงานให้แก่องค์การต่าง ๆ เช่น มูลนิธิอเมริกันสำหรับคนตาบอด อุทิศเวลาและชีวิตของเธอให้กับการศึกษาของคนพิการ ด้วยงานเหล่านี้ทำให้เธอต้องเดินทางไปยุโรป ไปตะวันออกใกล้และไกล อเมริกากลาง คานาดา และทุก ๆ ภาคของสหรัฐอเมริกา การปฏิบัติงานของเฮเลน เคลเล่อร์ มิได้แสดงให้ประจักษ์แต่เพียงจากประสพการณ์ของเธอเท่านั้น แต่เหนือสิ่งอื่นใดได้เป็นตัวอย่างในด้านการให้กำลังใจเป็นอย่างดี

ครูซัลลิแวน ได้เริ่มสอนหนังสือเฮเลน เคลเล่อร์ในปี ๑๘๘๗ ขณะนั้น เฮเลน มีอายุยังไม่ถึง ๗ ขวบ และเป็นที่รักยิ่งของพ่อแม่ เนื่องจากเป็นเด็กที่ช่วยตนเองไม่ได้เลย ต่อมาเธอได้ค่อย ๆ มีพัฒนาการขึ้น เริ่มมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นทางนำไปสู่การเรียนรู้ การค้นคว้าหาความจริง การได้ติดต่อกับเพื่อนมนุษย์ได้เปิดทางให้แก่เธอภายในระยะเวลาอันสั้นต่อมา

ความเป็นอัจฉริยบุคคลของครู ซัลลิแวน ก็มิได้ยิ่งหย่อนไปกว่าลูกศิษย์ ครูซัลลิแวนมาจากสถาบันเพอกินส์สำหรับสอนคนตาบอดในบอสตัน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงสำหรับงานเริ่มต้นของ แซมมัว กริดลิ เฮาว กับลอร่า บริดชแมน ครูซัลลิแวน มาจากตระกูลไอริชที่ยากจน และได้อพยพเข้ามาอยู่ในอเมริกาเมื่ออายุได้ ๑๐ ขวบ พ่อแม่ส่งเธอไปอยู่ที่โรงเลี้ยงเด็กที่มีชื่อแห่งหนึ่งในเมืองเทอสคเบอรี รัฐแมสสาชูเสท ในวัยเด็กเธอนี้ได้รับความกระทบกระเทือนใจมากเพราะถูกปล่อยปละละเลย และได้รับการบีบคั้นนานาประการ สิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้จิตใจของเธอแข็งแกร่งขึ้น และดวงตาของเธอก็มิได้สมประกอบเนื่องจากเป็นโรคทางตา จึงทำให้ตามืดมัวไปครึ่งหนึ่ง และอาการไม่ได้ดีขึ้นเลย ดังนั้นเธอจึงเริ่มชีวิตด้วยการเป็นครูสอนคนตาบอดโดยใช้ประสพการณ์ที่มีอยู่ผสมกับวิธีการสอนต่าง ๆ ที่เป็นแนวทางสอนคนตาบอดที่สถาบันเพอกินส์และเธอได้ดัดแปลงระเบียบวิธีการสอนให้เหมาะสมแก่นักเรียนแต่ละคน

บทเรียนบทแรกที่เฮเลนต้องเรียนรู้คือ การเชื่อฟังจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องฝึกเด็กน้อยผู้ดื้อดึงให้จงได้ ขั้นต่อไป

เธอจะเรียนเขียนพยัญชนะลงบนฝ่ามือ โดยให้เชื่อมโยงกับสิ่งของที่ครูนำมาให้เธอสัมผัสไปด้วยหรืออาจเป็นการแสดงท่าทาง อากัปกริยาก็ได้ ในขณะเดียวกัน เฮเลนได้เรียนวิธีเขียนพยัญชนะด้วยนิ้วมือของเธอเอง ต่อมาไม่ช้าได้หัดเขียน (เธอไม่ได้เรียนพูด จนกระทั่งอีก ๓ ปี ต่อมา แม้การพูดจะไม่ถูกต้องนักก็ตาม) หลังจากครูซัลลิแวน มาสอนเธอได้เพียงหนึ่งเดือน เฮเลน จึงเริ่มเข้าใจว่า "*ทุกสิ่งในโลกนี้มีชื่อ*" ดังนั้นเธอจึงเกิดความรู้สึกดื่มด่ำในความจริงข้อนี้และมีความกระตือรือร้นเป็นอย่างยิ่งที่จะเรียนรู้จักชื่อของทุกสิ่งเหล่านั้น แต่ทว่าครูซัลลิแวน ได้สอนคำต่าง ๆ ให้เฮเลนมากกว่าสิ่งของต่าง ๆ ที่เฮเลนรู้จัก ทำให้เฮเลนได้รับความคิดสำคัญ ๆ ไม่น้อยไปกว่าความจริงที่ว่าของทุกอย่างมีชื่อ แม้ว่าเธอจะยังไม่เข้าใจลึกซึ้งก็ตาม แต่ความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นสัญชาตญาณแห่งการผจญภัยของเธอ ทำให้เกิดคำถามขึ้นสองคำถาม คือ ของสิ่งนี้มีชื่อว่าอะไร และคำนี้เป็นชื่อของอะไร เป็นที่กล่าวกันว่างานที่ครูและลูกศิษย์ช่วยกันทำนี้ เปรียบได้ดังกำลังคนที่พยายามเคลื่อนเขื่อนเปี่ยโนอันแสนหนัก และทำนองเดียวกันกับความอดทนอย่างยอดยิ่งของคนงานถ่านหิน หรือเปรียบได้กับ

ความตั้งใจอันเด็ดเดี่ยว ของผู้ออกคำสั่งห้าม หรือความละเอียดอ่อนอย่างยิ่งยอดของนักกวี

เฮเลน เริ่มพิการทางตาและหู เมื่อเธออายุได้ ๑๙ เดือน เธอจำชีวิตในระยะนั้นไม่ได้เลย แต่ที่แน่ชัดคือหลังจากเธอหายจากป่วยในสมัยที่เธอเป็นเด็กและดวงตาของเธอก็มองไม่เห็นอีกต่อไป ทำให้เธอหมดความรู้สึกในเรื่องแสงและสี ยิ่งกว่านั้นหูของเธอยังฟังไม่ได้ยินเสียอีก ทำให้เธอไม่สามารถบอกความแตกต่างในเรื่องเสียง แต่เธอสามารถรับคลื่นเสียงที่แล่นมาสัมผัสกายเธอได้ ก่อให้เกิดการสั่นสะเทือนและจังหวะทางประสาท

โดยปกติ เฮเลนไม่สู้เป็นคนช่างบ่น แต่มีเรื่องหนึ่งที่เธอไม่สู้จะชอบใจนักก็คือ เธอไม่อาจไปไหนมาไหนได้อย่างอิสระ ต้องนั่งคอยให้คนมาช่วยนำเธอ สำหรับคนที่อยู่ในสภาพปกติโดยทั่วไป สามารถปรับตนเองให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้โดยอาศัย "*เครื่องรับภาพและเสียง*" คือตาและหูเป็นส่วนใหญ่ แต่เฮเลน เคลเล่อร์ จะต้องกระทำเช่นนั้นได้โดยไม่ต้องพึ่งการเห็นหรือการได้ยินอันเป็นประดุจ "*สัญญาณทางจราจร*" เลย และสิ่งที่ช่วยเธอมากนอกจากมือทั้งสองข้างของเธอแล้ว คือ การดมกลิ่น และ การสั่น

สะเทือนซึ่งก็อาจเป็นเรื่องไม่เที่ยงตรงนัก ทั้งยังอยู่ในวงแคบอีกด้วยนับเป็นการดำเนินชีวิตที่ไม่น่ารื่นรมย์เลย ยิ่งกว่านั้นยังดูเป็นเรื่องเหลือเชื่อ ถ้าเราจะคิดถึงว่ามีการใช้ประสาทสัมผัสน้อยถึงขนาดนี้ในชีวิตของมนุษย์ แต่ในทางปฏิบัติแล้วเราไม่ได้เกี่ยวข้องกับสัญญาณทางประสาทสัมผัสนัก หากเกี่ยวข้องกับสิ่งของที่ใช้เป็นสัญญาณมากกว่า และสิ่งของที่ใช้เป็นสัญญาณเหล่านี้ ไม่ว่าจะใช้เป็นสัญญาณโดยทางตาหรือหู สำหรับคนที่เป็นปกติ หรือโดยทางกลไก การสัมผัส การสั่นสะเทือน และการดมกลิ่น สำหรับคนพิการเช่นเฮเลน ก็จะเป็นของสิ่งเดียวกันนั่นเอง วิลเลียม เจมส์ ได้พูดไว้ในจดหมายที่เขียนถึง เฮเลน เคลเล่อร์ว่า "*โลกอันยิ่งใหญ่นี้ คือ โลกแห่งความเชื่อของเรา*" ดังนั้นประสาทสัมผัสเป็นเพียงครึ่งเสี้ยวของความรู้สึกในสุนทรียภาพ นักกวีนิพนธ์ที่ไม่ใช่นักจิตวิทยา ได้สอนเราบางอย่างในเรื่องเช่นนี้ และ เวิร์ดส เวิร์ธ ได้เขียนในเรื่องปีเตอร์ แบล ว่า "*ดอกพริมโรส ที่ขึ้นปริ่ม ๆ อยู่ริมน้ำนั้น ก็เป็นแต่เพียงดอกไม้สีเหลือง ๆ เท่านั้น สำหรับปีเตอร์แบล ไม่มีอะไรมากไปกว่านั้น*" และ "*ท้องฟ้าสีครามอ่อน ๆ ก็ไม่เคยก่อให้เกิดความรู้สึกดื่มด่ำในจิตใจของเขาได้*" แต่ เฮเลน เคลเล่อร์ มิได้เป็นเช่น

ปีเตอร์ แบล เนื่องจากเธอเป็นผู้ที่เปี่ยมไปด้วยความรู้สึกรักนิยมชมชื่นต่อทุกสิ่งที่อยู่รอบกายเธออย่างแท้จริง ดังนั้นความหมายของดอกพริมโรส และท้องฟ้าสีครามจึงเป็นสิ่งที่เธอคุ้นเคยด้วยเป็นอย่างยิ่ง และเธอมีความรู้สึกลึกซึ้งภายในจิตใจต่อสิ่งเหล่านี้

ลองคิดถึง เฮเลน เคลเล่อร์ต่อไปว่าถ้าเช่นนั้น เธอยังขาดอะไรอยู่ ถ้าจะตัดประสพการณ์ของเธอออกไปเสียโดยลบสิ่งที่เห็นด้วยตาและได้ยินด้วยหู ดังนั้นมีอะไรที่เธอยังไม่รู้ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และสังคมและยังมีสิ่งของอีกนานาชนิด ต่อมาได้เรียนรู้จักชื่อด้วยการบรรยาย ด้วยวิธีแสดงอาการกริยาที่เหมาะสม และอารมณ์ต่าง ๆ ที่จะแสดงออกมาได้สิ่งของต่าง ๆ พิสูจน์ได้โดยใช้ประสาทสัมผัสที่เธอมีอยู่ เช่นความเยือกเย็นของน้ำขณะกำลังไหล ความหอมเย็นของดอกไม้ ประสพการณ์โดยประสาทสัมผัสของเธอนั้นเป็นไปด้วยการสั่นสะเทือน ด้วยการดมกลิ่น เหล่านี้เธอมีอย่างสมบูรณ์ เฮเลน เคลเล่อร์สามารถอ่านอารมณ์และสีหน้าของคนได้ด้วยการคลำของนิ้วมือ เหมือนดังที่คนเราอ่านสีหน้าคนด้วยตา ดังนั้นแม้เธอจะสูญเสียนัยน์ตาไปและหูไม่สามารถรับสรรพสำเนียงใด ๆ ก็ตาม แต่เธอก็

มิได้สูญเสียจิตใจตามไปด้วย เฮเลน เคลเล่อร์ สามารถคิด เปรียบเทียบ จำ มีความหวัง มีความสัมพันธ์ มีความคิดคำนึง คาดคะเน และมีความรู้สึกได้เป็นอย่างดี โลกของเธอเป็นเช่นเดียวกับโลกของบุคคลอื่น ๆ ซึ่งได้ยอมรับเธอเข้าสู่จักรวาลเดียวกัน ให้ได้มีส่วนร่วมด้วยในกิจกรรม โดยเหตุที่เฮเลนเป็นผู้สนใจในกิจกรรมมีความกระตือรือร้น ช่างเล่นมีอารมณ์ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะติดต่อ ด้วยเหตุดังนี้ เธอจึงก้าวออกไปสู่โลกและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

เฮเลน เคลเล่อร์ เป็น '*เป็นคนพิการ*' แต่แท้จริงแล้วเธอมิใช่คนพิการ สิ่งที่ทำให้เธอเด่นผิดแผกจากผู้อื่นนั้นไม่ใช่ความพิการของเธอเลย แต่เป็นความสามารถที่เอาชนะความพิการนั้นได้ และได้รับผลกำไรอันยิ่งใหญ่ไพศาล เธอขอความเห็นอกเห็นใจ ความเข้าใจ แต่มิได้ขอความสงสาร ผู้ที่ได้รู้จักเธอหรือเข้าใจในตัวเธอ อดมีความรู้สึกชมเชย กตัญญูต่อสตรีผู้นี้มิได้ เราอาจคิดว่าเธอคงจะหลงระเริงต่อความเมตตาปรานีที่ได้รับ แต่ครูซัลลิแวนได้ช่วยให้เธอรอดพ้นจากความหลงระเริงดังกล่าว และในการดำเนินชีวิตต่อมา เฮเลนได้พยายามช่วยตนเอง โดยใช้

ไหวพริบอันฉับไวของเธอและยอมรับความจริง และสภาพของตนอย่างกล้าหาญ ชีวิตมิได้เห็นสิ่งง่ายสำหรับเธอ แต่เธอก็มิได้หนีจากมัน เธอต้องผจญกับความทุกข์ยากหลาย-ครั้งหลายคราว เธอมีความรู้สึกอ่อนไหวเป็นพิเศษต่อความทุกข์ยากของมนุษย์โดยทั่วไป ดังจะเห็นได้จากคำพูดของเธอเองที่ว่า "*ขณะที่วันเวลาผ่านไป การมองโลกในแง่ดีอย่างไม่ค่อยมีความคิดนักของข้าพเจ้า ได้เปลี่ยนไปสู่ความเชื่ออย่างลึกซึ้งต่อความจริงอันน่าเกลียดยิ่งของโลก แต่กระนั้นก็ตาม ข้าพเจ้ายังมีความหวังสำหรับสิ่งต่าง ๆ ที่จะให้ดีงามขึ้น ข้าพเจ้าจะทำงานต่อไปเพื่อสิ่งเหล่านั้น แม้ว่าจะต้องเผชิญหน้ากับความพ่ายแพ้ก็ตาม*"

ข้าพเจ้าติดต่อกับเฮเลน เคลเล่อร์ไม่สู้จะบ่อยนักแต่อดที่จะระลึกถึงการที่ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับเธอมิได้ ขณะนั้นข้าพเจ้าเป็นครูได้เพียงสองปี อยู่ที่ฮาวาร์ด ส่วนเฮเลนกำลังเรียนอยู่ปีสุดท้ายที่แรดคลิฟ เธอได้เรียนวิชาประวัติปรัชญาสังเขปกับข้าพเจ้า สิ่งที่ข้าพเจ้าจำได้ดีที่สุด คือ สีหน้า รอยยิ้มและท่าทางที่ดูเข้าอกเข้าใจ เมื่อสิ่งที่ข้าพเจ้าพูดได้พรั่งพรูเข้าไปสู่สมองของเธอโดยทางหูและมือของครูซัลลิแวน แม้จะเป็นการตอบสนองความเข้าใจล่าช้าไปบ้าง แต่ก็เป็นการ

แสดงออกตามแบบของเธอเอง โดยมิได้เลียนแบบมาจากเพื่อนร่วมชั้น และเมื่อข้าพเจ้าได้พบกับเธอ เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่เคมบริดช ที่บ้านเพื่อนของเธอคือ แมททิลด์ และ โรเบิต ไฟเฟอร์ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสคุยกับเฮเลนอย่างสนุกเห็นอกเห็นใจเป็นเวลาถึงสองชั่วโมง เราสนทนากันอย่างชนิด "*เปิดหัวใจต่อกัน*" ข้าพเจ้าได้รับความประทับใจเป็นอย่างยิ่งต่อการตอบสนองอย่างแจ่มชัดของเธอ ถ้าท่านได้มีโอกาสพูดคุยกับเฮเลน ท่านจะรู้ว่าตัวท่านเองได้เดินเข้าไปสู่ "*หูภายใน*" ของเธอและดวงตาในดวงใจของเธอ และข้าพเจ้าอยากจะกล่าวว่าเป็นการสนทนาในหมู่บุคคลที่มีหูตาดีไม่ได้พิการใด ๆ.

ราล์ฟ บาร์ตัน เพอรี่

บทที่หนึ่ง

ชีวิตของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้ารู้สึกหวั่นวิตกอยู่เหมือนกันในการเขียนชีวประวัติของตนเองครั้งนี้ และได้รั้งรออยู่นานพอสมควรในการที่จะเปิดเผยเรื่องราวชีวิตในสมัยเป็นเด็กออกมา ซึ่งชีวิตตอนนั้น ถูกหมอกสีทองครอบคลุมอยู่หนาทึบ อีกประการหนึ่งการเขียนชีวประวัตินั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ข้าพเจ้าพยายามรวบรวมความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ในสมัยเด็ก และได้พบว่าความจริง และความคิดฝันต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงอดีตและปัจจุบันให้ติดต่อกันนั้นดูจะแยกกันไม่ออก ผู้หญิงคนหนึ่งกำลังวาดภาพชีวิตวัยเด็กด้วยความคิดฝันของตนเอง ข้าพเจ้าจำได้ว่าชีวิตเริ่มต้นวัยเด็กของข้าพเจ้านั้น มีสิ่งประทับใจไม่มากนัก เพราะหลังจากนั้นมา เงามืดอันเปรียบเสมือนคุกได้เข้ามาครอบคลุมเหนือชีวิตจิตใจข้าพเจ้าเป็นส่วนใหญ่ ความชื่นชมยินดี รวมทั้งความเศร้าอันคลุกเคล้าอยู่ในวัยเด็กได้สูญสิ้นลงโดยสิ้นเชิง และแม้แต่การศึกษา ซึ่งข้าพเจ้า

ควรได้รับในวัยนี้ ก็หยุดชะงักลง ได้มีสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นกับข้าพเจ้า แต่เพื่อไม่ให้ผู้อ่านรู้สึกเศร้าหรือไม่สบายใจจนเกินไป ข้าพเจ้าจะพยายามเลือกเฉพาะภาพชีวิตที่ข้าพเจ้าคิดว่าน่าสนใจและสำคัญมาเล่าให้ท่านผู้อ่านฟัง

ข้าพเจ้าเกิดในเดือนมิถุนายน ปี ๑๘๘๐ ที่ทูสคัมเบียเมืองเล็ก ๆ แห่งหนึ่งทางรัฐอลาบามาตอนเหนือ

ครอบครัวทางฝ่ายบิดา สืบเชื้อสายมาจาก กาสปาร์ เคลเลอร์ ซึ่งเป็นชาวสวิส และได้เข้ามาตั้งหลักแหล่งที่รัฐแมรี่แลนด์ บรรพบุรุษผู้หนึ่งของข้าพเจ้าเป็นครูสอนคนหูหนวกคนแรกในซูริค และได้เขียนหนังสือเล่มหนึ่งเกี่ยวกับการศึกษาของคนหูหนวก และเป็นเหตุการณ์ประจวบเหมาะเหลือเกิน ที่ได้เกิดมีเด็กอย่างข้าพเจ้าเข้ามาร่วมเชื้อ-สายของเขาด้วย เป็นความจริงที่กล่าวกันว่า ไม่มีกษัตริย์องค์ใดที่จะไม่มีบรรพบุรุษซึ่งเคยเป็น และไม่มีทาสคนใดที่จะไม่ได้สืบเชื้อสายมาจากกษัตริย์

ปู่ของข้าพเจ้าเป็นลูกชาย กาสปาร์ เคลเล่อร์ ท่านได้มาจับจองที่ดินผืนใหญ่ และตั้งหลักแหล่งอยู่ที่อลาบามาเคยมีคนเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่าทุกๆ ปีท่านจะขี่ม้าจากทูสคัมเบีย

ไปฟีลาเดลเฟีย เพื่อไปซื้อสิ่งของสำหรับมาทำไร่นา และน้าของข้าพเจ้าได้เก็บรวมรวมจดหมายที่ท่านเขียนมาถึงครอบครัวไว้ เป็นจดหมายที่น่าอ่านมาก เล่าถึงเรื่องการเดินทางในครั้งกระโน้นไว้

คุณย่าเคลเล่อร์เป็นลูกสาวคนหนึ่งของนายทหารคนสนิทของ ลาฟาแยต ชื่อ อเล็กซานเดอร์ มัวร์ และเป็นหลานอเล็กซันเดอร์ สปอตวู้ต ซึ่งเป็นผู้ว่าการอาณานิคมเวอร์จิเนีย คุณย่าเป็นลูกพี่ลูกน้องอันดับสองของ โรเบิต อี ลี ด้วย

พ่อข้าพเจ้าชื่อ อาเธอร์ เอช เคลเล่อร์ เป็นร้อยเอกแห่งกองทัพบกฝ่ายสหพันธรัฐ แม่ของข้าพเจ้า คือ เคท แอดัมส์ เป็นภรรยาคนที่สองของพ่อและมีอายุอ่อนกว่ามาก คุณตาของแม่ข้าพเจ้า คือเบนจามิน แอดัมส์ ได้แต่งงานกับ ซูซานนา อี กู้ดฮู และตั้งหลักแหล่งที่เมือง นิวเบอรี รัฐแมสซาชูเสท ท่านมีลูกชายชื่อชาลส์ เกิดที่นิวเบอรีพอท แมสซาชูเสท และได้ย้ายไปอยู่เมือง เฮเลนนา รัฐอาแคนซอเมื่อสงครามกลางเมืองเกิดขึ้นเขาได้อยู่ข้างฝ่ายใต้ และได้ยศนายพลจัตวา และได้แต่งงานกับ ลูซี่ เฮเลน

เอฟเวอเรท ซึ่งเป็นตระกูลเดียวกับ เอ็ดเวิด เอฟเวอเรท และนายแพทย์ เอ็ดเวิด เอฟเวอเรท เฮล เมื่อสงครามสิ้นสุดลง ครอบครัวได้ย้ายไปอยู่เมืองเมมฟีส รัฐเทนเนสซี

เมื่อข้าพเจ้าเริ่มพิการ ไม่สามารถเห็นและได้ยินนั้น ข้าพเจ้าอยู่ที่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง มีห้องใหญ่อยู่ ๑ ห้อง และห้องเล็ก ๆ ๑ ห้องสำหรับคนใช้ เป็นประเพณีของชาวภาคใต้ที่จะสร้างบ้านเล็ก ๆ ขึ้นในบริเวณบ้านใหญ่ เพื่อจะได้ใช้ในกรณีที่จำเป็น พ่อได้สร้างบ้านที่มีลักษณะเช่นนี้ขึ้นหลังสงครามกลางเมือง และได้ย้ายเข้ามาอยู่หลังจากแต่งงานกับแม่ข้าพเจ้าแล้ว บ้านหลังนี้ปกคลุมด้วยเถาองุ่น และต้นกุหลาบ เลื้อยอยู่ทั่วไป นอกจากนั้นยังมีต้นฮันนี่ ซัคเคิล มองดูจากสวนแล้วจะเห็นว่าเป็นเหมือนซุ้มต้นไม้น่าอยู่ที่สุด เฉลียงเล็ก ๆ หน้าบ้านปกคลุมด้วยกุหลาบสีเหลือง และเซาเทิน ซิมแลค ซึ่งบีดบังทัศนียภาพภายนอกจนหมดสิ้น นก ฮัมมิ่ง และผึ้งชอบมาสิงสู่ ณ ที่แห่งนี้

ตัวบ้านใหญ่อยู่ห่างจากเรือนดอกไม้เล็ก ๆ ของเราไม่กี่ก้าว เราเรียกมันว่า ไอวี่สีเขียว เพราะตัวบ้านและต้นไม้รอบ ๆ และแม้แต่รั้วบ้านก็ปกคลุมด้วยพันธุ์ไม้เลื้อย

อันสวยงามแบบอังกฤษนี้ ส่วนมีลักษณะโบราณเก่าแก่เหล่านี้เป็นสวรรค์ของข้าพเจ้าในสมัยที่ข้าพเจ้าเป็นเด็ก

และก่อนที่ข้าพเจ้าจะมีครู ข้าพเจ้าชอบเดินคลำไปตามต้นบ๊อกซ์วู้ดที่ปลูกไว้เป็นรั้วรอบ ๆ บ้าน กลิ่นดอกไม้บางอย่างได้ชักนำให้ข้าพเจ้าได้เดินต่อไปจนพบดอกไวโอเล็ตและดอกบัวเป็นครั้งแรก และเมื่อใดก็ตามที่ข้าพเจ้าโกรธ ข้าพเจ้าจะลงมาซ่อนตัวสงบอารมณ์ท่ามกลางใบไม้ใบหญ้าเหล่านี้ มันช่างวิเศษจริง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสผ่อนคลายอารมณ์ในสวนแห่งนั้น ได้เดินจากที่แห่งหนึ่ง ไปยังที่อีกแห่งหนึ่งและเมื่อมาถึงเถาองุ่นอันแสนสวยงาม ซึ่งข้าพเจ้ารู้ได้ด้วยการคลำใบไม้และดอกไม้บ้าน ข้าพเจ้าก็รู้ได้ทันทีว่าเป็นเถาองุ่นที่ปกคลุมเรือนดอกไม้เล็ก ๆ ของเราที่อยู่ทางปลายสวนอีกด้านหนึ่ง นอกจากนี้แล้วยังมีดอกมะลิ และดอกผีเสื้อซึ่งมีกลิ่นหอมหวาน กลิ่นของมันนั้นบอบบางยิ่งราวกับปีกผีเสื้อ แต่ดอกกุหลาบเป็นดอกไม้ที่สวยน่ารักที่สุด ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นเถาดอกกุหลาบที่ถูกใจในเรือนต้นไม้ในภาคเหนือมากเท่ากับเถากุหลาบซึ่งขึ้นปกคลุมบ้านในภาคใต้ของข้าพเจ้า มันห้อยลงมาเป็นระย้าที่ระเบียงหน้า

บ้าน ทำให้บริเวณแถบนั้นหอมระรื่นไปด้วยกลิ่นกุหลาบ ในตอนเช้าตรู่เมื่อกุหลาบสัมผัสกับน้ำค้าง มันจะยิ่งอ่อนช้อยแลดูบริสุทธิ์ยิ่งนัก ข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่าบรรยากาศรอบตัวข้าพเจ้านี้ คือสวนสวรรค์ของพระผู้เป็นเจ้านั่นเอง

การเริ่มต้นชีวิตของข้าพเจ้านั้นเป็นไปอย่างธรรมดาเหมือนเด็ก ๆ โดยทั่วไป คือได้เกิดมาได้เห็นและได้รับทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งลูกหัวปีทุกคนได้รับ ต่อมาได้มีการปรึกษาเรื่องการตั้งชื่อ ทุกคนมีความเห็นว่าชื่อลูกคนหัวปีควรจะเป็นชื่อที่มีความหมายกว่าปกติธรรมดา พ่อเสนอชื่อ มิลเดรด เคมเบล เธอเป็นบรรพบุรุษของเราผู้หนึ่ง ซึ่งพ่อนับถือมาก และพ่อไม่คิดชื่ออื่นอีก ส่วนแม่ข้าพเจ้าได้เสนอให้ชื่อเหมือนคุณยาย คือ เฮเลน เอฟเวอเรท แต่ขณะที่พ่ออุ้มข้าพเจ้าไปรับศีลที่โบสถ์พ่อเกิดลืมชื่อที่ท่านคิดจะตั้งให้ข้าพเจ้า เมื่อผู้ทำพิธีในโบสถ์ถามชื่อเด็ก พ่อกลับจำไปว่าทุกคนตกลงให้เรียกข้าพเจ้า ตามชื่อคุณยาย ซึ่งมีชื่อว่าเฮเลน แอดัมส์

ข้าพเจ้าได้รับการบอกกล่าวว่า ตนเองเป็นเด็กที่อยู่ไม่สุข เจ้าอารมณ์ และชอบเลียนแบบ เมื่ออายุได้ ๖

เดือน สามารถพูดทักทายได้ แม้จะไม่ชัดนักก็ตาม และวันหนึ่งสามารถทำให้ทุกคนแปลกใจได้โดยการพูดว่า "น้ำชา, น้ำชา, น้ำชา" ได้อย่างชัดถ้อยคำ แม้แต่ขณะที่ข้าพเจ้าไม่สบาย ข้าพเจ้าจำคำ ๆ หนึ่งซึ่งได้พูดออกมาคือคำว่า "น้ำ" และข้าพเจ้าเริ่มทำเสียงหลังจากที่ข้าพเจ้าเป็นไข้แล้ว ข้าพเจ้าหยุดทำเสียง อา, อา เมื่อข้าพเจ้าเริ่มเรียนการสะกดคำ

ข้าพเจ้าเดินได้เมื่ออายุ ๑ ขวบ วันหนึ่งแม่ได้อุ้มข้าพเจ้าขึ้นจากอ่างอาบน้ำ แต่ทันใดนั้น ข้าพเจ้าได้ลื่นพลัดจากมือแม่ตกลงไปในอ่างอาบน้ำ คงจะเป็นเพราะเงาใบไม้ ซึ่งทอดบนพื้นห้องแกว่งไปมาท่ามกลางแสงอาทิตย์อันอบอุ่นจึงทำให้ข้าพเจ้าตื่นเต้นดิ้นลงไปโดยแม่คว้าตัวไว้ไม่ทัน ข้าพเจ้าหยุดดิ้นและร้องจ้า

แต่วันเวลาแห่งความสุขเหล่าโน้นคงไม่อยู่นาน ในฤดูใบไม้ผลิบรรยากาศทั่วไปเต็มไปด้วยเสียงนก รอบิน และนกม้อคกิ้ง ร้องเพลง ในฤดูร้อนบรรยากาศอบอวลไปด้วยกลิ่นหอมของดอกกุหลาบ และในฤดูใบไม้ร่วง เต็มไปด้วยสีสันนานาชนิด เช่น สีทอง สีแดงเข้มระบายอยู่ทั่วไป

เหล่านี้เป็นความชื่นชมยินดีของเด็กเล็ก ๆ คนหนึ่ง และแล้วในเดือนกุมภาพันธ์ ข้าพเจ้าไม่สบายมาก อันเป็นสาเหตุให้ ตา และ หู ของข้าพเจ้าบอดสนิท จากภาพ และสรรพสำเนียงใด ๆ นับตั้งแต่นั้นมา หมอได้อธิบายสาเหตุของโรคชนิดนี้ว่าเป็นเพราะกระเพาะอาหาร และประสาทได้รับการกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงและไม่รับรองว่าข้าพเจ้าจะมีชีวิตรอดต่อไป แต่ในตอนเช้าตรู่วันหนึ่ง อาการไข้ลดลงราวกับปาฏิหาริย์ทุกคนในครอบครัวดีใจมาก แต่ไม่มีใครรู้แม้กระทั่งตัวหมอเองว่า นั่นคือสัญญลักษณ์ของอาการที่ข้าพเจ้าจะไม่ได้ยิน และไม่ได้เห็น อีกต่อไปในชีวิตนี้

ข้าพเจ้ายังจำได้อย่างแม่นยำ ถึงความรู้สึกอันสับสนขณะที่ข้าพเจ้าไม่สบาย ข้าพเจ้าจำได้ถึงความอ่อนโยนเมื่อแม่ปลอบโยนข้าพเจ้าในยามตื่นและในยามที่ได้รับความเจ็บปวด ยามกระสับกระส่ายนอนไม่หลับเพราะพิษไข้ และความรู้สึกอันขมขื่นต่อแสงสว่างในชีวิต ซึ่งมืดมัวลงทุกวันคืนที่ผ่านไป สิ่งเหล่านี้เป็นความทรงจำ และข้าพเจ้าอยากจะคิดว่าเป็นเหตุการณ์ไม่จริง มันเป็นแต่เพียงความฝันร้ายเท่านั้น ต่อมาข้าพเจ้าได้เคยชินกับ ความเงียบ และความ

มืดสนิทซึ่งอยู่ล้อมรอบตัวทีละน้อย ๆ และเริ่มลืมความแตกต่างระหว่างชีวิตเก่าและชีวิตใหม่..... จนกระทั่ง ครูของข้าพเจ้าได้ก้าวเข้ามา ครูเป็นผู้ที่ช่วยให้ความรู้สึกของข้าพเจ้าดีขึ้นทุกประการ ระหว่าง ๑๙ เดือนแรกที่ข้าพเจ้าลืมตาดูโลกข้าพเจ้าได้รู้จัก ได้เห็นทุ่งนาอันกว้างใหญ่ไพศาล ท้องฟ้าอันมีสีสันนานาชนิด ต้นไม้ ดอกไม้ สิ่งเหล่านี้ยังคงแนบสนิทอยู่ในความนึกคิดของข้าพเจ้า แม้แต่ความมืดก็ไม่สามารถขจัดสิ่งเหล่านี้ให้หมดสิ้นไปได้ เพราะเมื่อเราได้เห็นแล้ว "สิ่งที่ธรรมชาติได้ปรากฏต่อหน้าเรา สิ่งเหล่านั้นย่อมเป็นของเรา"

บทที่สอง

ข้าพเจ้าจำไม่ได้ว่าอะไรเกิดขึ้นบ้างในเดือนแรกหลังจากไม่สบาย ข้าพเจ้าจำได้แต่เพียงว่า ข้าพเจ้าติดแม่มาก นั่งอยู่บนตักแม่ตลอดเวลา ติดสอยห้อยตามไปทุกแห่งที่แม่เดินทำงานอยู่ในบ้าน ข้าพเจ้าลูบคลำของทุกสิ่ง และสังเกตทุก ๆ อากัปกริยาการเคลื่อนไหวของทุกอย่าง ด้วยเหตุนี้เอง ทำให้ข้าพเจ้าเรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่าง และต่อมาข้าพเจ้าต้องการที่จะติดต่อกับผู้อื่นบ้าง โดยการทำเครื่องหมายขึ้น เช่นการสั่นศีรษะ แปลว่า "ไม่" พยักหน้าหมายความว่า "ใช่" การดึง แปลว่า "มา" และผลักหมายความว่า "ไป" ถ้าข้าพเจ้าต้องการขนมปัง ข้าพเจ้าจะทำท่าเลียนแบบการตัดขนมปัง และทาเนย ถ้าข้าพเจ้าอยากให้แม่ทำไอสครีม เป็นของหวาน สำหรับอาหารเย็น ข้าพเจ้าทำเครื่องหมายเครื่องทำความเย็น และอาการหนาวสั่น นับว่าแม่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง ในความพยายามที่จะให้ข้าพเจ้าเข้าใจหลาย ๆ อย่าง ข้าพเจ้า

รู้แม้แต่เวลา แม่ต้องการให้ข้าพเจ้าหยิบของบางอย่างให้ท่าน ข้าพเจ้าจะวิ่งไปทันทีขึ้นบันไดหรือไปที่ใดก็ตามที่แม่บอกให้ไปนำสิ่งนั้นมา โดยแท้จริงแล้ว ข้าพเจ้าเป็นหนี้ความรักอันแฝงด้วยความฉลาดอย่างล้ำลึกของแม่เป็นอย่างมาก ท่านมีส่วนช่วยให้ข้าพเจ้า ผ่านกลางคืนอันยาวนานเหล่านั้นไปได้ด้วยดี

ข้าพเจ้าได้เข้าใจมากขึ้นว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร เมื่ออายุได้ ๕ ขวบ ข้าพเจ้ารู้จักการพับผ้าและนำเสื้อผ้าสะอาด ซึ่งส่งมาจากห้องซักรีดไปเก็บเข้าที่ และรู้จักที่จะแยกเสื้อผ้าของตนเองออกจากของผู้อื่น ข้าพเจ้ารู้จนกระทั่งอากัปกริยาของแม่ หรือ น้า เมื่อแต่งตัวจะออกไปนอกบ้าน และข้าพเจ้าขอติดตามไปด้วยเสมอ เวลามีแขกมาที่บ้าน ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้าร่วมสนทนาด้วย และเมื่อแขกกลับข้าพเจ้าก็รู้จักวิธีที่จะโบกมือให้เป็นการอำลา ข้าพเจ้าจำท่าทางเหล่านี้ได้อย่างลางเลือน วันหนึ่ง มีสุภาพบุรุษหลายท่านมาเยี่ยมแม่ที่บ้าน ข้าพเจ้าคลำไปที่ประตูด้านหน้าและรู้สึกถึงเสียงต่าง ๆ ของผู้มาเยี่ยมเยียน ทันใดนั้นข้าพเจ้าวิ่งขึ้นบันไดไปก่อนที่ผู้ใดจะห้ามได้ เพื่อไปแต่งตัว

ต้อนรับแขก ข้าพเจ้ายืนหน้ากระจก ตามที่เคยเห็นคนอื่นปฏิบัติ ชะโลมศีรษะตนเองด้วยน้ำมัน และผัดหน้าด้วยแป้งหนาเตอะ สวมผ้าคลุมหน้าซึ่งยาวลงมาถึงไหล่ และสวมสุ่มกระโปรงรอบ ๆ บั้นเอวเล็ก ๆ เพื่อให้กระโปรงพองใหญ่ เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจึงลงมารับแขก

ข้าพเจ้าจำไม่ได้ว่ารู้สึกอย่างไร เมื่อรู้ว่าตนเองทำตัวแตกต่างกับผู้อื่น แต่ข้าพเจ้าก็รู้ก่อนที่ครูจะเข้ามาหาข้าพเจ้า เพราะข้าพเจ้าสังเกตว่าแม่ และพวกแขกเหรื่อทั้งหลายไม่ได้ใช้เครื่องหมายเป็นสื่อกลางในการสนทนาเหมือนที่ข้าพเจ้าใช้ แต่กลับใช้ปากของเขา ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าไม่เข้าใจ ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจยิ่ง จึงพาลพาโล เตะของทุกสิ่งและร้องกรีด ด้วยความโกรธ จนกระทั่งข้าพเจ้าเหนื่อยและหยุดไปเอง

ข้าพเจ้ารู้ดีว่าทำเช่นนี้ไม่ถูก และทำให้ เอลลา พี่เลี้ยงต้องเสียใจและเจ็บกาย เพราะแรงถีบเตะของข้าพเจ้า แต่เมื่อหายโกรธแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจ ข้าพเจ้าจำไม่ได้เหมือนกันว่า ความรู้สึกเช่นไรที่มักจะคอยห้ามปรามขัดขวางไม่ให้ข้าพเจ้าแผลงฤทธิ์ เมื่อข้าพเจ้าไม่ได้สิ่งที่ต้องการหรือเมื่อมีสิ่งใดมาขัดใจ

ในสมัยนั้นข้าพเจ้ามีเพื่อนเล่น เป็นเด็กนิโกร ชื่อ มาร์ธ วอชิงตัน ซึ่งเป็นลูกคนครัวของเรา และเจ้าแบล สุนัขล่าสัตว์ มาร์ธาเข้าใจเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าทำเป็นอย่างดี ดังนั้น จึงไม่ลำบากในการสั่งทำอะไรก็ตามที่ข้าพเจ้าต้องการ และข้าพเจ้าก็พอใจที่ได้มีอำนาจเหนือมาร์ธา มาร์ธาผู้แสนดีไม่ค่อยเคยขัดใจข้าพเจ้าเลย ข้าพเจ้าเป็นเด็กแข็งแรง ว่องไว และมีเหตุผลแปลก แตกต่างกับเด็กอื่นข้าพเจ้ารู้จักสภาพจิตใจของตนเองเป็นอย่างดี และมักจะดื้อดึงทำตามใจตนเองอยู่เสมอ แม้ว่าข้าพเจ้าจะต้องสู้ชนิดปากกัดก้นต่อยก็ไม่ถอยหนี เราใช้เวลาส่วนใหญ่ทำขนมอยู่ในครัว เช่น ทำโดนัท ทำไอสครีม บดกาแฟ และก็ทะเลาะกันในขณะที่ทำขนมเค้ก บางทีให้อาหารไก่และไก่งวง ซึ่งมาพันพัวอยู่ตามบันไดครัว บางตัวเชื่องมากจนมันเดินเข้ามากินอาหารจากมือข้าพเจ้า และมันยอมให้ลูบคลำมัน วันหนึ่งเจ้าไก่งวงตัวโตและตะกละตัวหนึ่งได้แย่งมันฝรั่งจากมือข้าพเจ้าแล้ววิ่งหนีไป เราจึงเอาอย่างเจ้าไก่งวงตัวนี้บ้าง คือ แอบขโมยขนมเค้กซึ่งคนครัวพึ่งทำหน้าเค้กเสร็จใหม่ ๆ แล้วออกไปพอให้ลับตาคนก็ช่วยกันกิน

อย่างไม่เหลือเลยสักชิ้นเดียว การกินมากเกินไปนี้เองทำให้ข้าพเจ้าไม่สบาย ข้าพเจ้าอดนึกถึงไก่งวงตัวนั้นไม่ได้ว่ามันจะมีอาการอย่างข้าพเจ้าไหมหนอ

เจ้านกกิ้งเนี้ย แอบทำรังอยู่ตามระหว่างทาง เกมส์อย่างหนึ่งที่ข้าพเจ้าชอบมาก คือ การเที่ยวหาไข่นกตามต้นหญ้า ข้าพเจ้าบอกมาร์ธาไม่ถูกเหมือนกันว่า เมื่อไรข้าพเจ้าต้องการออกไปหาไข่นกแต่ข้าพเจ้าจะเอามือ ๒ ข้างประกบกันแล้ววางลงบนพื้น ซึ่งหมายความถึงสิ่งกลม ๆ อยู่ในหญ้า มาร์ธาจะเข้าใจความหมายนั้นทันที เมื่อเราหาไข่นกได้ ข้าพเจ้าไม่ยอมให้มาร์ธาถือกลับบ้าน แต่ทำเครื่องหมายให้มาร์ธาเข้าใจว่า เธออาจจะทำมันแตกก็ได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะต้องเป็นคนถือเอง

มาร์ธา และข้าพเจ้าชอบไปที่เรือนเก็บข้าวโพด ในคอกม้า และสนามหญ้าที่มีการรีดนมวัวในตอนเช้า และตอนเย็น คนรีดนมมักจะอนุญาตให้ข้าพเจ้าเอามือไปวางบนตัววัวขณะที่เขากำลังรีดนม ทำให้ข้าพเจ้ารู้จักวัวดียิ่งขึ้นสมกับความอยากรู้อยากเห็น

การเตรียมตัว เตรียมบ้านสำหรับเทศกาลคริสต์มาสเป็นอีกอย่างหนึ่งที่ข้าพเจ้าชอบมากแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่รู้ถึง

ความหมายอันแท้จริงของคริสต์มาสก็ตาม แต่กลิ่นหอมอบอวลภายในบ้าน และขนมชิ้นเล็ก ๆ ที่มาร์ธา กับข้าพเจ้าได้รับแจกเพื่อช่วยให้เราไม่ส่งเสียงอีกทีกมากนัก ทำให้ข้าพเจ้าชอบมาก แม้ว่าบางครั้งเราจะรู้สึกเศร้าอยู่บ้างก็ตาม แต่ไม่ได้ทำให้ความยินดีในวันนี้ลดน้อยลงไป ทุกคนยินดีให้เราไปช่วยบดเครื่องเทศ ช่วยหยิบลูกเกต และช่วยเลียช้อนขนมให้หมด ข้าพเจ้าแขวนถุงเท้ายาวไว้ที่ปลายเตียงเหมือนดังที่คนอื่นทำ ข้าพเจ้าจำไม่ได้ถนัดว่าข้าพเจ้าสนใจในการทำเช่นนี้มากน้อยเพียงใด แม้ตอนที่ตื่นขึ้นมาตอนเช้ามืดเพื่อดูของขวัญ

มาร์ธา วอชิงตัน ชอบเล่นซนเหมือนข้าพเจ้าวันหนึ่งในฤดูร้อน เดือนกรกฎาคม เด็ก ๒ คน นั่งเล่นบนบันไดเฉลียงหน้าบ้าน เด็กคนหนึ่งดำราวกับไม้สีดา บนศีรษะมีเชือกรองเท้าผูกผมไว้กระจุกหนึ่ง อีกคนหนึ่งผิวขาวมีผมสีทองยาวหยักโศก เด็กคนแรกอายุ ๖ ขวบ คนที่สองอายุ ๒ หรือ ๓ ขวบ เป็นเด็กตาบอด คือตัวข้าพเจ้าเอง ส่วนเด็กคนนั้น คือ มาร์ธา เรากำลังเล่นตัดเชือกรองเท้าของเราเองและลามไปตัดใบไม้ดอกฮันนี่ ซัคเกอร์ ซึ่งอยู่ใกล้มือแล้ว

ข้าพเจ้าหันความสนใจจากสิ่งเหล่านี้ไปยังผมกระจุกหนึ่งของมาร์ธา ซึ่งมีลักษณะคล้ายเหล็กไขจุกขวดเป็นรูปเกลียว ครั้งแรกมาร์ธา ปฏิเสธ ไม่ยอมให้ข้าพเจ้าตัดผมเธอ ต่อมาก็ยินยอมโดยดี และเพื่อเป็นการยุติธรรมมาร์ธาจึงฉวยกรรไกรมาตัดผมทองหยักโศกของข้าพเจ้าบ้าง แต่ยังไม่ทันที่เหตุการณ์นี้จะดำเนินต่อไป แม่ข้าพเจ้าเข้ามาขัดจังหวะเสียทันท่วงที

แบล เจ้าสุนัขแก่และขี้เกียจของข้าพเจ้าชอบนอนหลับข้าง ๆ เตาไฟ มันไม่ชอบออกไปเล่นซุกซนกับข้าพเจ้ามากนัก ข้าพเจ้าพยายามจะสอนให้มันเข้าใจเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าทำแต่มันไม่สนใจเลย บางครั้งมันจะตื่นเต้นเสียนี่ เช่นเมื่อมันเห็นนก มันจะจดจ้องดูนกโดยไม่กระดุกกระดิกเลย ข้าพเจ้าไม่เข้าใจเหมือนกันว่าทำไมมันต้องทำเช่นนั้น แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าแบล ไม่ค่อยตามใจนายของมันนัก เรื่องนี้ทำให้ข้าพเจ้าไม่พอใจและเรื่องจะจบลงด้วยการทุบตีมันข้างเดียว แบลจะลุกหนีออกไปพร้อมทั้งบิดตัวอย่างเกียจคร้าน ทำเสียงฟุตฟีดอย่างไม่ค่อยพอใจนักแล้วไปนอนอยู่ด้านตรงข้ามเตาผิง ข้าพเจ้ารู้สึกผิดหวังในตัวมันมาก จึงต้องออกไปชวนมาร์ธาเล่นต่อไป

เหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีตนั้นยังคงแจ่มชัดอยู่ในชีวิตจิตใจของข้าพเจ้า และยิ่งเพิ่มพูนความรู้สึกเงียบเหงาให้แก่ชีวิตอันปราศจากจุดหมายปลายทางนี้ยิ่งขึ้น

วันหนึ่ง ข้าพเจ้าทำน้ำหกราดผ้ากันเปื้อน ข้าพเจ้าจึงถอดออกมาผึ่งที่หน้าเตาไฟ ซึ่งอยู่ในห้องนั่งเล่น แต่ผ้ากันเปื้อนมิได้แห้งทันใจข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงนำมันเข้าไปใกล้ถ่านที่กำลังร้อนจัด ทันใดนั้นได้เกิดเปลวไฟลุกติดเสื้อผ้าที่ข้าพเจ้ากำลังสวมอยู่ ข้าพเจ้าส่งเสียงร้องด้วยความตกใจ วินนี่ พี่เลี้ยงเก่าแก่ได้เข้ามาช่วยข้าพเจ้าทัน วินนี่ได้โยนผ้าห่มคลุมตัวข้าพเจ้าซึ่งทำให้ข้าพเจ้าเกือบตายเพราะหายใจไม่ออก แต่เธอดับไฟได้ทันท่วงที ข้าพเจ้าโดนไฟลวกที่แขนและที่ผม นอกนั้นไม่เป็นอะไรร้ายแรง

ในระยะนี้ข้าพเจ้ารู้จักใช้กุญแจ เช้าวันหนึ่งข้าพเจ้าได้ขังแม่ไว้ในห้องเก็บอาหาร ซึ่งเป็นสถานที่ที่แม่ชอบทำงานอยู่ในนั้น บางทีนานถึง ๓ ชั่วโมง คนใช้อยู่อีกส่วนหนึ่งของบ้าน จึงไม่ได้ยินเสียงแม่ทุบประตูห้องเรียกให้เปิด ส่วนข้าพเจ้านั่งเล่นอยู่ที่ขั้นบันไดหน้าระเบียง และหัวเราะด้วยความชอบใจขณะที่สัมผัสเหยือกน้ำ ซึ่งสะเทือนด้วยแรงกระแทกที่ประตู ความซุกซนอย่างร้ายกาจของข้าพเจ้านี้ทำ

ให้พ่อแม่เริ่มคิดว่า ข้าพเจ้าควรได้เรียนรู้อะไรบ้าง แทนที่จะดำเนินชีวิตไปเช่นนี้วันแล้ววันเล่า หลังจากที่ได้ครูซัล-ลิแวน มาอยู่กับเรา ข้าพเจ้าได้โอกาสแกล้งครูอีกเช่นกัน โดยขีดประตูขังครูไว้ในห้องวันหนึ่งแม่ยื่นสิ่งหนึ่งให้ข้าพเจ้านำไปให้ครู แต่ไม่ทันที่ข้าพเจ้าจะยื่นให้ครู ข้าพเจ้าก็ขีดประตูดังปังใส่กุญแจทันที แล้วนำกุญแจไปซ่อนใต้ตู้เสื้อผ้าในห้อง และไม่ยอมบอกที่ซ่อนให้ใครรู้เลย พ่อต้องเอาบันไดไปพาดที่หน้าต่างห้องนำครูซัลลิแวนออกมาได้ นั่นเป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าสนุกมาก และหลายเดือนต่อมาจึงได้บอกที่ซ่อนกุญแจให้พ่อทราบ

เมื่อข้าพเจ้าอายุประมาณ ๕ ขวบ ครอบครัวได้ย้ายจากบ้านซึ่งปกคลุมด้วยเถาองุ่น ไปอยู่บ้านใหม่ซึ่งใหญ่กว่าในครอบครัวของเรามีพ่อแม่ พี่ชายต่างมารดา ๒ คน และคนสุดท้องคือ น้องมิลเดรด ภาพของพ่อซึ่งข้าพเจ้าเคยชินและจำได้อยู่เสมอในสมัยเป็นเด็กคือ พ่อจะนั่งอ่านหนังสือพิมพ์และยกมันขึ้นสู่ระดับสายตาตามลำพัง ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าสิ่งนั้นคืออะไร และรู้สึกแปลกใจมาก ข้าพเจ้าเคยเลียนแบบท่าทางเช่นนี้บ่อย ๆ หยิบแว่นตามาสวมประกอบด้วยโดยหวังว่าจะได้รู้ว่ามันคืออะไร แต่ข้าพเจ้าไม่รู้ความลับนี้

เป็นเวลาหลายปี ต่อมาจึงได้เรียนรู้ว่า กระดาษเหล่านี้คือ อะไรและรู้ว่าพ่อเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง

พ่อ เป็นบุคคลที่น่ารักมาก ตามใจพวกเราและรักครอบครัวมาก ไม่ค่อยจะจากพวกเราไปไหน นอกจากเมื่อถึงฤดูล่าสัตว์ พ่อจะออกไปล่าสัตว์บ้าง พ่อเป็นนักแม่นปืน รองลงไปจากครอบครัวพ่อรักสุนัขและปืน พ่อเป็นผู้มีน้ำใจกว้างขวาง โอบอ้อมอารี ชอบพาเพื่อนฝูงมากินเลี้ยงที่บ้านเสมอ พ่อภูมิใจสวนอันใหญ่โตของพ่อมาก ในนั้นปลูกแตงโม สตอร์เบอรี่ พ่อชอบเก็บองุ่นสุก ซึ่งออกผลครั้งแรกและลูกเบอรี่มาให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจำได้ดีถึงความรู้สึกอบอุ่นจากการสัมผัสเมื่อพ่อจูงข้าพเจ้าเดินจากต้นไม้ต้นหนึ่งไปอีกต้นหนึ่ง จากเถาองุ่นหนึ่ง ไปยังเถาองุ่นหนึ่ง และพ่อเต็มไปด้วยความกระตือรือร้นที่จะนำข้าพเจ้าไปทุกทางที่ข้าพเจ้าอยากจะไป

พ่อเป็นนักเล่านิทานที่มีชื่อผู้หนึ่ง หลังจากที่ข้าพเจ้ารู้ภาษาบ้าง ท่านได้สะกดคำลงบนมือข้าพเจ้าและเขียนเล่าเป็นเรื่องเป็นราว และไม่มีสิ่งใดให้ความชื่นชมยินดีแก่พ่อมากไปกว่า ได้เห็นข้าพเจ้าเล่าเรื่องนั้นทวนซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

ในปี ๑๘๙๖ เป็นปีที่พ่อถึงแก่กรรม ข้าพเจ้าอยู่

ทางภาคเหนือกำลังสนุกสนาน และมีความสุขอยู่กับวันเวลาอันสวยงามแห่งฤดูร้อน ระยะป่วยของท่านนั้นสั้นมาก ข่าวนี้จึงเป็นข่าวที่ข้าพเจ้าทุกข์โศกอย่างใหญ่หลวง และเป็นประสพการณ์ครั้งแรกของข้าพเจ้าที่เกี่ยวด้วยเรื่องความตาย

ข้าพเจ้าจะเขียนจดหมายปลอบแม่อย่างไรดี ท่านอยู่ใกล้ข้าพเจ้าจนรู้สึกว่า การพูดปลอบโยนท่านนั้นดูจะไม่ลึกซึ้งเท่าการเขียน

เป็นระยะเวลานาน ที่ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่า น้องสาวคนเล็กของข้าพเจ้าเป็นมารเข้ามาขัดขวางความสุข เมื่อมีน้องคนนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้เป็นที่สุดสวาทของแม่ต่อไป ผู้ที่นั่งบนตักแม่แทนข้าพเจ้าคือน้องเล็กคนนี้ ตักซึ่งข้าพเจ้าเคยมีสิทธิมาก่อน ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกอิจฉาอย่างช่วยไม่ได้ และวันหนึ่งข้าพเจ้าได้มีโอกาสกระทำการสิ่งหนึ่งซึ่งในความรู้สึกของข้าพเจ้านั้นถือว่าเป็นการสาสมแล้ว

ข้าพเจ้ามีตุ๊กตาอยู่ตัวหนึ่งน่ารักมาก และได้ให้ชื่อว่าแนนซี่ ถึงแม้ข้าพเจ้าจะมีตุ๊กตาชนิดที่พูดได้ ร้องไห้ได้ ปิดและเปิดตาได้ก็ตาม แต่ข้าพเจ้าไม่เคยรักตุ๊กตาตัวใดเท่าแนนซี่ ในยามโกรธ เกลียด หรือรักใครก็ตาม แนนซี่เป็นสิ่งเดียวที่รับฟังความรู้สึกของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีเปล

สำหรับแนนซี่ และข้าพเจ้าชอบเห่กล่อมแนนซี่ผู้น่าสงสารนี้อยู่เสมอ ข้าพเจ้าไม่ยอมให้ใครมาแตะต้องเปล และแนนซี่ของข้าพเจ้าเป็นอันขาด และแล้ววันหนึ่ง ข้าพเจ้าพบน้องสาวคนเล็กนอนหลับอย่างสบายอยู่ในเปลนั้น ความรู้สึกเกลียดอิจฉามีทุนอยู่แล้ว จึงทำให้ข้าพเจ้าโกรธมาก ข้าพเจ้าตรงเข้าไปที่เปลและคว่ำมันลงทันที น้องเล็กเกือบถูกฆ่าตายถ้าแม่ไม่รีบเข้ามาฉวยน้องไว้เสียก่อน

คนเรานั้น เมื่อรู้ว่าตนเองกำลังเดินอยู่ในหุบเขาแห่งความอ้างว้างตามลำพัง ย่อมรู้จักคุณค่าแห่งความรักอันนุ่มนวลซึ่งมาจาก คำพูด การกระทำ และมิตรภาพ ของผู้อื่นน้อยมาก แต่อย่างไรก็ตามวันเวลาผ่านไป ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ และได้สะสมความรู้ต่าง ๆ ที่คนปกติธรรมดาเขารู้สึก และประพฤติต่อกันไว้มากเพียงพอ มิลเดรด และข้าพเจ้าได้เจริญเติบโตขึ้นมาด้วยกัน เรามักจะไปไหนด้วยกัน แม้ว่าเธอจะไม่เข้าใจภาษานิ้วมือของข้าพเจ้า และข้าพเจ้าไม่เข้าใจภาษาจากปากอันขมุบขมิบของเธอก็ตาม แต่เรารักกัน

△ △

บทที่สาม

ในระยะนี้ความต้องการที่จะแสดงออกเพื่อติดต่อกับผู้อื่นยิ่งทวีมากขึ้น เครื่องหมายต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าใช้อยู่นั้นไม่เพียงพอเสียแล้ว เมื่อไม่สามารถทำให้ผู้ใดเข้าใจความต้องการของตนเองได้ข้าพเจ้าก็ยิ่งหงุดหงิด และวุ่นวายใจ และข้าพเจ้าพยายาม ดิ้นรน ดิ้นรนอย่างสุดแรงเพื่อให้พ้นจากสิ่งนั้น และความปรารถนาในการดิ้นรนนี้มีมาก จนหลายครั้งข้าพเจ้าร้องไห้ จนรู้สึกอ่อนใจถ้าแม่อยู่ใกล้ ๆ ข้าพเจ้าไปซบที่ตักท่านแล้วร้องไห้ ความรู้สึกระทมทุกข์นั้นมีมากเกินกว่าที่จะจดจำ ความปรารถนาที่จะเข้าใจความหมายเหมือนคนธรรมดาเขาเข้าใจกันมีมากขึ้นตามวันเวลาที่ผ่านไป และบางทีในชั่วโมงที่ผ่านไป

พ่อและแม่กลุ้มใจ และไม่มีความสุขที่เห็นข้าพเจ้าเป็นเช่นนี้ เราอยู่ห่างไกลมากจากโรงเรียนสอนคนตาบอดและหูหนวก และเป็นไปไม่ได้ที่จะมีผู้ใดอาสามาที่ ทุสคัมเบีย เพื่อจะมาสอนเด็กพิการคนนี้เพียงคนเดียว เพื่อน ๆ

ของข้าพเจ้า รวมทั้งญาติพี่น้องทั้งหลายต่างสงสัยเหมือนกันว่า การสอนข้าพเจ้านั้นจะได้ผลหรือ แม่ได้อ่านหนังสือของ ดิ๊กเกน เรื่อง การออกเสียงของคนอเมริกัน ท่านอ่านเรื่อง ลอรา บริคแมน ผู้หญิงตาบอดและหูหนวกคนหนึ่งซึ่งได้รับการศึกษา แต่หมอ เฮาเว ซึ่งรักษาลอรา ได้ตายหลายปีมาแล้ว วิธีการต่าง ๆ ของหมอคงสูญหายตามหมอไปด้วย แต่ถ้าสมมุติว่าวิชาการเหล่านี้ยังคงอยู่ ไม่สูญหายไปไหน เด็กหญิงผู้ซึ่งอยู่บ้านนอกคนนี้ ในรัฐอาลาบามา จะได้รับผลประโยชน์นี้ได้อย่างไร

เมื่อข้าพเจ้าอายุ ๖ ขวบ พ่อได้ยินชื่อเสียงของหมอทางตาคนหนึ่งที่ บัลติมอร์ หมอผู้นี้ได้ประสบผลสำเร็จในการรักษาคนไข้หลายรายที่หมดหวังแล้วให้กลับมีความหวังขึ้น พ่อและแม่จึงตกลงใจนำข้าพเจ้าไปที่บัลติมอร์ เพื่อให้หมอตรวจตาข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าจำการเดินทางนั้นได้ดี เป็นการเดินทางที่สนุกมาก ข้าพเจ้าได้เพื่อนใหม่หลายคนบนรถไฟสุภาพสตรีผู้หนึ่งให้หีบบรรจุหอยแก่ข้าพเจ้า พ่อได้เจาะรูที่กล่องนี้เพื่อให้ข้าพเจ้าลาก ข้าพเจ้าสนุก และมีความสุขกับของ

เล่นซนอยู่นาน คนเก็บตั๋วก็แสนดี เมื่อเขาเดินมาตรวจตั๋วหรือหนีบตั๋วก็ตาม ข้าพเจ้ามักจะไปยืนใกล้ ๆ เสื้อหางยาวของเขา เขาให้ข้าพเจ้าเล่นเครื่องมือหนีบตั๋วของเขาเป็นของเล่นที่ทำให้ข้าพเจ้าเพลิดเพลินมาก ข้าพเจ้าไปนั่งที่มุมเก้าอี้ และสนุกอยู่กับการหนีบกระดาษแข็งให้เป็นรู

น้าของข้าพเจ้าได้เอาผ้าเช็ดตัวมาทำเป็นตุ๊กตา รูปร่างตลกดี คือ ไม่มีรูปร่างอะไรพิเศษ เช่น ไม่มีจมูก ไม่มีปาก ไม่มีหู และไม่มีตา ไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้เด็กวาดภาพนี้ออกได้ว่านี่คือใบหน้าคน การที่ตุ๊กตาไม่มีตานั้นสะดุดใจข้าพเจ้ายิ่งกว่าความพิการสิ่งอื่น ข้าพเจ้าเที่ยวเดินบอกทุก ๆ คนว่าตุ๊กตาตัวนี้ยังไม่มีตา แต่ไม่มีใครสนใจในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าลุกขึ้นจากที่นั่ง และค้นหาของใต้ที่นั่ง จึงพบหีบใบหนึ่งของน้า ในนั้นมีลูกปัดเม็ดใหญ่ ๆ ข้าพเจ้าจึงดึงลูกปัดออกมา ๒ เม็ด และบอกกับน้าว่าขอให้น้าเย็บลูกปัดนั้นติดที่ตุ๊กตา น้ายกมือของข้าพเจ้าสัมผัสตาของท่านเป็นเชิงถามว่า จะให้ทำเช่นนี้หรือ ข้าพเจ้าพยักหน้าตอบด้วยท่าทางจริงจัง ในที่สุดน้าได้เย็บลูกปัดติดที่ตาตุ๊กตาตามที่ข้าพเจ้าต้องการ ซึ่งทำให้ข้าพเจ้ายินดีมาก ถึงแม้ว่า

ข้าพเจ้าจะลดความสนใจในเรื่องตุ๊กตาในระยะเวลาต่อมาก็ตาม ข้าพเจ้ามีอารมณ์ดีตลอดการเดินทาง เพราะมีหลายสิ่งหลายอย่างที่ช่วยให้ข้าพเจ้าไม่มีเวลาว่างทั้งจิตใจและนิ้วมือ

เมื่อเรามาถึง บัลติมอร์ หมอชิซอม ได้ต้อนรับเราด้วยอัธยาศัยอันดียิ่ง แต่หมอก็ช่วยอะไรไม่ได้ หมอแนะนำว่า ข้าพเจ้าควรจะได้เรียนหนังสือ และแนะนำให้พ่อไปปรึกษาด็อกเตอร์ อเล็กซันเดอร์ เกรแฮม แบล ที่วอชิงตัน ท่านผู้นี้จะแนะนำโรงเรียน และครูสอนนักเรียนหูหนวกตาบอดให้ เราได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของหมอ คือ รีบออกเดินทางไปวอชิงตันไปพบ ด็อกเตอร์แบลทันที ในขณะที่พ่อแม่เต็มไปด้วยความกังวลใจเรื่องเหล่านี้ ข้าพเจ้ามีแต่ความเพลิดเพลินใจ และตื่นเต้นในการเดินทาง จากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง แม้ข้าพเจ้าจะเป็นเด็ก แต่ความนิ่มนวลอ่อนโยนที่ด็อกเตอร์ แบล ได้ปฏิบัติต่อข้าพเจ้านั้นประทับใจมาก ท่านอุ้มข้าพเจ้านั่งบนตักท่าน ในขณะที่ข้าพเจ้าสาละวนอยู่กับการพิจารณานาฬิกาพกของท่าน ท่านได้ทำให้นาฬิกามีเสียงดังได้ และสามารถเข้าใจเครื่องหมายภาษาที่ข้าพเจ้าทำ ข้าพเจ้ารู้ทันทีว่า ข้าพเจ้ารัก ด็อกเตอร์ แบล และ

ข้าพเจ้าไม่ได้คิดฝันเลยว่าในการพบท่านได้คุยกันครั้งนี้ จะเป็นเสมือนประตูที่เปิดรับแสงสว่าง จากความมืดมน ความอ้างว้างไปสู่มิตรภาพ ความเป็นมิตร ความรู้ และความรักในที่สุด

บทที่สี่

วันสำคัญที่สุดในชีวิตของข้าพเจ้า คือวันที่ครูแมนพีลด ซัลลิแวน มาสอนข้าพเจ้า ข้าพเจ้าประหลาดใจที่ได้รู้ถึงความแตกต่างระหว่างชีวิต ๒ ชีวิต เมื่อเข้ามาพบกันประสานกันอย่างมากมายนับไม่ถ้วน วันนั้นเป็นวันที่ ๓ มีนาคม ๑๘๘๗ ๓ เดือนก่อนข้าพเจ้า อายุ ๗ ขวบ

บ่ายวันนั้น ข้าพเจ้ากำลังยืนอยู่บนเฉลียงหน้าบ้านโดยไม่รู้ว่าจะทำอะไรดี แต่ข้าพเจ้าสามารถทายได้จากอากัปกริยาของแม่ ซึ่งเดินไปมาในบ้านอย่างรีบร้อน ดังนั้นข้าพเจ้าจึงเดินไปที่ประตูและยืนคอยอยู่ที่บันได แสงอาทิตย์ในตอนเที่ยงสาดส่องผ่านดอก ฮันนี่ ซัคเคิ้ล ซึ่งปกคลุมระเบียงของเรา เข้ามาจับต้องใบหน้าข้าพเจ้า มือข้าพเจ้าไต่ไปตามใบไม้และดอกไม้ ซึ่งกำลังผลิดอกออกใบต้อนรับฤดูใบไม้ผลิ ข้าพเจ้า ปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านี้ โดยไม่มีความหมายมากนัก ความโกรธ ความขมขื่น ได้ระบายอยู่ในจิตใจของข้าพเจ้า มาหลายสัปดาห์แล้ว และความเหนื่อย

หน่าย กำลังเข้ามาครอบคลุมการดิ้นรน ต่อสู้กับอารมณ์เหล่านั้น

ท่านเคยไปทะเลในยาม ที่เต็มไปด้วย หมอกหนาทึบบ้างไหม ถ้าเคย ท่านรู้สึกเช่นนี้หรือเปล่า คือคล้ายกับว่าถูกกักขังไว้ เรือจะแล่นต่อไปด้วยอาการหวาดระแวง ไม่แน่ใจในวิถีทางที่จะผ่านแม้จะนำด้วยการนำของเรดาร์ก็ตาม หัวใจของท่านเต้นระทึก ด้วยความหวาดกลัว เพราะไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าก็เปรียบเหมือนเรือลำนั้น ก่อนเรียนหนังสือ ข้าพเจ้าเปรียบเสมือนเรือที่แล่นไปโดยปราศจากเข็มทิศ หรือ เรดาร์ และไม่สามารถจะรู้ว่าท่าเรือนั้นอยู่ใกล้หรือไกลเพียงใด "แสงสว่าง โปรดยื่นแสงสว่างให้ข้าพเจ้า" นี่คือเสียงที่หัวใจร่ำร้องอยู่ตลอดเวลา และแล้วในที่สุดแสงสว่างแห่งความรัก ก็ได้ฉายแสงลงมาเหนือข้าพเจ้าในชั่วโมงนั้นเอง

ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีผู้เท้าเข้ามาใกล้ จึงได้ยื่นแขนออกไปโดยคิดว่าเป็นแม่ แต่ใครก็ไม่ทราบได้จับมือไว้ และดึงข้าพเจ้าเข้าไปกอด ผู้นั้นคือ ผู้ซึ่งจะเปิดเผยความลับสิ่งทั้งมวลให้แก่ข้าพเจ้าและเหนือสิ่งอื่นใดที่ข้าพเจ้าได้รับจากท่านผู้นี้คือ ความรัก

เช้าวันหนึ่งครูนำข้าพเจ้าไปในห้องและให้ตุ๊กตาแก่ข้าพเจ้าตัวหนึ่ง เป็นตุ๊กตาที่เด็กตาบอดที่สถาบันเพอกินส์ได้ส่งมาให้ และลอรา บริดชแมนตัดเย็บเสื้อผ้าให้ ข้าพเจ้ารู้เรื่องนี้ภายหลัง ขณะที่ข้าพเจ้าเล่นกับตุ๊กตา ครูซัลลิแวนได้สะกดตัวอักษร "ตุ๊กตา" บนฝ่ามือข้าพเจ้าอย่างช้า ๆ ข้าพเจ้ารู้สึกสนใจในการเล่นนิ้วมือทันที และพยายามเลียนแบบ เมื่อข้าพเจ้าสามารถเขียนตัวอักษรนั้นได้แล้ว ข้าพเจ้ายินดี และภูมิใจมาก ข้าพเจ้าวิ่งลงบันไดไปหาแม่ และเขียนอวดท่าน ตอนนั้นข้าพเจ้ายังไม่รู้ว่าข้าพเจ้ากำลังสะกดคำ หรือไม่รู้แม้แต่ว่าคำนั้นใช้ได้ตลอดไป ข้าพเจ้าเพียงแต่ทำนิ้วมือขยุกขยิกคล้าย ๆ ลิงทำเท่านั้น วันต่อมาข้าพเจ้าได้สะกดคำด้วยวิธีการที่ข้าพเจ้ายังไม่เข้าใจเช่นนี้อีกหลาย ๆ คำ เช่นคำว่า เข็ม, หมวก, ถ้วย และคำกริยาบางคำ เช่น นั่ง, ยืน, เดิน เป็นเวลานานกว่าข้าพเจ้าจะรู้ว่าทุก ๆ สิ่งนั้นมีชื่อทั้งสิ้น

วันหนึ่ง ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังเล่นกับตุ๊กตาตัวใหม่ ครูซัลลิแวน ได้อุ้มตุ๊กตาทำด้วยผ้า มาวางในอ้อมแขนข้าพเจ้าสะกดว่า "ตุ๊กตา" ครูพยายามอธิบายให้ข้าพเจ้าเข้าใจว่า

คำว่า ตุ๊กตานั้นใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเช่นนี้ ในระยะต้น ๆ มีความสับสนอยู่มากพอดูสำหรับคำ "เหยือกน้ำ" และ "น้ำ" ครูซัลลิแวน พยายามบอกให้ข้าพเจ้าเข้าใจความแตกต่างระหว่างของ ๒ สิ่ง ว่า "เหยือกน้ำก็คือ เหยือกน้ำ" แต่ข้าพเจ้ายังคงไม่เข้าใจ และสับสนในเรื่องนี้อยู่นั่นเอง ครูยอมแพ้เพียงชั่วขณะเท่านั้น แต่เมื่อมีโอกาสครูจะสอนเรื่องนี้ซ้ำอีก ข้าพเจ้าไม่พอใจต่อการสอนซ้ำ ๆ ซาก ๆ เช่นนี้นัก แต่ไม่รู้จะทำประการใดดี จึงฉวยเอาตุ๊กตาตัวใหม่มากระทืบเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยที่ปลายเท้านั่นเอง และข้าพเจ้าไม่มีความรู้สึกเสียใจในการกระทำเช่นนี้เลย ตรงกันข้ามกลับพอใจ เพราะข้าพเจ้าไม่ได้รักตุ๊กตาตัวนั้นแม้แต่น้อย ในโลกแห่งความมืดมน ความรู้สึกอันนุ่มนวลอ่อนโยนนั้นเกิดขึ้นได้ยาก ข้าพเจ้ารู้สึกว่าครูกวาดเศษหักพังของตุ๊กตาไว้ข้าง ๆ เตาผิง ไม่ช้าข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจดีขึ้น ความรู้สึกขัดใจต่าง ๆ หมดสิ้นไป ครูหยิบหมวกมาให้ข้าพเจ้าสวม ข้าพเจ้ารู้ว่าเรากำลังออกไปเดินเล่นท่ามกลาง แสงแดด อันอบอุ่น ความคิดนี้ทำให้ข้าพเจ้ากระโดดโลดเต้นด้วยความยินดีปรีดา

เราเดินทางไปตามทางเล็ก ๆ ตรงไปยังบ่อน้ำ ซึ่งมีดอก ฮันนี่ ซัคเคิลร์ ขึ้นปกคลุมอยู่ทั่วไป กลิ่นดอกไม้นั้นหอมหวลยิ่งนัก มีบางคนกำลังสูบน้ำขึ้นมาจากบ่อ ครูจึงฉวยมือข้าพเจ้าไปรองไว้ใต้ก๊อกน้ำ เมื่อน้ำไหลผ่านมือข้าพเจ้า ครูได้สะกดคำว่า "น้ำ" บนมืออย่างช้า ๆ และต่อมาเร็วขึ้น ข้าพเจ้ายืนนิ่ง ความตั้งใจทั้งหมดได้ไปรวมอยู่ ณ จุดเดียว คือการเคลื่อนไหวของนิ้วครูบนมือข้าพเจ้า ทันใดนั้นข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองได้หลุดออกมาจากเมฆหมอกอันหนาทึบ และสิ่งที่ได้หลงลืมมาเป็นเวลาช้านานได้กลับมาสู่ดวงความคิด และสิ่งนั้นคือความมหัศจรรย์ของภาษาซึ่งได้เปิดเผยให้ข้าพเจ้าได้เข้าใจแล้ว ข้าพเจ้ารู้ทันทีว่า "น้ำ" หมายถึงสิ่งหนึ่งซึ่งเย็นได้ไหลผ่านมาบนมือข้าพเจ้า คำอันมีชีวิตเหล่านี้ได้ช่วยให้จิตวิญญาณข้าพเจ้าตื่นขึ้น เต็มไปด้วยแสงสว่าง มีความหวัง มีความชื่นชมยินดี และเป็นอิสระ แม้ว่ายังมีสิ่งกีดกั้นเหลืออยู่ก็ตาม แต่สิ่งกีดขวางเหล่านั้นจะค่อย ๆ เลือนหายไปในไม่ช้า

ข้าพเจ้ากลับจากบ่อน้ำวันนั้นด้วยความรู้สึกเต็มไปด้วยความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ต่อไป ทุกสิ่งที่ข้าพเจ้า

สัมผัสมีชื่อทั้งนั้น และแต่ละชื่อได้ให้ชีวิตและความคิดใหม่ ๆ เมื่อเรากลับมาบ้าน ข้าพเจ้าเห็นทุก ๆ สิ่งด้วยภาพใหม่และแปลกกว่าเดิม เมื่อข้าพเจ้าเดินเข้าประตูบ้าน ข้าพเจ้าจำตุ๊กตาที่ข้าพเจ้าทำลายมันจนไม่มีชิ้นดีได้ จึงคลำทางไปที่หน้าเตาผิง หยิบชิ้นเล็กชิ้นน้อยของตุ๊กตาขึ้นมา และพยายามประกอบมันขึ้นใหม่ ข้าพเจ้าร้องไห้ และสำนึกในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจในการกระทำของตนเอง

ข้าพเจ้าเรียนคำใหม่อีกหลายคำ ในวันนั้น จำไม่ได้ว่าทั้งหมดมีคำอะไรบ้าง แต่จำได้ว่ามีคำแม่ พ่อ น้อง ครู คำเหล่านี้ช่วยให้โลกแจ่มใส น่าอยู่ยิ่งขึ้นสำหรับข้าพเจ้า ยากที่จะบรรยายว่าข้าพเจ้ามีความสุขมากขึ้นกว่าสมัยก่อนเพียงใด และเป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้านึกอยากให้วันใหม่มาถึงโดยเร็ว

△ △

บทที่ห้า

หวลนึกถึงเหตุการณ์หลายอย่างที่เกิดขึ้นในฤดูร้อนปี ๑๘๘๗ ข้าพเจ้าไม่ได้ทำอะไรนอกจากวุ่นวายอยู่กับมือของข้าพเจ้าในการสัมผัสกับสิ่งของต่าง ๆ พร้อมทั้งจดจำชื่อของเหล่านั้น ยิ่งข้าพเจ้าได้รู้จักใช้ ข้าพเจ้ายิ่งเพิ่มความชื่นชมยินดี และมีความมั่นใจขึ้นในสัมพันธภาพต่อสิ่งอื่น ๆ ที่จะต้องเรียนรู้จักต่อไป

เมื่อถึงฤดูดอก เดซี่ และบัทเทอคัพ ครู ซัลลิแวนได้จูงมือข้าพเจ้าเดินตัดท้องทุ่งออกไป พวกชาวนากำลังพรวนดินเตรียมหว่านพืช เราเดินไปยังฝั่งแม่น้ำ เทนเนสซี่ และนั่งบนหญ้าอันอบอุ่นและครูได้เริ่มสอนให้ข้าพเจ้าเข้าใจถึงเรื่องธรรมชาติ ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ว่าพระอาทิตย์ และฝนได้มีส่วนช่วยให้พืชผลเจริญเติบโตขึ้นเป็นอาหารของมนุษย์ และเหล่าต้นไม้ให้ความร่มเย็นเจริญตาแก่ทุกคน นกได้สร้างรังอย่างไร และการอพยพของมันจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง กระรอก กวาง สิงโต และสัตว์อื่น ๆ ได้ออกหากิน และสร้างที่อยู่ของมันอย่างไร เมื่อมีความ

รู้มากขึ้น ข้าพเจ้ารู้สึกว่าโลกนี้น่าอยู่ ก่อนข้าพเจ้าจะเรียนเรื่องการทำเลข หรือ อธิบายลักษณะรูปร่างของโลก ครูซัลลิแวน ได้สอนให้ข้าพเจ้ารู้จัก ความงามของป่า ความงามบนทุก ๆ ใบหญ้า และแม้แต่ส่วนโค้งของมือน้องสาวของข้าพเจ้า ครูพยายามเชื่อมโยงความคิดแรกเริ่มของข้าพเจ้าเข้ากับธรรมชาติ สอนให้ข้าพเจ้ารู้ว่า "นก ดอกไม้ และตัวข้าพเจ้านั้นเป็นมิตรต่อกัน"

แต่ข้าพเจ้าก็ได้ประสพการณ์หนึ่งอย่างซึ่งได้สอนให้รู้ว่า ธรรมชาตินั้นไม่อ่อนโยน และน่ารักเสมอไป วันหนึ่ง ครู และ ข้าพเจ้า กลับจากการเดินเล่นตอนเช้า อากาศดีมาก แต่ต่อมาอากาศเริ่มร้อนขึ้น เราจึงมุ่งหน้ากลับบ้าน เราหยุดพักใต้ต้นไม้ริมทาง ๒—๓ ครั้ง แห่งสุดท้ายเราหยุดที่ใต้ต้น เชรี่ ใหญ่ต้นหนึ่งไม่ห่างจากบ้านมากนัก ร่มไม้เย็นสบายมาก ไม่ยากในการปีนขึ้นไปนั่งเล่น ครูจึงช่วยให้ข้าพเจ้าปีนขึ้นไปนั่งบนกิ่งไม้กิ่งหนึ่ง ซึ่งเย็นสบายมากจนครู ซัลลิแวน เสนอว่า เราควรรับประทานอาหารเที่ยงบนนี้ ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับครู และสัญญาว่าจะอยู่บนต้นไม้เงียบ ๆ จนกว่าครูจะกลับมา ครูจึงเดินไปเอาอาหารที่บ้าน

ทันใดนั้น อากาศเกิดเปลี่ยนแปลงโดยกระทันหัน อากาศอบอุ่นจางหายไป ท้องฟ้าเปลี่ยนเป็นสีดำ ข้าพเจ้ารู้เช่นนี้เพราะอากาศร้อนหมายถึงอากาศแจ่มใสมีแสงสว่าง ทันใดนั้นข้าพเจ้าได้กลิ่นประหลาดจากพื้นดิน ข้าพเจ้ารู้ว่ากลิ่นนี้มักเกิดขึ้นล่วงหน้าก่อนพายุฝน ดังนั้นความกลัวอย่างบอกไม่ถูกได้เข้ามาจับจิตใจข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่รู้จะทำประการใด ได้แต่นิ่งคอยเงียบ ๆ อยู่บนต้นไม้นั้น ความหนาวเย็นจนสะท้านอันเกิดจากความกลัวเข้าครอบคลุมจิตใจ ข้าพเจ้าอยากให้ครูกลับมาโดยเร็ว และเหนือกว่าสิ่งอื่นข้าพเจ้าอยากลงจากต้นไม้นี้

ความเงียบอย่างน่ากลัวปกคลุมบริเวณนั้น ต่อมาใบไม้แกว่งไกวอย่างรุนแรง ลมทำให้ต้นไม้สั่นสะเทือน ลมพัดรุนแรงมากจนข้าพเจ้าเกือบตกจากต้นไม้ เดชะบุญที่ข้าพเจ้าเกาะกิ่งไม้ไว้แน่นไม่ยอมปล่อย กิ่งไม้เล็ก ๆ หักตกลงมาโดนข้าพเจ้า ชั่วอึกอึดใจหนึ่งนั้นข้าพเจ้าคิดอยากจะกระโดดลงไป แต่ความกลัวได้ห้ามข้าพเจ้าไม่ให้กระทำเช่นนั้น ข้าพเจ้าค่อย ๆ ไต่มานั่งบนกิ่งไม้ใหญ่ กิ่งไม้เล็ก ๆ ระตัวข้าพเจ้ามาตลอดทาง ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีการสั่นสะเทือนเกิดขึ้น เป็นระยะ ๆ ราวกับว่ามีสิ่งหนักตกลงมา ในที่สุด

ข้าพเจ้าได้มานั่งที่โคนกิ่งไม้นั้นได้โดยปลอดภัย ขณะที่ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าและต้นไม้อาจหล่นลงไปด้วยกันนั้น ครูได้กลับมา และจูงข้าพเจ้าลงจากต้นไม้ ข้าพเจ้ายินดีอย่างที่สุดเมื่อเท้าได้สัมผัสพื้นดินอีกครั้ง บทเรียนบทใหม่ของข้าพเจ้าในวันนี้เกี่ยวด้วยเรื่องธรรมชาติ ภายใต้รอยสัมผัสอันอ่อนโยนนั้น มีเขี้ยวเล็บที่น่าสพึงกลัวแอบแฝงอยู่เช่นกัน

ข้าพเจ้าไม่ปีนต้นไม้อีกเป็นเวลานาน หลังจากได้ประสบกับเหตุการณ์ครั้งนี้ ความกลัวทำให้ข้าพเจ้าไม่กล้า แต่ต่อมาข้าพเจ้าได้เลิกกลัว นอกจากกลิ่นหอมหวลจากต้นมิมโมซาในยามที่ดอกบานสะพรั่ง ได้เชิญชวนให้ข้าพเจ้าอยากเข้าไปใกล้ต้นไม้อีก ในเช้าฤดูใบไม้ผลิวันหนึ่ง ขณะที่ข้าพเจ้านั่งอ่านหนังสืออยู่ตามลำพังในเรือนต้นไม้ ข้าพเจ้าได้กลิ่นอันหอมเย็นอย่างบอกไม่ถูกผ่านสายลมมา ข้าพเจ้าลุกขึ้น และโดยสัญชาตญาณได้ยื่นมือออกไปก่อน บรรยากาศแห่งฤดูใบไม้ผลิกระจายอยู่ทั่วไปรอบเรือนต้นไม้ "อะไรหนอ" ข้าพเจ้าถามตนเอง และในวินาทีต่อมาข้าพเจ้าจำกลิ่น ดอกมิมโมซา ซึ่งกำลังบานได้ ข้าพเจ้าเดินคลำไปจนสุดทางสวนดอกไม้ ใช่แล้วต้นดอกมิมโมซาอยู่ที่นั่นเอง และกำลังแกว่งไกวไปมาท่ามกลางแสงแดดอันอบอุ่น กิ่งก้าน

อันเต็มไปด้วยดอกบานสะพรั่งโน้มกิ่งไม้ลงมาสัมผัสพื้นหญ้า มีสิ่งสวยงามน่ารักเช่นนี้ในโลกนี้ด้วยหรือ ความนิ่มนวลละเอียดอ่อนของดอกไม้ที่บานสะพรั่งนั้นดูราวกับว่า ต้นไม้นั้นจำลองมาจากสวนสวรรค์ ข้าพเจ้าเดินผ่านกลีบดอกไม้ซึ่งหล่นเกลื่อนกลาดอยู่ทั่วไป ไปยังลำต้น และยืนอยู่ ณ ที่นั้นอึดใจหนึ่ง เพื่อตัดสินใจทำอะไรสักอย่าง แล้วข้าพเจ้าปีนขึ้นไปบนต้นไม้ แม้ว่าจะได้รับความลำบากอยู่บ้างในการปีน เพราะกิ่งไม้ค่อนข้างใหญ่ และครูดมือจนเจ็บ แต่ข้าพเจ้าก็รู้สึกพอใจเป็นอย่างมากที่จะทำเช่นนั้น ข้าพเจ้าปีนสูงขึ้นไปอีก จนกระทั่งไปถึงที่พักแห่งหนึ่ง ซึ่งมีใครคนหนึ่งมาทำไว้นานมาแล้ว จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของต้นไม้ ข้าพเจ้านั่งนิ่งอยู่ ณ ที่นั้นเป็นเวลานาน มีความรู้สึกคล้ายกับว่าตนเองคือนางฟ้าอยู่บนก้อนเมฆสีดอกกุหลาบ และหลังจากนั้นข้าพเจ้าใช้เวลาหลายชั่วโมงอย่างมีความสุขบนต้นไม้แห่งสวนสวรรค์นั้น คิดฝันถึงสิ่งสวย ๆ งาม ๆ และความฝันนั้นแจ่มเจ็ดจ้ายิ่ง

△ △

บทที่หก

เดี๋ยวนี้ข้าพเจ้ามีกุญแจที่จะไขออกไปสู่ภาษาทุกภาษาได้แล้วและข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ต่อไป เด็กธรรมดาจะเรียนภาษาโดยไม่ต้องใช้ความพยายามมากมายนักก็เรียนได้ เขาสามารถรับสิ่งที่หลุดออกมาจากปากของผู้อื่นได้อย่างสบาย ๆ ตรงกันข้ามกับเด็กหูหนวกเล็ก ๆ คนหนึ่ง ซึ่งต้องพยายามไขว่คว้าเพื่อจะเข้าใจภาษาเหล่านั้นอย่างช้า ๆ และหลายครั้งบทเรียนนั้นดำเนินไปด้วยความลำบากยากเย็น แต่แม้จะยากแค้นเช่นไรก็ตาม ผลที่ข้าพเจ้าได้รับนั้น นำความชื่นใจมาสู่จิตใจของตนเองอย่างมหาศาล ข้าพเจ้าค่อย ๆ ก้าวจากความรู้ในการเรียกชื่อสิ่งของต่าง ๆ ไปสู่ความคิดอันเปรียบเสมือนหนทางอันกว้างใหญ่ คือ เมื่อเราเริ่มที่จะเข้าใจข้อความบางตอนของเช็คสเปียร์

เริ่มแรก เมื่อครูสอนข้าพเจ้าถึงสิ่งใหม่ ๆ ข้าพเจ้าไม่ค่อยได้ถามมากนัก ทุกอย่างลางเลือน และอีกประการ

หนึ่งข้าพเจ้ายังรู้ศัพท์ไม่มากนัก แต่เนื่องจากข้าพเจ้ารู้มากขึ้น คำถามต่าง ๆ ก็ยิ่งกว้างขวางออกไปตามลำดับ และเมื่อถามแล้วก็กระหายที่จะได้ฟังคำตอบ บางครั้งศัพท์ใหม่ ๆ ช่วยให้ภาพต่าง ๆ ในประสพการณ์เริ่มแรกของข้าพเจ้าฝังลึกเข้าไปในความคิด

ข้าพเจ้าจำได้ว่า เช้าวันหนึ่ง ข้าพเจ้าได้ถามคำถามเกี่ยวกับคำว่า "รัก" เป็นครั้งแรกกับครู เหตุที่เกิดตั้งคำถามนี้ขึ้นก็เพราะว่าวันหนึ่งข้าพเจ้าเด็ดดอกไวโอเล็ต ซึ่งพึ่งแรกแย้มจากสวนและนำมาให้ครู ครูได้จูบข้าพเจ้า ในขณะนั้นข้าพเจ้ารู้สึกไม่ชอบใจนักที่จะให้ใครมาจูบข้าพเจ้านอกจากแม่ของข้าพเจ้าคนเดียวเท่านั้น ครูซัลลิแวนโอบกอดข้าพเจ้าอย่างสุภาพอ่อนโยน แล้วสะกดคำลงบนมือข้าพเจ้า "ครูรัก เฮเลน"

"รัก คืออะไร" ข้าพเจ้าถาม

ครูขยับเข้ามาใกล้ข้าพเจ้า พูดว่า "ความรักอยู่ที่นี่" ครูชี้ที่ใจข้าพเจ้าซึ่งขณะนั้นจิตใจเต้นแรงด้วยความรู้สึกเป็นครั้งแรก คำพูดของครูทำให้ข้าพเจ้างุนงง เพราะข้าพเจ้าไม่สามารถเข้าใจอะไรได้ถูกต้องถ้าหากไม่ได้สัมผัสสิ่งนั้นด้วยมือ

ข้าพเจ้าดมกลิ่นไวโอเล็ต ซึ่งครูกำลังถืออยู่และถามอย่างตะกุกตะกักครึ่งหนึ่งนั้นเป็นคำพูด ครึ่งหนึ่งเป็นเครื่องหมาย คำถามนั้นมีดังนี้ "ครูคะ ความรักนั้นหมายถึงความหอมหวานของดอกไม้ด้วยใช่ไหมคะ"

"ไม่ใช่หรอกจ้ะ" ครูตอบ

ข้าพเจ้าอดคิดต่อไปอีกไม่ได้ว่า ถ้าเช่นนั้นหมายถึงความอบอุ่นของแสงอาทิตย์ที่มีให้แก่เราทุกวันนั้นใช่ไหม

"นี่ คือ รักใช่ไหมคะครู" ข้าพเจ้าชี้ไปทางทิศทางที่มาของความร้อน

เพราะ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าในโลกนี้ไม่มีสิ่งใด สวยงามยิ่งไปกว่าแสงอาทิตย์อันอบอุ่น ซึ่งช่วยให้ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เจริญงอกงามขึ้นแต่ครูสั่นศีรษะ ข้าพเจ้ารู้สึกไม่เข้าใจและผิดหวังมากยิ่งขึ้น ที่ครูไม่สามารถอธิบายให้ข้าพเจ้าเข้าใจได้ว่า "ความรัก" คือ อะไร

หลังจากนั้นอีก ๒—๓ วันต่อมา ข้าพเจ้ากำลังนั่งร้อยลูกปัดอยู่ และพยายามจัดขนาดต่าง ๆ ของมัน ให้เข้าเป็นพวก คือลูกปัดขนาดใหญ่ ๒ ลูก ขนาดเล็ก ๓ ลูก และอื่น ๆ อีก และหลายครั้งที่ข้าพเจ้าทำผิด และครูซัลลิแวน

ได้ชี้แจงให้ข้าพเจ้าทราบครั้งแล้วครั้งเล่าด้วยความอดทน ในที่สุดข้าพเจ้าเข้าใจในข้อผิดพลาดของตนเอง และตั้งใจจะทำให้ดีที่สุดไม่ให้ผิดอีกต่อไป ครูซัลลิแวนได้แตะที่หน้าผากของข้าพเจ้า และสะกดคำว่า "คิด" ลงบนฝ่ามือข้าพเจ้า

ทันใดนั้นราวกับปาฏิหาริย์ ข้าพเจ้าเข้าใจทันทีว่าชื่อนี้เป็นชื่อนวนอันหนึ่ง ซึ่งกำลังคิดอยู่ในสมองของข้าพเจ้าเป็นความเข้าใจใหม่อันหนึ่งซึ่งมีรูปร่างเป็นนามธรรม

ข้าพเจ้านั่งนิ่งอยู่เป็นเวลานาน ข้าพเจ้าไม่ได้คิดเรื่องลูกปัดซึ่งวางอยู่บนตัก แต่กำลังพยายามคิดค้นความหมายของคำว่า "รัก" ซึ่งเป็นแสงสว่างแห่งความคิดใหม่นี้ให้จงได้ และวันนี้พระอาทิตย์ซ่อนอยู่ในเมฆหมอกตลอดวัน มีฝนตกบ้างเพียงเล็กน้อย แต่แล้วไม่ช้าพระอาทิตย์ได้ส่องแสงสว่างออกมา

อีกครั้งหนึ่งที่ข้าพเจ้าได้ถามครูว่า "นี่คือความรักใช่ไหมคะ ครู"

"ความรักเป็นเสมือนดังก้อนเมฆ ซึ่งลอยอยู่บนท้องฟ้า ก่อนที่พระอาทิตย์จะโผล่ขึ้นมา" ครูตอบแล้วครูได้พยายามอธิบายอีกโดยใช้คำพูด และประโยคให้ง่ายกว่านั้น

ซึ่งแม้กระนั้นข้าพเจ้าก็ยังไม่สามารถเข้าใจได้อีกเช่นเคย ครูอธิบายว่า

"เธอก็ทราบอยู่แล้วว่า เราจับก้อนเมฆไม่ได้แต่เราจับต้องน้ำฝนได้ เรารู้ว่าดอกไม้และโลกเรานี้ จะมีความชุ่มฉ่ำมากเพียงไรเมื่อฝนตกลงมาหลังจากต้องผจญกับวันที่ร้อนจัด ทำนองเดียวกันเราสัมผัสความรักไม่ได้ แต่เรารู้ถึงความอ่อนหวาน ซึ่งหลั่งไหลไปสู่ทุกสิ่งทุกอย่าง ถ้าปราศจากความรัก เธอจะไม่มีความสุข เธอจะไม่อยากแม้แต่จะเล่น"

ความจริงอันแสนจะงดงามนี้ได้บังเกิดขึ้นในจิตใจข้าพเจ้าทันที ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีเส้นหลายเส้นที่ข้าพเจ้ามองไม่เห็น และเส้นเหล่านี้ขึงโยงระหว่าง ดวงวิญญาณของข้าพเจ้ากับของผู้อื่น

ในการเริ่มต้นการศึกษาของข้าพเจ้านั้น ครูซัลลิแวนได้ใช้วิธีฝึกพูดกับข้าพเจ้า เหมือนกับที่ครูพูดกับเด็กปกติสิ่งที่แปลกมีอย่างเดียว คือ ครูสะกดประโยคเหล่านั้นลงบนมือข้าพเจ้าแทนการพูด ถ้าหากข้าพเจ้าไม่รู้ศัพท์และสำนวนที่จำเป็น ข้าพเจ้า จะต้องใช้ เพื่อ แสดงออกถึง ความรู้สึกของ

ข้าพเจ้า ครูจะช่วยเหลือแนะนำ และต่อเติมการสนทนาให้ข้าพเจ้าสามารถสนทนาต่อไปได้จนจบ

เราดำเนินวิธีการเช่นนี้มาด้วยกันเป็นเวลาหลายปี เพราะสำหรับเด็กหูหนวกนั้น การเรียนมิได้เรียนสำเร็จภายใน ๑ เดือน หรือสองหรือสามปี มีศัพท์สำนวนและประโยคที่จะต้องนำมาดัดแปลงใช้อย่างง่ายๆ ในการสนทนาในชีวิตประจำวันอีกมากมาย เด็กปกติธรรมดามักจะเรียนสิ่งใหม่ ๆ โดยการฝึกทำซ้ำ ๆ กันและหัดเลียนแบบ การสนทนาที่เขาได้ยินจากทางบ้าน มีส่วนช่วยกระตุ้นให้เขาหัดคิดด้วยตนเองได้ แต่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยธรรมชาติเช่นนี้เด็กหูหนวกทำไม่ได้ ครูได้รู้จุดอ่อนในข้อนี้ดีจึงได้พยายามที่จะฝึกฝนคุณลักษณะที่ข้าพเจ้าขาดนี้ให้เกิดมีขึ้นให้จงได้ โดยการฝึกข้าพเจ้าเสมอเท่าที่ครูจะทำได้ ครูสอนให้ข้าพเจ้าหัดคิด หัดไตร่ตรอง เพื่อจะมีส่วนในการสนทนา และต้องใช้เวลานานมากกว่าข้าพเจ้าจะกล้าเป็นคนหัดคิดหัดเป็นคนริเริ่ม และอีกนานกว่าข้าพเจ้าจะรู้ว่าสิ่งใดสมควรพูด สิ่งใดไม่ควรพูด ในกาลเทศะใดเป็นต้น

เป็นการยากที่จะให้คนใบ้ และหูหนวกมีคุณสมบัติ

คล้อยตาม หรือเข้าใจความมุ่งหมาย อันแท้จริง ของการสนทนาได้ ในเมื่อเขาไม่สามารถได้ยินน้ำเสียงของผู้พูดว่าเสียงนั้นขึ้น ลงเน้นหนักในคำใด และไม่สามารถได้เห็นสีหน้าของผู้พูดว่าเป็นอย่างไร คนหูหนวกตาบอดต้องใช้กระแสจิต ต่อทุกเรื่องที่ผู้อื่นพูดกับเขา

บทที่เจ็ด

ก้าวสำคัญขั้นต่อไปในด้านการศึกษาของข้าพเจ้า คือ การเรียนอ่าน เมื่อข้าพเจ้าสะกดได้บ้างสองสามคำ ครูได้ให้กระดาษแข็งแผ่นหนึ่งแก่ข้าพเจ้า ซึ่งมีตัวอักษรนูนอยู่บนนั้น ข้าพเจ้าได้เรียนรู้อย่างรวดเร็วว่าแต่ละคำที่พิมพ์ไว้บนกระดาษนั้นมีความหมายในเรื่องสิ่งของ การกระทำ และมีกรอบที่ข้าพเจ้าสามารถเรียงคำเหล่านี้ให้เป็นประโยคสั้น ๆ ได้ แต่ก่อนที่ข้าพเจ้าจะแต่งประโยคได้ในกรอบที่ครูจัดไว้ ข้าพเจ้าได้ใช้วิธีแต่งประโยคโดยใช้สิ่งของจริง ๆ เช่น คำสั่งในกระดาษแข็งบอกว่า "ตุ๊กตาอยู่บนเตียง" ข้าพเจ้าได้นำตุ๊กตาไปวางไว้บนเตียงแล้วนำเอาคำ "ตุ๊กตา" "อยู่" "บน" "เตียง" ไปวางไว้ข้าง ๆ ตุ๊กตาและได้กระทำเช่นนี้กับประโยคและสิ่งของอื่น ๆ ด้วย

วันหนึ่งครูได้ใช้เข็มกลัดคำว่า "เด็กหญิง" บนกระโปรงข้าพเจ้า แล้วบอกให้ข้าพเจ้าเข้าไปอยู่ในตู้เสื้อผ้าบนชั้นข้าพเจ้าจัดคำต่าง ๆ เพื่อให้เข้ากับรูปประโยค "อยู่" "ใน" "ตู้เสื้อผ้า" ข้าพเจ้าชอบเล่นเกมส์นี้มาก ครูและ

ข้าพเจ้าเล่นเกมส์นี้ด้วยกันหลายชั่วโมงในแต่ละครั้ง ดังนั้น ของทุกสิ่งที่อยู่ในห้อง เรานำเอามาเข้าเป็นรูปประโยคจนหมด

จากการอ่านกระดาษพิมพ์ ข้าพเจ้าได้ก้าวขึ้นไปสู่ขั้นต่อไป คือ การอ่านหนังสือ ข้าพเจ้าเริ่มอ่าน "หนังสือสำหรับผู้เริ่มเรียน" และมองหาคำที่ข้าพเจ้ารู้ความหมาย เมื่อพบข้าพเจ้าดีใจมาก เปรียบเหมือนดังว่าเรากำลังเล่นเกมส์ซ่อนหา ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้เริ่มเรียนรู้จักการอ่านหนังสือ และต่อมาได้อ่านเป็นเรื่องราวติดต่อกัน ซึ่งข้าพเจ้าจะเล่าให้ฟังในโอกาสต่อไป

ข้าพเจ้ายังไม่มีบทเรียนใดบทเรียนหนึ่งโดยเฉพาะ ถึงแม้ข้าพเจ้าจะเรียนอย่างเอาจริงเอาจังก็ตามแต่เป็นไปในลักษณะเล่นมากกว่าเรียน ทุกสิ่งที่ครูซัลลิแวนสอนมักจะเป็นบทเรียนจากนิทานและโคลงที่สนุกและไพเราะ ถ้ามีเรื่องใดหรือสิ่งใดที่ข้าพเจ้าชอบ สนใจ ครูจะสนทนาเรื่องนั้นกับข้าพเจ้าอย่างสนุกสนานราวกับว่าครูเป็นเด็กเล็ก ๆ ด้วยคนหนึ่ง สิ่งที่ข้าพเจ้าไม่ชอบเรียน คือไวยากรณ์ โจทย์เลขยาก ๆ และคำจำกัดความยาก ๆ แต่ปัจจุบันนี้สิ่งเหล่านี้เป็นความทรงจำอันมีค่าส่วนหนึ่งของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าไม่สามารถจะอธิบายได้ถึงความสงสารอย่างลึกซึ้งที่ครูซัลลิแวนได้มีต่อข้าพเจ้า ไม่ว่าในยามที่ข้าพเจ้ามีความสุข เพลิดเพลิน หรือในยามที่ข้าพเจ้าต้องการสิ่งใดก็ตาม เหตุจำเป็นดังนี้อาจเป็นเพราะผลจากการที่ครูต้องอยู่กับคนตาบอดมาเป็นเวลานานก็ได้ นอกจากนี้ ครูมีความสามารถอันดียิ่งในการอธิบาย หรือบรรยาย ถ้าสิ่งใดไม่สำคัญ ครูจะรีบผ่านไปรวดเร็ว และไม่เสียเวลาถามคำถามนั้นในวันรุ่งขึ้นอีก เพื่อจะดูว่าข้าพเจ้าจำบทเรียนเมื่อวานนี้ได้หรือไม่ ครูแนะนำกลวิธีทางวิทยาศาสตร์ให้ข้าพเจ้าฟังทีละน้อย ๆ พยายามจัดบทเรียนนั้นให้เป็นเรื่องจริงจัง จนกระทั่งข้าพเจ้าสามารถจำสิ่งที่ครูสอนได้อย่างง่ายดาย

เราออกไปอ่านหนังสือ และเรียนบทเรียนนอกบ้าน เราชอบป่าที่เต็มไปด้วยแสงแดดมากกว่านั่งอยู่ในบ้าน บทเรียนในระยะแรกเริ่มของข้าพเจ้าจึงมีขึ้นท่ามกลางกลิ่นไอของป่าอันร่มรื่น กลิ่นน้ำมันสนจากต้นสน ผสมกลิ่นหอมจากองุ่นป่า ณ ที่นั่งอันแสนสบายร่มเย็นภายใต้ต้นทูลิป ข้าพเจ้าได้เรียนรู้และคิดได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีบทเรียน และคำแนะนำทั้งสิ้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถมีเสียงได้ร้องเพลง

ได้ บานได้ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาของข้าพเจ้า เสียงกบร้องในลำคอ จักจั่นดีนอยู่ในมือข้าพเจ้าจนกระทั่งมันสงบนิ่งเพราะคุ้นเคย และส่งเสียงร้องอย่างไม่รู้จบต่อไป นอกจากนี้ยังมีลูกไก่ และดอกไม้ป่า ดอกด็อกวู้ดบานสะพรั่งในทุ่งไวโอเล็ตและต้นผลไม้นานาชนิด ข้าพเจ้าชอบลูบคลำดอกฝ้าย เอานิ้วสัมผัสบนปุยอันอ่อนนุ่มของมัน ข้าพเจ้าสัมผัสลำต้นข้าวโพดในยามโดนลมลู่ลงสู่พื้น ใบของมันยาวสาก ๆ คล้ายไหม นอกจากนั้นเจ้าลูกม้าแสนซน เมื่อเราจับมันได้ เรามักจะส่งหญ้าไปใส่ปากให้มันเคี้ยว และข้าพเจ้าจำได้แม้แต่กลิ่นลมหายใจของมัน เมื่อมันหายใจรดข้าพเจ้า

บางครั้งข้าพเจ้าตื่นขึ้นแต่เช้ามืด และแอบลงไปในสวน ในยามที่น้ำค้างจับพรมตามใบหญ้าและไม้ดอกอย่างหนาแน่น น้อยคนที่จะรู้ว่า ความชื่นชมยินดีนั้นเป็นประการใดเมื่อได้สัมผัสกับดอกกุหลาบอันแสนจะอ่อนนุ่ม และภาพดอกบัวอันอ่อนช้อยแกว่งไกวไปตามสายลมอ่อน ๆ ในตอนเช้า บางครั้งข้าพเจ้าจับแมลงได้จากดอกไม้ มันจะดิ้นรนด้วยแรงน้อย ๆ ของมันเพื่อให้เป็นอิสระพ้นจากการจับกุม

สวนผลไม้เป็นสถานที่อีกแห่งหนึ่งที่ข้าพเจ้าชอบเข้าไปคลุกคลีด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูกาลที่ผลไม้เริ่มสุกในเดือนกรกฎาคม ลูกพีชลูกใหญ่ห้อยย้อยลงมาให้ข้าพเจ้าเก็บได้อย่างสบาย และเมื่อลมพัดผ่านมาลูกแอปเปิ้ลจะหล่นมากองอยู่แทบเท้าข้าพเจ้า ข้าพเจ้าบอกไม่ถูกว่าตนเองชื่นบานเพียงใด เมื่อสาละวนอยู่กับการเก็บผลไม้ใส่ในกระโปรง และยามเมื่อได้แนบแก้มเข้ากับลูกแอปเปิ้ลซึ่งยังอุ่นด้วยแสงแดด จนกระทั่งได้เวลากลับบ้าน

เราชอบเดินไปยังท่าน้ำ เคลเล่อร์ ซึ่งเป็นท่าเก่าแก่แห่งหนึ่งในลำน้ำ เทนเนสซี่ ท่าน้ำนี้เป็นที่จอดซุง และในสมัยสงครามกลางเมืองทหารได้มาขึ้นฝั่งที่ท่าน้ำแห่งนี้ ณ ที่นี้เราได้สนุกสนานด้วยกันเป็นเวลาหลายชั่วโมง ทั้งเล่นและเรียนภูมิศาสตร์ไปพร้อม ๆ กัน ข้าพเจ้าได้เก็บเอาก้อนกรวดต่าง ๆ มาสร้างเป็นเขื่อนกั้นน้ำ ทำเกาะ ทะเลสาบ และขุดแอ่งน้ำ ทั้งหมดเป็นเรื่องสนุกสนานมาก สำหรับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่เคยคิดมาก่อนว่า การกระทำเช่นนี้ คือการเรียนนั่นเอง ข้าพเจ้านั่งฟังครูอธิบายถึงโลกอันกว้างใหญ่ไพศาล ซึ่งประกอบไปด้วยสิ่งแปลก ๆ นานาประการ

เช่นภูเขาเมื่อโดนไฟป่าเผา เมืองที่ถูกฝังอยู่ใต้ดิน แม่น้ำซึ่งกลายเป็นน้ำแข็งและสิ่งแปลกอื่น ๆ อีกมากมาย ครูได้สร้างแผนที่บนดินเหนียว ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าสามารถลูบคลำและรู้ว่าลักษณะเช่นใดคือเทือกเขา แม่น้ำ ข้าพเจ้าชอบวิธีการเช่นนี้มาก แต่เรื่องราวเกี่ยวกับโลกแบ่งออกเป็นโซนต่าง ๆ นั้น ข้าพเจ้ายังสงสัยและไม่สู้เข้าใจมากนัก ครูได้ใช้กิ่งไม้มาปักแทนขั้วโลก และใช้เชือกแทนคำอธิบายเรื่องการแบ่งโลกตามโซนต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ ทำให้มองเห็นภาพพจน์มาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ และข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้ามีใครมาบอกข้าพเจ้าว่า หมีขาว ชอบปีนขึ้นไป บนขั้วโลกเหนือ ข้าพเจ้าจะเชื่อทันที

วิชาที่ข้าพเจ้าไม่ชอบเรียนมากที่สุดคือ คำนวณ เริ่มแรกข้าพเจ้าไม่สนใจในเรื่องการนับจำนวนเลย ครู ซัลลิแวน พยายามสอนให้ข้าพเจ้าหัดนับลูกปัดเป็นหมู่ ๆ ข้าพเจ้าเรียนวิธีบวก และลบ และไม่เคยอดทนจัดได้มากกว่า ๕ หรือ ๖ หมู่ในครั้งหนึ่ง ๆ เมื่อข้าพเจ้าทำเสร็จ ข้าพเจ้าจะรู้สึกโล่งใจ และรีบออกไปหาเพื่อนเล่นทันที

ข้าพเจ้าได้เรียนเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ และพฤกษชาติโดยวิธีเรียนปนเล่น ดังที่กล่าวมาด้วย

ครั้งหนึ่งมีสุภาพบุรุษผู้หนึ่ง ได้ส่งหินต่าง ๆ ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นซากสัตว์หรือซากพืช และจำพวกหอยทาก ซึ่งมีรอยเล็บนกสลักไว้อย่างสวยงาม รวมทั้ง เพี้ยน แกะสลักมาให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจำชื่อสุภาพบุรุษผู้นั้นไม่ได้เสียแล้ว แต่สิ่งเหล่านี้เป็นกุญแจไขออกไปสู่สมบัติดึกดำบรรพ์ของโลกด้วยนิ้วมือสั่นขณะข้าพเจ้านั่งฟังครูอธิบายถึงสัตว์ต่าง ๆ ที่น่ากลัวเหล่านั้น พร้อมทั้งชื่ออันยากที่จะออกเสียงให้ถูกต้องนับไม่ถ้วน ครูเล่าว่าครั้งหนึ่งสัตว์เหล่านี้มีชีวิตอยู่ในสมัยแรกเริ่มของโลก กินอาหารจากกิ่งไม้อันใหญ่มหึมาและตายในบึงที่น่ากลัวที่ยังไม่มีมนุษย์ได้ทราบว่า มีอายุมานานเพียงใด เรื่องของสัตว์แปลกประหลาดน่ากลัวเหล่านี้วนเวียนอยู่ในความฝันของข้าพเจ้าอยู่เป็นระยะเวลานานและช่วงเวลาอันน่าหวาดหวั่นระทึกใจนี่แหละ ที่นำความสุขมาสู่ข้าพเจ้าในปัจจุบัน ทุกครั้งที่นึกย้อนระลึกถึง ทำให้ข้าพเจ้าชื่นชมกับแสงแดดอันอบอุ่น ดอกกุหลาบอันหอมหวล และเสียงฝีเท้าเบา ๆ ของลูกม้ายังขึ้น

อีกครั้งหนึ่ง มีผู้นำเปลือกหอยมาให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าประหลาดใจและดีใจเช่นเดียวกับเด็กทั่ว ๆ ไป เมื่อ

ได้เรียนรู้ว่า สัตว์เล็ก ๆ จำพวกหอยสามารถสร้างเปลือกหอยเป็นที่อยู่อาศัยของตนได้ ยิ่งกว่านั้น หอยนอติลุส ยังสามารถแล่น "เรือไข่มุก" ของตนลอยละล่องไปตามผิวน้ำสีครามของมหาสมุทรอินเดีย ในยามดึกสงัดปราศจากคลื่นลมอีกด้วย หลังจากที่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้เรื่องของสิ่งน่าสนใจมากมายหลายอย่างเกี่ยวกับชีวิต และความเป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิตในท้องทะเล เป็นต้นว่าวิธีที่ตัวโพลิปส์น้อย ๆ สร้างเกาะปะการังขึ้นในมหาสมุทรแปซิฟิค ท่ามกลางคลื่นที่โยนตัวไปมา และวิธีที่ตัวฟอรามินเฟอรา ก่อให้เกิดภูเขาหินชอล์คในที่หลายแห่ง แล้วครูก็อ่านเรื่อง "หอยนอติลุส" ให้ข้าพเจ้าฟัง และชี้แจงให้ทราบว่า กระบวนการสร้างเปลือกหอยของสัตว์จำพวกหอยนั้น เป็นสัญญลักษณ์ของพัฒนาการด้านจิตใจโดยแท้ เพราะการที่เปลือกหุ้มของหอยนอติลุส สามารถเปลี่ยนสภาพของวัสดุที่ตนดึงดูดเอามาจากน้ำให้เป็นส่วนประกอบของเปลือกหอยของตนได้อย่างมหัศจรรย์นั้น เป็นไปในทำนองเดียวกันกับ ความรู้นานาชนิดที่คนเราค่อย ๆ สะสมไว้ทีละเล็กละน้อย แล้วในที่สุดก็กลายเป็นบ่อเกิดของความคิดอันทรงคุณค่ายิ่ง

ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ถึงความเจริญเติบโตของพืช เราได้ซื้อดอกลิลลี่ตูมมา ๑ ช่อ และวางไว้บนหน้าต่างเพื่อรับแสงแดดอันอบอุ่น ไม่ช้ายอดแหลมสีเขียวก็ทำท่าคลี่กลีบออก กลีบของมันซึ่งมีลักษณะเรียวเหมือนนิ้วมือได้ค่อย ๆ ขยายออกทีละน้อย ๆ อย่างไม่ค่อยเต็มใจนัก เพื่อจะเผยความงดงามที่ซ่อนตัวอยู่ให้ปรากฏ เมื่อมันเริ่มคลี่กลีบออกมันก็จะบานออกเต็มที่อย่างรวดเร็ว แต่เป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน มีดอกตูมใหญ่ ๑ ดอก ซึ่งสวยกว่าดอกอื่น ๆ ทั้งหมด ทั่วงทีขณะกลีบอันเบานิ่มที่ค่อย ๆ บานออกนั้น มีลักษณะสง่างามดูเด่นยิ่งนักราวกับจะรู้ว่าตนเป็นราชินีแห่งดอกลิลลี่ ตามบัญชาของพระผู้เป็นเจ้าฉะนั้น ในขณะที่ดอกตูมอื่น ๆ ค่อย ๆ คลี่กลีบบานออกเต็มกิ่งอย่างไม่สู้จะเต็มใจ แต่ก็ทำให้ช่อดอกไม้นั้นโน้มกิ่งลง ดูงดงามและส่งกลิ่นหอมกระจาย

ครั้งหนึ่งมีลูกกบ ๑๑ ตัว อยู่ในอ่างแก้ว ซึ่งวางอยู่บนหน้าต่างที่มีกระถางต้นไม้ตั้งอยู่ ข้าพเจ้าจำได้ถึงความกระตือรือร้นเมื่อเราพบลูกกบ และนำมันมาเลี้ยงไว้และรู้สึกสนุก เมื่อเอามือจุ่มลงไปในอ่างทำให้ลูกกบกระโดดเล็ดลอด

ไปมาระหว่างนิ้วมือของข้าพเจ้า วันหนึ่งเจ้าลูกกบที่ซุกซน ตัวหนึ่งกระโดดออกมาจากอ่างแก้ว ตกลงไปนอนบนพื้น ข้าพเจ้าไปพบมันในลักษณะจะตายมิตายแหล่อยู่แล้ว การที่รู้ว่ามันยังชีวิตอยู่ เพราะหางมันกระตุกเป็นระยะ ๆ เมื่อข้าพเจ้าจับมันลงไปในอ่างน้ำตามเดิม มันโผลงไปใต้ท้องน้ำอย่างรวดเร็ว ว่ายวนไปมาอย่างมีความสุข ผลจากการกระโดดออกไปสู่โลกกว้างใหญ่ไพศาลนั้น ทำให้มันได้บทเรียนว่า จงพอใจในความเป็นอยู่ของตนในอ่างแก้วใต้ร่มเงาของต้นฟูเชีย ก่อนที่มันจะเปลี่ยนลักษณะเป็นกบโดยบริบูรณ์ และเมื่อนั้นมันจะได้ลงไปอยู่ในสระน้ำซึ่งอยู่ปลายสวน ณ ที่นั้นมันจะรื่นเริงสนุกสนาน และร้องเพลงได้ตามความพอใจ

ข้าพเจ้าได้เรียนเรื่องชีวิตจากสิ่งเหล่านี้ ข้าพเจ้าเคยคิดว่าตนเองเป็นแต่เพียงวัตถุเล็ก ๆ อย่างหนึ่งซึ่งไม่มีความสำคัญประการใด แต่ครูเป็นผู้ทำลายกำแพงที่กั้นตัวข้าพเจ้าไว้ออก ช่วยให้ข้าพเจ้ามีความเจริญงอกงามขึ้น เมื่อครูมาอยู่กับข้าพเจ้า ๆ มีความรู้สึกว่าข้าพเจ้าเต็มไปด้วยความ

รัก มีความชื่นชมยินดีและทุกสิ่งมีความหมายแก่ชีวิตเป็นอย่างยิ่ง ครูไม่เคยละโอกาสที่จะปล่อยให้ความงดงามใด ๆ ก็ตามผ่านพ้นไปโดยไม่แนะนำให้ข้าพเจ้ารู้ หรือไม่เคยหยุดคิด หรือกระทำการใด ๆ ก็ตาม ที่จะทำให้ชีวิตของข้าพเจ้ามีคุณประโยชน์ งอกงามขึ้น

นั่นคือความฉลาดอันยอดเยี่ยมของครู ความเฉลียวฉลาดอย่างน่ารักของครูทำให้ปีแรก ๆ ของการศึกษาของข้าพเจ้าดำเนินไปอย่างสวยงดงาม มีชีวิตจิตใจ ครูรู้วิธีและเวลาอันมีค่าถูกต้องที่จะให้ความรู้แก่ข้าพเจ้าอย่างสนุกสนานไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ครูรู้เป็นอย่างดีว่าจิตใจของเด็กเล็ก ๆ นั้นเปรียบเสมือนดั่งสายน้ำตื้น ๆ ซึ่งไหลเซาะไปตามแก่งหิน บางครั้งจะประสบพบดอกไม้ บางครั้งซอกเซาะไปตามสุมทุมพุ่มไม้ และไกลออกไปสู่ท้องฟ้าอันเต็มไปด้วยเมฆหมอก ครูได้พยายามนำข้าพเจ้าไปตามทางที่ข้าพเจ้าควรจะไป ครูรู้ดีว่าลำธารนั้นจะต้องได้รับการหล่อเลี้ยงอยู่ตลอดเวลา จากสายน้ำจากภูเขา และน้ำพุ ซึ่งแอบแฝงอยู่จนในที่สุดลำธารเล็ก ๆ นี้สามารถขยายตัวกว้างเป็นแม่น้ำลึกใหญ่ได้ในที่สุด และเป็นที่พึ่งต่อไปของภูเขา ต้นไม้ท้อง

ฟ้าอันกว้างใหญ่ และแม้แต่ดอกไม้เล็ก ๆ เพียงดอกเดียวก็ตาม

ครูสามารถนำนักเรียนเข้าไปในห้องเรียนได้ แต่ไม่ใช่ครูทุกคนที่สามารถสอนให้นักเรียนเรียนรู้อะไรได้ นักเรียนจะเรียนด้วยความไม่สบายใจเป็นอย่างยิ่ง ถ้าเขารู้สึกว่าตนไม่มีอิสรภาพ และไม่ว่าเขาจะเรียนหรือจะเล่นก็ตาม จิตใจของเขาจะต้องเต็มไปด้วยความหวังในชัยชนะอยู่เสมอ และแม้ว่าบางครั้งจิตใจจะเต็มไปด้วยความผิดหวัง ไม่สนใจไม่ใยดีในบทเรียน แต่เขาก็ต้องก้มหน้าก้มตาเรียนบทเรียนซ้ำซากไม่มีชีวิตจิตใจเหล่านั้น

สำหรับครู ซัลลิแวน ของข้าพเจ้าผู้นี้ ท่านอยู่ใกล้ชิดกับข้าพเจ้าจนข้าพเจ้าไม่เคยคิดเลยว่าข้าพเจ้าจะแยกตัวเองออกจากครูได้ ข้าพเจ้าไม่สามารถจะแยกแยะได้ว่าความชื่นชมยินดีอันมากมายเหลือจะกล่าวในสิ่งสวยงามทั้งหลายนั้นเกิดขึ้นเพราะธรรมชาติในตัวข้าพเจ้าเอง หรือเกิดขึ้นเนื่องจากอิทธิพลของครู ข้าพเจ้ารู้แต่เพียงว่าเราสองคนไม่สามารถแยกจากกันได้ และชีวิตของข้าพเจ้านั้นเป็นของครู

ส่วนดีที่สุดของข้าพเจ้านั้น เป็นสิ่งที่ครูปั้นข้าพเจ้าขึ้นมา ไม่ใช่เพราะข้าพเจ้ามีพรสวรรค์ประการใด ความสุข ความชื่นชมยินดี ในชีวิตของข้าพเจ้านั้น เกิดขึ้นได้เพราะครูผู้เดียว เป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยความรักอย่างจริงใจ

บทที่แปด

คริสมาสต์ปีแรกที่ครู ซัลลิแวน มาอยู่ทูสคัมเบีย เป็นปีที่ข้าพเจ้าสนุกมาก ทุกคนในครอบครัวเตรียมการที่จะทำให้ข้าพเจ้าสนุกสนานและแปลกใจ แต่สิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าชอบใจมากที่สุดคือ ครูและข้าพเจ้าได้เตรียมแผนการที่จะทำให้ทุกคนแปลกใจเช่นกัน บรรยากาศที่เต็มไปด้วยความลับ และล้อมรอบด้วยของขวัญนานาชนิด ทำให้ข้าพเจ้าสนุกมาก เพื่อน ๆ ช่วยกันทำให้ข้าพเจ้าเกิดความสนใจโดยการเล่นทายเกมส์ เขามักจะเริ่มต้นประโยคให้ข้าพเจ้าทายต่อไปว่าเป็นประโยคอะไร ครูและข้าพเจ้าเล่นเกมส์นี้ต่อไปเรื่อย ๆ เกมส์นี้ มีส่วนช่วยให้วิธีใช้ภาษาถูกต้องดีขึ้น ทุก ๆ คืนเราจะนั่งรอบกองไฟเล่นทายเกมส์ ยิ่งวันคริส์ตมาสเข้ามาใกล้ เราทุกคนยิ่งสนุก และตื่นเต้นมากขึ้น

ในวันคริส์ตมาส อีฟ เด็กนักเรียนทูสคัมเบีย ได้ฉลองวันคริส์ตมาสรอบ ๆ ต้นคริส์ตมาส ข้าพเจ้าได้รับเชิญไปงานนี้ด้วย ตรงกลางห้องเรียนมีต้นคริส์ตมาส ประดับประดา

ด้วยโคมไฟ ส่วนกิ่งก้านนั้น หนักห้อยลงมาเพราะน้ำหนักผลไม้ถ่วง ชั่วโมงนั้น ข้าพเจ้ามีความสุข มากที่สุด ข้าพเจ้าเต้นรำไปรอบๆ ต้นคริสต์มาสอย่างสนุกสนานและยิ่งมีความยินดีเพิ่มขึ้นเมื่อรู้ว่าเด็กทุกคนจะได้รับของขวัญ ข้าพเจ้าได้รับเชิญให้เป็นผู้แจกของขวัญให้เด็ก ๆ ทุกคน ข้าพเจ้าดีใจที่ได้รับเกียรติเช่นนี้ จนไม่ได้นึกถึงของขวัญของตนเองแต่เมื่อถึงเวลาของข้าพเจ้าบ้าง ข้าพเจ้าแทบอดกลั้นบังคับจิตใจไม่ให้โลดเต้นมากนักเกือบไม่ได้ ข้าพเจ้ารู้ว่าของขวัญของข้าพเจ้าแตกต่างกับของเพื่อน ๆ ครูบอกว่าดีกว่าของขวัญอื่น ๆ แต่สำหรับวันนี้ให้ข้าพเจ้าพอใจของขวัญที่ได้รับจากต้นคริสต์มาสนี้ก่อนจนกว่าจะถึงวันรุ่งขึ้น

ในคืนนั้นข้าพเจ้านอนไม่หลับ หลังจากที่ได้แขวนถุงเท้ายาวไว้ที่ปลายเสาเตียงแล้ว ข้าพเจ้าแกล้งทำเป็นนอนหลับเพื่อจะคอยดูว่า ซานตาครอส จะทำอย่างไรเมื่อมาถึงแต่ในที่สุดข้าพเจ้าได้นอนหลับไปโดยมีตุ๊กตาตัวใหม่ และหมีสีขาวอยู่ในอ้อมแขน เช้าตรู่แห่งวันคริสต์มาส ข้าพเจ้าเป็นผู้ปลุกทุกคนในบ้านให้ตื่นขึ้นด้วยคำ "เมรี่ คริสต์มาส" และข้าพเจ้าประหลาดใจมากที่รู้ว่า ไม่ใช่มีของขวัญอยู่ในถุงเท้ายาวเท่านั้น แต่มันอยู่ทั่วไปบนโต๊ะ เก้าอี้ ประตู พนัก

หน้าต่าง ข้าพเจ้าแทบจะเดินสะดุดกองของขวัญเหล่านั้น ซึ่งห่อไว้อย่างเรียบร้อยแล้ว และความสุขยิ่งทับทวีขึ้นเมื่อครูยื่นกรงนก ครีบูน ให้ข้าพเจ้าเป็นของขวัญในวันคริสต์มาสนั้น

ทิมน้อย เป็นนกที่เชื่องมาก มันกระโดดและเต้นไปมาบนนิ้วมือของข้าพเจ้าและจิกขนมจากมือข้าพเจ้า ครูสอนข้าพเจ้าให้รู้จักเลี้ยงนก ทุกเช้าหลังอาหารเช้า ข้าพเจ้าจะอาบน้ำให้มัน ล้างกรง หาอาหาร เช่น เมล็ดข้าวและน้ำใส่ไว้ในถ้วยให้พร้อม

แต่แล้วในเช้าวันหนึ่ง ข้าพเจ้าออกไปตักน้ำมาอาบให้นก และได้ปล่อยกรงนกไว้บนพนักหน้าต่าง เมื่อข้าพเจ้ากลับมาข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีแมวใหญ่ตัวหนึ่งวิ่งผ่านไปขณะข้าพเจ้าเปิดประตู ครั้งแรกข้าพเจ้าไม่คิดว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น แต่เมื่อข้าพเจ้าสอดมือเข้าไปในกรง ข้าพเจ้าคลำไม่พบทิม หรือแม้แต่เล็บแหลม ๆ เล็ก ๆ ที่เคยขีดข่วนนิ้วมือข้าพเจ้า ข้าพเจ้ารู้ทันทีว่าต่อไปนี้จะไม่ได้ยินเสียงทิมน้อยของข้าพเจ้าร้องเพลงต่อไปอีกแล้ว

△ △

บทที่เก้า

เหตุการณ์สำคัญยิ่งใหญ่อันหนึ่งในชีวิตของข้าพเจ้า คือการไปเยี่ยมเมืองบอสตัน ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๘๘ ข้าพเจ้าจำได้อย่างดีถึงการตระเตรียมการเดินทางไปกับครู และกับแม่ของข้าพเจ้า และวันที่ไปถึงบอสตัน การเดินทางครั้งนี้แตกต่างกับการเดินทางครั้งแรกเมื่อ ๒ ปีก่อนตอนที่ข้าพเจ้าไปบัลติมอร์ คราวนี้ข้าพเจ้าปฏิบัติตัวเรียบร้อยกว่าครั้งก่อน ไม่ต้องการความสนใจจากผู้หนึ่งผู้ใด ข้าพเจ้านั่งนิ่งอยู่ข้าง ๆ ครู สนใจฟังทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูบอกข้าพเจ้า ครูมองออกไปนอกหน้าต่างรถ และเล่าให้ข้าพเจ้าฟังถึงความสวยงามของแม่น้ำเทนเนสซี ทุ่งนาที่ปลูกต้นฝ้ายอันกว้างใหญ่ ป่า เขา และชาวนิโกรหัวเราะร่าเริงอยู่ตามสถานีรถไฟ พวกนี้โบกมือให้กับผู้โดยสาร และขายขนมหวาน เช่น ลูกกวาด ข้าวโพดคั่วตามหน้าต่างรถไฟ เก้าอี้นั่งข้างหน้าข้าพเจ้ามีตุ๊กตาทำด้วยผ้า ชื่อแนนซี นั่งอยู่ แนนซีนุ่งกระโปรงบาน สวมหมวกกันแดดปีกกว้าง เธอ

มองดูข้าพเจ้าด้วยดวงตาที่ทำด้วยลูกปัด บางครั้งข้าพเจ้าจะเปลี่ยนอิริยาบถโดยหันไปอุ้มแนนซี่ และสมมุติว่าแนนซี่กำลังนอนหลับอยู่ในอ้อมแขน

ข้าพเจ้าคงไม่มีโอกาสได้กล่าวถึงแนนซี่อีก เพราะมีเรื่องเศร้าเกิดขึ้นกับแนนซี่หลังจากที่เราไปถึงบอสตันแล้ว ข้าพเจ้าจึงอยากเล่าเรื่องนี้เสีย คือ เนื้อตัวแนนซี่เปื้อนเลอะเทอะด้วยขนมพายซึ่งข้าพเจ้าบังคับให้เธอรับประทาน คนซักผ้าที่สถาบันเพอกินส์ได้แอบเอาแนนซี่ไปทำความสะอาด การกระทำเช่นนี้ทำให้แนนซี่ทนไม่ได้ เมื่อข้าพเจ้าพบแนนซี่อีกครั้ง เธออยู่ในสภาพอ่อนปวกเปียกไม่ได้รูปได้ร่าง ทำให้ข้าพเจ้าแทบจำแนนซี่ของข้าพเจ้าไม่ได้เลย นอกจากดวงตาสองข้างซึ่งทำด้วยลูกปัดเท่านั้น และดวงตาคู่นั้นกำลังจ้องดูข้าพเจ้าอย่างตำหนิติเตียน ในการที่ทำให้เธอต้องอยู่ในสภาพเช่นนี้

ในที่สุดรถไฟแล่นเข้าเทียบชานชลาสถานี บอสตัน ข้าพเจ้ามีความรู้สึกคล้ายว่า เรื่องในเทพนิยายอันสวยสดงดงามกำลังเป็นความจริงขึ้นมา ประโยคที่ตั้งต้นว่า "ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว" "ประเทศที่อยู่ห่างไกล...." ก็ได้ปรากฏขึ้นตามคำที่เคยเล่าสู่กันมา

เมื่อเราไปถึงสถาบันเพอกินส์ สำหรับคนตาบอด ข้าพเจ้าได้รู้จักกับเพื่อนตาบอดเล็ก ๆ หลายคน ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นยินดีมากเมื่อรู้ว่าเพื่อน ๆ ที่นี่เรียนพยัญชนะโดยใช้มือคลำ ข้าพเจ้าบอกไม่ถูกว่ามีความสุขเพียงใดที่ได้สนทนากับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันด้วยภาษาของเราเอง ข้าพเจ้าเคยรู้สึกคล้ายกับว่าตนเองเป็นชาวต่างชาติต้องพูดภาษาที่มีล่ามแปลมานานแล้ว เมื่อลอรา บริดชแมน เรียนอยู่ที่โรงเรียน ข้าพเจ้ายังอยู่ที่บ้านไม่เคยรู้ว่าจะมีเด็กผู้ใดอีกที่มีสภาพเหมือนกับข้าพเจ้า แต่เมื่อได้มาพบเพื่อนตาบอดด้วยกันข้าพเจ้าอดดีใจไม่ได้ เพื่อนของข้าพเจ้าได้วางมือลงบนมือข้าพเจ้าเมื่อเราคุยกัน และเขาอ่านหนังสือโดยใช้นิ้วมือ แม้ว่าข้าพเจ้าจะได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้าถึงความแตกต่างบ้างเล็กน้อยระหว่างข้าพเจ้ากับเพื่อน ๆ กระนั้นข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่า แม้เพื่อนข้าพเจ้าตาบอด แต่เขาสามารถได้ยินได้ เขาต้องมี "สายตาชนิดที่สอง" และข้าพเจ้าไม่เคยได้รับการบอกกล่าวเช่นนี้มาก่อน แต่เรามีความสุขสนุกสนานอยู่ร่วมกันจนข้าพเจ้าลืมความอาภัพของตนเองจนสิ้น

หนึ่งวันที่ข้าพเจ้าใช้เวลาอยู่กับเพื่อนตาบอดด้วยกัน

ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจในสิ่งแวดล้อมใหม่เช่นนี้ วัน เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วเหลือเกิน ในขณะที่ข้าพเจ้ามีความสุขอยู่กับประสพการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ เหล่านั้น ข้าพเจ้าอดบอกตนเองไม่ได้ว่ายังมีอีกมากมายหลายอย่างในโลกนี้ที่ข้าพเจ้ายังไม่รู้ และบอสตันเป็นจุดแรกเริ่มและจุดสิ้นสุดในประสพการณ์ต่าง ๆ

ขณะที่เราอยู่บอสตันเราไปเที่ยวบังเกอ ฮิล ข้าพเจ้าได้พบบทเรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่นั่น เป็นเรื่องราวของชายผู้กล้าหาญคนหนึ่งผู้ซึ่งได้ยืนหยัดต่อสู้ ณ สถานที่ที่เรายืนอยู่ในขณะนั้น ข้าพเจ้าปีนขึ้นไปบนอนุสาวรีย์แห่งนั้นเมื่อนับขั้นบันไดที่เราเดินสูงขึ้นไปแล้วทำให้อดประหลาดใจไม่ได้ว่า ณ ที่นี้หรือที่ทหารได้ยิงต่อสู้กับศัตรูซึ่งอยู่เบื้องล่าง

ในวันรุ่งขึ้นเราไปพลีมัททางเรือ เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าได้เดินทางไปในมหาสมุทรและได้นั่งเรือกลไฟ การเดินทางเต็มไปด้วยความมีชีวิตชีวา แต่เสียงเครื่องยนต์ทำให้ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นเสียงฟ้าร้อง ข้าพเจ้าจึงร้องไห้ เพราะกลัวว่า ถ้าฝนตกเราจะต้องอดไปเที่ยวข้างนอก ที่พลีมัท ข้าพเจ้าสนใจหินก้อนใหญ่ ซึ่งปักไว้เป็นเครื่องหมายว่

พวกอพยพแสวงบุญได้มาขึ้นฝั่ง ณ ที่นี้มากกว่าสิ่งอื่น ๆ เมื่อ ข้าพเจ้าได้แตะหินก้อนนั้น ข้าพเจ้ายิ่งรู้สึกว่าความอุตสาหะ บากบั่นของพวกอพยพเหล่านี้เป็นเรื่องจริงโดยแท้ ข้าพเจ้า ชอบถือเหรียญเล็ก ๆ ที่ทำเลียนแบบหินที่ พลิมัธ ก้อนนั้น สุภาพบุรุษคนหนึ่ง ได้ให้เหรียญนี้แก่ข้าพเจ้าที่อาคาร พิล กริม ฮอลล์ ข้าพเจ้าชอบคลำไปตามส่วนโค้งของมัน และ มือคลำถูกตรงกลางเหรียญ ซึ่งสลักตัวเลข "๑๖๒๐" ไว้ ข้าพเจ้าก็หวลคิดถึงเรื่องราวอันน่าสนใจยิ่ง ของบรรดาผู้ อพยพทั้งหลายเหล่านั้น

ความใฝ่ฝันอย่างเด็ก ๆ ของข้าพเจ้าได้รุ่งโรจน์ขึ้น อย่างเต็มที่ ในความบากบั่นของบรรดาผู้อพยพเหล่านี้ ข้าพเจ้าคิดถึงเขาดั่งวีรบุรุษผู้กล้าหาญ ผู้ที่กล้าหาญออกมา แสวงหาที่พักพิงในดินแดนต่างชาติ ปรารถนาหยิบยื่น อิสรภาพให้แก่เพื่อนมนุษย์เช่นเดียวกับที่เขาต้องการเช่นกัน แต่หลายปีต่อมาข้าพเจ้าแปลกใจและผิดหวัง เมื่อได้เรียน รู้ถึงการกระทำเลว ๆ ของพวกนี้ ซึ่งนำความอับอายมาสู่เรา ในขณะที่เราชื่นชมยินดีในความกล้าหาญและพลัง ซึ่งเขา ได้มีส่วนช่วยให้เราได้มีประเทศที่สวยงามน่าอยู่

ข้าพเจ้าได้รู้จักกับเพื่อน ๆ หลายคนในบอสตัน เช่น นายวิลเลี่ยม เอนดิคัท และลูกสาวของเขา ความเมตตากรุณาของเขาทั้งสองเปรียบเสมือนดังเมล็ดพืชซึ่งเจริญงอกงาม ข้าพเจ้าไม่เคยลืมความทรงจำอันรื่นรมย์เช่นนั้นเลย วันหนึ่งเราได้ไปเยี่ยมบ้านหลังงามของเขาที่ บิเวอรีฟาร์ม ข้าพเจ้าจำได้เป็นอย่างดีถึงความรู้สึกที่เดินเข้าไปในสวนกุหลาบ สุนัขตัวใหญ่ตัวหนึ่งชื่อ ลิโอ และตัวเล็กชื่อฟริทซขนหยิก หยาว ได้เดินเข้ามาหาข้าพเจ้า และนิมรอด ม้าตัวที่วิ่งเร็วที่สุด ยื่นจมูกเข้ามาที่มือข้าพเจ้าเพื่อจะลิ้มรสก้อนน้ำตาล ข้าพเจ้าจำได้ถึงหาดทรายซึ่งข้าพเจ้าได้เล่นทรายเป็นครั้งแรก เป็นทรายที่แข็งแต่เรียบ ต่างจากทรายหยาบ ๆ ที่มีเปลือกหอยแหลมคมคละเคล้าอยู่ ซึ่งข้าพเจ้าได้พบที่บริวสเตอ นายเอนดิคัท ได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังถึงเรือลำใหญ่แล่นจาก บอสตัน มุ่งหน้า ไปยุโรป ข้าพเจ้าได้พบเขาอีกหลาย ๆ ครั้ง และเขาเป็นเพื่อนดีกับข้าพเจ้าจริง เมื่อข้าพเจ้าเรียก บอสตัน "เมืองแห่งคนใจดี" ข้าพเจ้าอดคิดถึงนาย เอนดิคัท ไม่ได้

△ △

บทที่สิบ

ก่อนสถาบันเพอกินส์ปิดในฤดูร้อน ได้มีการจัดเตรียมให้ครูและข้าพเจ้าไปพักร้อน ที่บริวสเตอ ที่แหลมค้อดกับนางฮอปกินส์เพื่อนรักของเราผู้หนึ่ง ข้าพเจ้าดีใจมาก และเริ่มนึกถึงความสนุกสนานซึ่งจะมีขึ้นในไม่ช้า และนึกถึงเรื่องราวมหัศจรรย์เกี่ยวกับทะเล

ความทรงจำที่ยังแจ่มจรัสอยู่ในความคิดของข้าพเจ้าในฤดูร้อนครั้งนั้นคือเรื่องมหาสมุทร ข้าพเจ้าเคยอยู่แต่บนบก ไม่เคยได้กลิ่นไอของอากาศที่เจือปนด้วยเกลือเลย แต่ข้าพเจ้าเคยอ่านหนังสือใหญ่เล่มหนึ่งชื่อ "โลกของเรา" ซึ่งบรรยายเกี่ยวด้วยเรื่องมหาสมุทร ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกว่ามันเป็นสิ่งมหัศจรรย์ยิ่ง ข้าพเจ้ามีความปรารถนาจะได้สัมผัสความยิ่งใหญ่ของทะเล และเสียงคำรามของคลื่น ดังนั้นหัวใจของข้าพเจ้าเต้นแรงด้วยความตื่นเต้นเมื่อรู้ว่าความปรารถนาของข้าพเจ้ากำลังกลายเป็นความจริงขึ้นมา

ทันทีที่ข้าพเจ้าใส่เสื้ออาบน้ำเสร็จ ข้าพเจ้าก็กระโดดลงไปในทรายอันอบอุ่น แล้วกระโจนลงไปในน้ำอันเย็น

เฉียบอย่างไม่นึกกลัวอะไรเลย ข้าพเจ้าได้สัมผัสก้อนหินและจมลงไป ข้าพเจ้าตื่นเต้น และมีความสุขยิ่งต่อน้ำซึ่งอยู่รอบตัวข้าพเจ้า แต่ทันใดนั้นข้าพเจ้าเกิดความกลัวขึ้นมา เมื่อเท้าสัมผัสกับก้อนหิน และคลื่นลูกหนึ่งกลิ้งมากระทบศีรษะข้าพเจ้ารีบยื่นแขนออกคว้าสิ่งที่จะยึดไว้ได้ทันทีและสิ่งนั้นคือสาหร่ายทะเลซึ่งถูกคลื่นซัดมาโดนหน้าข้าพเจ้า แต่ความพยายามจะยึดเพื่อพยุงตัวไว้ให้ได้นั้น ดูจะไม่เป็นผลสำเร็จ คลื่นซัดข้าพเจ้ากระแทกไปมาน่ากลัวยิ่งนัก เท้าของข้าพเจ้าหลุดจากก้อนหินที่ข้าพเจ้าเกาะอยู่ ทุกสิ่งทุกอย่างดูเหมือนจะถูกแยกออกจากกัน ชีวิต อากาศ ความอบอุ่น และความรัก แต่ในที่สุด ท้องทะเลดูเหมือนจะเบื่อหน่ายต่อของเล่นชิ้นนี้แล้วจึงได้ส่งตัวข้าพเจ้ากลับเข้าสู่ฝั่ง และภายในชั่วพริบตาข้าพเจ้าเข้าไปอยู่ในอ้อมแขนของครูอีกครั้งหนึ่ง เป็นการโอบกอดที่ให้ความอบอุ่นใจแก่ข้าพเจ้าอย่างเหลือหลาย เมื่อข้าพเจ้าค่อยคลายจากความตื่นเต้นแล้ว ข้าพเจ้าได้ถามครูว่า "ใครเอาเกลือใส่ลงไปในน้ำ"

หลังจากที่ข้าพเจ้าได้รับประสพการณ์กับการอยู่ในน้ำแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นการสนุกอย่างยิ่งที่จะนั่งบนหิน

ก้อนใหญ่ซึ่งแช่อยู่ในน้ำ และสัมผัสกับคลื่นซึ่งกระแทกหินก้อนนั้นไปมา ทำให้เป็นฟองสาดกระเซ็นไปทั่วตัว ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีก้อนกรวดกระทบกัน เมื่อคลื่นม้วนตัวเข้ากระแทกฝั่ง ดูเหมือนว่าชายหาดจะสั่นสะเทือนด้วยแรงกระแทก แต่ไม่ช้าผู้บุกรุกนั้นได้ถอยหลังกลับไป เพื่อเตรียมการเข้าปะทะอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอาจจะใหญ่ยิ่งกว่าครั้งแรก ข้าพเจ้าจับก้อนหินไว้แน่น เกร็งทุกส่วนประสาทคอยคลื่นที่จะม้วนตัวเข้ามากระแทกก้อนหินอีกครั้งหนึ่ง

ข้าพเจ้าไม่เคยเล่นอยู่บนชายหาดได้นานจุใจเลย อากาศทะเลบริสุทธิ์ สดชื่น และชวนให้คิดอะไรเงียบ ๆ ข้าพเจ้าไม่เคยนึกเบื่อหน่าย ทั้งยังติดอกติดใจหอย ก้อนกรวด และสาหร่ายทะเลซึ่งมีสัตว์ตัวเล็ก ๆ เกาะอยู่เต็มนั้นยิ่งนัก วันหนึ่งครูซัลลิแวนทำให้ข้าพเจ้าเกิดความสนใจในของสิ่งหนึ่งซึ่งครูจับมันได้จากน้ำตื้น ๆ นั่นเอง เป็นปูชนิดหนึ่งและเป็นปูตัวแรกที่ข้าพเจ้ารู้จัก ข้าพเจ้าใช้มือคลำและรู้สึกแปลกใจมากที่มันมีบ้านอยู่บนหลังของมัน ข้าพเจ้าจึงคิดจะเลี้ยงมันไว้ ดังนั้นจึงได้จับหางมันด้วยมือทั้งสองแล้วนำกลับบ้าน ข้าพเจ้าพอใจเครื่องเล่นชนิดใหม่นี้มาก ตัว

ของมันค่อนข้างหนัก จึงต้องใช้กำลังทั้งหมดลากมันถึงครึ่งไมล์ ข้าพเจ้าได้กวนใจครูมากเพราะเกรงว่ามันจะไม่ได้รับความปลอดภัยพอ ครูจึงนำมันลงไปปล่อยไว้ในแอ่งน้ำแห่งหนึ่ง แต่เช้าวันต่อมาเมื่อข้าพเจ้าไปที่แอ่งน้ำนั้นมันหายไปแล้ว ไม่มีใครรู้ว่ามันหายไปไหน ข้าพเจ้าผิดหวังและเสียใจมาก แต่ต่อมาข้าพเจ้าได้พยายามเข้าใจทีละน้อยๆ ว่าไม่เป็นการฉลาดเลยที่นำเอาสัตว์ที่น่าสงสารนี้ ออกมาจากที่มันเคยอยู่ตามธรรมชาติของมัน ข้าพเจ้าพยายามคิดว่ามันคงจะหาทางกลับไปสู่ทะเลแล้วก็เป็นได้

บทที่สิบเอ็ด

พอถึงฤดูใบไม้ร่วง ข้าพเจ้าได้กลับบ้านทางใต้ของข้าพเจ้าด้วยหัวใจเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขสนุกสนาน เมื่อข้าพเจ้าหวลระลึกถึง การไปเยี่ยมทางเหนือครั้งนั้น ข้าพเจ้ารู้สึกมหัศจรรย์ใจในประสพการณ์ต่าง ๆ ที่ได้นำตัวไปพัวพันด้วย ดูราวกับว่าเป็นการเริ่มต้นของทุก ๆ สิ่ง ขุมมหาสมบัติของโลกใหม่อันสวยสดงดงามได้หมอบอยู่แทบเท้าข้าพเจ้านี่เอง ข้าพเจ้าฉวยเอาความเพลิดเพลิน และการบอกกล่าวในเรื่องราวต่าง ๆ จากทุก ๆ สิ่งที่ข้าพเจ้าประสบไว้เป็นของตนเองทันที ข้าพเจ้านำตนเข้าไปพัวพันกับสิ่งของทุกสิ่ง ข้าพเจ้าไม่เคยหยุดนิ่งสัก ๑ นาที ชีวิตข้าพเจ้าเต็มไปด้วยการเคลื่อนไหวเหมือนดังเจ้าแมลงต่าง ๆ ที่เข้าไปจับกลุ่มกับสิ่งมีชีวิตในวันหนึ่ง ๆ ข้าพเจ้าพบคนหลายคนเขาสนทนากับข้าพเจ้าโดยการเขียนชื่อลงบนฝ่ามือข้าพเจ้า ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจความสนุกในการที่ได้ติดต่อเข้าใจกันบังเกิดขึ้น สิ่งมหัศจรรย์ได้เกิดขึ้นแล้ว จิตใจ

อันแห้งแล้งเพราะถูกทอดทิ้งของข้าพเจ้าได้ชุ่มฉ่ำ เบิกบานขึ้นดั่งกุหลาบแรกแย้ม

ข้าพเจ้าได้ใช้เวลาตลอดฤดูใบไม้ร่วงอยู่กับครอบครัวของข้าพเจ้าที่กระท่อมฤดูร้อนของเรา ซึ่งอยู่บนภูเขาห่างจาก ทูสคัมเบีย ๑๔ ไมล์ ตำบลนั้นเรียกว่า เฟิร์น ควารีเพราะรอบ ๆ บริเวณแห่งนั้นมีแหล่งหินปูน ซึ่งถูกทอดทิ้งไว้เป็นเวลานานแล้ว มีลำธารเล็ก ๆ ๓ สาย ไหลผ่านตำบลนี้ ต้นน้ำเกิดจากน้ำพุ ซึ่งอยู่ตามหมู่ก้อนหินข้างบนภูเขา สายน้ำซอกซอนไปมาตามแก่งหินซึ่งสกัดกั้นทางเดินของมันจนกระทั่งมาถึงแอ่งน้ำแห่งหนึ่ง ซึ่งเต็มไปด้วยเฟิร์นปกคลุมบริเวณหินปูนเหล่านั้นสิ้นจนดูคล้ายว่าลำธารได้ขาดหายไปในตอนนั้นเอง ภูเขาโดยทั่วไปปกคลุมด้วยหมู่ไม้หนาแน่น ส่วนมากเป็นต้น โอ๊ค และต้นสน มีลำต้นใหญ่โตมาก ตามกิ่งก้านสาขาของมันมีเถาวัลย์ขึ้นเลื้อยคลุมโดยทั่วไป เช่นต้นไม้เลื้อยจำพวก มิสเซลโท เพอซิมมั่นกลิ่นหอมของมันกระจายไปโดยทั่วป่า ซึ่งชวนเชิญให้จิตใจของผู้สัญจรในแดนนั้นเต็มไปด้วยความชื่นบาน บางแหล่งมีไม้เลื้อยจำพวก มัสคาดีน และสคัพเปอนอง ขึ้นเป็นระย

ตามต้นไม้ทำให้ดูเป็นพุ่ม จึงเป็นแหล่งที่ผีเสื้อและแมลงต่าง ๆ บินวนเวียนอยู่ทั่วไป เป็นความสดชื่นและชื่นบานอย่างมากมายที่ได้ท่องเที่ยวอยู่ในบรรยากาศเช่นนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนบ่าย ความชุ่มฉ่ำเย็นสบายและกลิ่นหอมหวลของป่าไม้ยามนั้น เป็นสิ่งประทับใจยิ่ง

กระท่อมของเราตั้งอยู่บนยอดภูเขาในหมู่ไม้โอ๊คและสน มีห้องเล็ก ๆ อยู่สองฟากของห้องโถงยาวรอบ ๆ กระท่อมมีระเบียงโดยรอบ เป็นที่ ๆ รับลม และความหอมหวลแห่งมวลไม้ในป่าเขาได้โดยเต็มที่ พวกเราชอบไปนั่งตามระเบียง เราทำงานรับประทานอาหารและเล่นกันที่นั่นทางด้านประตูหลังมีต้น บัทเทอนัท ต้นใหญ่ และรอบ ๆ ลำต้นมีผู้ทำขั้นบันไดสำหรับไต่ขึ้นไป และด้านหน้าลำต้นข้าพเจ้าสามารถแตะ หรือสัมผัสกิ่งไม้ หรือใบไม้ที่ค่อย ๆ ม้วนตัวลงมาเพราะแรงลมแห่งฤดูใบไม้ร่วงได้

มีแขกมาเยี่ยม เฟิร์น ควารี มาก ตอนกลางคืนพวกผู้ชายเล่นไพ่ และสนทนากันเป็นชั่วโมง ๆ ถึงเรื่องกีฬาต่าง ๆ เช่นเล่าเรื่องนก ปลา และเป็ดป่า และไก่งวง ที่เขายิงได้รวมทั้ง "ปลาเทราท์อันแสนดุ" ที่เขาจับได้ และได้

เล่าถึงวิธีจับสุนัขป่า การไล่ตามกวาง เรื่องราวเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้าคิดว่าสัตว์จำพวกสิงโต เสือ หมี และสัตว์ร้ายอื่นๆ คงไม่สามารถยืนหยัดต่อสู้นักล่าสัตว์ผู้กล้าหาญชาญชัยเหล่านี้ได้ คำกล่าวสวัสดิ์ก่อนแยกย้ายไปนอนของผู้ชายเหล่านี้คือ "พรุ่งนี้ออกล่า" เขานอนในห้องโถงนอกห้องของเรา และข้าพเจ้ารู้สึกได้ยินเสียงหายใจของพวกสุนัข และนักล่าสัตว์ขณะเขานอนระเกะระกะอยู่ในห้องโถงบ้านของเรานั้น

เช้าตรู่ ข้าพเจ้า ตื่นขึ้น ด้วยกลิ่น กาแฟหอมโชยมา เสียงขยับลำกล้องปืน เสียงฝีเท้าหนัก ๆ เดินไปมา เตรียมพร้อมจะออกไปเผชิญโชคในฤดูล่าสัตว์ ข้าพเจ้ารู้สึกถึงฝีเท้าม้าที่กระทืบพื้นไปมา มันรวมกลุ่มอยู่ใต้ต้นไม้ และนอนที่นั่นตลอดคืนมันส่งเสียงร้องดังราวกับว่าอยากจะออกเดินทางต่อไป ในที่สุดเหล่าชายฉกรรจ์เหล่านี้ได้ขึ้นนั่งบนหลังม้าอีกครั้งหนึ่ง ออกเดินทางไปพร้อมเสียงร้องเพลงเก่า ๆ ที่เขาเคยร้องกันมาและเสียงแส้เหวี่ยงขวับลงไป หมู่สุนัขไล่เนื้อได้ออกเดินทางนำไปข้างหน้า พร้อมด้วยนักล่าสัตว์ชั้นเยี่ยม "พร้อมด้วยความสนุก เสียงฝีเท้าม้าควบ และเสียงสุนัขไล่เนื้อเห่าเกรียวกราว"

ตอนสาย ๆ เราเตรียมเครื่องมือไว้พร้อมสำหรับการย่างเนื้อ เราได้ช่วยกันก่อกองไฟในหลุมลึก ๆ และเอาท่อนไม้มาวางไขว้เรียงกันเป็นชั้น ๆ จนกระทั่งถึงปากหลุม แล้วเสียบเนื้อย่างด้วยเหล็กสำหรับย่างเนื้อ เหนือเตาไฟมีคนคอยพลิกเนื้อไปมา และรอบ ๆ กองไฟมีชาวนิโกรยืนถือกิ่งไม้คอยโบกไล่แมลงวัน กลิ่นหอมของเนื้อย่างทำให้ข้าพเจ้าหิวมากขึ้นจนนึกเร่งเวลาอาหารให้มาถึงโดยเร็ว

เมื่อเนื้อจวนจะสุกกลุ่มนักล่าสัตว์ได้กลับมาทีละคนสองคน ทุกคนร้อนและเหน็ดเหนื่อยอ่อน ส่วนม้านั้นมีน้ำลายฟูมปาก สุนัขไล่เนื้อก็มีอาการไม่แตกต่างไปกว่านายของมัน ไม่มีผู้ใดล่าสัตว์ได้แม้แต่ตัวเดียว แต่ทุกคนต่างกล่าวว่าเขาได้เห็นกวางวิ่งเข้ามาใกล้ตัวเขา และสุนัขล่าเนื้อได้วิ่งไล่ตามอย่างไม่คิดชีวิต แม้ว่าจะเล็งกระบอกปืนและลั่นไกปืนก็ตาม แต่ไม่โดนกวางตัวนั้น นักล่าสัตว์เหล่านี้ก็เหมือนกับเด็กผู้ชายเล็ก ๆ ที่ชอบพูดว่าเขาได้เข้าไปใกล้เจ้ากระต่ายตัวหนึ่งและเห็นรอยของมัน ในไม่ช้าขบวนนักล่าสัตว์กลุ่มเรื่องผิดหวังครั้งนี้ของเขาสิ้น และเข้ามาล้อมวงรับประทานเนื้อวัวและเนื้อหมูปิ้ง แทนที่จะเป็นเนื้อกวาง

ฤดูร้อนครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้ามีลูกม้าเล็ก ๆ ตัวหนึ่งที่เพี้ยน ควาริ ข้าพเจ้าเรียกมันว่าแบล็คบิวตี้ตามชื่อที่ข้าพเจ้าอ่านพบจากหนังสือ และเป็นชื่อที่คล้ายคลึงกับลักษณะของมันเอง คือลำคอของมันเป็นสีดำ แต่ที่หน้าผากเป็นรูปดาวสีขาว ข้าพเจ้าสนุกสนานอยู่กับการอยู่บนหลังลูกม้าตัวนี้เป็นอย่างมาก บางครั้งครูจะอนุญาตให้ข้าพเจ้าถือสายบังเหียนด้วยตนเอง ลูกม้าเล็ก ๆ ตัวนี้จะวิ่งเหยาะ ๆ ไปมาและจะหยุดเล็มหญ้าหรือกินใบไม้ ซึ่งขึ้นอยู่ข้างทาง

เช้าวันหนึ่งข้าพเจ้าเบื่อการขี่ม้า เมื่อเรารับประทานอาหารเช้าเสร็จ ครูและข้าพเจ้าออกเดินเข้าไปในป่าและเพลิดเพลินใจอยู่กับธรรมชาติรอบข้างท่ามกลางหมู่ต้นไม้และพันธุ์ไม้เลื้อยนานาชนิด เราเดินไปตามทางซึ่งวัว ม้าใช้เป็นทางเดิน และบ่อยครั้งที่มีหมู่ไม้อันหนาทึบขวางอยู่เบื้องหน้าไม่มีทางให้เราผ่านไป ทำให้เราต้องหาทาง ๆ อื่นอ้อมผ่านทางนี้ต่อไป และเรากลับมากระท่อมของเราพร้อมด้วยดอกไม้นานาชนิดซึ่งขึ้นอยู่ทั่วไปในภาคใต้

บางครั้ง ข้าพเจ้ามักออกไปเดินเล่นกับ มิลเดรดและญาติของข้าพเจ้า เพื่อไปเก็บ เพอซิมมอน เราชอบกลิ่น

หอมของมัน และชอบเก็บ มันมักจะขึ้นตามต้นหญ้าใบหญ้า นอกจากนั้นเราได้เก็บลูกนัท และวอลนัทกะเทาะเปลือกออกรับประทาน รสของมันหวานอร่อยนัก

ที่ตีนเขา มีทางรถไฟ เด็ก ๆ ชอบมองรถไฟแล่นผ่านไป บางครั้งเสียงหวูดดังขึ้นอย่างสนั่นจนทำให้เราอดวิ่งไปที่บันไดไม่ได้ และมิลเดรดได้บอกข้าพเจ้าอย่างตื่นเต้นว่า มีวัวหรือม้ายืนขวางทางรถไฟอยู่ ในระยะทางหนึ่งไมล์ข้างหน้ามีสะพานข้ามหุบเขาลึกแห่งหนึ่ง ซึ่งค่อนข้างยากที่จะเดินข้ามไป เพราะเป็นสะพานแคบและกระดานปูพื้นแต่ละแผ่นอยู่ห่างกัน จนผู้เดินผ่านไปสึกหวาดเสียวคล้ายกับว่าเขากำลังเดินอยู่บนมีด ข้าพเจ้าไม่เคยข้ามสะพานนี้ จนกระทั่งอยู่มาวันหนึ่ง มิลเดรด ครู และข้าพเจ้าได้หลงทางอยู่ในป่าหลายชั่วโมง เพราะหาทางออกไม่พบ

ทันใดนั้น มิลเดรดได้ชี้ไปที่สะพานแห่งนี้และร้องว่า "นั่นไงละสะพาน" เราอาจเดินไปทางอื่นได้แทนที่จะเลือกทางข้ามนี้ แต่เนื่องจากเป็นเวลาเย็นมากแล้ว และอากาศกำลังมืดลงทุกทีสะพานข้ามแห่งนี้เป็นแห่งเดียวที่จะเป็นทางลัดนำเราไปถึงบ้านโดยเร็ว ข้าพเจ้าต้องใช้นิ้วเท้าคลำไป

ตามทางเดินบนสะพานแคบ ๆ นี้ แต่ข้าพเจ้าไม่กลัวเลย เราเดินไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งได้ยินเสียง "พัฟ พัฟ" ดังมาแต่ไกล

"รถไฟมาแล้ว" มิลเดรดร้องขึ้นและอีกไม่กี่นาทีรถไฟจะวิ่งมาถึงตัวเรา เราจึงรีบปีนมุดลงไปเกาะราวใต้สะพาน ปล่อยให้รถไฟแล่นผ่านบนศีรษะเราไป ข้าพเจ้าได้ไอความร้อนจากเครื่องจักรแล่นมากระทบใบหน้า ควันไฟและเถ้าถ่านปลิวเข้ามาครอบคลุมตัวเรา ขณะที่รถไฟแล่นผ่านไปสะพานสั่นสะเทือน และแกว่งจนกระทั่งข้าพเจ้าคิดว่าเราอาจตกลงไปสู่เหวเบื้องล่างก็ได้ เราค่อย ๆ ไต่กลับขึ้นมาเดินบนสะพานอีกครั้งหนึ่งด้วยความลำบาก และได้กลับไปถึงบ้านค่อนข้างดึก เมื่อมาถึงบ้านไม่มีใครอยู่ในบ้านเลย ได้ความต่อมาว่าทุกคนได้ออกติดตามหาพวกเรา

บทที่สิบสอง

หลังจาก ข้าพเจ้าไป บอสตัน เป็นครั้งแรกแล้ว ต่อจากนั้น ข้าพเจ้ามักใช้เวลาส่วนมากอยู่ทางเหนือในฤดูหนาว ครั้งหนึ่งข้าพเจ้าไปเยี่ยมหมู่บ้านในนิวอิงแลนด์ขณะนั้น ความหนาวเย็นกำลังปกคลุมอยู่ทั่วไป ทะเลสาบกลายเป็นน้ำแข็ง ทุ่งนากลายเป็นทุ่งหิมะ และนั่นเป็นโอกาสอันวิเศษของข้าพเจ้าที่จะได้รู้จักหิมะ ซึ่งข้าพเจ้าไม่เคยเห็นมาก่อน

ข้าพเจ้าจำได้เป็นอย่างดีถึงความประหลาดใจของตนเอง เมื่อคิดว่ามืออันลึกลับมหัศจรรย์อันใดหนอจึงสามารถริดรอนใบไม้บนต้นไม้ และตามพุ่มไม้ให้หมดสิ้นไป เหลือไว้เพียงใบไม้อันเหี่ยวย่นเพียงไม่กี่ใบบนลำต้น นกบินหนีไปหมดเหลือไว้ แต่รังบนต้นไม้ที่ปราศจากใบปกคลุมด้วยหิมะ ฤดูหนาวบนภูเขา ในทุ่งนา พื้นโลกปกคลุมด้วยน้ำแข็งทุกหนทุกแห่ง วิญญาณต่าง ๆ ซึ่งสิงอยู่ตามต้นไม้ได้หลบซ่อนตนเองอยู่ในความมืด ไม่ยอมโผล่ตัวออกมาอีก ตลอดฤดูหนาวนี้ชีวิตทุกชีวิตหยุดนิ่ง และแม้แต่

พระอาทิตย์ส่องแสงลงมาก็ตาม ทุกหนทุกแห่งก็ยังดูมืดมัวและหนาวเหน็บ ทุ่งหญ้าพุ่มไม้ในป่าได้เปลี่ยนสภาพเป็นทุ่งน้ำแข็งจนสิ้น

ต่อจากนั้นอากาศอันเย็นยะเยือกได้เปลี่ยนเป็นพายุหิมะ เรารีบวิ่งไปที่ประตูเพื่อยกมือรองรับเกล็ดหิมะเล็ก ๆ ที่ตกลงมา เหตุการณ์เช่นนี้ดำเนินไปนับเป็นเวลาชั่วโมง ๆ มันผ่านอากาศลงมาอย่างแผ่วเบาสู่พื้นโลก และจำนวนเริ่มทวีพูนขึ้น นับเป็นคืนแห่งหิมะโดยแท้จริง และเช้าตรู่วันต่อมาแทบจะไม่มีผู้ใดจำภูมิประเทศในละแวกนี้ ที่ตนอาศัยอยู่ได้ ถนนทุกแห่งถูกบดบังด้วยหิมะ ป้ายบอกทางเดินไม่เหลือไว้ให้เห็น นอกจากลำต้นไม้ซึ่งยืนต้นอยู่โดยมีหิมะตบแต่งโดยสิ้นเท่านั้น

ตอนกลางคืนลมหนาวจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้พัดผ่านเข้ามาเกล็ดหิมะยิ่งทับถมลงมายังพื้นโลก พวกเราได้ขดตัวเองอยู่รอบ ๆ เตาผิงใหญ่ เล่าเรื่องสนุกสนานต่าง ๆ สู่กันฟังและดูเหมือนจะลืมโดยสิ้นเชิงว่า ขณะนี้เราอยู่โดดเดี่ยวท่ามกลางความหนาวเย็นทั่วไป เราถูกแยกออกจากการคมนาคมของโลกภายนอกโดยสิ้นเชิง และตอนดึกลม

หนาวอันแสนเย็นยะเยือกได้พัดรุนแรงขึ้นจนทำให้เราอดเกิดความรู้สึกหวาดกลัวไม่ได้ กระแสลมที่พัดมาปะทะกับตัวบ้านทำให้เกิดเสียงเอี๊ยดอ๊อดทั่วไป กิ่งไม้บนต้นไม้ซึ่งอยู่รอบ ๆ บ้านกระทบกันโดยแรงลม และบางครั้งฝากระทบหน้าต่างบ้าน

ในวันที่สามพายุหิมะเริ่มสงบลง พระอาทิตย์ส่องแสงลอดก้อนเมฆออกมา และกระจายแสงแดดอันอบอุ่นไปทั่วบริเวณที่ราบอันขาวโพลนบนพื้นที่สูงโดยรอบนั้น มีกองหิมะที่มีรูปลักษณะแปลก ๆ กระจัดกระจายอยู่ทุกทิศทุกทาง

หิมะถูกกวาดออกไปให้พ้นจากทางแคบ ๆ ข้าพเจ้าสวมเสื้อคลุมและหมวกแล้วออกไปข้างนอก แสงแดดที่สาดมาต้องแก้มข้าพเจ้าดูคล้ายไฟ ข้าพเจ้าช่วยกวาดหิมะให้พ้นไปจากทางเดิน จนกระทั่งเราได้กวาดหิมะไปถึงป่าสนเล็ก ๆ แห่งหนึ่งซึ่งอยู่นอกทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ ต้นไม้ยืนต้นสงบนิ่งขาวโพลนด้วยหิมะ ไม่มีกลิ่นหอมหวลของใบสน แสงอาทิตย์ส่องไปต้องต้นไม้เหล่านั้น จนมองดูกิ่งก้านคล้ายเพชร เมื่อเราเอื้อมมือไปแตะหิมะจะร่วงหล่นกราวใหญ่สู่

พื้นดิน แม้ดวงตาของข้าพเจ้าจะมืดมิดมองไม่เห็นสิ่งใด ตามแต่แสงสว่างนี้ได้แทงเข้าไปในนัยน์ตาของข้าพเจ้า

วันเวลาผ่านไปไม่นานนัก ก่อนที่เราจะทำการกวา หิมะให้หมดสิ้นไป พายุหิมะได้พัดผ่านเข้ามาอีกครั้งห และอีกครั้งหนึ่งที่ข้าพเจ้าต้องเก็บตัวอยู่ในบ้าน ทุกสิ่งห อย่างอยู่ในสภาพเดิมคือต้นไม้ปราศจากใบ และทะเลส น้ำแข็งถูกปกคลุมด้วยหิมะ

สิ่งที่เราชอบทำ และสนุกสนานมากในระหว่าง หนาวครั้งนั้น คือการเล่นขี่เลื่อนบนหิมะ ตามชายฝั่งทะ สาบ บางตอนฝั่งทะเลสาบมักจะสูงจากพื้นน้ำ เราจะขี่เล ถลาลงมาสู่ทะเลสาบน้ำแข็งเบื้องล่าง ถลาจากฝั่งหนึ่งไ อีกฝั่งหนึ่งของทะเลสาบและวนเวียนไปมารอบ ๆ ทะเลส โดยมีเด็กชายเป็นผู้นำ เป็นความสนุกสนานอย่างบอก ถูก เพราะเป็นเวลาที่เราสามารถปลดเปลื้องพันธนาก ผูกติดเราไว้กับพื้นโลกได้ แล้วโผเข้าไปจับมือร่วมกับ จึงทำให้เรารู้สึกคล้ายว่าเราอยู่บนสรวงสวรรค์เช่นนั้น

△ △

บทที่สิบสาม

ข้าพเจ้าได้เริ่มเรียนพูด ในฤดูใบไม้ผลิปี ๑๘๙๐ ข้าพเจ้าพยายามอย่างยิ่งที่จะเปล่งเสียงออกมา ข้าพเจ้าเคยทำเสียงต่าง ๆ และขณะที่ทำเสียงนั้นข้าพเจ้าใช้มือหนึ่งจับที่คอและอีกมือหนึ่งจับที่ริมฝีปาก เพื่อจะคลำเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของริมฝีปาก ข้าพเจ้าชอบสัมผัสแมว และสุนัขเมื่อมันส่งเสียงขู่และเห่าข้าพเจ้าชอบแตะที่คอของนักร้อง หรือบนเปียโนเมื่อมีคนกำลังดีดเพลง ก่อนข้าพเจ้าตาบอดและหูหนวก ข้าพเจ้าพูดได้บ้าง แต่หลังจากข้าพเจ้าไม่สบาย ข้าพเจ้าหยุดพูดเนื่องมาจากข้าพเจ้าไม่ได้ยินเสียงอะไรเลย จากนั้นข้าพเจ้าชอบนั่งบนตักแม่ และชอบเอามือลูบคลำตามใบหน้าแม่และที่ริมฝีปาก เพื่อสัมผัสการเคลื่อนไหวของริมฝีปากนั้น การทำเช่นนี้ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกสนุกมาก เพื่อน ๆ ข้าพเจ้าบอกว่า ข้าพเจ้าหัวเราะและร้องไห้เหมือนคนปกติธรรมดา และการที่ข้าพเจ้าทำเสียงต่าง ๆ ไม่ใช่เพราะต้องการให้เป็นเครื่องสื่อ

ความหมายใด ๆ แต่เพราะต้องการออกกำลังอวัยวะเสียง
ในลำคอเท่านั้น แต่มีอยู่คำหนึ่งซึ่งเมื่อข้าพเจ้าเปล่งออกมา
มีความหมายคือคำ "น้ำ" ข้าพเจ้าได้ออกเสียง "น.....
น...." แม้ว่าเป็นเสียงที่ไม่มีความหมายใด ๆ ก็ตาม จน
กระทั่งวันหนึ่งครู ซัลลิแวน ได้เริ่มสอนข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะ
หยุดทำเสียงเหล่านั้น และใช้วิธีการเพียงสะกดตัวบนฝ่ามือ
แทน

ข้าพเจ้าได้รู้มาช้านานแล้วว่า มนุษย์นั้นใช้เครื่อ
หมายการติดต่อแตกต่างจากของข้าพเจ้า และข้าพเจ้ารู้ว
เด็กหูหนวกนั้นสามารถสอนให้พูดได้ ข้าพเจ้ารู้ตัวอยู่ตลอ
เวลาว่าไม่พอใจต่อวิธีการสื่อความหมายอยู่แต่เฉพาะพยัญ
ชนะสิ่งเดียว ดังนั้นจึงเกิดความรู้สึกกดดันขึ้นและมีควา
รู้แคบไม่กว้างขวาง ความรู้สึกเช่นนี้บีบบังคับจิตใจข้าพเ
มาก จึงอยากจะหาวิธีการสักอย่างเข้ามาแทนที่บ้าง ข้าพเ
คิดหลายอย่างหลายประการ เปรียบดูแล้วคล้ายกับนกเล็ก
ตัวหนึ่งที่กล้าบินต่อต้านลมแรงเช่นนั้น ข้าพเจ้าได้ล
พยายามใช้ริมฝีปากและเสียง เพื่อน ๆ ไม่เห็นด้วยกับคว
พยายามของข้าพเจ้าโดยเกรงว่าอาจเป็นความพยายามที่

ผลก็ได้ แต่ข้าพเจ้ายังคงดื้อดึงกระทำต่อไป และเหตุบังเอิญอย่างหนึ่งก็ได้ บังเกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลทำให้ข้าพเจ้าสามารถหลุดพ้นออกจากกำแพงที่กั้นข้าพเจ้าไว้จากผู้อื่นได้ นั่นคือ ข้าพเจ้าได้ยินเรื่องเกี่ยวกับแรคนิลด์ คาทา

ในปี ๑๘๙๐ นางลัมซัน ครูของลอรา บริดมันกลับจากการเยี่ยม นอร์เวย์และสวีเดน เธอได้มาเยี่ยมข้าพเจ้าและได้เล่าเรื่องแรคนิลด์ให้ข้าพเจ้าฟัง แรคนิลด์ คาทาเป็นเด็กหูหนวก ตาบอดในนอร์เวย์ที่ได้รับการสอนให้พูด ยังไม่ทันที่นางลัมซันจะเล่าให้ข้าพเจ้าฟังจบ ข้าพเจ้าได้ตัดสินใจทันทีที่จะเรียนพูดให้ได้ นับแต่นั้นมาจิตใจข้าพเจ้าไม่สงบจนกระทั่งครูได้นำข้าพเจ้าไปหา นางซารา ฟูลเลอร์ ครูใหญ่โรงเรียนฮอเรส มาน นางเป็นสุภาพสตรีที่มีอุปนิสัยดีมาก นางได้แสดงความจำนงที่จะสอนข้าพเจ้าด้วยตนเอง และเราได้เริ่มต้นเรียนในวันที่ ๒๖ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๙๐

วิธีการสอนของนาง ฟูลเลอร์ มีดังนี้ คือ นางให้ข้าพเจ้าใช้มือลูบไปบนใบหน้าของนางเบา ๆ ให้ข้าพเจ้าคลำตำแหน่งของลิ้น ริมฝีปาก เมื่อนางเปล่งเสียงออกมา ข้าพเจ้ารู้สึกกระตือรือร้นมากที่จะเลียนแบบการเคลื่อนไหว

ทุก ๆ อย่างที่นางกระทำ ภายในเวลา ๑ ชั่วโมงข้าพเจ้าได้เรียนรู้ที่มาของการเปล่งเสียงพยัญชนะ และสระรวม ๖ ตัว คือ เอ็ม พี เอ เอส ที ไอ ข้าพเจ้าได้รับบทเรียน ๑๑ บท จากนางฟูลเลอร์ ข้าพเจ้าจะไม่มีวันลืมความแปลกใจดีใจ เมื่อข้าพเจ้าได้เปล่งเสียงออกมาเป็นประโยคดังนี้ "อากาศร้อน" แน่นอนสำเนียงที่เปล่งออกมาครั้งแรกนั้นย่อมตะกุกตะกัก ขาดเป็นห้วง ๆ แต่ เป็นสำเนียงและประโยคที่มนุษย์ใช้ในการสื่อความหมายจิตใจ ความรู้สึก และพลังอันใหม่ได้บังเกิดขึ้นแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้หลุดพ้นจากพันธนาการที่ผูกมัดข้าพเจ้า และกำลังจะก้าวไปสู่การใช้เครื่องสื่อความหมายที่มนุษย์ใช้กัน อันจะนำข้าพเจ้าออกไปพบ ความรู้ และความเชื่อทั้งมวล

ไม่มีเด็กหูหนวกคนใด ที่พยายามเรียนพูดคำที่เขาไม่เคยได้ยินมาก่อน จะลืมความรู้สึกชื่นชมยินดีเมื่อรู้ว่าตนเอง สามารถเปล่งเสียงพูดคำแรกออกมาได้ แน่นอนเป็นความรู้สึกคล้าย ๆ กับว่า ได้เดินออกมาจากคุกแห่งความเงียบไม่เคยได้ยินสรรพสำเนียงใด ๆ แม้สำเนียงของความรักก็ไม่เคยได้ยิน แม้เสียงเพลงจากนก หรือแม้แต่เสียงดนตรีซึ่งสามารถแหวกความเงียบของอากาศให้สั่นสะท้าน

ัวใจได้ ดังนั้นจึงไม่เป็นปัญหาที่เด็กหูหนวกนั้นจะกระตือ
อร้น และชื่นชมยินดีต่อการที่จะพูด ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นของ
ล่น ก้อนหิน ต้นไม้ นก หรือแม้แต่สัตว์ที่พูดด้วยไม่ได้ก็ตาม
้าพเจ้าอดภาคภูมิใจไม่ได้ เมื่อข้าพเจ้าร้องเรียก มิลเดรด
.ละทันใดนั้นมิลเดรดได้วิ่งเข้ามาหา หรือแม้แต่เมื่อเห็น
นัขเชื่อฟังคำสั่งของข้าพเจ้าโดยดี เป็นความสุขอย่างไม่รู้
ะกล่าวเช่นไรถูก เมื่อรู้ตัวว่า สามารถพูดติดต่อกับผู้อื่นได้
ดยไม่ต้องการล่ามมาคอยช่วยเหลือ ความสุขจากการพูด
ด้โดยไม่ต้องการล่ามมาคอยช่วยเหลือ ความสุขจากการ
ดได้เช่นนี้ทำให้ข้าพเจ้าลืมการใช้นิ้วมือไปได้ชั่วขณะ

แต่มิได้หมายความว่าข้าพเจ้าพูดได้โดยแท้จริงใน
ะยะเวลาอันสั้นนี้ ข้าพเจ้าเพียงแต่ได้ศึกษาวิธีการออก
ร้ยงเท่านั้น นางฟูลเลอร์ และครูซัลลิแวน สามารถเข้าใจ
้าพเจ้า แต่คนอื่นอาจเข้าใจได้เพียงคำเดียวในร้อยคำที่
้าพเจ้าเปล่งเสียงพูดออกมา และมันจะเป็นความจริงไปได้
หมที่ว่า หลังจากที่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้วิธีการออกเสียงต่าง ๆ
ล้ว ข้าพเจ้าจะพูดได้ด้วยตัวข้าพเจ้าเอง ถ้าไม่ใช่ความมานะ
ากบั่น โดยไม่คิดเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย รวมทั้ง

ความเสียสละของครูแล้ว ข้าพเจ้าไม่มีทางที่จะพูดได้เหมือ
ตามธรรมชาติ ข้าพเจ้าได้ทำงานอย่างหนักทั้งกลางคืนแล
กลางวัน จนกระทั่งเพื่อนสนิท ๆ ของข้าพเจ้าสามารถเข้าใ
ภาษาพูดของข้าพเจ้าได้ แต่ข้าพเจ้ายังคงต้องการความช่ว
เหลือโดยสม่ำเสมอจากครูซัลลิแวน ในเรื่องการเปล่งเสีย
แต่ละเสียงให้ชัดเจนถูกต้อง และรวมเสียงต่างๆ ทั้งหมดด้ว
วิธีการหลายพันวิธี แม้ปัจจุบันนี้ครูยังคอยเตือนข้าพเจ
ทุกวันเรื่องการออกเสียงให้ถูกต้อง

ครูของคนหูหนวกทุกคนเข้าใจดีว่า การกระทำเช่น
มีความหมายอย่างไร และเขาได้แต่เห็นคุณค่าในควา
พยายามความยากลำบากเป็นพิเศษที่ข้าพเจ้าได้พยายามต
สู้จะเอาชนะในการอ่านริมฝีปากครู ข้าพเจ้าต้องใช้นิ้วมื
ทั้งหมด ข้าพเจ้าต้องใช้ความรู้สึกของการสัมผัสจับการส
สะเทือนของลำคอ การเคลื่อนไหวปาก และสีหน้า แ
บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าทายผิด เมื่อเป็นเช่นนี้ข้าพเจ้าต้องบังค
ตนเองให้กล่าวคำหรือประโยคนั้นซ้ำอีก บางครั้งนับเป็
ชั่วโมง ๆ จนกระทั่งข้าพเจ้ารู้สึกว่าเสียงที่เปล่งออกมาน
ถูกต้องแล้ว งานของข้าพเจ้าคือการฝึก ฝึก และ ฝึก บ่

ครั้งที่ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกเหนื่อยอ่อนใจ ท้อถอย แต่เมื่อนึกถึงบุคคลผู้เป็นที่รักของข้าพเจ้าที่บ้าน ว่าทุกคนภาคภูมิใจในความสำเร็จของข้าพเจ้าเพียงใดถ้าข้าพเจ้าสามารถทำได้ สิ่งเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้ามีกำลังใจเรียนต่อไป

“น้องเล็กของเราจะเข้าใจภาษาที่เราใช้กับแกแน่ ๆ ในคราวนี้” นี่เป็นความคิดที่มีพลังมากกว่าจะทำให้คำนึงถึงอุปสรรคใด ๆ ข้าพเจ้าได้บอกตนเองอยู่ตลอดเวลาว่าง “ต่อไปนี้เราจะไม่ใช่คนใบ้อีกแล้ว” ข้าพเจ้าไม่รู้สึกท้อแท้หมดหวังในชีวิตอีกแล้ว เมื่อได้พูดกับแม่ และได้รับการตอบสนองโดยแม่พูดตอบข้าพเจ้า ข้าพเจ้าอดแปลกใจไม่ได้ว่า การพูดนั้นง่ายดายยิ่งกว่าการสะกดตัวอักษรลงบนฝ่ามือ ข้าพเจ้าได้ทอดทิ้งวิธีการเช่นนี้ไปชั่วขณะ แต่ครูซัลลิแวนและเพื่อนบางคนยังคงใช้วิธีการนี้พูดกับข้าพเจ้าเพราะสะดวกและรวดเร็วยิ่งกว่าการอ่านจากริมฝีปาก

เมื่อมาถึงตอนนี้ ข้าพเจ้าควรได้อธิบายบ้างเล็กน้อยถึงการเขียนพยัญชนะลงบนฝ่ามือ ซึ่งอาจทำให้หลายคนไม่เข้าใจเรา ผู้ที่อ่านหรือพูดกับข้าพเจ้าจะสะกดคำด้วยมือของเขา ใช้มือเดียวสะกดพยัญชนะ ที่คนหูหนวกใช้สื่อความ

หมาย ข้าพเจ้าจะวางมือของข้าพเจ้าลงบนมือของผู้พูดด้วยอย่างเบา ๆ เพื่อจะได้ไม่กีดขวางการเคลื่อนไหวของมือ และต้องวางมือให้อยู่ในลักษณะที่สัมผัสได้ง่าย และเห็นง่าย ข้าพเจ้าจะไม่สัมผัสพยัญชนะแต่ละตัว เหมือนดังที่ท่านไม่อ่านพยัญชนะที่ยังไม่มารวมเป็นคำ การฝึกโดยสม่ำเสมอช่วยให้นิ้วมือเคลื่อนไหวไปมาได้อย่างรวดเร็ว และเพื่อนของข้าพเจ้าบางคนสะกดคำได้รวดเร็วมาก เร็วเช่นเดียวกับผู้เชี่ยวชาญการพิมพ์ดีดเป็นต้น

เมื่อข้าพเจ้าพูดได้นั้น ข้าพเจ้าแทบคอยเวลากลับบ้านไม่ได้และเมื่อเวลาแห่งความสุขที่สุดนั้นได้มาถึง ข้าพเจ้าได้เดินทางกลับบ้าน ข้าพเจ้าได้ฝึกพูดกับครูอยู่ตลอดเวลาไม่ใช่เพราะอยากจะพูดมากมายนัก แต่เพื่อต้องการให้การพูดของข้าพเจ้ากับพ่อแม่พี่น้องนั้นถูกต้องและดีที่สุด เมื่อรถไฟได้หยุดที่สถานี ทูสคัมเบีย บนชานชลารถไฟครอบครัวทั้งหมดของข้าพเจ้าได้ยืนคอยอยู่ ณ ที่นั้น ดวงตาข้าพเจ้าเต็มไปด้วยน้ำตาเมื่อแม่ฉวยข้าพเจ้าไปกอดและท่านพูดอะไรไม่ออกไปชั่วขณะด้วยความดีใจต่อคำพูดทุกคำที่ข้าพเจ้าได้พูดกับแม่ มิลเดรด ได้ฉวยมืออีกข้างหนึ่งของข้าพเจ้าไปจูบและเต้นอยู่ข้าง ๆ พ่อแสดงความภาคภูมิใจ และแสดง

ความรักของท่านที่มีต่อข้าพเจ้าโดยการยืนดูข้าพเจ้าเงียบ ๆ ชั่วครู่ใหญ่ ดูราวกับว่าคำพยากรณ์ของ ยะซายาได้สำเร็จลงที่ตัวข้าพเจ้านี่เอง คือคำพยากรณ์ที่ว่า "ภูเขา และทะเลจะแยกออกต่อหน้าท่านเพื่อร้องเพลง และต้นไม้ทุกต้นในทุ่งนาจะตบมือชื่นชมยินดี"

บทที่สิบสี่

ฤดูหนาว ปี ๑๘๙๒ เป็นปีที่นำเมฆหมอกแห่งความไม่สบายใจ มาบดบังท้องฟ้าอันแจ่มใสแห่งวัยเด็กของข้าพเจ้า จิตใจของข้าพเจ้าเต็มไปด้วยความหดหู่ ความสงสัยกระวนกระวายและความหวาดกลัว หนังสือต่าง ๆ ไม่มีเสน่ห์พอที่จะมัดหัวใจข้าพเจ้าอีก แม้แต่ปัจจุบันนี้ วันแห่งความหวาดกลัวเหล่านั้นยังคงสั่นสะท้านอยู่ในดวงใจข้าพเจ้า มีเรื่องว่าข้าพเจ้าได้แต่งหนังสือเรื่องหนึ่งชื่อ "เดอะ ฟรอสคิง" และได้ส่งไปให้นาย อแนคนอส แห่งสถาบันเพอกินส์สำหรับเด็กตาบอดได้อ่าน และหนังสือเล่มนี้ได้เป็นต้นเหตุแห่งความยุ่งยากของข้าพเจ้า เพื่อให้ท่านผู้อ่านเข้าใจข้าพเจ้าขอเล่าข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เพื่อความยุติธรรมต่อครูของข้าพเจ้าและตัวข้าพเจ้าเอง

ข้าพเจ้าได้เขียนหนังสือนี้ขึ้นขณะข้าพเจ้าอยู่ที่บ้านในฤดูใบไม้ร่วงปีหนึ่งหลังจากที่ข้าพเจ้าได้เรียนวิธีพูดแล้วเราได้อยู่ที่ เฟิร์น ควาริ นานกว่าทุกครั้ง ขณะอยู่ที่นั่น

ครูได้อธิบายให้ข้าพเจ้าฟังถึงความงามของใบไม้ ในฤดูกาลเช่นนี้ และดูเหมือนว่าคำพรรณนาอันวิเศษของครูนั้นเองทำให้ข้าพเจ้ารำลึกถึงเรื่อง ๆ หนึ่ง ที่คงจะมิใครสักคนเคยอ่านให้ฟัง และคงจะฝังแน่นอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้าโดยไม่รู้ตัว ดังนั้นข้าพเจ้าจึงคิดว่าข้าพเจ้าจะแต่งเรื่องสักเรื่องหนึ่ง เหมือนดังที่เด็ก ๆ ชอบคิดจะทำ ข้าพเจ้านั่งลงเขียนเรื่องนั้นทันที ก่อนที่ความคิดจะเลือนหายไปจากความทรงจำ ความคิดของข้าพเจ้าได้หลั่งไหลออกมาอย่างง่ายดายข้าพเจ้ารู้สึกสนุกในการเขียนเรื่องครั้งนี้มาก คำพูดและภาพพจน์ต่าง ๆ ได้ถูกถ่ายทอดออกมาด้วยตัวอักษรเบรลข้าพเจ้าเขียนประโยคแล้วประโยคเล่า โดยไม่ต้องใช้ความพยายามในการเขียนมากนัก จริงซีถ้าข้าพเจ้าไม่ต้องใช้ความพยายามในการเขียนเลย ก็น่าจะเป็นที่ประจักษ์แจ้งว่าเรื่องต่าง ๆ นั้นคงไม่ได้เกิดขึ้นด้วยความคิดของข้าพเจ้า แต่คงเป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าเก็บตกมา ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจเป็นอย่างยิ่งในการปล่อยให้เรื่องนั้นผ่านออกไป ในสมัยนั้นข้าพเจ้ากระตือรือร้นจะรับทุกสิ่งทุกอย่างที่อ่าน โดยไม่เคยคิดถึงเรื่องลิขสิทธิ์ในเรื่องการแต่งหนังสือ แม้จนกระทั่งปัจจุบันนี้ข้าพเจ้าก็ยังไม่ค่อยแน่ใจเสียเลย ถึงเรื่องขอบ

เขตระหว่างสิ่งที่เป็นความคิดของข้าพเจ้าเองกับสิ่งต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าอ่านพบจากหนังสือ เพราะความรู้สึกประทับใจที่เกิดขึ้นกับข้าพเจ้านั้น ผ่านมาถึงข้าพเจ้าโดยทางตาและหูของบุคคลอื่นเป็นส่วนใหญ่

เมื่อเขียนเรื่องเสร็จ ข้าพเจ้าได้อ่านให้ครูฟังและข้าพเจ้าจำได้เป็นอย่างดีถึงความยินดีของตนเองในข้อความอันสวยงามเหล่านั้น แต่รู้สึกขัดใจอยู่บ้างที่โดนครูขัดเพื่อให้ข้าพเจ้าออกเสียงให้ถูกต้อง เมื่อถึงเวลารับประทานอาหารข้าพเจ้าได้อ่านให้สมาชิกในครอบครัวฟังอีกครั้งหนึ่ง ทุกคนประหลาดใจมาก ที่ข้าพเจ้าสามารถเขียนได้ดีถึงเพียงนั้น บางคนถึงกับถามว่าข้าพเจ้าเคยอ่านเรื่องเช่นนี้จากหนังสือเล่มใดหรือเปล่า

คำถามเช่นนี้ทำให้ข้าพเจ้าประหลาดใจยิ่ง เพราะข้าพเจ้าจำไม่ได้แม้แต่น้อยว่า เคยมีใครอ่านเรื่องดังกล่าวให้ข้าพเจ้าฟัง ข้าพเจ้าจึงตอบทันทีว่า "เปล่าเลย นี่เป็นเรื่องของฉันเอง และฉันเขียนให้นาย อแนคนอส"

ต่อมาข้าพเจ้าได้คัดลอกเรื่องนี้ส่งไปให้นาย อแนคนอส สำหรับเป็นของขวัญวันเกิดของเขา และมีผู้แนะนำ

ให้เปลี่ยนชื่อเรื่องจาก "ออทัม ลีฟส์" เป็น "เดอะ ฟรอส คิง" ซึ่งข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตาม ข้าพเจ้านำห่อหนังสือไปส่งที่ไปรษณีย์ด้วยตนเอง ขณะนั้นข้าพเจ้ามีความรู้สึกคล้ายตนเองเดินไปบนอากาศไม่เคยคาดฝันแม้แต่น้อยนิดว่า ของขวัญวันเกิดชิ้นนั้น จะนำความโทมนัสมาสู่จิตใจของข้าพเจ้าอย่างสุดแสนจะทนทาน

นาย อแนคนอส พอใจในหนังสือ "เดอะ ฟรอส คิง" มาก และได้พิมพ์ไว้ในหนังสือรายงานของสถาบันเพอกินส์ ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าดีใจมาก ข้าพเจ้าอยู่ในบอสตันได้ไม่นานก็ได้ข่าวว่ามีหนังสือเรื่องหนึ่งชื่อ "เดอะ ฟรอส แฟรี่ส์" มีเค้าเรื่องคล้าย "เดอะ ฟรอส คิง" หนังสือเล่มนี้แต่งโดยนางสาว มากาเรท ที แคนบี้ และได้พิมพ์ขึ้นก่อนข้าพเจ้าเกิดในหนังสือชื่อ "เบิร์ดดี้ แอน ฮิสเฟรนส์" เรื่องทั้งสองคล้ายคลึงกันมาก ทั้งความคิดและภาษา จนกระทั่งเป็นที่เข้าใจว่า ได้มีผู้อ่านเรื่องของ นางสาว แคนบี้ ให้ข้าพเจ้าฟัง ถ้าเช่นนั้น ก็หมายความว่า ข้าพเจ้าได้ขโมยคัดลอกเอาข้อความที่ผู้อื่นเขียนมาเป็นของตนเอง ครั้งแรก ข้าพเจ้าไม่เข้าใจความหมายเช่นนี้ แต่เมื่อข้าพเจ้าเข้าใจว่าหมายความ

เช่นไรแล้ว ข้าพเจ้าเสียใจและเป็นทุกข์มาก มีเด็กผู้ใดบ้างไหมที่ได้รับรสแห่งความขมขื่นดังเช่นข้าพเจ้าได้รับในขณะนี้ ข้าพเจ้าดูถูกตนเอง ข้าพเจ้านำความเคลือบแคลงสงสัยมาสู่บุคคลที่ข้าพเจ้ารักมากที่สุด แต่มันเป็นไปได้อย่างไร ข้าพเจ้าใช้ความคิดอย่างหนักในเรื่องนี้ จนกระทั่งข้าพเจ้าเหนื่อยเกินกว่าจะจำเรื่องเกล็ดหิมะ ซึ่งข้าพเจ้าได้อ่านก่อนข้าพเจ้าลงมือเขียน "เดอะ ฟรอส คิง" แต่ข้าพเจ้าจำอะไรไม่ได้เลย นอกจากข้ออ้างอิงธรรมดาที่สุดถึง แจ็ก ฟรอส และบทกวีนิพนธ์บทหนึ่งเขียนสำหรับเด็ก ๆ ชื่อ "เดอะ เฟรคส์ ออฟ เดอะ ฟรอส" และข้าพเจ้าแน่ใจว่า ข้าพเจ้าไม่ได้ลอกข้อความเหล่านั้นลงในหนังสือของข้าพเจ้าเลย

ครั้งแรก นายอแนคนอส เชื่อข้าพเจ้าทั้ง ๆ ที่เขาเป็นกังวลอยู่มาก เขาเป็นผู้ที่เมตตากรุณาต่อข้าพเจ้ามากเป็นพิเศษ ดังนั้นเพื่อไม่ทำให้เขากังวลใจมากนัก ข้าพเจ้าจึงพยายามทำตนให้มีความสุขไม่คิดมาก และพยายามรื่นเริงในงานฉลองวันเกิด วอชิงตัน ซึ่งทางสถาบันได้จัดขึ้นหลังจากที่ข้าพเจ้าได้รับข่าวเศร้าใจนั้นแล้ว

ข้าพเจ้าเล่นละคร สวมหน้ากากเป็นตัวคาเรสซึ่งจัดขึ้นโดยนักเรียนตาบอด ข้าพเจ้าจำได้ดีถึงความสง่างามขอ

ตนเองเมื่อได้สวมเสื้อผ้าชุดงดงาม บนศีรษะมีหรีดใบไม้แห่งฤดูใบไม้ร่วงประดับ ที่เท้าและในมือมีผลไม้และเมล็ดข้าว แต่ใครจะรู้ ภายใต้หน้ากากที่ข้าพเจ้าสวมใส่อยู่นั้นจิตใจข้าพเจ้าเต็มไปด้วยความทุกข์ยิ่ง

คืนหนึ่งก่อนการฉลอง มีครูผู้หนึ่งแห่งสถาบันเพอ-กินส์ ได้ถามข้าพเจ้าเกี่ยวด้วยเรื่อง "เดอะ ฟรอส คิง" ข้าพเจ้าได้ตอบครูผู้นั้นไปว่า ครูซัลลิแวน ได้เคยเล่าให้ข้าพเจ้าฟังถึง แจ็ค ฟรอส และงานของเขา เพียงการพูดเท่านั้น ครูผู้นั้นได้ทักทักเอาว่าข้าพเจ้าได้สารภาพว่าข้าพเจ้าจำเรื่อง "เดอะ ฟรอส แฟรี่ส์" ของนางสาวแคนบี ได้ เธอจึงไปหานายอแนคนอส และสรุปความคิดของเธอให้นายอแนคนอสฟัง แม้ข้าพเจ้าจะยืนยันอย่างเต็มที่ว่า เธอเข้าใจผิดก็ตาม

นาย อแนคนอส ผู้ซึ่งเคยรักและเมตตาข้าพเจ้าผิดหวังในตัวข้าพเจ้ามาก เขาคิดว่าข้าพเจ้าหลอกลวงเขา จึงไม่ยอมฟังคำขอร้องวิงวอนจากข้าพเจ้าเลย เขาเชื่อและสงสัยว่าครู ซัลลิแวน และข้าพเจ้าสมคบกันขโมยความคิดของผู้อื่น แล้วนำมาเสนอต่อเขาเพื่อต้องการคำชมเชยจาก

เขา ดังนั้นข้าพเจ้าถูกนำไปไต่สวนสอบปากคำต่อหน้าครู และเจ้าหน้าที่ของสถาบันตามลำพัง โดยไม่มีครูซัลลิแวน อยู่ด้วยเหมือนเช่นเคย ข้าพเจ้าถูกถามถูกซักซ้ำแล้วซ้ำเล่า ดูเหมือนว่า ทุกคนมีจุดประสงค์จะให้ข้าพเจ้ายอมรับว่ามีผู้เคยอ่านเรื่อง "เดอะ ฟรอส แฟรี่ส์" ให้ข้าพเจ้าฟังมาก่อน เรื่องนี้ทำให้เพื่อนที่รักของข้าพเจ้าทุกคนติเตียนข้าพเจ้า การกระทำเช่นนี้ทำให้จิตใจข้าพเจ้าถูกกดและบีบอย่างเต็มที่ จนกระทั่งข้าพเจ้าพูดอะไรไม่ออก แม้ว่าความรู้สึกชั่วดีจะบอกข้าพเจ้าว่าเป็นความผิดเพียงเล็กน้อยเท่านั้นแต่ไม่ทำให้ความทุกข์ใจของข้าพเจ้าลดน้อยลง ข้าพเจ้าเดินออกจากห้องไต่สวนด้วยความรู้สึกเลื่อนลอย ไม่เห็นแม้แต่ครู แม้เพื่อน ๆ จะเข้ามาปลอบโยนว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้กล้าหาญ เขาภาคภูมิใจในตัวข้าพเจ้าก็ตาม

คืนนั้นข้าพเจ้านอนร้องไห้อยู่บนเตียง ข้าพเจ้ารู้สึก หนาว และคิดว่าคงต้องตายในเช้าวันรุ่งขึ้น แต่มีความคิดบางประการได้เข้ามาปลอบโยนข้าพเจ้าไว้ ข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่า ถ้าความทุกข์โศกเช่นนี้เกิดขึ้น เมื่อข้าพเจ้าเป็นผู้ใหญ่มากกว่านี้ จิตใจข้าพเจ้าคงต้องแตกสลายจนยาก

จะแก้ไขได้เป็นแน่ ขอบคุณสวรรค์ ความลืมได้มีส่วนแบ่งเบาความทุกข์โศกเหล่านั้นให้สลายไปได้

ครูซัลลิแวนไม่เคยได้ยินเรื่อง "เดอะ ฟรอส แฟรี่ส์" หรืออ่านหนังสือเล่มนี้มาก่อนเลย ด้วยความช่วยเหลือของด็อกเตอร์ อเล็กซันเดอร์ เกรแฮม แบล ผู้ซึ่งได้ช่วยสืบสวนเรื่องนี้อย่างถี่ถ้วนที่สุด ในที่สุดเรื่องจึงปรากฏออกมาว่า นางโซเฟีย ซี ฮอปคินส์ มีหนังสือเรื่อง "เบิร์ดดี้ แอน ฮีส เฟรนส์" ของนางสาว แคนบี้ อยู่เล่มหนึ่ง และในปี ๑๘๘๘ เราได้ใช้เวลาในฤดูร้อนอยู่กับนางที่ บริวสเตอในตอนนั้น ครูซัลลิแวนขอลาพักชั่วคราว นางฮอปคินส์ได้พยายามจะช่วยให้ข้าพเจ้าสนุกเพลิดเพลิน โดยการหาหนังสือนิทานหลาย ๆ เล่มมาอ่านให้ข้าพเจ้าฟัง แต่นางจำไม่ได้ว่าได้อ่านเรื่อง "เดอะ ฟรอส แฟรี่ส์" ให้ข้าพเจ้าฟังหรือเปล่าแต่นางแน่ใจว่า "เบิร์ดดี้ แอน ฮีส เฟรนส์" เป็นเรื่องหนึ่งที่เธออ่านให้ข้าพเจ้าฟัง เธอบอกว่าหนังสือเล่มนั้นได้หายไปเสียแล้วตอนที่เธอขายบ้าน และหนังสือต่าง ๆ ที่เธอมีอยู่ เช่น หนังสือเรียน หนังสือนิทานต่าง ๆ

และ "เบิร์ดดี้ แอน ฮิส เฟรนส์" เป็นหนังสือเล่มหนึ่งซึ่งคงหลงทิ้งไว้ในการขายบ้านครั้งนั้น

เนื้อเรื่องที่ข้าพเจ้าได้ฟังครั้งนั้นคงไม่มีความหมายแก่ข้าพเจ้ามากนัก แต่ตัวสะกดคำแปลก ๆ ในเรื่องคงช่วยให้เด็กเล็ก ๆ คนหนึ่งซึ่งไม่รู้วิธีจะช่วยตนเองให้สนุกสนานได้อย่างไร เกิดความสนใจ และแม้ว่าข้าพเจ้าไม่สามารถจะปะติดปะต่อเรื่องราวจากเรื่องที่อ่านได้ทั้งหมด แต่ข้าพเจ้าสามารถจำคำในเรื่องได้ และตั้งใจจะให้ครูอธิบายให้ข้าพเจ้าฟังเมื่อครูกลับจากการพักผ่อน สิ่งหนึ่งซึ่งข้าพเจ้ายอมรับว่าเป็นความจริง คือ ภาษานั้นได้ฝังแน่นเข้าไปในสมองข้าพเจ้า แม้จะเป็นเวลานาน ไม่มีผู้ใดรู้แม้แต่ตัวข้าพเจ้าเองก็ตาม

เมื่อครูซัลลิแวนกลับมา ข้าพเจ้าไม่ได้เล่าเรื่อง "เดอะ ฟรอส แฟรี่ส์" ให้ครูฟังตามที่ได้ตั้งใจไว้ อาจจะเป็นเพราะว่าครูเริ่มต้นอ่านเรื่องใหม่ให้ข้าพเจ้าฟัง คือเรื่อง "ลิทเทิล ลอร์ด ฟันเทิลรอย" จึงทำให้ข้าพเจ้าลืมเรื่องอื่นเสียสิ้น เป็นอันว่า นางฮอปคินส์ได้อ่านเรื่องของนางสาวแคนบี้ให้ข้าพเจ้าฟัง แต่เป็นเวลานานมาแล้วจนข้าพเจ้าลืม

สนิท และเรื่องก็ได้หวลกลับมาสู่ความคิดของข้าพเจ้าอีกโดยธรรมดาสามัญที่สุด จนกระทั่งข้าพเจ้าไม่ได้สงสัยเลยว่าได้เคยฟังมาแล้วจากที่ใด จึงคิดว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในความคิดของตนเอง

ข้าพเจ้าได้รับจดหมายแสดงความเห็นอกเห็นใจจากพ่อนฝูง ซึ่งเป็นฝ่ายเข้าใจข้าพเจ้าเป็นอย่างดีมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ นอกจากคนหนึ่งเท่านั้นที่ยังคงไม่เข้าใจข้าพเจ้า

นางสาว แคนบี เอง ได้กรุณาเขียนจดหมายมาถึงข้าพเจ้าดังนี้ "สักวันหนึ่งเธอจะเขียนเรื่องอันยิ่งใหญ่ออกมาจากสมองของเธอเอง และนั่นจะเป็นเครื่องมืออันดียิ่งที่จะปลอบประโลมใจ และช่วยเหลือคนอีกเป็นจำนวนมาก" แต่คำทำนายของเธอไม่เป็นความจริงมาได้ เพราะนับตั้งแต่เกิดเรื่องนี้ขึ้นมา ข้าพเจ้าไม่เคยคิดจะเกี่ยวข้องกับการเขียนอีกเลย แม้จะเป็นเพียงการเล่นเกมส์เกี่ยวกับคำต่าง ๆ ก็ตาม เพราะข้าพเจ้าหวาดกลัวอยู่ตลอดเวลาว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าเขียนออกมา อาจไม่ใช่มาจากความคิดของข้าพเจ้าเอง และแม้แต่จะเขียนจดหมายถึงแม่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็อดหวาดกลัวไม่ได้ จนข้าพเจ้าต้องอ่านทวนซ้ำแล้วซ้ำอีกเพื่อจะได้มั่นใจว่าข้าพเจ้าไม่ได้เก็บเรื่องเหล่านั้นมาจากหนังสือ

เล่มใดเล่มหนึ่งที่อ่าน ถ้าไม่เป็นเพราะการปลุกปลอบใจของครูซัลลิแวน ข้าพเจ้าคงได้เลิกล้มการเขียนหนังสือเสียแล้ว

ข้าพเจ้าได้อ่านเรื่อง "เดอะ ฟรอส แฟรี่ส์" และรู้ว่าแม้แต่จดหมายที่ข้าพเจ้าเขียน ข้าพเจ้าก็ใช้ความคิดของนางสาว แคนบี้ จดหมายฉบับหนึ่งที่เขียนถึงนาย อแนค-นอส ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๑๘๙๑ คำพูดและความรู้สึกในจดหมายคล้ายกับข้อความในหนังสือมาก ซึ่งแสดงได้เป็นอย่างดีว่าจิตใจของข้าพเจ้าในระยะที่เขียนเรื่อง "เดอะ ฟรอส แฟรี่ส์" นั้นได้ชุ่มฉ่ำไปด้วยเรื่องนี้เพียงใด ข้าพเจ้าได้กล่าวกับตัวเองถึงใบไม้สีทองแห่งฤดูใบไม้ผลิดังนี้ "ถูกแล้วใบไม้เหล่านี้สวยมาก และสามารถปลอบใจเราได้บ้างแม้ว่าฤดูร้อนจะจากไปแล้วก็ตาม" ความคิดเช่นนี้ก็มาจากเรื่องของนางสาว แคนบี้

อุปนิสัยที่ชอบซึมซาบในสิ่งที่ตนชอบ และอยากจะบรรยายออกมาอีกครั้งหนึ่งในลักษณะที่เป็นของตนเองนั้นปรากฏว่า เป็นความพยายามอย่างหนึ่งในการเริ่มต้นเขียนหนังสือของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้ขอยืมการบรรยายภาพต่าง

เหล่านั้นมาจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งข้าพเจ้าจำไม่ได้เหมือนกันว่ามาจากที่แห่งใดบ้าง ข้าพเจ้ารู้ว่า นายอแนคนอส ชอบของเก่าแก่โบราณ และเห็นคุณค่าอย่างลึกซึ้งในความงดงามอันน่าประทับใจยิ่งของอิตาลี และกรีก ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้รวบรวมหนังสือต่าง ๆ ที่อ่าน โคลงทุกโคลง หรือประวัติศาสตร์ของเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าเขาคงจะพอใจ นายอแนคนอสได้กล่าวถึงเรื่องของข้าพเจ้าซึ่งเกี่ยวกับเมืองต่าง ๆ ว่า "ความคิดเหล่านี้มีความสำคัญยิ่งในการกวี" ข้าพเจ้าไม่เข้าใจเหมือนกันว่า เขาได้คิดถึงเด็กหูหนวกตาบอดซึ่งอายุเพียง ๑๑ ขวบนี้ว่าสามารถผลิตงานเหล่านี้ได้อย่างไร แต่กระนั้นข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่าเพราะข้าพเจ้าไม่ได้เป็นผู้ริเริ่มคิด ดังนั้นเรื่องของข้าพเจ้าอาจไม่เป็นที่สนใจก็ได้ ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงคิดว่าข้าพเจ้าควรได้เพิ่มเติมคุณค่า ความงดงามทางด้านภาษา ให้ดูมีชีวิตจิตใจขึ้นรวมทั้งทางด้านกวีด้วย

เรื่องในระยะแรก ๆ เป็นเรื่องเกี่ยวกับด้านจิตใจข้าพเจ้า เรียนเหมือน ดังเช่นเด็ก ทั้งหลาย ที่ยังไม่มีประสพ-การณ์เรียน คือ เป็นการเรียนโดยการเลียนแบบ แล้ว

จึงนำความคิดเหล่านั้นมาเขียน ทุกอย่างที่ข้าพเจ้าพบจากหนังสือ ถ้าข้าพเจ้าพอใจ ข้าพเจ้าจะเก็บไว้ในความทรงจำไม่ว่าจะเป็นการตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม และได้นำมาดัดแปลงภายหลัง สติฟเวนสันได้กล่าวว่าโดยสัญชาตญาณแล้ว นักเขียนหนุ่ม ๆ มักจะพยายามลอกแบบสิ่งที่เขาชอบแต่ต่อมา เขาจะเปลี่ยนความนิยมชมชอบของเขาเป็นอะไรก็ได้ที่เขาพอใจ การฝึกฝนเช่นนี้เป็นไปชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แม้แต่ผู้ยิ่งใหญ่ทั้งหลายก็เรียนรู้โดยวิธีการเรียบเรียงคำซึ่งมีจำนวนมากมายจากประสพการณ์ที่ผ่านเข้ามาในสมองของเขา

ข้าพเจ้าเกรงว่ายังไม่สามารถจะจบเรื่องนี้ได้ง่าย ๆ ข้าพเจ้ายอมรับว่าข้าพเจ้ายังไม่สามารถแยกความคิดของตนเองออกจากเรื่องราวที่ได้อ่านได้พบ และสิ่งที่ได้อ่านนั้นได้เข้ามาเป็นเนื้อหาในจิตใจข้าพเจ้า ด้วยเหตุผลเช่นนี้ เมื่อข้าพเจ้าเขียนอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าได้ผลิตงานออกมาคล้ายคลึงกับแบบตัวอย่างซึ่งข้าพเจ้าเคยทำดังเช่นเมื่อข้าพเจ้าเริ่มเรียนการเย็บผ้า แบบการฝีมือนี้มีลวดลายต่าง ๆ ปักด้วยไหมสวยงาม แต่เนื้อผ้าอันหยาบนั้นไม่ชวนให้สัมผัส เช่น

เดียวกับการแต่งเรื่องของข้าพเจ้าซึ่งเกิดขึ้นจากความคิดของข้าพเจ้าเองบวกกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากหนังสือ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าความยากลำบากของการเขียนคือการที่ผู้มีความรู้ ไม่สามารถแสดงความคิดของเขาออกมาเป็นภาษาที่กระจ่างแจ้งได้ ความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ นั้นแสดงออกได้เพียงครึ่งเดียวเท่านั้น การที่เราพยายามเขียนนั้นเปรียบเสมือนความพยายามต่อรูปภาพปริศนาให้เป็นภาพที่ถูกต้อง เรามีภาพที่เราคิดไว้ในดวงใจแล้วและเราต้องการบรรยายภาพนั้น ออกมาเป็นคำพูดให้เหมาะสมกับภาพที่เราคิดไว้ หรือให้ตรงตามความนึกคิดของเรา แต่ก็ไม่เหมาะกับภาพ อย่างไรก็ตามเราได้พยายามทำต่อไป เพราะรู้ว่ามีผู้ทำสำเร็จ เราไม่อยากยอมรับความพ่ายแพ้

สตีเวนสันกล่าวว่า "การที่จะเป็นผู้มีนิสัยริเริ่มได้นั้น จะต้องเป็นมาแต่กำเนิด" ถึงแม้ข้าพเจ้าจะไม่ใช่เป็นผู้มีนิสัยริเริ่มก็ตาม แต่ได้หวังว่าความเจริญงอกงาม ซึ่งยังเกิดขึ้น รวมทั้งประสพการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ประสบคงจะมีโอกาสช่วยให้ข้าพเจ้าไปถึงจุดที่ปรารถนาได้บ้างในขณะเดียวกันนั้นข้าพเจ้าปลอบใจตนเอง ให้มีความเชื่อ ความหวัง

และเก็บรักษาสิ่งที่มีไว้ พยายามไม่ยินยอมให้ความทรงจำอันขมขื่นอันเกิดด้วยเรื่อง "เดอะ ฟรอส คิง" เข้ามาทำลายความบากบั่นของข้าพเจ้าเสีย

ดังนั้น ประสพการณ์อันน่าเศร้าที่ข้าพเจ้าได้รับอยู่นั้น มีส่วนช่วยให้ข้าพเจ้าเข้มแข็งขึ้น และช่วยให้ข้าพเจ้าได้คิดถึงปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเขียนหนังสือของข้าพเจ้าได้กว้างขึ้น แต่ข้าพเจ้าอดเศร้าใจไม่ได้ว่า ผลที่เกิดขึ้น คือข้าพเจ้าต้องสูญเสียเพื่อนรักที่สุดของข้าพเจ้าไป คือ นายอแนคนอส

นับตั้งแต่ได้พิมพ์เรื่อง "ชีวประวัติของข้าพเจ้า" ลงในหนังสือ "เลดี้ โฮม เจอนัล" แล้ว นายอแนคนอสได้เขียนจดหมายถึงนายมาซีเกี่ยวด้วยเรื่อง "เดอะ ฟรอสคิง" โดยกล่าวว่าเขาเชื่อว่าข้าพเจ้าเป็นผู้บริสุทธิ์ เขากล่าวว่าผู้ไต่สวนข้าพเจ้านั้นมี ๘ คน เป็นคนตาบอด ๔ คน ตาดี ๔ คน มี ๔ คนที่มีความคิดว่า จะต้องมีใครสักคนที่ได้อ่านเรื่องของนางสาวแคนบีให้ข้าพเจ้าฟัง แต่คนอื่น ๆ ไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ นายอแนคนอสได้กล่าวว่า เขาได้จัดให้มีการออกเสียงเรื่องนี้กับผู้ที่ชอบพอข้าพเจ้า

แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่านายอแนคนอส จะออกเสียงให้ฝ่ายใดก็ตาม เมื่อข้าพเจ้าเข้าไปในห้องของเขา เขาจะดึงข้าพเจ้าเข้าไปนั่งบนตักเขา ดูเหมือนเขาจะลืมปัญหาใด ๆ ทั้งสิ้น และพูดจาอย่างสนุกสนานกับข้าพเจ้าเป็นอย่างดี แต่กระนั้นข้าพเจ้าอดรู้สึกไม่ได้ว่าบรรยากาศโดยทั่วไปไม่รื่นรมย์นัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกที่ยังสงสัยในตัวข้าพเจ้า ในเวลา ๒ ปีต่อมานายอแนคนอสดูเหมือนจะเชื่อในความบริสุทธิ์ของครู ซัลลิแวน และข้าพเจ้า เขาได้ขอถอนคำตัดสินนั้นเสีย ข้าพเจ้าไม่เคยได้รู้ถึงรายละเอียดของการตัดสิน และไม่เคยรู้แม้แต่ชื่อผู้เข้าร่วมตัดสินข้าพเจ้า พวกนี้ไม่เคยพูดกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าตื่นเต้นและกลัวมากจนไม่ได้สังเกตสิ่งใด และจำไม่ได้ว่าได้คิดอย่างไรและพูดอะไรออกไป

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่อง "เดอะ ฟรอส คิง" ให้ท่านผู้อ่านได้ทราบ เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในชีวิตและการศึกษาของข้าพเจ้า และเพื่อจะได้ไม่เกิดการเข้าใจผิดขึ้นอีก ข้าพเจ้าได้เล่าความจริงทุกประการที่เกิดขึ้นโดยมิได้กล่าวป้องกันตนเองเลย และมิได้ตำหนิติเตียนผู้ใดทั้งสิ้น

△ △

บทที่สิบห้า

ฤดูร้อน และ ฤดูหนาว ได้ติดตามมาโดยลำดับ หลังจากเรื่อง "เดอะ ฟรอส คิง" เกิดขึ้นแล้ว ข้าพเจ้าได้ไปอยู่กับครอบครัวที่ อลาบามา ข้าพเจ้าระลึกถึงการไปบ้านครั้งนี้ด้วยความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตนเองกำลังผลิดอกออกใบ ข้าพเจ้ามีความสุขมากและลืมเรื่อง "เดอะ ฟรอส คิง" ได้ชั่วขณะ

พื้นดินปกคลุมอีกครั้งด้วยใบไม้สีแดง และสีทองแห่งฤดูใบไม้ร่วง กลิ่นหอมหวลของลูกองุ่นซึ่งปกคลุมซุ้มไม้ในสวน ได้เปลี่ยนสีสันเป็นสีทองห้อยระย้าอยู่ท่ามกลางแสงอาทิตย์ ข้าพเจ้าได้เริ่มต้นเขียนเรื่องราว ชีวิตของข้าพเจ้าหนึ่งปีหลังจากที่ได้เขียน "เดอะ ฟรอส คิง"

ข้าพเจ้ายังคงพิถีพิถัน และระมัดระวังเป็นอย่างมากในการเขียนหนังสือ เพื่อความคิดต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้เขียนลงไปนั้นจะได้ไม่ทรมานจิตใจข้าพเจ้าอีก ไม่มีใครรู้ถึงความหวาดกลัวของข้าพเจ้าในเรื่องนี้นอกจากครูของข้าพเจ้าเพียง

คนเดียว ความรู้สึกอันอ่อนไหวอย่างง่ายดายของข้าพเจ้านั้นได้กันข้าพเจ้าไว้ไม่ให้ข้าพเจ้ากล่าวถึง "เดอะ ฟรอสคิง" อีก และบ่อยครั้งในการสนทนาของเรา ข้าพเจ้ามักจะสะกดตัวหนังสือ พูดกับครูว่า "ดิฉันไม่แน่ใจเลยว่านี่เป็นความคิดของดิฉันเอง" บางครั้งขณะข้าพเจ้ากำลังเขียนอยู่ข้าพเจ้าได้พูดกับตนเองว่า "สมมุติว่าข้อความที่เรากำลังเขียนอยู่นี้ ได้มีใครคนหนึ่งเขียนไว้นานมาแล้วล่ะ" ข้าพเจ้ารู้สึกอ่อนทันทีเมื่อคิดเช่นนี้ และต้องหยุดเขียนสำหรับวันนั้นและแม้แต่ปัจจุบันนี้ก็ตาม ความรู้สึกเช่นนั้นมักเกิดอยู่เสมอ ครู ซัลลิแวน ได้พยายามปลอบใจข้าพเจ้า และได้ช่วยเหลือเท่าที่ครูจะช่วยคิดได้ อย่างไรก็ตามประสพการณ์อันขมขื่นเหล่านั้น ได้กลับกลายเป็นเครื่องหมายอันสำคัญอย่างหนึ่งในชีวิตของข้าพเจ้า เป็นการช่วยให้ข้าพเจ้าเริ่มเข้าใจ ช่วยให้ข้าพเจ้ามีความหวังและมีความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น ทำให้ข้าพเจ้าเขียนเรื่อง "ยูส คอมแพนเนียน" ซึ่งเป็นชีวประวัติคร่าว ๆ ของข้าพเจ้าได้สำเร็จ ขณะนั้นข้าพเจ้ามีอายุเพียง ๑๒ ขวบ และเมื่อข้าพเจ้าหวลกลับไปดูความดิ้นรนของตนเองในการเขียนเรื่องเล็ก ๆ นั้น ข้าพเจ้า

รู้สึกคล้ายกับว่าตนเองมีภาพซึ่งมองเห็นได้ล่วงหน้าและต้องรับผิดชอบที่จะเขียนเรื่องนี้ออกมา หรือมิฉะนั้นก็ไม่เขียนอะไรเลย

ข้าพเจ้าเขียนหนังสือด้วยความเสงี่ยมเจียมตัว ด้วยความกลัว แต่ขณะเดียวกันก็มีความตั้งใจจริงที่จะเขียนต่อไป โดยมีครูเป็นผู้ให้กำลังใจอยู่เสมอมา และครูรู้ดีว่าถ้าข้าพเจ้ายึดมั่นต่อไป ข้าพเจ้าจะยืนหยัดได้ด้วยลำพังตนเองและสามารถดึงเอาความสามารถของตนเองออกมาใช้ได้โดยง่ายดาย สมัยที่ข้าพเจ้าเขียนเรื่อง "เดอะ ฟรอส คิง" ข้าพเจ้าได้ดำเนินชีวิตเยี่ยงเด็กเล็ก ๆ ผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาเช่นนั้น แต่บัดนี้ ความรู้สึกนึกคิดทั้งหลายของข้าพเจ้าไม่ได้แสดงออกโดยเปิดเผยเช่นนั้นอีกแล้ว ข้าพเจ้ามองดูทุกสิ่งทุกอย่าง และเก็บความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นไว้ภายในใจ และทีละน้อย ๆ ข้าพเจ้าได้ค่อย ๆ ออกจากเงาสลัว ๆ นั้นมาสู่ประสพการณ์ด้วยความรู้สึกเข้าใจแจ่มชัดในความหมายที่แท้จริงของชีวิต

ในปี ๑๘๙๓ เป็นอีกปีหนึ่งที่ข้าพเจ้าถือว่าสำคัญสำหรับข้าพเจ้า ในปีนี้เราได้เดินทางไป วอชิงตัน ในระหว่า

ทั่มพ์ธแต่งตั้งประธานาธิบดี คลีฟแลนด์ เราได้ไปชมน้ำตก ไนแองการา และงานมหกรรมของโลก การเรียนของข้าพเจ้าต้องหยุดชะงักลงหลายสัปดาห์ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงไม่สามารถเล่าเรื่องการเรียนในระยะนี้ให้ติดต่อกับตอนต้นได้

เราไปเที่ยวน้ำตกไนแองการา ในเดือน มีนาคม ปี ๑๘๙๓ ยากที่จะกล่าวถึงความรู้สึกของตนเองขณะยืนอยู่บนยอดน้ำตก ข้าพเจ้ารู้สึกว่าอากาศและโลกเรานี้สะเทือนโดยทั่วไป

หลายคนแปลกใจที่เขารู้ว่าข้าพเจ้ารู้สึกประทับใจมากต่อความมหัศจรรย์ และความงดงาม ของไนแองการา ขามักจะถามว่า "เธอมีความรู้สึกเช่นไรต่อความงามในที่เห่งนี้ หรือต่อดนตรี เธอมองไม่เห็นคลื่นที่ม้วนตัวกระทบฝั่ง และไม่ได้ยินแม้แต่เสียงกึกก้องของสายน้ำ แต่บอกหน่อยได้ไหมว่า สิ่งเหล่านี้มีความหมายต่อเธอเพียงใด" ถามคงจะหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่าง ข้าพเจ้าไม่สามารถจะหยั่งหรือจำกัดความหมายที่เขาถามได้ แต่ข้าพเจ้าสามารถจำกัดและหยั่งถึงความหมายของคำว่า "ความรัก ศาสนา และความดีได้"

ในระหว่างฤดูร้อนปี ๑๘๙๓ ครูซัลลิแวน และข้าพเจ้าได้ไปเที่ยวงานมหกรรมโลกกับ ด็อกเตอร์อเล็กซันเดอร์ เกรแฮม แบล ข้าพเจ้าระลึกถึงวันเวลาเหล่าโน้นซึ่งเป็นเวลาแห่งการสะสมความคิดคำนึงต่าง ๆ นับเป็นพัน ๆ ภาพ และบัดนี้สิ่งสวยงามเหล่านั้นได้ปรากฏเป็นความจริงขึ้น ทุกวันที่ข้าพเจ้าท่องเที่ยวอยู่ในความคิดคำนึงของข้าพเจ้า ความรู้สึกนึกคิดเหล่านั้นได้ล่องลอยไปในที่ต่าง ๆ ในโลกนี้ และข้าพเจ้าได้เห็นสิ่งมหัศจรรย์ต่าง ๆ เช่น ประดิษฐกรรม การอุตสาหกรรม อันเต็มไปด้วยคุณค่ามหาศาล ความชำนาญประกอบงานด้านนี้ และกิจกรรมนานาชนิดที่มนุษย์ประกอบขึ้น สิ่งเหล่านี้ผ่านมาถึงข้าพเจ้าโดยการบอกกล่าวด้วยภาษานิ้วมือทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าชอบการไปเยี่ยม มิดเวย์ เปลซองส์ มาก ดูคล้ายกับเรื่องในอาหรับราตรี เต็มไปด้วยสิ่งใหม่ ๆ ที่น่าสนใจยิ่ง ที่นี่เป็นเสมือนประเทศอินเดียซึ่งข้าพเจ้าอ่านพบจากหนังสือ มีตลาดพร้อมด้วยพระศิวะ และช้างซึ่งผู้คนนับถือเป็นพระเจ้า นอกจากนั้นมีรูปจำลองเมืองไคโร ซึ่งเป็นแผ่นดินแห่งปีรามิด มีสุเหร่า และขบวนอูฐอันยืดยาว ต่อ

จากนั้นไปมีแม่น้ำแห่งเมือง เวนิช ซึ่งเราออกไปแล่นเรือ
เล่นทุก ๆ คืน เพื่อมองดูแสงสีของไฟต่าง ๆ ในยามค่ำคืน
ข้าพเจ้าได้ขึ้นไปบนเรือไวกิ้ง ซึ่งจอดอยู่ไม่ไกลจากยวดยาน
ถนนนั้น ข้าพเจ้าเคยได้พบทหารมาแล้วใน บอสตัน ดังนั้น
จึงสนใจมากที่จะได้ขึ้นมาชมเรือไวกิ้งนี้ เหล่าลูกเรือได้เคย
แล่นเรือออกไปและได้เคยผจญกับมรสุม เขาเปล่งเสียง
ร้องก้องกังวาลไปทั่วว่า "เราเป็นส่วนหนึ่งของทะเล" เขา
ได้ต่อสู้เต็มความสามารถด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง และมี
ความมักน้อย แทนที่จะฝากชีวิตทั้งหมดไว้แก่เครื่องยนต์
กลไกอันปราศจากสมองเหล่านั้น เหมือนดังที่มนุษย์เรา
ส่วนมากในโลกนี้ชอบปฏิบัติกัน ดังนั้นมันจะเป็นดังนี้เสมอ
คือ "มนุษย์เรานั้นสนใจ อยู่แต่มนุษย์เราด้วยกันเท่านั้น"

ไม่ห่างจากเรือมากนักเป็นรูปจำลองของเรือซานตา
มาเรีย ซึ่งข้าพเจ้าได้ไปดูเหมือนกัน กัปตันเรือได้นำข้าพเจ้า
ไปดูห้องโคลัมบัส โต๊ะเขียนหนังสือ และนาฬิกาโบราณ
เครื่องมือเล็ก ๆ อันนี้ประทับใจข้าพเจ้ายิ่งนัก เมื่อคิดว่า
นักเดินเรือผู้กล้าหาญผู้นี้จะอ่อนอกอ่อนใจเพียงใด เมื่อเขา
เฝ้าดูทรายในหลอดนาฬิกาหยดลงทีละเม็ด ขณะที่คนสิ้นคิด
หลายกำลังวางแผนการจะลบล้างชีวิตของเขา

นาย ฮิคกินบอทหัม ผู้อำนวยการงานมหกรรมขอ
โลกได้กรุณาอนุญาตให้ข้าพเจ้าสัมผัสสิ่งของต่าง ๆ ที่วา
แสดงไว้ได้ ด้วยความกระตือรือร้นที่จะแตะต้องสิ่งเหล่านั้
ในทำนองเดียวกับที่ ปีซาโร พยายามแสวงหาสมบัติขอ
เปรู ข้าพเจ้าได้แตะต้องสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นด้วยมือของตนเอ
ด้วยความรู้สึกตื่นตาตื่นใจยิ่งนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อไ
สัมผัสปฏิมากรรมฝรั่งเศส ซึ่งดูเต็มไปด้วยชีวิตจิตใจ ข้าพเจ
คิดว่ารูปปั้นเหล่านี้ เป็นภาพของเหล่านางฟ้า ซึ่งนักศิลปิ
ได้จำลองมาในรูปของมนุษย์

ที่ร้านแสดงแหลม กู๊ด โฮป ข้าพเจ้าได้เรียนรู้เรื
ขบวนการทำเหมืองแร่เพชร เมื่อไรก็ตามที่เป็นไปได้ ข้าพเ
จะต้องสัมผัสเครื่องจักรต่าง ๆ ในขณะที่มันกำลังทำงาน เพื่
จะได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งว่า เขาวัดเพชร ตัดเพชร และ
เพชรอย่างไร ข้าพเจ้าได้มีโอกาสร่อนหาเพชรในที่นั้น แ
ได้พบเพชรที่มีคนพูดกันว่า เป็นเพชรเม็ดเดียวที่มีผู้คนพบ
อเมริกา

ด็อกเตอร์ แบล ไปกับพวกเราทุกหนทุกแห่งแ
ได้อธิบายให้ข้าพเจ้าฟังทุกเรื่องด้วยความเต็มใจ และเรื่
ราวต่าง ๆ นั้นน่าสนใจยิ่งนัก ในตึกที่เกี่ยวด้วยเครื่องไฟ
เราได้ศึกษาเรื่องโทรศัพท์ หีบเสียง และเครื่องประดิ

วัน ๆ เขาได้อธิบายให้ข้าพเจ้าฟังว่าจะส่งข่าวโดยทางเส้นลวดที่จะผ่านไปในบรรยากาศ ซึ่งทุ่นเวลาเป็นอย่างมาก ได้อย่างไร และจะสามารถดึงเอาไฟจากท้องฟ้าลงมาใช้การได้อย่างไร เราได้ไปดูเรื่องเกี่ยวกับมนุษยวิทยาด้วย และข้าพเจ้าสนใจในโบราณวัตถุของเม็กซิโกโบราณมาก เครื่องมือที่ทำด้วยหินหยาบ ๆ เป็นเครื่องวัดให้เห็นความเป็นอยู่ของยุคหนึ่ง ๆ อนุสาวรีย์เด็ก ๆ ที่ไม่รู้หนังสือ (ข้าพเจ้าคิดว่าคงจะลูบคลำทั่วไป) ที่ดูเหมือนจะคงอยู่ในขณะที่อนุสาวรีย์ของกษัตริย์และนักปราชญ์ต่าง ๆ กำลังลบเลือนไป สำหรับข้าพมัมมี่ข้าพเจ้าต้องหดมือออกห่างโดยเร็วเมื่อเอื้อมไปสัมผัส ข้าพเจ้าได้เรียนรู้มากขึ้นถึงความเจริญงอกงามของมนุษย์จากวัตถุโบราณเหล่านี้ และได้รู้มากขึ้นกว่าเมื่อครั้งข้าพเจ้าอ่านและได้ยินผู้อื่นเล่าให้ฟัง

ประสพการณ์เหล่านี้ได้ช่วยเพิ่มพูนศัพท์ใหม่ ๆ ให้ข้าพเจ้า ในสามสัปดาห์ที่ข้าพเจ้าอยู่ที่งานนี้ ข้าพเจ้าได้กระโดดออกจากวัยของความเป็นเด็กเล็ก ๆ ที่สนใจแต่เรื่องของนางฟ้า และของเล่น ไปสู่วัยที่รู้สึกชื่นชมในโลกแห่งความจริง ซึ่งเป็นโลกแห่งกิจกรรมนานาประการ

△ △

บทที่สิบหก

ก่อนเดือนตุลาคม ปี ๑๘๕๓ ข้าพเจ้าได้ศึกษา
หลายวิชาด้วยตัวเอง เป็นระยะ ๆ ไม่ติดต่อกัน ข้าพเจ้า
ได้อ่านประวัติศาสตร์กรีก โรม และอเมริกา ได้ศึกษาวิชา
ไวยากรณ์ฝรั่งเศสด้วยตัวอักษรนูน และข้าพเจ้ามักจะสนุก
อยู่กับการแต่งบทฝึกหัดสั้น ๆ ในสมอง โดยใช้คำใหม่ ๆ
ที่ได้เรียนมา ไม่สนใจต่อกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์มากนัก
ข้าพเจ้าพยายามออกเสียงคำฝรั่งเศส โดยไม่อาศัยอุปกรณ์
ใด ๆ เข้าช่วย เพราะหนังสือได้บอกวิธีอ่านออกเสียงไว้แล้ว
และแน่นอนเป็นงานที่ต้องอาศัยความวิริยะ อุตสาหะมาก
ทีเดียว แต่ช่วยให้ข้าพเจ้าได้มีงานทำในฤดูกาลที่ฝนตกอ
ตลอดเวลา ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้ภาษาฝรั่งเศสเพียงพอ
จะอ่านเรื่องนิทานอิสป ของลาฟองแทน และเรื่อง เลอ
เมเดอแซง มาลเกร ลุย และข้อความจาก อาทาลี ได้ด้ว
ความเพลิดเพลินใจ

ขณะเดียวกันข้าพเจ้าได้ใช้เวลาฝึกฝนการพูดให้ดีข
ข้าพเจ้าได้อ่านออกเสียงดัง ๆ ให้ครูซัลลิแวนฟัง และท

ข้อความบางตอนจากหนังสือกวีที่ข้าพเจ้าชอบ ซึ่งข้าพเจ้าได้พยายามจดจำเอาไว้ ครูได้แก้การออกเสียงของข้าพเจ้าให้ถูกต้อง และช่วยข้าพเจ้าเปลี่ยนเสียงที่เปล่งออกมาให้ดีขึ้น จนกระทั่งถึงเดือนตุลาคม ปี ๑๘๙๓ หลังจากข้าพเจ้าหายเหนื่อยจากการเที่ยวงานมหกรรมของโลกแล้ว ข้าพเจ้าได้เริ่มบทเรียนพิเศษตามชั่วโมงที่กำหนดให้ต่อไป

ตอนนั้นครูและข้าพเจ้าอยู่ที่ ฮูลทัน ในรัฐ เพนซิลวาเนีย เพื่อเยี่ยมครอบครัวนาย วิลเลียม เวด นายไออ้อนส์ เพื่อนบ้านของนายวิลเลียม เวด เป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาลาติน ดังนั้นจึงได้มีการกำหนดเวลา ให้ข้าพเจ้าเรียนภาษาลาตินกับนายไออ้อนส์ผู้นี้ ข้าพเจ้าจำได้ว่าเขาเป็นคนอ่อนโยนยิ่งนัก และมีประสพการณ์กว้างขวาง ส่วนใหญ่เขาสอนภาษาลาตินให้ข้าพเจ้า แต่เขามักจะช่วยสอนเลขให้ด้วย ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นเรื่องลำบากพอ ๆ กับเรื่องที่ไม่น่าสนใจเลย นอกจากนั้นนายไออ้อนส์ยังอ่าน "อิน เมมโมเรียม" ของ เทนนิสัน ให้ข้าพเจ้าฟัง ข้าพเจ้าได้อ่านหนังสือหลายเล่มมาก่อนแต่ไม่เคยอ่านเรื่องที่เกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์ งานเป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาเรื่องผู้แต่ง ได้เรียนรู้

วิธีการเขียนของเขา และเรียนรู้วิธีการชมเชยของเพื่อน
ของเขา

ครั้งแรกข้าพเจ้าไม่เต็มใจเรียนไวยากรณ์ลาตินนัก
รู้สึกว่าเป็นการเสียเวลาในการต้องวิจัยทุกคำที่พบ เช่น คำ
นาม การก เอกพจน์ เพศหญิง ในเมื่อความหมายของมั
ก็บ่งชัดอยู่แล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกเหมือนว่า ถ้าข้าพเจ้าจะพูดถึ
สัตว์เลี้ยงของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าต้องบอกว่ามันเป็นสัต
จำพวกมีกระดูกสันหลัง สัตว์สี่เท้า เลี้ยงลูกด้วยนม มีนิสั
เยี่ยงแมว และมีชื่อว่า แทบบี้ เป็นต้น แต่ยิ่งเรียนไปข้าพเ
ยิ่งชอบและสนใจมากขึ้น ความงดงามของภาษานั้นทำใ
ตนเองเกิดความพอใจ ข้าพเจ้าชอบทำให้ตนเองเกิดคว
สนุก โดยการอ่านข้อความจากภาษาลาติน เลือกคำ
ข้าพเจ้าเข้าใจออกมาแต่งประโยค ข้าพเจ้าไม่เคยเบื่อหน่
การใช้เวลาเช่นนี้เลย

ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีอะไรสวยงามไปกว่าความจีรัง
ยืนของภาพพจน์ และอารมณ์ที่ได้ปรากฏออกมาเป็นภา
และมีคน ๆ หนึ่งกำลังจะเริ่มคุ้นเคยกับภาษานั้น ความ
หนึ่งซึ่งล่องลอยมาจากแดนไกล และในที่สุดเราสามา

กระชับความคิดเหล่านั้นให้แจ่มชัดขึ้นได้ ครูซัลลิแวนนั่งใกล้ข้าพเจ้าขณะเรียนหนังสือครูได้สะกดตัวอักษรลงบนฝ่ามือข้าพเจ้าทุก ๆ ครั้งที่นายไออ้อนส์พูด เมื่อข้าพเจ้ากลับไปเยี่ยมบ้านที่ อลาบามา ข้าพเจ้าลงมืออ่านเรื่อง "กาลิค วอร์" ของ ซีซาร์ ทันที

บทที่สิบเจ็ด

ในฤดูร้อนปี ๑๘๙๔ ข้าพเจ้าได้เข้าประชุม
โชโทกัว ของสมาคมอเมริกันเพื่อช่วยการสอนพูดให้กับค
หูหนวก และที่นั่นเองได้มีการจัดให้ข้าพเจ้าไปอยู่โรงเรีย
ไรท ฮูเมสัน สำหรับคนหูหนวกในเมืองนิวยอร์ค ข้าพเจ
ได้ไปที่นั่น กับครู ซัลลิแวน ในเดือน ตุลาคม ปี ๑๘๙
โรงเรียนนี้มีจุดมุ่งหมายจะฝึกเกี่ยวกับการใช้เสียง และกา
อ่านริมฝีปาก ระหว่าง ๒ ปีที่ข้าพเจ้าเข้าเรียนวิธีการเหล่
นั้น ข้าพเจ้ายังได้เรียนเลข ภูมิศาสตร์กายภาพ ฝรั่งเศ
และเยอรมันอีกด้วย

นางสาวริมมี ครูสอนภาษาเยอรมันสามารถสอ
ด้วยการใช้พยัญชนะที่ใช้มือคลำได้ ในไม่ช้าข้าพเจ้าได้เรี
รู้ศัพท์ภาษาเยอรมัน และภายใน ๒—๓ เดือนต่อมาข้าพเ
สามารถเข้าใจทุกคำที่ครูพูดกับข้าพเจ้า ก่อนถึงสิ้นปีกา
ศึกษาปีแรก ข้าพเจ้าเริ่มอ่าน "วิลเฮม เทล" ด้วยควา
สึกสนุกเป็นอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองเรียนภาษาเยอร

ได้ผลก้าวหน้ายิ่งกว่าวิชาอื่น สำหรับภาษาฝรั่งเศสนั้นยากกว่า ข้าพเจ้าเรียนกับ มาดามโอลิวิเอ สุภาพสตรีชาวฝรั่งเศสผู้ซึ่งไม่มีความรู้เรื่องพยัญชนะที่ใช้มือคลำได้ เป็นการสอนโดยการพูดอย่างเดียว และข้าพเจ้าไม่สามารถจะอ่านริมฝีปากของเธอได้อย่างง่ายดาย ดังนั้นการเรียนภาษาฝรั่งเศส จึงดำเนินไปช้ากว่าการเรียนภาษาเยอรมันมาก อย่างไรก็ตามข้าพเจ้าพยายามอ่านเรื่อง "เลอ เมเดอร์แซง มัลเกร ลุย" อีก และรู้สึกสนุกมาก แต่ข้าพเจ้าคิดว่าสู้เรื่อง "วิลเฮม เทล" ไม่ได้

การอ่านและพูดโดยริมฝีปากนั้น ไม่ได้เป็นสิ่งที่ครูและข้าพเจ้าหวังว่าจะดำเนินไปด้วยดีนัก แต่ข้าพเจ้ามีความทะเยอทะยานเป็นอย่างยิ่งที่จะพูดให้ได้เหมือนคนธรรมดาทั่วไป และครูก็มีความเชื่อว่าข้าพเจ้าอาจจะทำได้สำเร็จ แม้ว่าข้าพเจ้าจะพยายามอย่างหนักเพียงใดก็ตาม แต่กระนั้นก็ตามเรายังไปไม่ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ ข้าพเจ้าคิดว่าเราได้ตั้งเป้าไว้สูงเกินไป และแน่นอนย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นกับความผิดหวัง ข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่า การเรียนเลขเป็นวิธีการของการขุดหลุมพราง ข้าพเจ้ามักจะชอบ "เดา" มากกว่าคิดหาทางหาเหตุผลในเลขข้อนั้น ๆ ถ้าไม่เดาก็กระโดดข้าม

ไปสรุปคำตอบเอาทีเดียว นอกจากจะรู้ว่าตนเองหัวทึบในด้านนี้แล้ว ข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่ายิ่งเป็นการซ้ำเติมในการที่ตนเป็นคนพิการมากกว่าที่จำเป็นอย่างหนึ่ง

แม้ว่าความผิดหวังในด้านนี้จะทำให้ข้าพเจ้าไม่ค่อยสบายใจนักในบางครั้งก็ตาม ข้าพเจ้ายังคงศึกษาในด้านอื่นต่อไปด้วยความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องต่าง ๆ ในคัมภีร์เก่าซึ่งเล่าไว้ว่าลมเกิดขึ้นจากสี่มุมของสวรรค์ และไอน้ำลอยจากสุดปลายโลกขึ้นไปสู่เบื้องต้น แม่น้ำถูกกั้นกลางโดยก้อนหินต่างๆและภูเขาถูกถอนราก มนุษย์เรานั้นอาจได้รับชัยชนะต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีอำนาจเหนือได้ สองปีในนิวยอร์คเป็นปีแห่งความสุขของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามักจะหวลคิดถึงวันเวลาเหล่านั้นด้วยความรู้สึกสนุกเพลิดเพลินอย่างแท้จริง

ข้าพเจ้าจำได้ดี เมื่อเวลาเราออกไปเดินเล่นด้วยกันทุกวันในสวนสาธารณะ เซ็นทรัล ปาร์ค ซึ่งเป็นสถานที่แห่งเดียวในเมืองนั้นที่ถูกใจข้าพเจ้ามาก ข้าพเจ้าไม่เคยนึกเบื่อหน่ายในการออกไปเที่ยวเดินเล่นในสวนสาธารณะแห่งนี้ ข้าพเจ้าชอบให้ครูบรรยายทุกสิ่งทุกอย่างในสวนนี้ให้

ข้าพเจ้าพึ่ง เพราะทุกหนทุกแห่งเต็มไปด้วยความงดงามแทบทั้งสิ้น และความงามนั้นมีในลักษณะต่าง ๆ ในแต่ละวันที่ผ่านไปตลอดเวลาเก้าเดือนที่ข้าพเจ้าอยู่ในนิวยอร์ค

ในฤดูใบไม้ผลิเราได้ออกเดินทางระยะสั้น ๆ ไปตามที่ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่นนั่งเรือไปตามแม่น้ำฮัดสัน เราเดินไปตามฝั่งน้ำอันเขียวชอุ่มด้วยต้นไม้ ซึ่งไบรอันได้เคยร้องเพลงเกี่ยวด้วยธรรมชาติเหล่านี้ไว้ ข้าพเจ้าชอบสิ่งเรียบ ๆ ธรรมดาสามัญเช่นนี้ นอกจากนั้นเราได้ไปเยี่ยมเวสพอยน์ เมือง แทรี่ ทาวน์ บ้านเกิดของวอชิงตัน เออวิง ณ ที่นั้นข้าพเจ้าได้เดินผ่าน "สลีปปี้ ฮอลโล"

ครูที่โรงเรียน ไรท ฮูเมสัน ได้คิดแผนการว่า ทำอย่างไรจึงจะให้นักเรียนทุกคนได้รับประโยชน์ในทุก ๆ ทาง และเขาจะช่วยให้นักเรียนทุกคนได้มีความทรงจำที่ตนจะไม่ลืม จะนำนักเรียนของเขาให้หลุดพ้นจากสภาพการณ์ที่ตนเป็นอยู่ได้บ้างอย่างไร

ก่อนข้าพเจ้าจะออกจากนิวยอร์ค ข้าพเจ้ารับข่าวเศร้าที่สุดที่นอกเหนือไปจาก ข่าวการถึงแก่กรรมของบิดาซึ่งทำให้วันสดใสต่าง ๆ เหล่านั้นได้สิ้นสุดลงไปด้วย ข่าว

นั้นคือ นายจอน พี สปอลดิง แห่งบอสตันได้ถึงแก่กรรมใน ปี ๑๘๙๖ เดือน กุมภาพันธ์ ผู้ที่รู้จักและรักเขามากที่สุด เท่านั้นที่จะเข้าใจว่า มิตรภาพที่นายสปอลดิงมีต่อข้าพเจ้านั้น มีความหมายเพียงใด เขาเป็นผู้หนึ่งที่มีความเมตตากรุณาแก่ครู ซัลลิแวน และข้าพเจ้ามาก และเป็นผู้ช่วยให้ทุกคนมีความสุขอย่างแท้จริง เราไม่มีวันลืมนึกถึงความรักความเอาใจใส่และความสนใจที่เขามีต่องานของเรา และได้เป็นกำลังใจให้เราต่อสู้กับความยากลำบากทั้งหลาย โดยไม่ท้อถอย การจากไปของเขาทำให้เรารู้สึกว่าจะไม่มีสิ่งใดเข้ามาทดแทนได้อีก

บทที่สิบแปด

ในเดือนตุลาคมปี ๑๙๕๖ ข้าพเจ้าไปเข้าโรงเรียนเคมบริดชสำหรับนักศึกษาวัยรุ่นเพื่อเตรียมตัวเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย แรดคลิฟ

เมื่อข้าพเจ้าเป็นเด็กหญิงเล็ก ๆ ข้าพเจ้าได้ไปเยี่ยมมหาวิทยาลัยแวลส์เลย์ ข้าพเจ้าได้ทำให้เพื่อน ๆ หลายคนแปลกใจเมื่อข้าพเจ้าประกาศว่า "สักวันหนึ่งฉันจะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ฉันจะไปเรียนที่ ฮาร์วาร์ด" เมื่อมีผู้ถามว่าเหตุใดข้าพเจ้าจึงไม่ไปเข้าเรียนที่แวลส์เลย์ ข้าพเจ้าตอบว่าที่นั่นมีแต่นักศึกษาผู้หญิงเท่านั้น ความคิดที่จะไปเรียนในมหาวิทยาลัย ได้ฝังอยู่ในจิตใจข้าพเจ้าเสมอมา และได้กลับกลายเป็นความปรารถนาอันจริงจังขึ้น ซึ่งความปรารถนานี้ ได้บังคับให้ข้าพเจ้าเข้าสอบแข่งขันเพื่อรับปริญญากับนักศึกษาหญิงผู้มีตาดีทั้งหลาย ดังนั้นเมื่อข้าพเจ้าออกจากนิวยอร์ค ข้าพเจ้าได้ยึดมั่นในความคิดนี้และตัดสินใจว่าจะต้องไปเรียนต่อที่ เคมบริดช และนี่เป็น

วิธีที่ข้าพเจ้าอาจสามารถเข้ามหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้ เพื่อให้ความใฝ่ฝันในวัยเด็กของข้าพเจ้า ได้สัมฤทธิ์ผลสมดังที่ข้าพเจ้าได้ประกาศไว้

ที่โรงเรียนเคมบริดช ครูซัลลิแวน ได้รับอนุญาตให้เข้าชั้นเรียนกับข้าพเจ้าด้วย เพื่อจะได้ช่วยอธิบายบทเรียนให้ข้าพเจ้าเข้าใจ

แน่นอน ครูผู้สอนที่นี่ย่อมมีประสพการณ์สอนเด็กปกติธรรมดาเท่านั้น ดังนั้นข้าพเจ้าสนทนากับเพื่อน ๆ โดยวิธีการอ่านคำพูดจากริมฝีปากเท่านั้น ในปีแรกข้าพเจ้าศึกษาประวัติศาสตร์อังกฤษ วรรณคดีอังกฤษ เยอรมัน ลาติน เลข การเขียนเรียงความลาติน และหัวข้ออื่น ๆ อีกตามแต่โอกาส ในระยะนั้นยังไม่มีการสอนวิชาหลักสูตรซึ่งจะเตรียมเข้าวิทยาลัย แต่ข้าพเจ้าได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดีในวิชาภาษาอังกฤษจากครู ซัลลิแวน จนในที่สุดได้เป็นที่ยอมรับกันในหมู่ครูผู้สอนข้าพเจ้าว่าไม่จำเป็นต้องสอนวิชานี้เป็นพิเศษให้แก่ข้าพเจ้าในการเตรียมเข้าวิทยาลัย นอกจากนั้นการเรียนภาษาฝรั่งเศสก็ดำเนินไปด้วยดี และได้เรียนลาตินอีกหกเดือน ส่วนภาษาเยอรมันนั้น ข้าพเจ้าคุ้นเคยกับวิชานี้มากที่สุด

ในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังก้าวหน้าในด้านการเรียน ได้มีอุปสรรคบางประการที่ยึดข้าพเจ้าไว้ไม่ให้ก้าวไปโดยเร็วนัก นั่นคือ ครูซัลลิแวน ไม่สามารถสะกดคำได้ทุกคำตามหนังสือที่ข้าพเจ้าจะต้องอ่านและเป็นความลำบากอย่างมาก ถ้าจะแกะสลักตัวหนังสือที่มีอยู่ในหนังสือทุกตัว เพื่อให้ทันกับการอ่านของข้าพเจ้า แม้ว่าในขณะนั้นเพื่อน ๆ ของข้าพเจ้าในลอนดอนและฟีลาเดลเฟีย กำลังเร่งทำงานชิ้นนี้ให้ข้าพเจ้าก็ตาม ในขณะเดียวกันนั้นข้าพเจ้าต้องลอกภาษาลาตินด้วยตัวอักษร เบรล เพื่อว่าข้าพเจ้าจะได้ท่องเหมือนกับเด็กอื่น ๆ ด้วย ในไม่ช้าครูผู้สอนข้าพเจ้าเริ่มเคยชินกับการพูดซึ่งเพี้ยนไปจากธรรมดาบ้างของข้าพเจ้า และได้ตอบคำถามให้ข้าพเจ้า ช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดให้ด้วย ข้าพเจ้าไม่ได้เขียนโน้ตในห้องเรียน หรือทำแบบฝึกหัดใด ๆ แต่ข้าพเจ้าเขียนเรียงความ และแปลที่บ้าน โดยใช้พิมพ์ดีด

ครูซัลลิแวน จะไปเรียนหนังสือกับข้าพเจ้าทุกวัน และสะกดคำต่าง ๆ ที่ครูสอนลงบนมือข้าพเจ้า ด้วยความอดทนเป็นอย่างยิ่ง ในชั่วโมงท่องหนังสือครูจะหาศัพท์ใหม่ให้ข้าพเจ้าและอ่านให้ฟัง ครูจะอ่านคำเหล่านั้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพราะคำเหล่านั้นไม่มีในตัวพิมพ์นูน เป็นงานที่หนักและ

น่าเบื่อทีเดียว นางสาวโกรเต ครูเยอรมันของข้าพเจ้าและนายจิลแมน ครูใหญ่ เท่านั้นที่เรียนพยัญชนะมือเพื่อช่วยในการสอนข้าพเจ้า และไม่มีใครรู้ว่าครู โกรเต ของข้าพเจ้านั้น ใช้พยัญชนะนิ้วมือ ในการสะกดตัวได้เชื่องช้าเพียงใด อย่างไรก็ตามเธอเป็นผู้มีน้ำใจดียิ่งได้อุตส่าห์พยายามสอนบทเรียนพิเศษเช่นนี้ให้ข้าพเจ้าสัปดาห์ละสองครั้ง เพื่อช่วยครูซัลลิแวนให้มีเวลาได้พักผ่อนบ้าง ถึงแม้ทุกคนจะมีน้ำใจดีพร้อมที่จะช่วยเหลือเรา แต่ก็มีเพียงมือ ๆ เดียวเท่านั้นที่สามารถ เปลี่ยน งานหนัก น่าเบื่อ หน่ายให้กลาย เป็นความเพลิดเพลินได้

ในปีนั้นข้าพเจ้าเรียนเลขจบ ได้ทบทวนไวยากรณ์ลาติน และอ่านเรื่อง "กาลิค วอร์" ของซีซาร์จบ ๓ บท ส่วนภาษาเยอรมัน ข้าพเจ้าอ่านเรื่องของชิลเลอร์ชื่อ "ไลด์ ฟอน เดอร์ โกลเก" และ "ธาวเซอร์" เรื่อง "ฮาร์ซไรซ" ของไฮซ์ ส่วนของเฟสทาค ก็มีเรื่อง "ออส เดม สตาท ไฟรดิช เดส กรอสเซน" ของ วิเอล เรื่อง "ฟลูช เดอร์ เชินไนท" ของเลซิง "มินนา ฟอน บานเฮล์ม" และ "ออส ไมนเนน เลเบน" ของ เกอเต้ ข้าพเจ้าอ่านเรื่องเหล่านี้ด้วยความสนุกสนาน และพอใจเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งบทร้อยกรองอันวิเศษสุด ของ ชิลเลอร์ ประวัติศาสตร์ เฟรเดอริคมหาราช และประวัติเกอเต้ ข้าพเจ้ารู้สึกเสียดายเป็นอย่างยิ่งเมื่ออ่าน "ดิฮาร์ซไรซ" จบ เพราะเป็นเรื่องสนุกยิ่งนัก ผู้แต่งได้บรรยายถึงภูเขาอันปกคลุมด้วยเถาองุ่นอันน่าพิสมัย ลำธาร ซึ่งไหลเซาะซอกไปตามแก่งหิน ท่ามกลางแสงแดด ท้องทุ่งอันกว้างใหญ่ไพศาลเต็มไปด้วยขนบธรรมเนียมประเพณี และนวนิยายปรัมปรา เหล่าพี่น้องผู้ร่าเริงแจ่มใส ล้วนอยู่ในวัยที่ปล่อยให้ความคิดฝันของเขาล่องลอยไปสู่แดนไกล ผู้ที่จะบรรยายภาพเช่นนี้ได้จะต้องเป็นผู้มีธรรมชาติที่เต็มไปด้วยความรัก และความรู้สึกอ่อนไหวต่อทุกสิ่ง

นายจิลแมน สอนวรรณคดีอังกฤษ ให้ข้าพเจ้าในระยะหนึ่ง เราอ่านหนังสือด้วยกัน เช่นเรื่อง "แอส ยู ไลคอิท" และ "สปี๊ช ออน คอนซิเลียเชน วิท อเมริกา" โดยบอค และ "ไลฟ ออฟ แซมมวลจอนสัน" โดยแมคคอเรย์ ความคิดอันกว้างขวางของนาย จิลแมน เกี่ยวด้วยเรื่องประวัติศาสตร์ และวรรณคดี และคำอธิบายอันชาญฉลาดของเขานั่นเองทำให้ข้าพเจ้าเรียนได้อย่างง่ายดาย และเพลิดเพลิน ในบทเรียนยิ่งกว่าการอ่านโน้ตคำอธิบายย่อในห้องเรียน

คำพูดของ เบอค ให้ความรู้แก่ผู้อ่านยิ่งกว่าหนังสือ
เล่มอื่น ซึ่งข้าพเจ้าได้เคยอ่านมาเกี่ยวด้วยเรื่องความคิดเห็น
ในด้านการเมือง ขณะข้าพเจ้าอ่านจิตใจได้หวั่นไหวไปตาม
เหตุการณ์ในสมัยนั้นด้วย ตัวละครที่เขาได้วาดภาพนั้นคือ
ความเป็นอยู่ของชาติสองชาติที่ได้รณรงค์กัน เหล่านี้เป็น
ภาพที่ปรากฏแจ่มชัดในความนึกคิดของข้าพเจ้า ด้วยวาท
ศิลป์ของเบอคนั้นเองทำให้ข้าพเจ้าสนใจในเรื่องราวนี้ยิ่งขึ้
เหตุใดกษัตริย์จอรช และรัฐมนตรีของพระองค์จึงเปลี่ยนใ
และหันมาฟังคำตักเตือนในเรื่องเกี่ยวกับชัยชนะ และควา
ต่ำต้อยของเหล่าประชาชน ข้าพเจ้าอดมิจิตใจเศร้าสลดใ
สัมพันธภาพซึ่งนักการเมืองผู้ยิ่งใหญ่ได้ยืนหยัดต่อสู้ เพื่
บรรดาพรรคการเมืองของเขา และเพื่อเป็นตัวแทนขอ
ประชาชนของเขาไม่ได้ ข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่าจะเป็นไ
ได้อย่างไรที่พืชผลแห่งความดีความจริง และความฉลาด ซึ่
หว่านลงไปท่ามกลางความโง่เง่า และการคดโกงทั้งหล
นั้นจะปรากฏผลดีขึ้น

และในทางตรงกันข้าม หนังสือเรื่อง "ไลฟ ออ
แซมมวล จอนสัน" ก็เป็นหนังสือที่น่าสนใจยิ่ง ข้าพเ

ได้ร่วมทุกข์ไปด้วยกับผู้อ้างว้างเปล่าเปลี่ยว แห่งถนนกรับ แม้จะอยู่ท่ามกลางความทุกข์อันใหญ่หลวงทั้งกายและใจ เขาผู้นั้นยังคงพูดอ่อนหวาน และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยากจน และผู้ได้รับการดูถูก ข้าพเจ้าชื่นชมยินดีด้วยกับความสำเร็จของเขา และไม่พยายามมองดูความผิดของเขา แต่อดประหลาดใจไม่ได้ที่เขาไม่ยอมให้ความผิดเหล่านั้นมาทำให้เขาท้อถอย แต่ถึงแม้แมคคอเลย์จะฉลาดหลักแหลมและมีความสามารถอย่างน่าชมเชย ในการเขียนบรรยายสถานที่ธรรมดา ๆ ให้กลายเป็นสถานที่ที่มีชีวิตชีวาน่าเพลิดเพลินเพียงใด บางครั้งการเขียนสิ่งที่สามัญเกินไปของเขาก็ทำให้ข้าพเจ้าเบื่อ และการบูชาความจริงซึ่งเขายึดมั่นอยู่เสมอนั้นเป็นผล ให้ข้าพเจ้ามีทัศนคติที่ฉงนฉงาย ซึ่งแตกต่างไปจากทัศนคติแห่งความนิยมนับถือที่ข้าพเจ้ามีต่อเดมอส เทนเนส แห่งเครือจักรภพอังกฤษ

ที่โรงเรียน เคมบริดช เป็นครั้งแรกในชีวิตที่ข้าพเจ้าสนุกอยู่กับเพื่อนผู้หญิง ผู้มีหูตาดีทั้งหลายและอยู่ในวัยเดียวกันกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าอยู่ร่วมกับคนอื่นในบ้าน ซึ่งอยู่ติดกับโรงเรียน เป็นบ้านซึ่งนายโฮเวลเคยอาศัยอยู่ มีบรรยากาศโดยทั่วไปเหมือนบ้าน ข้าพเจ้าเข้าร่วมในการ

เล่นกับเพื่อน ๆ เช่นการเล่นปิดตาในหิมะ ข้าพเจ้าออกไ
เดินเล่นไกล ๆ กับเขา ถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ด้านการเรียน
และอ่านข้อความที่น่าสนใจ ให้ทุกคนฟังด้วยเสียงดัง ๆ
เด็กผู้หญิงบางคนเรียนวิธีที่จะสนทนากับข้าพเจ้า ดังนั้นคร
ซัลลิแวนไม่ต้องเสียเวลามาเล่าให้ข้าพเจ้าฟังซ้ำอีก

ในเทศกาลคริสต์มาสแม่และน้องสาวคนเล็กได้ลงม
อยู่กับข้าพเจ้าในวันหยุดพิเศษนี้ นายจิลแมนกรุณาอนุญาต
ให้ มิลเดรดเข้าเรียนในโรงเรียนด้วย ดังนั้น มิลเดรด จึ
อยู่เคมบริดชกับข้าพเจ้า เป็นเวลาถึง ๖ เดือนที่เราแทบจ
ไม่คลาดจากกันเลย ทำให้ข้าพเจ้ามีความสุขมาก เมื่อระลึ
ถึงชั่วโมงเหล่านั้นที่เราได้ช่วยเหลือกันในด้านการเรีย
และได้ร่วมสนุกในการเล่นด้วยกัน

ข้าพเจ้าได้สอบไล่ขั้นต้น เพื่อเข้าวิทยาลัย แรดคลิ
เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๙ มิถุนายน จนถึงวันที่ ๓ กรกฎาคม ใ
ปี ๑๘๙๗ วิชาที่สอบมี ภาษาเยอรมันเบื้องต้น และเบื้อ
ปลาย ฝรั่งเศส ลาติน อังกฤษ ประวัติศาสตร์ กรีก แล
โรมัน รวมเวลาทั้งหมดเก้าชั่วโมง ข้าพเจ้าสอบได้ทุกวิช
และได้รับ "เกียรตินิยม" ในวิชา อังกฤษและเยอรมัน

ข้าพเจ้าควรได้อธิบายวิธีการสอบไล่ไว้ ณ ที่นี้ด้วย นัก
ศึกษาจะต้องผ่านการสอบ ๑๖ ชั่วโมงคือ ๑๒ ชั่วโมงสำหรับ
ขั้นเริ่มต้น และ ๔ ชั่วโมงสำหรับขั้นปลาย กระดาษสอบ
จะถูกแจกเวลา ๙ นาฬิกา ที่ฮาร์วาร์ด และนำมาส่งที่แรดคลิฟ
โดยผู้ส่งข่าวพิเศษ ผู้เข้าสอบไม่ต้องเขียนชื่อในกระดาษ
สอบ แต่จะมีหมายเลขแทน ข้าพเจ้าได้หมายเลขที่ ๒๓๓
แต่เนื่องจากข้าพเจ้าต้องใช้พิมพ์ดีด ดังนั้นข้าพเจ้าไม่สามารถ
ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นี้ได้

มีผู้เสนอว่าควรให้ข้าพเจ้าสอบคนเดียวในห้อง เพราะ
เสียงพิมพ์ดีดอาจรบกวนผู้อื่นได้ นาย จิลแมน ได้อ่านข้อ
สอบให้ข้าพเจ้าฟังโดยทางพยัญชนะที่ต้องใช้มือคลำ และมี
คนคอยเฝ้าที่ประตู เพื่อมิให้มีอะไรมารบกวน

วันแรก ข้าพเจ้าสอบภาษาเยอรมัน นาย จิลแมน
นั่งใกล้ ๆ ข้าพเจ้า และอ่านข้อสอบให้ฟังโดยตลอดก่อน
แล้วจึงอ่านทีละประโยค และขณะเดียวกันข้าพเจ้าทวน
ประโยคนั้นซ้ำดัง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าข้าพเจ้าเข้าใจที่เขาอ่าน
ถ่ายตลอด ข้อสอบค่อนข้างยาก ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นกังวลใจ
ไม่น้อยขณะพิมพ์คำตอบ นาย จิลแมน สะกดประโยคที่
ข้าพเจ้าเขียนลงไป และข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้

ถ้าคิดว่าจำเป็น และเขาจะต่อเติมลงไปให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้า
อยากจะกล่าวว่าไม่เคยได้รับการปฏิบัติเช่นนี้อีกเลย นับต
แต่การสอบไล่ในคราวต่อมา ที่แรด คลิฟ ไม่มีใคร อ่าน
กระดาษสอบให้ข้าพเจ้าฟังหลังจากที่ข้าพเจ้าเขียนลงไปแล้ว
และข้าพเจ้าไม่มีโอกาสได้แก้ไขสิ่งที่เขียนไปผิด ๆ เว้นไ
แต่ว่าข้าพเจ้าจะทำเสร็จก่อนหมดเวลา และใช้เวลาทว
อันน้อยนิดเขียนแก้ไขไว้ที่ใต้กระดาษ ถ้าข้าพเจ้าสอบข
เขียนในขั้นต้นได้คะแนนดีกว่าในขั้นสุดท้าย จะมีเหตุอยู่สอ
ประการ คือ การสอบในขั้นสุดท้ายนั้นไม่มีใครอ่านงานใ
ข้าพเจ้าฟังอีกครั้งหนึ่ง ส่วนการสอบในขั้นต้นนั้น ข้าพเ
ได้สอบวิชา ซึ่งข้าพเจ้าคุ้นเคยเป็นอย่างดี ก่อนมาเรียน
เคมบริดช ดังนั้นในตอนต้นปีข้าพเจ้าสอบไล่ผ่านในวิ
ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ ฝรั่งเศส และเยอรมัน ซึ่งน
จิลแมนได้ให้ข้าพเจ้าสอบจากข้อสอบเก่า ๆ ของ ฮาร์วาร์
นาย จิลแมน ได้ส่งกระดาษคำตอบของข้าพเจ้า
ยังคณะกรรมการพร้อมทั้งรับรองว่า ข้าพเจ้าซึ่งเป็นนักศึก
หมายเลขที่ ๒๓๓ เป็นผู้เขียนคำตอบเหล่านั้น

ข้อสอบขั้นต้นในวิชาอื่น ๆ ได้ผ่านมาถึงข้าพเจ้า โ
วิธีการเช่นเดียวที่กล่าวแล้ว แต่ไม่มีวิชาใดยากม

หมือนครั้งแรกที่ข้าพเจ้าสอบ ข้าพเจ้าจำได้ว่าเมื่อกระดาษ
ข้อสอบลาตินส่งมาถึงเรา ศาสตราจารย์ชิลลิ่ง ได้เข้ามา
และบอกข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้าสอบผ่านภาษาเยอรมันได้เป็น
พอใจมาก คำกล่าวนี้ให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้ามาก และ
วยให้ยืนหยัดต่อไปด้วยจิตใจสบาย และด้วยมืออันเที่ยง
รงที่จะพิมพ์ข้อความต่อไป

บทที่สิบเก้า

เมื่อข้าพเจ้าเริ่มเรียนปีที่สองของโรงเรียนของ
จิลแมน ข้าพเจ้าเต็มไปด้วยความหวังและความมั่นใจที่จ
ประสบความสำเร็จให้จงได้ แต่ในสองสามสัปดาห์แร
ข้าพเจ้าต้องเผชิญกับความยากลำบาก ที่ไม่คาดคิดมาก่อ
นายจิลแมนได้ตกลงใจว่าในปีนั้น ข้าพเจ้าควรจะได้ศึกษ
คณิตศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ ข้าพเจ้าจึงต้องเรียนวิชาพีชิ
พีชคณิต เรขาคณิต ดาราศาสตร์ กรีก และลาติน แ
โชคร้ายที่หนังสือหลายเล่มที่ข้าพเจ้าต้องอ่านนั้น ยังไม่ได้ท
ให้เป็นอักษรนูนขึ้นมาทันเวลาที่ข้าพเจ้าต้องใช้ในห้องเรีย
ข้าพเจ้าจึงขาดเครื่องมือสำคัญในการเรียน ชั้นเรียนข้าพเ
ใหญ่มาก ครูไม่มีเวลาเอาใจใส่ข้าพเจ้าเป็นพิเศษ ครูซัล
แวน จึงต้องอ่านหนังสือทั้งหมดให้ข้าพเจ้า และเป็นล่าม
ครูผู้สอนอีกด้วย เป็นครั้งแรกในรอบ ๑๑ ปี ที่ดูเหมือน
มืออันน่ารักของครูนั้น จะทำงานไม่ทันเสียแล้ว

ข้าพเจ้ามีความจำเป็นจะต้องทำแบบฝึกหัด พีชคณิตและเรขาคณิตในห้องเรียนและต้องแก้ปัญหาต่าง ๆ ในด้านฟิสิค แต่ข้าพเจ้าไม่สามารถจะทำได้จนกว่าเราจะได้ซื้อตัวอักษร เบรลมาใช้ ซึ่งจะเป็นทางให้ข้าพเจ้าก้าวไปสู่งานต่าง ๆ ของข้าพเจ้าได้ ข้าพเจ้าไม่สามารถมองเห็นรูปเรขาคณิตซึ่งวาดบนกระดานดำได้ ดังนั้นมีทางเดียวที่ข้าพเจ้าจะเข้าใจวิชานี้ได้อย่างแจ่มแจ้ง คือ สร้างรูปบนเบาะ ด้วยเส้นลวดตรงและโค้ง ซึ่งสามารถจะงอหรือชี้ตรงได้ ข้าพเจ้าจะต้องจดจำไว้ในใจขณะที่นาย คีท บรรยาย ให้ตัวอักษรควบกับภาพ สิ่งสมมุติฐานและสรุป การสร้างและสิ่งที่ต้องพิสูจน์ ถ้าจะพูดอีกนัยหนึ่ง ข้าพเจ้าอยากจะกล่าวว่าการศึกษานั้นย่อมมีอุปสรรคขวางหน้าอยู่เสมอ บางครั้งข้าพเจ้าหมดกำลังใจ และอดทรยศต่อความรู้สึกของตนเองไม่ได้ บางครั้งข้าพเจ้าได้แสดงออกมาให้ครูซัลลิแวนเห็นครูผู้ซึ่งเป็นบุคคลเดียวเท่านั้น ในเพื่อนทั้งหมดที่ข้าพเจ้ามีอยู่ผู้ซึ่งได้อุตส่าห์ช่วยถางทางอันขรุขระ ให้กลับกลายเป็นทางเรียบให้ข้าพเจ้าอยู่เสมอมา ข้าพเจ้ารู้สึกอับอายจริง ๆ เมื่อนึกถึงมารยาทไม่งดงามของตนเองเช่นนั้น

อย่างไรก็ตาม ความยากลำบากทั้งหลายได้ค่อย ๆ เลือนหายไปทีละน้อย ๆ หนังสือซึ่งเป็นอักษรนูนและเครื่องมือต่าง ๆ ได้ทะยอยมาถึง ข้าพเจ้าเพิ่มความมั่นใจในการเรียนยิ่งขึ้น พีชคณิตและเรขาคณิตเป็นวิชาเดียวที่ต้องการความสนใจเป็นพิเศษในอันที่จะเข้าใจให้ถูกต้องลึกซึ้ง ข้าพเจ้าได้กล่าวมาก่อนแล้วว่า ข้าพเจ้าไม่มีหัวทางคณิตศาสตร์เลย และมีปัญหาหลายอย่างที่ครูผู้สอนไม่ได้อธิบายให้ข้าพเจ้าฟังอย่างละเอียดตามที่ข้าพเจ้าต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปเรขาคณิตทำให้ข้าพเจ้าสับสนไม่เข้าใจ เพราะข้าพเจ้าไม่เห็นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ที่มีต่อกัน แม้ว่าจะวาดลงบนเบาะนุ่มแล้วก็ตาม จนกระทั่ง นายคิท ได้เข้ามาสอน เมื่อนั้นข้าพเจ้าเริ่มเข้าใจวิชาคณิตศาสตร์ขึ้นบ้าง

ข้าพเจ้ากำลังจะมีชัยชนะเหนือความลำบากทั้งหลายแล้ว แต่แล้วกลับมีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น และได้เปลี่ยนแปลงทุกสิ่ง

ก่อนที่หนังสือพิเศษของข้าพเจ้าจะมาถึงนายจิลแมนได้ปรึกษากับครูซัลลิแวนในการที่ข้าพเจ้าทำงานหนักเกินไป และโดยไม่ยอมฟังเสียงคัดค้านของข้าพเจ้า เขาได้ตัด

จำนวนบทเรียนที่ข้าพเจ้าจะต้องท่องจำให้ลดน้อยลง เริ่มแรกเราได้ตกลงกันว่าถ้าเป็นไปได้ให้ข้าพเจ้าเรียน ๕ ปี เพื่อเตรียมเข้าวิทยาลัย แต่ตอนปลายปีแรกข้าพเจ้าได้แสดงความสามารถให้ครูซัลลิแวนและนางสาวฮาร์โบ (ครูใหญ่ของนาย จิลแมน) ได้เห็นว่าข้าพเจ้าสามารถเรียนหลักสูตร ๕ ปี นี้ได้สำเร็จโดยใช้เวลาอีกเพียง ๒ ปีก็เพียงพอ นายจิลแมนได้เห็นด้วย แต่ต่อมาเขาเห็นว่าข้าพเจ้าทำงานหนักมาก ดังนั้นเขาจึงแนะนำให้ข้าพเจ้าอยู่โรงเรียนนานต่อไปอีก ๓ ปี โดยอนุญาตให้ข้าพเจ้าทำงานตามสบาย ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ เพราะข้าพเจ้าต้องการไปวิทยาลัยพร้อม ๆ เพื่อน ๆ ร่วมชั้นของข้าพเจ้า

วันที่ ๑๗ กันยายน ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายและไม่ได้ไปโรงเรียน ครูซัลลิแวนรู้ดีว่าข้าพเจ้าไม่เป็นอะไรมาก แต่เมื่อนายจิลแมนรู้เรื่องนี้เขาประกาศว่า ข้าพเจ้าทำงานหนักจนล้มเจ็บ และได้เปลี่ยนแผนการเรียนของข้าพเจ้า เขาไม่อนุญาตให้ข้าพเจ้าเข้าสอบไล่ปลายปีพร้อมเพื่อนร่วมชั้น และด้วยความคิดเห็นไม่ลงรอยกันระหว่างนาย จิลแมนกับครูซัลลิแวนนี้เอง เป็นผลให้แม่ลา มิลเดรท กับข้าพเจ้าออกจากโรงเรียนเคมบริดช

การเรียนของข้าพเจ้าชะงักลงไปชั่วระยะหนึ่ง แต่ต่อมาก็มีการจัดให้นายเมอร์ตัน เอส คีท แห่งเคมบริดช เป็นครูคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเป็นพิเศษแก่ข้าพเจ้าในการเรียน ตลอดฤดูหนาวปีนั้น ครูซัลลิแวน และข้าพเจ้าได้ไปอยู่กับเพื่อน คือ ครอบครัวแชมเบอลิน ในเรนแทม ซึ่งอยู่ห่างจาก บอสตัน ๒๕ ไมล์

ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกรกฎาคมปี ๑๘๙๘ นายคีทได้ลงมาที่เรนแทมสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง สอนพีชคณิต เรขาคณิต กรีก และลาตินให้ข้าพเจ้า ส่วนครูซัลลิแวน เป็นผู้แปลคำสอนของเขาให้ข้าพเจ้า

ในเดือนตุลาคม ปี ๑๘๙๘ เรากลับไปบอสตัน นายคีทสอนข้าพเจ้า ๕ ครั้ง ใน ๑ สัปดาห์ ครั้งละ ๑ ชั่วโมง เขาจะทบทวนบทเรียนที่สอนไปแล้วให้ข้าพเจ้าฟังและอธิบายทุกเรื่องที่ ข้าพเจ้า ยังไม่ เข้าใจ ดีแล้ว จะให้ งานใหม่ ทุกครั้ง และจะนำการบ้านภาษากรีกที่ข้าพเจ้าพิมพ์ไปตรวจอย่างละเอียดละออ ก่อนส่งกลับให้ข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง

นี่เป็นวิธีการที่ข้าพเจ้าเรียน เพื่อเตรียมเข้าวิทยาลัย ทุกอย่างดำเนินไปด้วยดี ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าชอบการเรียนเช่นนี้มากกว่าการเรียนในห้องเรียน ดูง่ายและสนุก

ไม่ต้องรีบร้อน ไม่มีข้อสงสัยเก็บไว้อีก นายคิทมีเวลามากมายที่จะอธิบายในสิ่งที่ข้าพเจ้าไม่เข้าใจ ดังนั้นการเรียนของข้าพเจ้าดำเนินไปได้เร็วขึ้น และดีขึ้นกว่าสมัยที่ข้าพเจ้าอยู่โรงเรียน ข้าพเจ้ายังคงแก้ปัญหาต่าง ๆ ในวิชาคณิตศาสตร์ไม่ได้ดีเช่นเคย จนทำให้อยากเนรมิตให้พีชคณิตและเรขาคณิต เป็นวิชาที่ง่ายสักครึ่งหนึ่งของวิชาทางด้านภาษาและวรรณคดี แต่กระนั้นก็ตามแม้จะเป็นวิชาทางด้านคณิตศาสตร์ นายคิท ก็ยังสามารถทำให้เป็นเรื่องน่าสนใจขึ้นมา เขาสามารถย่นย่อปัญหาซับซ้อนต่าง ๆ ให้กลายเป็นปัญหาเล็ก ๆ พอที่สมองของข้าพเจ้าจะรับได้ และตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา เต็มไปด้วยความกระตือรือร้น และฝึกให้เป็นคนมีเหตุผล สามารถสรุปผลที่หาได้อย่างฉลาดแทนที่จะทำงานเปะปะ และไม่รู้ว่าจะไปสิ้นสุดตรงไหนอย่างไร นายคิทเป็นครูที่สุภาพ อ่อนโยน อดทนยิ่ง ไม่ว่าข้าพเจ้าจะเป็นเด็กทึบหรือทึมเพียงใดก็ตาม ข้าพเจ้ารู้ดีว่าความโง่เง่าของข้าพเจ้า ทำให้ผู้สอนต้องเพิ่มทวีความเหน็ดเหนื่อยอ่อน และความอดทนมากกว่าธรรมดา

ในวันที่ ๒๙—๓๐ มิถุนายน ปี ๑๘๙๙ ข้าพเจ้าได้สอบไล่เพื่อเข้าเรียนที่วิทยาลัย แรดคลิฟ วันแรกข้าพเจ้า

สอบวิชากรีกขั้นต้น และลาตินขั้นปลาย วันที่สองสอบเรขาคณิต พีชคณิต และกรีกขั้นปลาย

เจ้าหน้าที่วิทยาลัยไม่ยินยอมให้ครู ซัลลิแวน อ่านข้อสอบให้ข้าพเจ้า นาย อูจีน ซี ไวนิง ครูผู้หนึ่งแห่งสถาบันเพอกินส์ สำหรับสอนคนตาบอด ได้เป็นผู้เขียนคำตอบให้ข้าพเจ้าเป็นตัวอักษรเบรลแบบอเมริกัน นายไวนิงเป็นคนแปลกหน้าสำหรับข้าพเจ้า จึงไม่สามารถติดต่อกับข้าพเจ้าได้ นอกจากโดยการเขียนตัวอักษรเบรลเท่านั้น ส่วนเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย ก็เป็นคนแปลกหน้าเช่นกัน ไม่พยายามติดต่อกับข้าพเจ้าในทางหนึ่งทางใดเลย การเขียนตัวอักษรเบรล ในเรื่องเกี่ยวกับภาษาดำเนินไปด้วยดี แต่เมื่อมาถึงวิชาพีชคณิต เรขาคณิต ความยุ่งยากต่าง ๆ ก็บังเกิดขึ้น ข้าพเจ้ารู้สึกสับสนมึนงงไปหมด ต้องเสียเวลานานมากในการคิดพีชคณิต จริงอยู่ข้าพเจ้าคุ้นเคยกับตัวอักษรเบรลทั้งของอังกฤษ อเมริกัน และ นิวยอร์ค พอยน์ แต่เครื่องหมายต่าง ๆ ในวิชาเรขาคณิตและพีชคณิต ของตัวอักษรเบรล ๓ ชนิดนี้แตกต่างกัน และข้าพเจ้าถนัดใช้อักษรเบรลของอังกฤษเท่านั้นในวิชาพีชคณิต

ก่อนการสอบไล่สองวัน นายไวนิง ได้ส่งกระดา

สอบตัวอักษรเบรลวิชาพีชคณิตของ ฮาร์วาร์ด มาให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นทุกข์ใจมาก เมื่อพบว่าเป็นตัวอักษรเบรลแบบอเมริกัน ซึ่งข้าพเจ้าไม่ถนัด ข้าพเจ้าจึงเขียนจดหมายถึงนายไวนิง ทันทีขอให้เขาอธิบายเครื่องหมายต่าง ๆ เหล่านั้น ต่อมาเขาได้ส่งกระดาษอธิบายเครื่องหมายต่าง ๆ มาให้ข้าพเจ้าทางไปรษณีย์ ข้าพเจ้าจึงเริ่มลงมือพยายามทำความเข้าใจกับเครื่องหมายเหล่านั้น เช่น การรวมวงเล็บวงเล็บปีกกาและรูท นายคีทและข้าพเจ้าเป็นกังวลใจมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการสอบในวันรุ่งขึ้น ดังนั้นเราจึงไปที่วิทยาลัยก่อนเวลาสอบเล็กน้อย และได้พบนายไวนิงและขอให้เขาอธิบายถึงเครื่องหมายต่าง ๆ แบบอเมริกันให้ข้าพเจ้าฟังโดยละเอียด

สำหรับวิชาเรขาคณิตความลำบากใจส่วนใหญ่ของข้าพเจ้า คือ ข้าพเจ้าเคยชินกับการอ่านโจทย์ด้วยตัวพิมพ์บนบรรทัด หรือสะกดตัวอักษรบนมือ แม้ว่าเขาจะเอาโจทย์มาวางไว้ตรงหน้าข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าก็ยังรู้สึกสับสนในตัวอักษรเบรลที่ใช้เขียนโจทย์นั้น ทำให้ไม่มั่นใจว่าข้าพเจ้าอ่านโจทย์นั้นถูกต้อง แม้เมื่อข้าพเจ้าสอบวิชาพีชคณิตข้าพเจ้าก็ยังรู้สึกยากยิ่งขึ้นอีก เพราะเครื่องหมายต่าง ๆ

ที่ข้าพเจ้าได้ศึกษามาก่อนแล้ว และคิดว่าได้เข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว กลับไม่ช่วยอะไรข้าพเจ้าเลย ยิ่งกว่านั้นข้าพเจ้ายังไม่อาจเห็นข้อความที่ข้าพเจ้าพิมพ์ไป ข้าพเจ้าเคยชินกับการเขียนด้วยตัวอักษรเบรลหรือคิดเท่านั้น ทั้งนาย คีทมีความไว้วางใจข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่งว่า มีความสามารถแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ โดยใช้สมองอย่างเดียว ดังนั้นจึงไม่ฝึกข้าพเจ้าให้หัดเขียนกระดาษคำตอบ ด้วยเหตุนี้งานของข้าพเจ้าจึงดำเนินไปอย่างลำบากยากเย็น ข้าพเจ้าต้องอ่านตัวอย่างซ้ำแล้วซ้ำอีกก่อนที่จะเข้าใจว่าควรจะทำประการใด โดยแท้จริงแล้วข้าพเจ้าไม่แน่ใจ แม้กระทั่งเดี๋ยวนี้ว่าข้าพเจ้าได้อ่านเครื่องหมายต่าง ๆ เหล่านั้นโดยถูกต้อง ข้าพเจ้ารู้ตัวดีว่า ตนเองไม่มีความหลักแหลมเลย โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์เช่นนี้

แต่ข้าพเจ้าไม่ได้ตำหนิผู้ใด คณะกรรมการ การบริหารงานด้านการศึกษาของ แรดคลิฟ มองไม่เห็นเลยว่าการสอบไล่ที่เขากำหนดให้ข้าพเจ้าทำนั้นมันยากเย็นสำหรับข้าพเจ้าเพียงใด ไม่ว่าเขาจะจงใจหรือไม่จงใจจะก่อให้เกิดอุปสรรคเหล่านั้นกับข้าพเจ้าก็ตาม แต่ข้าพเจ้าก็มีความสุขที่สุด เมื่อรู้ว่าข้าพเจ้าสามารถผ่านอุปสรรคเหล่านั้นไปได้โดยดี

บทที่ยี่สิบ

การดิ้นรนที่จะเข้าเรียนในวิทยาลัยได้สิ้นสุดลง และข้าพเจ้าได้เข้าเรียนที่ แรดคลิฟ สมดังความปรารถนา แต่ก่อนที่ข้าพเจ้าจะได้เข้าไปเรียนใน แรดคลิฟ ได้มีการ ตกลงให้ข้าพเจ้าเรียนกับนายคิทต่อไปอีก ๑ ปี จนกระทั่ง ถึงปี ๑๙๐๐ ความฝันของข้าพเจ้า จึงได้ปรากฏเป็นความ จริงขึ้น

ข้าพเจ้าจำได้เป็นอย่างดี ถึงวันแรกที่ข้าพเจ้าไป แรดคลิฟ เป็นวันเวลาที่ทำให้ข้าพเจ้าสนใจมากและข้าพเจ้า หวังต่อไปว่าจะได้เรียนอยู่ที่นี่ต่อไปอีกหลาย ๆ ปี แรงกด ดันภายในตัวข้าพเจ้านั้นมีอำนาจเหนือกว่าคำตักเตือนหรือ คำแนะนำจากเพื่อน และเหนือกว่าแม้จิตใจของข้าพเจ้าเอง ซึ่งนั้นได้เร่งเร้าให้ข้าพเจ้าพยายามทุกอย่างที่จะทำตัวของตน ให้ให้เท่า เทียมกับคน สามัญธรรมดา ทั่วไปที่ สามารถ เห็น และได้ยินได้ ข้าพเจ้ารู้เป็นอย่างดีว่าอุปสรรคนั้นมีมากมาย แต่ถึงกระนั้นก็ตามข้าพเจ้ายังคงอยากจะเอาชนะอุปสรรคนั้น

ให้จงได้ ข้าพเจ้าชอบคำกล่าวของนักปราชญ์ชาวโรมันผู้หนึ่งซึ่งกล่าวว่า "การถูกเนรเทศออกจากโรมหมายถึงการอยู่นอกกรุงโรมนั่นเอง" และการที่ข้าพเจ้าถูกเนรเทศไปอยู่ห่างไกลจากอารยธรรม และความรู้ทั้งมวล ทำให้ข้าพเจ้าจำต้องหาทางลัดเพื่อขวนขวายหาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ และข้าพเจ้ารู้ดีว่า ในมหาวิทยาลัยมีหลายสิ่งหลายอย่างที่จะนำทางให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาส ได้สัมผัสมือกับเพื่อนหญิงผู้มีความคิด มีความรักและดิ้นรนต่อสู้เหมือนตัวข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าเริ่มเรียนด้วยความกระตือรือร้น โลกใหม่ซึ่งได้เปิดออกให้เห็นแสงสว่าง และความสวยงามได้มาอยู่ต่อหน้าข้าพเจ้านี่เอง ข้าพเจ้าได้รู้สึกตนเองอยู่ตลอดเวลาว่าตนมีความสามารถที่จะรู้จักสิ่งเหล่านี้ได้ ในอาณาจักรแห่งความคิดแล้ว ข้าพเจ้ามีอิสรภาพเหมือนดังเช่นคนธรรมดาทั่วไป ความสุข ความเศร้า ทั้งหลายนั้นคลุกเคล้าอยู่ในโลกแห่งความจริงนี้ ในห้องบรรยายนั้นเต็มไปด้วยดวงวิญญาณของผู้ยิ่งใหญ่ และผู้ชาญฉลาด ส่วนท่านศาสตราจารย์ผู้บรรยายนั้นก็เต็มไปด้วยความฉลาดล้ำ ห

าต่อมาข้าพเจ้าจะได้เรียนรู้อะไรใหม่ ๆ ที่ผิดไปจากเดิม
ะก ข้าพเจ้าก็จะไม่เล่าให้ใครรู้ล่ะ

แต่ในไม่ช้า ข้าพเจ้าเริ่มรู้สึกว่าวิทยาลัยไม่ใช่เป็น
ถานที่น่าอัศจรรย์ พิศวง เหมือนดังที่เคยฝันไว้เสียแล้ว
วามฝันต่าง ๆ ที่วาดไว้อย่างสวยสดงดงามเริ่มเลือนคลาย
กลายเป็นเรื่องธรรมดาสามัญ และข้าพเจ้าเริ่มรู้ว่าการ
ปวิทยาลัยนั้น มีส่วนที่ทำให้เสียผลประโยชน์อยู่บ้าง
เหมือนกัน

สิ่งแรกที่ข้าพเจ้าคิดและเดี๋ยวนี้ก็ยังคิดอยู่ก็คือ การ
มีเวลาเป็นของตนเอง ข้าพเจ้าเคยมีเวลานั่งคิด ฝัน และ
ล่อยอารมณ์อยู่กับความคิดฝัน บางคืนก็ฟังเสียงเพลง ซึ่ง
ดขึ้นภายในจิตใจของเราเอง เมื่อเกิดประทับใจต่อบทกวี
งผู้ซึ่งเป็นที่รักของเรา เสียงเพลงนั้นจะกังวาลอยู่ภายใน
งใจของเรา จนกระทั่งมันเงียบหายไปเอง แต่การไป
ยาลัยนั้นดูเหมือนว่า เราไปเรียนหนังสืออย่างเดียวเท่า
น เราไม่มีเวลาคิด เมื่อเราเดินเข้าประตูวิทยาลัยเข้าไป
ล้ว เราต้องละทิ้งความเพลิดเพลิน ความสันโดษ หนังสือ
ละความคิดคำนึงอันเป็นที่รักยิ่งไว้กับยอดสน ซึ่งสบัด
วอยู่ภายนอกจนสิ้น อันที่จริงข้าพเจ้าก็น่าสบายใจ

ได้แล้ว ถ้าคิดไปในแง่ที่ว่า ตนกำลังตักตวงเอาขุมมห
สมบัติที่จะช่วยให้ข้าพเจ้ามีอนาคตอันเต็มไปด้วยความเพลิด
เพลินเจริญใจ แต่อย่างไรก็ตามข้าพเจ้าไม่ได้เตรียมจิตใ
ตนเอง พอที่จะชอบสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นมากไปกว่าการนั่
อยู่ตามลำพังในวันที่มีฝนตก

ในปีแรกข้าพเจ้าเรียนฝรั่งเศส เยอรมัน เรียงควา
อังกฤษ และวรรณคดีอังกฤษ สำหรับภาษาฝรั่งเศ
ข้าพเจ้าได้อ่านงานบางชิ้นของคอร์ไนย์ โมลิแยร์ อัลเฟ
เดอ มูเซ และแซงเบอฟ และอ่านเรื่องของเกอเต้ แล
ชิลเลอร์ในภาษาเยอรมัน ข้าพเจ้าได้ทบทวนประวัติศาสต
แห่งราชอาณาจักรโรมัน นับตั้งแต่การสูญสิ้นอาณาจัก
จนถึงสมัยศตวรรษที่ ๑๘ และได้ศึกษาวิจารณ์บทร้อยกรอ
ของมิลตัน และเรื่อง "อารโอพาจิททิคา" ในวิชาวรรณค
อังกฤษ

มีผู้ถามข้าพเจ้าเนือง ๆ ว่า ข้าพเจ้าได้เอาช
อุปสรรคต่าง ๆ ในวิทยาลัยได้อย่างไร โดยนัยปฏิบัติแ
ดูราวกับว่าข้าพเจ้าอยู่ในห้องเรียนตามลำพัง ท่านศาสตร
จารย์ก็ดูอยู่ห่างไกลจากข้าพเจ้ามาก ราวกับว่าท่านพูด
ข้าพเจ้าทางโทรศัพท์เท่านั้น คำบรรยายได้จดลงบน

ข้าพเจ้าอย่างรวดเร็ว คำ ต่าง ๆ ได้พรั่งพรูลงสู่มือข้าพเจ้า
พื่อถ่ายทอดออกมาเป็นตัวอักษร ราวกับว่าสุนัขไล่เนื้อ
าลังวิ่งติดตามกระต่าย และแน่นอนบางครั้งกระต่ายตัวนั้น
หายวับไปกับตาก็มี แต่อย่างไรก็ตามข้าพเจ้าไม่คิดว่าตน
องจะเสียเปรียบเพื่อน ๆ ในการจดโน้ตคำบรรยาย ถ้าคน
รามัวแต่หมกมุ่นอยู่กับการฟัง และการเขียนลงบนกระดาษ
ย่างเร็วเพื่อให้ทันเวลาแล้ว ย่อมขาดความเอาใจใส่ใน
ชาที่กำลังเรียนหรือวิธีที่อาจารย์สอน ตัวข้าพเจ้าเองไม่
ามารถจดโน้ตได้ระหว่างที่อาจารย์บรรยาย เพราะมือของ
าพเจ้าต้องยุ่งอยู่กับการฟัง ข้าพเจ้ามักจะจดข้อความเท่าที่
าได้เมื่อกลับไปบ้านเท่านั้น ข้าพเจ้าทำแบบฝึกหัด เขียน
ลสรุปประจำวันเขียนคำวิจารณ์สอบประจำวัน สอบกลางปี
ละสอบปลายปีโดยใช้เครื่องพิมพ์ เพื่อความสะดวกของ
าจารย์ในการตรวจดูว่า ข้าพเจ้าเรียนได้มากน้อยเพียงใด
มื่อข้าพเจ้าเรียนฉันทลักษณ์ของลาติน ข้าพเจ้าได้คิด
ระดิษฐ์ระบบเครื่องหมาย ซึ่งชี้ให้เห็นความแตกต่าง
ะหว่างจังหวะ และจำนวนคำ และได้อธิบายระบบนั้นให้
าจารย์ฟัง

ข้าพเจ้าใช้เครื่องพิมพ์ แฮมมอน และได้ทดลองใช้

เครื่องพิมพ์หลายชนิด ในที่สุดจึงพบว่า แฮมมอน เป็
เครื่องพิมพ์ที่ดีที่สุด ผู้ผลิตได้ดัดแปลงให้เข้ากับความต้องกา
ในการทำงานของข้าพเจ้าได้เป็นอย่างดี เครื่องพิมพ์ดีดชนิ
นี้ อาจใช้กับแท่นพิมพ์ที่เป็นชุดอักษรชนิดต่าง ๆ ได้ เช่
อาจใช้แท่นพิมพ์ที่มีตัวอักษร กรีก ฝรั่งเศส และในด้า
เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ ได้ตามที่ผู้พิมพ์ต้องการใช้ ถ้าไม่
เครื่องพิมพ์ชนิดนี้ ข้าพเจ้าคงไปเรียนวิทยาลัยไม่ได้

หนังสือที่วิทยาลัยกำหนดให้ข้าพเจ้าอ่านนั้น เป็
หนังสือที่ไม่ได้เขียนสำหรับคนตาบอด ดังนั้นจึงต้องมีค
สะกดคำลงบนมือข้าพเจ้า ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงต้องใช้เว
มากกว่านักศึกษาอื่น ๆ ในการเตรียมบทเรียน การเขีย
ด้วยมือใช้เวลานานกว่า ข้าพเจ้าต้องผจญกับความสับส
ไม่แน่ใจ ซึ่งผู้จดโน้ตได้เองไม่ต้องประสบเลย ดังนั้นชีว
ในวิทยาลัยเป็นชีวิตที่ข้าพเจ้าต้องคร่ำเคร่งอย่างหนักต
บทเรียนที่อยู่เฉพาะหน้า ในขณะที่เพื่อนคนอื่น ๆ ใช้เว
ไปในความสนุกสนาน เพลิดเพลิน หัวเราะ ร้องเพ
เต้นรำ เรื่องเช่นนี้ทำให้ข้าพเจ้าน้อยใจมาก แต่ในที่
ข้าพเจ้าสามารถระงับความรู้สึกเหล่านี้ได้ และสามา
หัวเราะให้กับความไม่พอใจของตนเองได้ เพราะบุคคล

ก็ตามที่ขวนขวายใฝ่หาความรู้อันแท้จริง และต้องปีนขึ้นสู่ยอดเขาแห่งความยากลำบากทุกคน และเมื่อไม่มีหนทางตรงที่จะนำเขาไปสู่ยอดเขาได้ เขาก็จำเป็นต้องหาทางเดินวกวนไปมา เพื่อจะได้บรรลุให้ถึงยอดเขานั้นได้ ดังเช่นมนุษย์อื่นเช่นกัน และแน่นอนข้าพเจ้าได้พลาดหลายครั้ง ล้มหลายครั้ง และเสียทีหลายครั้ง แต่ข้าพเจ้ายังคงยืนหยัดต่อไป ข้าพเจ้าต่อสู้กับอุปสรรคนานาชนิดโดยไม่ย่นย่อ ข้าพเจ้าหงุดหงิด แต่ในที่สุดสามารถระงับอารมณ์ได้ ข้าพเจ้ารุดต่อไปข้างหน้าด้วยความเหนื่อยยาก ได้ผลกระเตื้องขึ้นมาบ้างเล็กน้อย ทำให้มีกำลังใจ และกระตือรือร้นขึ้น และพยายามปีนขึ้นสู่ที่สูงต่อไป ในไม่ช้าข้าพเจ้าเริ่มมองเห็นขอบฟ้าอันกว้างใหญ่อยู่เบื้องหน้า ทุก ๆ ครั้งที่ข้าพเจ้าดิ้นรนข้าพเจ้าได้ชัยชนะ เพิ่มกำลังอีกนิดหนึ่งข้าพเจ้าก็จะไปถึงก้อนเมฆอันเรืองรองด้วยแสงทองข้างหน้าโน้น และล้ำลึกเข้าไปสู่ท้องฟ้าสีครามดินแดนแห่งความปรารถนาของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะไม่ได้อยู่ตามลำพังผู้เดียวต่อไปอีก แม้ว่าจะต้องดิ้นรนก็ตาม นาย วิลเลียม เวด และนาย เอช อี แอลเลน ครูใหญ่แห่งสถาบัน เพนซิลวาเนีย สำหรับสอนเด็กตาบอดได้หาหนังสือซึ่งพิมพ์เป็นตัวอักษรนูนให้ข้าพเจ้า

หลายเล่ม ความเมตตาของท่านทั้งสองครั้งนี้ ได้ช่วยให้
กำลังใจแก่ข้าพเจ้ามากมายเกินกว่าที่จะกล่าวได้

ปีที่สอง ที่แรดคลิฟ ข้าพเจ้าศึกษาเรียงความอังกฤษ
เรื่องพระคัมภีร์ ซึ่งถือเป็นวรรณคดีอังกฤษ รัฐบาลแห่ง
สหรัฐอเมริกาและยุโรป โคลงของ ฮอเรส และบทละคร
ลาติน ชั่วโมงเรียงความเป็นชั่วโมงที่สนุกสนานที่สุด คำ
บรรยายน่าสนใจ แจ่มแจ้ง เต็มไปด้วยความเฉลียวฉลาด
หลักแหลม ผู้สอนวิชานี้คือ นายชาร์ล ทาวนเซน คอบแลน
ไม่มีผู้ใดที่สามารถสอนวรรณคดีดั้งเดิมได้อย่างมีชีวิตจิตใจ
และเต็มไปด้วยพลังเช่นครูผู้นี้ นับตั้งแต่ข้าพเจ้าได้ศึกษาใน
วิทยาลัยนี้มา ในระยะชั่วโมงอันสั้นนั้นท่านจะดื่มด่ำในรส
แห่งความงามของบรรยากาศเก่า ๆ ซึ่งท่านไม่ต้องการคำ
อธิบายใด ๆ เพิ่มเติมอีก ท่านจะร่วมความรู้สึกของท่านต่อ
ความคิดอันสวยงามเหล่านั้น จิตใจของท่านจะเต็มไปด้วย
ความชื่นชมยินดีในความลึกล้ำอันสั่นสะเทือนของพระ
คัมภีร์ว่า ลืมความเป็นอยู่ของ ยะเวห์และอีโลฮิม และจะ
กลับมาบ้านโดยจิตใจที่เต็มไปด้วยภาพของความสมบูรณ์ ซึ่ง
ดวงวิญญาณได้ก่อขึ้นโดยการประสมประสานอันอมต สัจ
และความงามได้เป็นรากฐานแห่งความเจริญในสมัยโบราณ

ข้าพเจ้ามีความสุขมากในปีนี้ เพราะข้าพเจ้าได้ศึกษาวิชาที่สนใจ เช่นวิชาเศรษฐศาสตร์ ประวัติวรรณคดีสมัยพระนางอลิซาเบท เรียนวิชาเช็กสเปียร์กับศาสตราจารย์ จอรจ แอล คิทเทรดช และเรียนประวัติปรัชญากับศาสตราจารย์ โจไซอา รอยซ ผู้ที่ศึกษาวิชาปรัชญา จะมีส่วนร่วมเข้าใจเรื่องขนบธรรมเนียมโบราณและแนวความคิดอื่น ๆ ซึ่งดูเหมือนว่าจะมีความผูกพันกันโดยปราศจากเหตุผลใด ๆ แต่วิทยาลัยไม่ได้เป็น นครเอเธนส์ ของโลก ดังที่ข้าพเจ้าเคยคิด เพราะเราไม่มีวันได้ประจัญหน้ากับผู้เป็นปราชญ์ตัวต่อตัว และที่นั่นเราไม่มีวัน หรือแม้แต่จะรู้สึกว่า เราได้รู้ถึงความเป็นไป หรือการดำรงชีวิตอยู่ของท่านผู้เป็นปราชญ์เลย ถูกต้องที่ว่าในวิทยาลัยมีปราชญ์ผู้ทรงคุณความรู้มากมาย แต่นักปราชญ์เหล่านั้นซึมซาบอยู่ในความรู้ของท่านเพียงลำพังผู้เดียวเท่านั้น ดังนั้นเราจะต้องดึงท่านเหล่านั้นออกมาจากซอกกำแพงแห่งความรู้ และจำแนกวิจัยออกไปจนเราแน่ใจว่าเราได้พบ มิลตัน หรืออิสไซอา โดยแท้จริงแล้ว มิใช่ผู้ทรงคุณความรู้จอมปลอม ข้าพเจ้ารู้สึกว่านักปราชญ์หลายท่านได้ลืมไปว่า ความสุขใน

การอ่านวรรณคดีเรื่องใหญ่ ๆ นั้นขึ้นอยู่กับความดื่มด่ำในสิ่งที่เราอ่านมากกว่าจะขึ้นอยู่กับความเข้าใจแต่เพียงประการเดียว เพราะน้อยเหลือเกินที่คำอธิบายต่าง ๆ ในสิ่งที่ผู้เขียนได้อุตสาหะพากเพียรเขียนลงไว้นั้นจะติดอยู่ในสมองของเราอยู่ตลอดไป เปรียบได้เสมือนดังผลไม้ที่สุกงอมได้ร่วงหล่นลงไปสู่พื้น ไม่เหลือสิ่งใดติดไว้ที่กิ่งก้านเลย หรืออาจจะกล่าวได้ว่า มนุษย์เราทุกคนรู้จักดอกไม้ ราก ลำต้น และกระบวนการเติบโตของต้นไม้ แต่มีใครบ้างที่ได้รู้ซึ้งถึงความสดชื่นของดอกไม้เมื่อได้รับการประพรมด้วยน้ำค้าง ข้าพเจ้าได้ถามซ้ำแล้วซ้ำอีกอย่างอดทนไม่ได้ว่า "ทำไมจึงต้องให้ข้าพเจ้าเข้าไปเกี่ยวข้องกับความคำอธิบายและข้อสมมุติฐานต่าง ๆ เหล่านั้นด้วย" สิ่งเหล่านั้นเข้าไปสู่สมองของข้าพเจ้าอย่างไม่เป็นระเบียบ เปรียบเสมือนนกตาบอดบินเปะปะโต้ลมไปตามเรื่อง ข้าพเจ้ามิได้จงใจจะคัดค้านงานอมตะต่าง ๆ ที่เราจำเป็นต้องอ่าน ข้าพเจ้าขอคัดค้านแต่เพียงข้อวิจารณ์อันยืดยาวต่าง ๆ ไม่รู้จักจบสิ้นที่มุ่งสอนแต่อย่างเดียว คือสอนให้รู้ว่า ความคิดเห็นต่าง ๆ มีมากมายเหมือนกับจำนวนมนุษย์ และเมื่อนักปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่ เช่นท่านศาสตราจารย์ คิทเทรดช ได้อธิบายให้พวกเราฟังถึงต้นต

เลยทีเดียวนั้น เปรียบเสมือน "สายตาใหม่ซึ่งยื่นให้แก่คนตาบอด" เขานำเราไปสู่ตัวเช็กสเปียร์ จริง ๆ

อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าได้รับผลเพียงครึ่งหนึ่งจากวิชาที่ข้าพเจ้าต้องเรียนเท่านั้น เพราะข้าพเจ้าไม่สามารถรับความรู้อันเปรียบดั่งสมบัติมหาศาลนั้นไว้ได้ทั้งหมด เป็นไปไม่ได้ที่ข้าพเจ้าจะสามารถอ่านหนังสือ ๕ เล่ม ซึ่งมีภาษาแตกต่างและเนื้อเรื่องต่างกัน และจดจำทุกสิ่งทุกอย่างไว้ในสมองให้ได้ภายในระยะเวลาเพียงวันเดียวเท่านั้น ถ้าเราต้องอ่านหนังสืออย่างรีบร้อน และเป็นกังวลใจ เพราะยังมีข้อสอบต่าง ๆ วนเวียนอยู่ในสมองอีกมากมาย เช่นนี้แล้ว สมองผู้นั้น จะยุ่งเหยิงจับต้นชนปลายไม่ถูก และจะใช้ประโยชน์ได้น้อยที่สุด ซึ่งเปรียบได้กับตัวข้าพเจ้าเอง สมองของข้าพเจ้าเต็มไปด้วยเรื่องนานาชนิด จนไม่รู้ว่าจะเรียงลำดับให้เป็นระเบียบได้อย่างใด เมื่อใดก็ตามที่ข้าพเจ้าได้อยู่ในอาณาจักรแห่งความคิดของตนเอง ข้าพเจ้ารู้สึกคล้ายกับว่าตนเองคือวัวที่ซุ่มซ่าม บุกเข้าไปในร้านขายถ้วยชาม ความรู้มากมายนานาประการ ได้หลั่งไหลเข้ามาสู่สมองข้าพเจ้าจนข้าพเจ้ามีความรู้สึกคล้ายตนเอง โดนกระแทกด้วย

ก้อนหิน ข้าพเจ้าพยายามหลายครั้งแต่ไม่พ้น บางครั้ง.... ขอได้ยกโทษให้กับความคิดเลว ๆ ของข้าพเจ้าด้วยเถิด ข้าพเจ้านึกอยากจะฟาดทำลาย ภาพรูปเคารพบูชาที่ข้าพเจ้าเหยียบย่างเข้ามาบูชาเสียให้ราบเรียบไป

แต่การสอบเป็นหัวใจสำคัญของชีวิตในวิทยาลัย ข้าพเจ้าได้เข้าสอบหลายต่อหลายครั้ง และการสอบไม่เคยสิ้นสุดลง จนกระทั่งสุขภาพข้าพเจ้าเลวลงและความอุตสาหะค่อย ๆ หนีไปจากตัวข้าพเจ้า ความรู้สึกท้อถอยเหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อสมองของเราจะต้องกระทบกระทั่งด้วยกฎ สูตร และวัน เวลา ต่าง ๆ ที่จะต้องจดจำ เมื่อเป็นเช่นนี้เข้าเสมอ ๆ สักวันหนึ่งท่านอยากจะฝังหนังสือ และวิทยาศาสตร์ลงไปในห้วงทะเลที่ลึกที่สุด โดยไม่ต้องการเห็นมันอีกเลย

เมื่อชั่วโมงสอบอันระทึกใจมาถึง ท่านจะรู้สึกสบายใจและพอใจ ถ้าท่านได้เตรียมตัวดูหนังสือมาเป็นอย่างดีและสามารถเรียกความคิดต่าง ๆ อันเข้าขั้นมาตรฐานออกมาช่วยท่านในความพยายามขั้นสุดยอดนี้ได้ แต่ก็มีบ่อยครั้งที่ท่านไม่สามารถเรียกความคิด ความจำต่าง ๆ ออกมาได้ดังใจ มันมักจะบินหนีหายไป และสิ่งเหล่านี้แหละที่ทำให้เราต้องประสบกับความล้มเหลวผิดหวัง

"จงเขียนเรื่อง ฮัส และงานของเขา มาพอเป็นสังเขป" "ฮัส" หรือ?....เอ....เขาเป็นใครนะ.... เขาทำอะไรบ้างนะ ชื่อนี้คุ้น ๆ หูอยู่เหมือนกันนี่นา ดังนั้นท่านจะต้องคิดหาความจริงในประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ได้ เปรียบได้กับว่าท่านกำลังค้นหาไหมในถุง ซึ่งเต็มไปด้วยเศษผ้านานาชนิด แน่นอนท่านจำได้นี่นะว่าท่านได้อ่านเรื่องนี้แล้ว ตอนที่อ่านเรื่องการเริ่มต้นปฏิรูป แต่ทำไมจึงจำไม่ได้ มันไปฝังอยู่ในซอกสมองตรงไหนนะ ท่านค่อย ๆ เรียบเรียงความรู้จิปาถะของท่านออกมาทีละเรื่อง ๆ เช่นเรื่อง การปฏิวัติ การแตกแยกนิกายทางศาสนา การฆ่าคนเป็นจำนวนมาก ระบบรัฐบาล แต่ ฮัส....เขาเป็นใครกัน? ถ้าไม่ใช่คำถามในกระดาษสอบแล้วดูเหมือนว่าเราจะสนใจจำเรื่องเหล่านั้นได้ขึ้นใจจริง ๆ อย่างไรก็ตามท่านก็พยายามไขว่คว้าเลือกเขียนอะไรลงไปอย่างหนึ่ง เพราะที่มุมห้องนั้นครูผู้บรรยายวิชานี้ กำลังยืนคอยเวลาอยู่อย่างเงียบสงบ โดยไม่คำนึงถึงวิกฤติการที่เขาได้หยิบยื่นให้กับท่าน

และเมื่อนั้นผู้คุมได้บอกว่าเวลาสิ้นสุดลงแล้ว ท่านจะเตะเจ้าเศษกระดาษต่าง ๆ ที่ไม่ใช้แล้วเข้าไปในมุมห้อง

อย่างขัดใจที่สุดแล้วกลับบ้าน สมองของท่านเต็มไปด้วยข้อขัดแย้งต่าง ๆ เพราะท่านไม่เห็นด้วยกับคำถามที่ท่านศาสตราจารย์ได้ออกข้อสอบไปแล้ว

ข้าพเจ้ารู้ดีว่าข้อความในบทหลัง ๆ ที่ข้าพเจ้าเขียนนี้คงมีใครหัวเราะเยาะข้าพเจ้าบ้างเป็นแน่ อย่างไม่มีปัญหาเจ้าวัวที่ซุ่มซ่ามบุกเข้าไปเดินในร้านขายถ้วยชามอันมีค่านั่นไงล่ะ มันยืนงงงวยอยู่ตรงนั้นแล้ว ทำอะไรไม่ถูกหน้าตาซีดเซียวทีเดียว แต่เชิญหัวเราะเยาะไปเถิด ข้าพเจ้าต้องการบรรยายสิ่งเหล่านี้ลงไป และไม่อยากจะเอาใจใส่อีกต่อไปแต่ต้องการจะให้เป็นที่รู้กันว่าความคิดต่าง ๆ ของข้าพเจ้าเกี่ยวด้วยเรื่องวิทยาลัยนั้นได้เปลี่ยนไปเสียแล้ว

ขณะข้าพเจ้ากำลังศึกษาอยู่ที่ แรดคลิฟ ข้าพเจ้าได้รับประสพการณ์หลายอย่าง ซึ่งข้าพเจ้าจะไม่มีวันได้เรียนรู้ถึงสิ่งเหล่านี้ ถ้าหากไม่นำตัวเข้ามาทดลอง ประสพการณ์อย่างหนึ่งคือ การเรียนรู้เรื่องความมานะบากบั่น ซึ่งสอนเราว่าเราทุกคนควรจะได้รับการศึกษา เปรียบชีวิตคนเรานั้น จะขาดการออกกำลังเดินเล่นไปตามชนบทใกล้ ๆ เมื่อเรามีเวลาว่างไม่ได้ จิตใจมนุษย์เรานั้นย่อมเต็มไปด้วย

ความรู้สึกละเอียดอ่อนต่อทุกสิ่งทุกอย่าง ความรู้เช่นนี้ได้หลั่งไหลเข้ามาสู่จิตใจข้าพเจ้าและฝังลึกลงไปในดวงความคิด "ความรู้คืออำนาจ" หรือว่า "ความรู้ คือความสุข" เพราะการมีความรู้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง คือ การที่เราได้เรียนรู้ถึงความจริงและยกจิตใจให้ขึ้นสู่ระดับสูง การได้เรียนรู้ถึงความคิด การรู้สึกซึ้งถึงมนุษยธรรมซึ่งดำรงอยู่นั้นเป็นศีลธรรม เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์เจริญงอกงามขึ้น และถ้าผู้ใดไม่พยายามทำตนให้เกลือกกลั้วอยู่ในสิ่งดีงามแล้ว ผู้นั้นจะเป็นผู้ไม่ได้ยินอะไรเลยในชีวิตที่จำต้องมีการประสมประสานกันเช่นนี้

บทที่สิบเอ็ด

ข้าพเจ้าได้เล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในชีวิตของข้าพเจ้า ให้ท่านผู้อ่านได้ทราบมามากพอดูแล้ว แต่ข้าพเจ้ายังไม่ได้เล่าให้ท่านผู้ฟังทราบว่า ข้าพเจ้าต้องพึ่งหนังสือ ซึ่งไม่ใช่จะอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรือ เพื่อความฉลาดอย่างเดียวเท่านั้น แต่อ่านเพื่อต้องการมีความรู้ทันเทียมกับผู้อื่นด้วย ดังนั้นหนังสือจึงมีความหมายแก่ข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่งในด้านการศึกษา และข้าพเจ้าอยากจะกล่าวว่ามีความหมายยิ่งกว่ามีต่อผู้อื่น ข้าพเจ้าจะขอกลับไปสู่สมัยเมื่อข้าพเจ้าเริ่มต้นอ่านหนังสืออีกครั้งหนึ่ง

ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเล่มแรกในเดือน พฤษภาคม ปี ๑๘๘๗ ขณะนั้นข้าพเจ้ามีอายุเพียง ๗ ขวบ นับจากนั้นเป็นต้นมาข้าพเจ้าอ่านหนังสือทุกตัวที่เป็นตัวพิมพ์ ซึ่งนิ้วมืออันเต็มไปด้วยความกระหายของข้าพเจ้าจะคลำสัมผัสมันได้ และข้าพเจ้าได้เล่าให้ฟังแล้วว่า ในสมัยข้าพเจ้าเริ่มเรียนนั้น ข้าพเจ้าไม่ได้เรียนโดยสม่ำเสมอ หรืออ่านตามกฎเกณฑ์

เริ่มแรกข้าพเจ้ามีหนังสืออ่าน ซึ่งเป็นตัวพิมพ์นูนเพียงไม่กี่เล่ม หนังสือเหล่านี้เหมาะสำหรับเด็กเริ่มต้นเรียน มีเรื่องต่าง ๆ ซึ่งได้รวบรวมไว้สำหรับเด็ก ๆ และมีหนังสือเกี่ยวกับโลก ชื่อ "โลกนี้" เท่านั้นเองที่ข้าพเจ้ามีอ่านและเข้าใจ และข้าพเจ้าได้อ่านซ้ำแล้วซ้ำอีก จนกระทั่งคำในหนังสือขาดวิ่น เพราะข้าพเจ้ากดบนตัวหนังสือ จนไม่สามารถจะอ่านเข้าใจได้อีกต่อไป ครูซัลลิแวน จะอ่านให้ข้าพเจ้าฟังเป็นบางครั้งบางคราวเท่านั้น ครูสะกดตัว เล่าเรื่องสั้น ๆ และโคลงสั้น ๆ บนฝ่ามือข้าพเจ้า ซึ่งเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ครู ซัลลิแวน รู้ว่าข้าพเจ้าจะเข้าใจได้ แต่ข้าพเจ้าชอบอ่านด้วยตนเองมากกว่า เพราะข้าพเจ้าชอบอ่านซ้ำเรื่องที่ข้าพเจ้าชอบ

และตอนที่ข้าพเจ้าไปเยี่ยม บอสตัน เป็นครั้งแรกนั่นเอง ทำให้ข้าพเจ้าเริ่มอ่านหนังสือมากขึ้น ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้ใช้เวลาส่วนหนึ่งในแต่ละวันในห้องสมุดของสถาบัน ข้าพเจ้ามีโอกาสเดินจากชั้นหนังสือหนึ่งไปยังอีกชั้นหนังสือหนึ่ง และเลือกหนังสือนิ้วมือสัมผัส ไม่ว่าข้าพเจ้าจะเข้าใจเพียงคำเดียวในสิบคำที่อ่านนั้นก็ตาม คำเหล่านั้นทำให้ข้าพเจ้าทึ่งและสนใจมาก แม้ข้าพเจ้ายังไม่

เข้าใจลึกซึ้งในเรื่องที่ตนอ่านมากนัก แต่อย่างไรก็ตาม
ข้าพเจ้าได้สนใจการอ่านหนังสือมาก สิ่งที่ได้อ่านผ่านไปไม่
ว่าจะเป็นคำหรือเป็นประโยค และจะไม่เข้าใจความหมาย
มากนักก็ตาม แต่ภายหลังต่อมาเมื่อข้าพเจ้าอ่านหรือเขียน
คำและประโยคเหล่านั้นจะผลุดขึ้นมาทันทีอย่างง่ายดาย ทำ
ให้เพื่อน ๆ ข้าพเจ้าแปลกใจมาก ที่ข้าพเจ้ารู้ศัพท์มากมาย
ข้าพเจ้าคงจะได้อ่านหนังสือเล่มโน้นบ้างเล่มนี้บ้าง หลาย ๆ
เล่มและได้อ่านโคลงมากมายทั้ง ๆ ที่ยังไม่เข้าใจความหมาย
มากนักจนกระทั่งข้าพเจ้าอ่านเรื่อง "ลิทเทิล ลอร์ด ฟาวเทิล
รอย" ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าเป็นหนังสือเล่มแรกที่ข้าพเจ้าอ่าน
ด้วยความเข้าใจเป็นอย่างดี

วันหนึ่งครูพบข้าพเจ้ากำลังนั่งอยู่ที่มุมหนึ่งในห้อง
สมุด และกำลังอ่านหนังสือ "เดอะ สคาเลท เลทเทอร์"
ขณะนั้น ข้าพเจ้าอายุเพียง ๘ ขวบ ครูได้ถามข้าพเจ้าว่า
ข้าพเจ้าชอบตัวละครที่ชื่อเพิร์ลน้อย ๆ ไหม และครูได้
อธิบายคำบางคำ ซึ่งข้าพเจ้ายังไม่เข้าใจดีให้ฟัง แล้วครู
บอกข้าพเจ้าว่ามีเรื่องสนุกอีกเรื่องหนึ่งที่ครูแน่ใจว่าข้าพเจ้า
จะชอบยิ่งกว่าเรื่อง "เดอะ สคาเลท เลทเทอร์" เสียอีก
เรื่องนั้นมีชื่อว่า "ลิทเทิล ลอร์ด ฟาวเทิลรอย ซึ่งเป็น

เรื่องของเด็กชายคนหนึ่ง ครูได้สัญญาจะอ่านให้ข้าพเจ้าฟัง ในฤดูร้อนคราวต่อไป แต่เราไม่ได้เริ่มเรื่องนี้ จนกระทั่งถึงเดือนสิงหาคม ในสองสามสัปดาห์แรกที่ข้าพเจ้าอยู่ชายทะเล ข้าพเจ้าตื่นเต้นมากที่ได้พบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ จนทำให้ข้าพเจ้าลืมเรื่องหนังสือเล่มนี้เสียสนิทและครูมีธุระต้องไปเยี่ยมเพื่อนที่บอสตัน จึงทิ้งให้ข้าพเจ้าต้องอยู่ตามลำพัง ชั่วระยะเวลาหนึ่ง

เมื่อครูกลับมา สิ่งแรกที่เราเริ่มทำคือ อ่านเรื่อง "ลิทเทิล ลอร์ด ฟาวเทิลรอย" ข้าพเจ้าจำได้อย่างแม่นยำถึงเวลาและสถานที่เมื่อเราอ่านบทแรกของเรื่องนี้ เราเริ่มอ่านในตอนบ่ายเดือนสิงหาคม ขณะนั้นเรานั่งอยู่ด้วยกันบนเปลญวน ซึ่งผูกติดกับต้นสนใหญ่ ๒ ต้น อยู่ไม่ห่างจากบ้านพักเท่าใดนัก เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จเรารีบล้างจานโดยเร็วที่สุด เพื่อจะได้มีเวลาอ่านหนังสือมากขึ้นในตอนบ่าย ขณะที่เดินผ่านต้นหญ้า ซึ่งขึ้นสูงทั่วไปเพื่อตรงไปยังเปล ผีเสื้อบินว่อนอยู่รอบตัวเราและบางตัวเข้ามาเกาะเสื้อผ้าของเรา ข้าพเจ้าจำได้ว่าครูได้บอกให้ข้าพเจ้าหยิบผีเสื้อออกจากตัวก่อนเราจะนั่งลง ซึ่งข้าพเจ้า

รู้สึกว่าไม่จำเป็นต้องทำเช่นนั้น เพราะทำให้เสียเวลาไปโดยใช่เหตุ เปลญวนของเราปกคลุมไปด้วยใบสน เราไม่ได้มาใช้ที่นี้เลยขณะที่ครูไม่อยู่ แสงแดดอันอบอุ่นส่องต้องสน กลิ่นสนกระจายอบอวลทั่วไป อากาศโดยทั่วไปเจือปนด้วยอากาศทะเล ก่อนเราเริ่มต้นอ่านหนังสือ ครูซัลลิแวนได้อธิบายให้ข้าพเจ้าฟังถึงสิ่งที่ข้าพเจ้ายังไม่เข้าใจ ดังนั้นการอ่านจึงหยุดชะงักลงบ่อยครั้ง แต่เมื่อข้าพเจ้าเริ่มเข้าใจเนื้อเรื่อง และซาบซึ้งในอรรถรสของภาษาแล้ว ข้าพเจ้ากระหายที่จะให้เรื่องดำเนินไปโดยเร็ว บางครั้งข้าพเจ้าแทบจะไม่อยากฟังคำอธิบายของครูซัลลิแวน โดยเห็นว่าครูไม่จำเป็นต้องอธิบายคำเหล่านั้นก็ได้ และเมื่อนิ้วมือครูที่เต้นไปมาบนฝ่ามือข้าพเจ้าเริ่มช้าลงเพราะความเหนื่อย เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้ารู้สึกว่าสิ่งนั้นถูกคร่าไปจากข้าพเจ้า ดังนั้นข้าพเจ้าได้ฉวยหนังสือไป และพยายามคลำตัวอักษรเหล่านั้นด้วยความรู้สึกอยากช่วยตนเองอย่างรุนแรง ซึ่งข้าพเจ้าไม่มีวันลืมความรู้สึกนั้นเลย

หลังจากนั้นข้าพเจ้าได้ขอร้องอย่างกระตือรือร้นให้มีผู้ประดิษฐ์อักษรนูนขึ้น นายอแนคนอส ได้เขียนเรื่

โดยใช้ตัวอักษรนูน ข้าพเจ้าอ่านแล้วอ่านเล่า จนกระทั่งข้าพเจ้าสามารถจำขึ้นใจ ตลอดชีวิตวัยเด็กของข้าพเจ้าเรื่อง "ลิทเทิล ลอร์ด ฟาวเทิลรอย" เป็นเรื่องที่อ่อนหวานและนุ่มนวลสำหรับข้าพเจ้ามาก นี่เป็นความทรงจำตอนหนึ่งของข้าพเจ้า ซึ่งแตกต่างกับความทรงจำอื่น ๆ อันเต็มไปด้วยความยุ่งเหยิง สับสน เกี่ยวกับการอ่านหนังสือของข้าพเจ้าเมื่อเยาว์วัย

จากเรื่อง "ลิทเทิล ลอร์ด ฟาวเทิลรอย" ข้าพเจ้าถือว่าเป็นการเริ่มต้นความสนใจอันจริงจังของข้าพเจ้าที่มีต่อหนังสือ ในระหว่างเวลา ๒ ปี ต่อมา ข้าพเจ้าได้อ่านหนังสืออีกหลายเล่มที่บ้านและที่บอสตัน ข้าพเจ้าจำไม่ได้ว่ามีเรื่องอะไรบ้าง แต่พอจำได้บ้างว่ามีเรื่อง "วีรบุรุษกรีก" "นิทานอีสปของ ลาฟองแทน" "หนังสือมหัศจรรย์ ของฮอทอน" "เรื่องในพระคัมภีร์" "เรื่องของเช็กสเปียร์" "ประวัติของเด็กผู้หนึ่งของประเทศอังกฤษ โดย ดิกเกน" "อาหรับราตรี" "ครอบครัวโรบินสัน ชาวสวิส" "พิลกริมส์ โพรเกรส" "โรบินสัน ครูโซ" "สีดรุณี" และ "ไฮดี" ซึ่งเป็นเรื่องน่ารักมาก ข้าพเจ้าได้อ่านอีกครั้งในภาคภาษาเยอรมัน ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเหล่านี้ขณะหยุดพัก

ระหว่างเวลาเรียนด้วยความสนุกเพลิดเพลินยิ่ง ข้าพเจ้าไม่ได้อ่านเพื่อการวิจัย ข้าพเจ้าไม่รู้ว่าหนังสือเล่มนี้เขียนดีอย่างไร ข้าพเจ้าไม่เคยนึกถึงวิธีการเขียน หรือลิขสิทธิ์ของผู้เขียน แต่ข้าพเจ้าชอบหนังสือเหล่านั้นเหมือนดังข้าพเจ้าชอบ และรักแสงอาทิตย์และรักเพื่อน ข้าพเจ้ารัก "สิตรุณี" เพราะเป็นเรื่องที่ช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจถึงสัมพันธภาพระหว่างหญิงและชายผู้ซึ่งมีหูตาดี ปกติชีวิตโดยรอบของข้าพเจ้านั้นมีหลายวิถีทาง และข้าพเจ้ามองดูชีวิตเหล่านั้นได้โดยทางหนังสือเท่านั้น

ข้าพเจ้าไม่สนใจนักว่าจะอ่านเรื่อง "พิลกริมส์ โพรเกรส" หรือ "นิทานอิสป" จบหรือไม่ ข้าพเจ้าอ่านนิทานอิสปของลาฟองแทน เป็นครั้งแรกในภาคภาษาอังกฤษ แต่ไม่ค่อยชอบมาก ต่อมาข้าพเจ้าอ่านภาคภาษาฝรั่งเศส แต่ก็มิได้ชอบมากขึ้นกว่าเดิม แม้ว่าภาษาที่ใช้เขียนจะไพเราะและชวนให้เกิดภาพพจน์เป็นอย่างดีก็ตาม ข้าพเจ้าไม่รู้เหมือนกันว่า เหตุใดจึงรู้สึกเช่นนั้น เรื่องราวที่เกี่ยวกับสัตว์ที่สามารถพูดและกระทำได้เหมือนมนุษย์ ไม่สู้จะทำให้ข้าพเจ้าตื่นเต้นนัก การกระทำอันเหลือเชื่อของสัตว์

เหล่านี้ ทำให้ข้าพเจ้าไม่ค่อยสนใจจะรับรู้ในเรื่องศีลธรรม ซึ่งเป็นหัวใจของนิทานเหล่านี้เลย

เรื่องของลาฟองแทน ไม่สู้จะมุ่งถึงศีลธรรมอันสูงส่งเท่าใดนัก จุดมุ่งหมายอันสูงสุดของเขาอยู่ที่เรื่องของเหตุผลและความรักตนเอง เรื่องส่วนใหญ่ของนิทานดำเนินไปว่าศีลธรรมของมนุษย์เรานั้น เกิดขึ้นจากความรักตนเอง และถ้าได้มีการนำทางให้ความรักชนิดนี้ ดำเนินไปอย่างมีเหตุผลความสุขก็จะตามมา แต่เท่าที่ข้าพเจ้าเข้าใจ ข้าพเจ้ากลับคิดว่าความรักตนเองนั้น เป็นรากฐานแห่งความชั่วร้าย แต่ข้าพเจ้าอาจคิดผิดก็ได้ เพราะลาฟองแทนเป็นผู้มีประสพการณ์มากกว่าข้าพเจ้าได้เห็นโลกมากกว่า อันที่จริงข้าพเจ้าไม่ว่าอะไรนักหรอก นิทานที่เต็มไปด้วยคารมประชดประชันแต่การสอนเกี่ยวด้วยเรื่องความสัตย์จริง โดยใช้ลิงและสุนัขป่าเป็นผู้แสดงบทนี้ข้าพเจ้าไม่ชอบใจเลย

แต่ข้าพเจ้าชอบหนังสือเรื่อง "หนังสือเกี่ยวกับป่า" และ "สัตว์ป่าที่ข้าพเจ้ารู้จัก" ข้าพเจ้าสนใจอย่างจริงจังในธรรมชาติของสัตว์ เพราะมันเป็นสัตว์จริง ๆ ไม่ใช่ภาพล้อมนุษย์และข้าพเจ้าอดสงสารไม่ได้เมื่อเห็นมันแสดงความรักหรือความเกลียดในลักษณะอันแท้จริงของมันเอง และบาง

ครั้งขำขันในท่าทางตลกของมัน หรืออาจร้องไห้ด้วยเมื่อเห็นมันมีความทุกข์ และถ้าเรื่องราวของสัตว์เหล่านี้ จะแสดงให้เราเห็นถึงศีลธรรมบ้าง ก็เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ไม่น่าคลางแคลงใจในสิ่งใด

โดยธรรมชาติแล้วจิตใจของข้าพเจ้าชื่นชมยินดีต่อของเก่าแก่ โบราณ เช่น กรีก กรีกโบราณ ข้าพเจ้าทึ่งในความลึกลับมหัศจรรย์ของสิ่งเหล่านั้นและอดคิดไม่ได้ว่าเทพยเจ้าชายหญิงเหล่านั้นกำลังเดินเล่นอยู่บนพื้นโลกนี้และกำลังสนทนาปราศรัยอยู่กับมนุษย์ในโลกนี้ จิตใจของข้าพเจ้าเต็มตื้นไปด้วยความเคารพบูชาในเทพยเจ้า ผู้ซึ่งข้าพเจ้ารักมากที่สุด ข้าพเจ้าได้รู้จักและรักนางไม้ วีรบุรุษและเทพบุตรหลายองค์ แต่มีบางองค์ที่ข้าพเจ้าไม่ชอบเช่นมีเดีย และ เจสัน เพราะทั้งสองเป็นเทพยดาที่ทารุณโหดร้ายเกินกว่าที่จะยกโทษให้ได้ และข้าพเจ้าไม่ชอบและอดสงสัยไม่ได้เหมือนกันว่า ทำไมเหล่าเทพยดากันเองจึงยินยอมให้มีเดียและเจสันกระทำผิด แล้วก็ลงโทษในการกระทำผิดนั้น ข้าพเจ้ายังคงมีความสงสัยเช่นนี้อยู่ตลอดมาว่าเหตุใดองค์พระผู้เป็นเจ้ายังคงปิด พระเนตร พระกรรณ ปล่อยให้ความชั่วร้ายทั้งหลาย ได้คืบคลานเข้ามาครอบครองโลกของพระองค์

เป็นเพราะ "อีเลียด" ที่ทำให้กรีกเป็นสวนสวรรค์ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้คุ้นเคยกับเรื่องของทรอย ก่อนข้าพเจ้าจะอ่านต้นฉบับเดิม ด้วยเหตุดังนี้ข้าพเจ้าจึงไม่รู้สึกลำบากที่จะเข้าใจคำกรีกยาก ๆ บทกวีนิพนธ์เรื่องใหญ่ ๆ ไม่ว่าจะเขียนเป็นภาษากรีก หรืออังกฤษก็ตามไม่จำเป็นต้องมีผู้แปล ถ้าหากจิตใจของผู้อ่านนั้นจะได้เข้าถึงในสิ่งที่ตนอ่าน ไม่มีใครคิดบ้างหรือว่า การวิเคราะห์วิจารณ์งานอันยิ่งใหญ่ของนักกวีเอกของโลกนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ และทุกคนควรได้รู้ความจริงในข้อนี้ การที่จะทำความเข้าใจและชื่นชอบในอรรถรสของกวีนิพนธ์อันไพเราะสักบทนั้น ไม่จำเป็นเลย ที่เราจะต้องมาตีความหมายของคำทุกคำ และวิจัยวิจารณ์ส่วนประกอบ และไวยากรณ์ที่ใช้ในบทกวีนั้น ๆ อย่างละเอียดละออ ข้าพเจ้ารู้ดีว่าท่านศาสตราจารย์ผู้คงแก่เรียนของข้าพเจ้า ได้พบความยิ่งใหญ่ใน อีเลียด ซึ่งข้าพเจ้าเองคงจะไม่มีวันค้นพบ แต่ข้าพเจ้าไม่เดือดร้อนประการใด ข้าพเจ้าดีใจที่เห็นผู้อื่นฉลาดกว่าข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่า ผู้มีความรู้และความเข้าใจอันลึกซึ้งมหาศาลนั้น บางครั้งเขาอาจจะไม่สามารถวัดความเพลิดเพลินที่ได้รับจากมหากาพย์เหล่านั้นได้ และข้าพเจ้าก็ไม่

เคยกระทำได้ เมื่อข้าพเจ้าอ่านตอนที่ดีที่สุดของ อีเลียด ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจิตวิญญาณของตนเองได้ถูกยกขึ้นจากที่แคบจากเหตุการณ์อันยุ่งเหยิงสับสนในชีวิตของข้าพเจ้า ไปสู่ดินแดนอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าลืมความจำกัดในสภาวะทางร่างกายของตนเองสิ้น โลกของข้าพเจ้าอยู่เบื้องบน และความกว้างใหญ่ไพศาลของสรวงสวรรค์เบื้องบนนั้น เป็นของข้าพเจ้าโดยแท้จริง

ข้าพเจ้าไม่ชอบฉันท์เรื่อง อีนีอิด มากนัก นี่เป็นความสัตย์ แม้ว่าข้าพเจ้าจะได้อ่านเรื่องนี้โดยไม่ใช้ข้อความใด ๆ หรือพจนานุกรมเข้าช่วยเลย บางครั้งยังแถมแปลบางตอนที่ข้าพเจ้าชอบเป็นพิเศษไว้เสียอีก จริงอยู่บางครั้งผู้แต่งคือเวอร์จิล สามารถเลือกใช้คำได้สละสลวยยิ่งนัก แต่เทพยดา และมนุษย์ในเรื่องมักจะแสดงอากัปกิริยาเชื่องช้าสง่างามราวกับตัวละครผู้งามสง่าในละครสมัย เอลิซาเบธ ไม่ว่าจะอยู่ในฉากที่แสดงความโลภ การต่อสู้ ความสงสาร หรือความรัก ซึ่งทั้งนี้ตรงกันข้ามกับตัวละครในเรื่อง อีเลียด ซึ่งชอบแสดงอากัปกิริยากระฉับกระเฉงว่องไว และมีชีวิตชีวา บทประพันธ์ของเวอร์จิล นั้น ดูสงบราบเรียบงดงามราวกับรูปปั้นหินอ่อน เทพยเจ้า อปอลโอ ท่ามกลางแสง

จันทร์ ส่วนบทประพันธ์ของโฮเมอร์นั้น เปรียบเสมือนหนุ่มน้อยรูปงามละเลิงเล่นอยู่ท่ามกลางสายลมและแสงแดด

การเขียนเล่าเรื่องนี้ ในหน้ากระดาษดูเป็นของง่าย แต่การอ่านและทำความเข้าใจในวรรณคดีตั้งแต่เรื่อง "วีรบุรุษกรีก" ไปจนถึงเรื่อง "อีเลียด" นั้นไม่อาจเสร็จได้ในวันเดียว ทั้งยังไม่น่าเพลิดเพลินเอาเสียเลย ตลอดระยะเวลาที่ข้าพเจ้ากำลังมะงุมมะงาหราอยู่กับหลักไวยากรณ์ พจนานุกรม หรือล้มลุกคลุกคลานอยู่กับข้อสอบซึ่งวิทยาลัยจัดขึ้น เพื่อให้ผู้ใฝ่หาความรู้ทั้งหลายยุ่งยากใจเล่นเช่นนั้น อาจเป็นระยะเวลาที่คนเราสามารถท่องเที่ยวไปรอบโลกได้หลาย ๆ รอบอย่างสบาย ข้าพเจ้าคิดว่าการแสวงหาความดีโดยมีอุปสรรคต่าง ๆ ขัดขวางอยู่บ้างนั้น จะประสบผลสำเร็จด้วยดีในบั้นปลาย แต่ข้าพเจ้าก็อดคิดไม่ได้ว่า การเดินทางแสวงหาความดีนั้นออกจะยาวนานไม่รู้จักจบสิ้น แม้ว่าบางครั้งบางคราวจะมีสิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าได้รับความสนุกเพลิดเพลินโดยไม่คาดฝันบ้างก็ตาม

ข้าพเจ้าเริ่มอ่านพระคัมภีร์มานานแล้ว ก่อนที่จะสามารถอ่านเข้าใจเรื่องพระคัมภีร์ได้ ปัจจุบันนี้ออกจะเป็นเรื่องแปลกสำหรับข้าพเจ้า เมื่อนึกไปถึงว่าคงจะมีเวลาชั่ว

ขณะหนึ่ง ที่จิตวิญญาณของข้าพเจ้าได้บีดสนิทต่อสิ่งมหัศ-จรรย์ แต่ข้าพเจ้าจำได้ดีว่าวันอาทิตย์หนึ่งฝนตก เราไม่รู้จะทำอะไรดี ข้าพเจ้าจึงขอร้องให้ญาติผู้หนึ่ง อ่านเรื่องในพระคัมภีร์ให้ข้าพเจ้าฟัง แม้ว่าญาติผู้นั้นจะคิดว่าข้าพเจ้าคงไม่เข้าใจเรื่องนี้ก็ตาม แต่เธอคงสะกดคำเหล่านั้นลงบนมือข้าพเจ้า เธอเล่าเรื่องโจเซฟ และพี่ชายให้ข้าพเจ้าฟัง เป็นความจริงข้าพเจ้าไม่สนใจเรื่องนี้เลย ภาษาในพระคัมภีร์ก็ผิดธรรมดาอยู่แล้ว การกล่าวซ้ำซากทำให้เรื่องเหลือเชื่อและเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในแผ่นดิน คะนาอัน ซึ่งอยู่แสนไกลข้าพเจ้าได้นอนหลับไป และได้ฝันว่า ได้ท่องเที่ยวไปในดินแดนของ นอด ก่อนที่พวกพี่ชายจะมาหาเจคอบ ที่กระโจมพร้อมเสื้อที่เปื้อนเลือดและกล่าวโกหกอย่างชั่วช้า ข้าพเจ้าไม่เข้าใจเหมือนกันว่า ทำไมข้าพเจ้า ชอบอ่าน เรื่องกรีกมากกว่าเรื่องในพระคัมภีร์ ซึ่งไม่สนุกสำหรับข้าพเจ้าเลยคงจะเป็นเพราะข้าพเจ้าคุ้นเคยกับชาวกรีกหลายคน เมื่ออยู่บอสตัน และได้รับความดลใจจากการแสดงออกซึ่งศรัทธาอันแรงกล้าที่พวกนี้มีต่อเรื่องราวของประเทศของตนข้าพเจ้าไม่เคยได้พบแม้แต่ชาวฮีบรู หรือชาวอียิปต์สักคน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า พวกนี้คงเป็นพวกอนารยชนนั่นเอง และเรื่อ

ราวต่าง ๆ ของพวกนี้คงเป็นเรื่องที่แต่งเสริงสรรค์ขึ้นมา มีแต่คำกล่าวซ้ำ ๆ และชื่อแปลก ๆ แต่สำหรับเรื่องของกรีกแล้วข้าพเจ้าไม่เคยคิดว่า เป็นเรื่องแปลกสำหรับข้าพเจ้าเลย

ถ้าเช่นนั้นข้าพเจ้าจะเล่าถึงความงาม ซึ่งต่อมาข้าพเจ้าได้ค้นพบในหนังสือพระคัมภีร์ ให้ท่านฟังได้อย่างไร เพราะอีกหลายปีต่อมา ข้าพเจ้าเริ่มอ่านพระคัมภีร์ด้วยความรู้สึกชื่นชมยินดีอย่างลึกซึ้งและด้วยแรงดลใจ ข้าพเจ้าได้รักหนังสือเล่มนี้อย่างชนิดที่ไม่เคยรักเล่มใดมาก่อน แต่กระนั้นก็ตาม มีหลายอย่างในหนังสือพระคัมภีร์ ซึ่งขัดต่อสัญชาตญาณ ขัดขืนของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเคยรู้สึกเสียใจมากเหมือนกันที่ความจำเป็น ได้บังคับให้ข้าพเจ้าต้องอ่านพระคัมภีร์ตั้งแต่ต้นจนจบ ข้าพเจ้าไม่เคยคิดว่าความรู้ซึ่งได้รับจากประวัติศาสตร์และเรื่องราวต่าง ๆ นั้น จะทดแทนรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งไม่ชวนให้เกิดความเพลิดเพลินได้เลยสำหรับในส่วนการศึกษาของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าพร้อมด้วยนายโฮเวลได้แต่หวังว่าวรรณคดีของอดีตกาล จะถูกฟอกล้างเอาสิ่งที่น่าเกลียดและป่าเถื่อนออกไปเสียบ้าง

เรื่องราวของ เอสเตอร์ ในพระคัมภีร์ เป็นเรื่องที่น่าประทับใจเรื่องหนึ่ง จะมีเรื่องใดอีกไหมที่อ่านแล้วดูคล้าย

ละคร เช่นตอนที่นาง เอสเตอร์ยืนอยู่ต่อหน้าขุนนางเล
ร้ายคนหนึ่ง นางรู้ว่าชีวิตของนางอยู่ในกำมือขุนนางผู้นั
และไม่มีผู้ใดสามารถป้องกันนางให้พ้นจากคนเลวทรามผู้
ได้ แต่กระนั้นก็ตามนางได้พยายามเอาชนะความกลัวตาม
วิสัยสตรีเสีย โดยได้กล่าวติเตือนขุนนางผู้นั้น นางได้กล่า
ถึงเรื่องความรักชาติว่า นางมีหลักจะยึดดังนี้คือ "ถ้าข้าพเจ้
พินาศ ข้าพเจ้าจะพินาศไปผู้เดียว แต่ถ้าข้าพเจ้ามีชีวิตอ
ประชาชนของข้าพเจ้าจะมีชีวิตอยู่เช่นเดียวกัน"

เรื่องราวของนางรูธก็เช่นกันมีบรรยากาศเป็นตะวั
ออกยิ่งนัก แต่กระนั้นก็ตามผู้อ่านสามารถเห็นได้ชัดถ
ความแตกต่างของชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบ
และเมืองหลวงเปอร์เซียนได้ นางรูทเป็นผู้ซื่อสัตย์ จงร
ภักดี และมีจิตใจอ่อนโยน ผู้อ่านอดที่จะรักนางไม่ไ
ภาพที่นางยืนถือเคียว ท่ามกลางต้นข้าวโพดที่ปลิวไสวไปม
นั้นงดงามยิ่งนัก จิตวิญญาณอันงดงามปราศจากความเห็
แก่ตัวของเธอฉายแสงออกมาให้เห็น ราวกับดวงดา
จรัสแสงในยามค่ำคืน ในยุคที่เต็มไปด้วยความโหดร้
ความรักของเธอเป็นความรักที่อยู่เหนือข้อรังเกียจเดียดฉั

อยู่เหนือข้อขัดแย้งเรื่องชาติผิวพันธุ์ และยากที่เราจะพบความรักแบบเสียสละเช่นนั้นในโลกนี้

พระคัมภีร์ได้ช่วยให้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกลึกซึ้ง และสบายใจ ช่วยให้คิดได้ว่า "สิ่งที่เราเห็นได้ด้วยตานั้นเป็นสิ่งชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้น แต่สิ่งที่มองไม่เห็นนั้นเป็นสิ่งที่ถาวรชั่วนิรันดร์"

นับแต่ข้าพเจ้าได้รู้จักรักหนังสือเป็นต้นมา ข้าพเจ้าจำไม่ได้ว่า ช่วงเวลาไหนที่ข้าพเจ้าไม่รัก เช็กสเปียร์เอาเสียเลย และจำไม่ได้ว่าได้เริ่มอ่าน "นิยายของเช็กสเปียร์" ของแลมบ์เมื่อใด แต่จำได้ว่า เมื่อข้าพเจ้าอ่านเช็กสเปียร์เป็นครั้งแรก ข้าพเจ้าเข้าใจเรื่องราวเหล่านั้นเยี่ยงความคิดของเด็กเท่านั้น เรื่อง "แมคเบท" ประทับใจข้าพเจ้ามากที่สุด การอ่านเพียงครั้งเดียวได้ประทับรายละเอียดทุกอย่างลงไปในความทรงจำของข้าพเจ้าชั่วกาลนาน และเรื่องราวของปีศาจและแม่มดเหล่านั้น ยังฝังแนบสนิทอยู่ในสมองของข้าพเจ้าตลอดเวลา ทั้งยังได้ติดตามข้าพเจ้าไปในดินแดนแห่งความฝันอีกด้วย ข้าพเจ้าได้เห็นมัน ได้เห็นกริช และมืออันขาวซีดของเลดี้ แมคเบท รอยเลือดอันน่าสะพึงกลัว

นั้นได้ติดตาข้าพเจ้าชัดเจนพอ ๆ กับทุกข์โศกอันใหญ่หลวงที่ได้เข้ามาแผ้วพาลดวงพระราชหฤทัยของพระราชินีเช่นนั้น

ข้าพเจ้าอ่าน "คิงเลีย" ต่อจาก "แมคเบท" และจะไม่มีวันลืมความรู้สึกอันน่าหวาดกลัว เมื่อข้าพเจ้าอ่านถึงฉาก กรอสเตอร์ ถูกควักดวงตาออก ข้าพเจ้ารู้สึกโกรธมาก และนิ้วมือหยุดคลำตัวหนังสือทันที ข้าพเจ้านั่งตัวแข็งเป็นเวลานาน อารมณ์นั้นเดือดพล่าน จิตใจเต็มไปด้วยความเกลียดชัง เท่าที่เด็กวัยเยี่ยงข้าพเจ้าจะพึงมีได้

ข้าพเจ้าได้รู้จักกับบทบาทของ ไชล็อค และ ซาตานในเวลาพร้อม ๆ กัน และบทบาทของทั้งสองนี้ได้วนเวียนอยู่ในจิตใจข้าพเจ้าเป็นเวลานาน ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจแทนทั้งสองคน ข้าพเจ้ารู้สึกคล้ายกับว่าทั้งสองคนไม่มีทางที่จะกลับใจเป็นคนดีได้ แม้เขาอยากจะกลับใจก็ตามที เพราะไม่มีผู้ใดเต็มใจให้ความช่วยเหลือเขา หรือให้โอกาสแก่เขา แม้กระทั่งบัดนี้ จิตใจของข้าพเจ้ามิอาจประณามเต็มที่ในความเลวร้ายที่เขาได้กระทำไปหลายครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกว่า ไชล็อค พวกยูดาเซส และแม้แต่พวกซาตานทั้งหลายเป็นเพียงซี่ล้อรถที่หักไป แต่ล้อรถนั้นยังดีอยู่ และคงจะมีสักวันหนึ่งที่จะได้รับการซ่อมแซมให้ดีทั้งหมดได้

การอ่านหนังสือของ เช็กสเปียร์ ทำให้ข้าพเจ้าต้องจดจำหลายเรื่องที่ไม่น่าเพลิดเพลิน บทละครที่เต็มไปด้วยความแจ่มใส อ่อนโยนและเต็มไปด้วยภาพพจน์ ซึ่งเดี๋ยวนี้ได้กลายมาเป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุดกลับไม่ประทับใจข้าพเจ้าเลยในตอนนั้น อาจเป็นเพราะสิ่งเหล่านั้นสะท้อนให้เห็นถึงแสงอาทิตย์ และชีวิตอันเต็มไปด้วยความร่าเริงแห่งวัยเด็ก แต่แท้จริงแล้วไม่มีอะไรที่จะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายเหมือนความทรงจำของเด็ก บางอย่างก็จำไว้ บางอย่างก็ลืมไป

ข้าพเจ้าได้อ่านบทละครเช็กสเปียร์หลายครั้ง และหลาย ๆ เรื่อง และได้ท่องบางตอนจนจำจนขึ้นใจ แต่ไม่อาจบอกได้ว่าข้าพเจ้าชอบตอนใดมากที่สุด ความยินดีที่ข้าพเจ้ามีต่อเรื่องราวเหล่านี้ แตกต่างกันไปเหมือนกับอารมณ์ของข้าพเจ้า บทเพลงสั้น ๆ และโคลงของเช็กสเปียร์มีความหมายสำหรับข้าพเจ้า ในแง่ที่ให้ความสดชื่นน่าอัศจรรย์เช่นเดียวกับละคร แต่ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะรักเช็กสเปียร์อย่างสุดหัวใจก็ตาม ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นงานหนักที่จะอ่านข้อความต่าง ๆ ที่เหล่านักวิจารณ์ได้เขียนแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ของตนเองไว้ ข้าพเจ้าพยายามจะจดจำ

คำวิจารณ์ต่าง ๆ ของเหล่านักวิจารณ์นั้น ๆ แต่ไม่สามารถ
จะจำทั้งหมดได้ จึงทำให้รู้สึกท้อถอยและรำคาญใจ ดังนั้น
ข้าพเจ้าจึงตัดสินใจเลิกที่จะจดจำอีกต่อไป จนกระทั่งเมื่อได้
มาเรียนเรื่องเช็กสเปียร์กับศาสตราจารย์ คิทเทรช ข้าพเจ้
จึงเลิกล้มความคิดดังกล่าว ข้าพเจ้ารู้ว่ามีหลายสิ่งหลายอย่า
ในเช็กสเปียร์และในโลกนี้ ที่ข้าพเจ้าไม่เข้าใจ และข้าพเจ้
รู้สึกปีติยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ผ้าคลุมหน้าได้หลุดไปจากข้าพเจ้
ทีละชิ้น เผยให้ข้าพเจ้าได้มองเห็นได้เข้าใจถึงอาณาจัก
แห่งความคิดอันใหม่เอี่ยม และความงดงามของทัศนียภา
ด้วยตัวของตนเอง

ข้าพเจ้ารักวิชาประวัติศาสตร์ต่อจากโคลง และไ
อ่านงานทางด้านประวัติศาสตร์แทบทุกเรื่อง เท่าที่ข้าพเจ้า
หาอ่านได้ นับแต่หนังสือประมวลเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่น
ตื่นเต้นไปจนถึง "ประวัติศาสตร์ของคนอังกฤษ" ของกรี
นับแต่ "ประวัติศาสตร์ยุโรป" ของฟรีแมน ไปจน
"สมัยกลาง" ของ อีเมอสัน แต่หนังสือเล่มแรกที่ช่วยใ
ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกในคุณค่าของประวัติศาสตร์ ค
"ประวัติศาสตร์โลก" โดย สวินทัน เป็นหนังสือที่ข้าพเจ้า
รับในวันเกิดเมื่ออายุได้ ๑๓ ปี แม้เดี๋ยวนี้จะเป็นหนังส

ที่ล้าสมัยไปแล้วก็ตาม แต่ข้าพเจ้าก็ยังคงเก็บไว้ และถือว่าเป็นสมบัติอันมีค่าชิ้นหนึ่ง จากหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าได้เรียนรู้เรื่องเชื้อชาติของมนุษย์ ซึ่งกระจายออกจากแผ่นดินหนึ่งไปยังอีกแผ่นดินหนึ่ง มนุษย์ได้สร้างเมืองใหญ่ ๆ และนักปกครองผู้ยิ่งใหญ่บางคน เช่น ทิทันส์ ได้มีอำนาจเหนือสิ่งใด เขาสามารถออกคำสั่งตัดสินความทุกข์ และความสุขของประชาชนเป็นจำนวนล้าน ๆ ได้ ข้าพเจ้าได้รู้ถึงชาติต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้นำในด้านศิลปและความรู้และได้พยายามส่งเสริมสิ่งเหล่านั้น ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้นในศตวรรษต่อ ๆ มา และได้รู้ว่าอารยธรรมได้ดำเนินไปอย่างใด บางสมัยอารยธรรมต่าง ๆ ถูกทำลาย บางสมัยได้เจริญรุ่งโรจน์ขึ้นอีก ดังเช่น ฟีนิกซ์ ซึ่งอยู่ท่ามกลางเหล่าผู้ดีทางภาคเหนือ และได้รู้ถึงเสรีภาพ ความอดทน และการศึกษาที่ผู้มีอำนาจและนักปราชญ์ได้เปิดแนวทางไว้ เพื่อช่วยให้โลกนี้ได้รอดพ้นจากหายนะไปได้

การอ่านหนังสือในวิทยาลัยนั้น ข้าพเจ้าคุ้นเคยกับวรรณคดีฝรั่งเศสและเยอรมันมาก คนเยอรมันถือว่าพลังย่อมมาก่อนความสวยงาม และข้อเท็จจริงย่อมมาก่อนการ

ตั้งกฎเกณฑ์ หลักการเช่นนี้ปรากฏทั้งในชีวิตจริง และในวรรณคดี ทุกอย่างที่ชาวเยอรมันลงมือจับทำ จะต้องเต็มไปด้วยพลัง ความเข้มแข็งทั้งสิ้น เมื่อเขาพูดเขาไม่ได้พูดเพื่อชักชวนให้ผู้อื่นประทับใจ แต่พูดเพราะต้องการระบายความคิดที่เผาผลาญอยู่ในดวงใจของเขา ซึ่งถ้าไม่ระบายออกมาแล้วก็จะต้องอกแตกตาย

นอกจากนั้น ในวรรณคดีเยอรมันยังมีคุณลักษณะอย่างหนึ่งที่ข้าพเจ้าชอบ นั่นคือ การยอมรับในพลังอันสูงส่งของสตรีในเรื่องการเสียสละความรักของตนเอง ความคิดเช่นนี้ มักจะปรากฏอยู่เสมอในวรรณคดีเยอรมัน โดยฉะเพาะอย่างยิ่ง ในเรื่อง "เฟาสท์" ของเกอเต้ ซึ่งได้มีการบรรยายถึงเรื่องดังกล่าวไว้อย่างเห็นได้ชัด คือกล่าวว่า "ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ ล้วนเป็นสิ่งสมมุติที่ไม่จีรังยั่งยืน มีความเลวร้ายมากมายที่มนุษย์กระทำขึ้น แต่มีสิ่งหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์มีคุณค่า นั่นคือ จิตใจของสตรีที่เต็มไปด้วยความเสียสละ"

สำหรับนักเขียนชาวฝรั่งเศสนั้น ข้าพเจ้าชอบ โมลิแอร์และราซีนมากที่สุด มีหลายสิ่งหลายอย่างดีๆ ในหนังสือของบาลซาคและเมริเม่ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกคล้ายกับว่าตนได

รับอากาศทะเลอันสดชื่น เรื่องของ อัลเฟรด เดอ มูเซ ดูเหมือนว่าจะเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ และข้าพเจ้านิยม วิคเตอร์ ฮูโก ข้าพเจ้านับถือในความฉลาดล้ำ ความหลักแหลม และความนุ่มนวลในอารมณ์ของเขา แม้ว่า ฮูโก จะไม่เป็นนักเขียนที่ข้าพเจ้าชอบมากนักก็ตาม ฮูโก, เกอเต้, ชิลเลอ, และกวี ผู้ยิ่งใหญ่ทั้งหลายในโลกนี้ เป็นผู้อธิบายให้เราได้รู้ถึงสิ่งอันเป็นนิรันดร์ ดวงวิญญาณของข้าพเจ้าได้ติดตามท่านกวีเหล่านั้น ไปสู่โลกแห่งความสวยงาม ความจริง และความดีด้วยความเลื่อมใสยิ่ง

ข้าพเจ้าเกรงว่าตนเองได้เขียนเกี่ยวด้วยเรื่องหนังสือและผู้แต่งมากเกินไป และได้เอ่ยชื่อแต่เพียงนักเขียนที่ข้าพเจ้ารักมากที่สุดเท่านั้น ซึ่งทั้งนี้อาจทำให้ท่านผู้อ่านเข้าใจว่าข้าพเจ้ามีเพื่อนอยู่ในวงจำจัด อันที่จริงข้าพเจ้าชอบนักเขียนมากมาย ชอบสำนวนตรงไปตรงมา และเต็มไปด้วยความเหยียดหยามดูถูกของคาล์ล ชอบ เวิร์ดส เวิร์ธ ผู้ซึ่งสอนถึงความเป็นสิ่งเดียวของมนุษย์และธรรมชาติ และข้าพเจ้าได้พบความเพลิดเพลินในความพิศดาร อันโอ่อ่ายิ่งของ ฮูด และในบทร้อยกรองของ เฮอริค ซึ่งเต็มไปด้วยบรรยากาศอันอบอวลด้วยกลิ่นดอกลิลี่ และกุหลาบ ส่วนวิททิเออ นั้น

เต็มไปด้วยความกระตือรือร้น และเนื้อเรื่องแฝงไปด้วยศีลธรรม ข้าพเจ้ารู้จักท่านผู้นี้และเมื่อใดที่ข้าพเจ้าระลึกถึงมิตรภาพของเรา ความเพลิดเพลินในการอ่านบทร้อยกรองที่เขาแต่งได้เพิ่มขึ้นเป็นอีก ๒ เท่า ข้าพเจ้ารักมาร์คทเวน ใครบ้างจะไม่รักท่านผู้นี้ แม้แต่เทพยเจ้าก็อดรักมาร์คทเวนไม่ได้ และได้ประทานความฉลาดลงในจิตใจของเขา แต่ด้วยเกรงว่าเขาจะกลายเป็นผู้มองโลกในแง่ร้ายจนเกินไป เทพยเจ้าจึงได้ประทานสายรุ้งแห่งความรัก และศรัทธาให้เขาด้วย ข้าพเจ้าชอบความสดชื่น ความกระฉับกระเฉงและความซื่อสัตย์ของ สก้อต ข้าพเจ้าชอบนักเขียนทุกคน ที่มีจิตใจเหมือน โลแวล คือผู้ที่มองโลกในแง่ดีสดใสดังแสงอาทิตย์เต็มไปด้วยความชื่นชมยินดี และมีน้ำใจดีงาม แม้ว่าบางครั้งจะมีแววของความโกรธ ความไม่พอใจหลงอยู่บ้าง แต่ได้ข่มลงโดยใช้ความสงสาร ความเมตตาปรานีเข้าช่วย

ถ้าจะกล่าวอีกนัยหนึ่งข้าพเจ้าอยากจะพูดว่าวรรณดีคือเมืองในอุดมคติของข้าพเจ้า ณ ที่แห่งนี้ข้าพเจ้ามีสิทธิเต็มที่ ไม่มีสิ่งใดมากีดกันความรู้สึกของข้าพเจ้าออกจากความอ่อนหวาน และความยิ่งใหญ่ของเพื่อนนักเขียนของข้าพเจ้า

ได้ ทุกคนพูดกับข้าพเจ้าอย่างสิ้นสุดหัวใจ ไม่อำพรางสิ่งใดเลย สิ่งที่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ถ้าจะเปรียบเทียบกับ "ความรักและบุญกุศลอันยิ่งใหญ่" ของเหล่านักเขียนแล้ว ความรู้ของข้าพเจ้านั้นน้อยนิดเดียว

บทที่สิบสอง

ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านผู้อ่านคงจะไม่สรุปรวดเร็วเกินไปนัก หลังจากที่ได้อ่านบทต้น ๆ ของข้าพเจ้ามาแล้วว่า การอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่ให้ความเพลิดเพลินแก่ข้าพเจ้าแต่เพียงประการเดียวเท่านั้น ความเพลิดเพลิน และสนุกสนานของข้าพเจ้านั้นมีหลายอย่างแตกต่างกันไป

ข้าพเจ้าได้เคยเขียนไว้บ้างแล้วถึงความรักในชนบทและการเล่นเกมส์กีฬาต่าง ๆ ในกลางแจ้ง เมื่อข้าพเจ้าเป็นเด็ก ข้าพเจ้าเคยเรียนวิธีพายเรือ และว่ายน้ำ ในฤดูร้อนเมื่อข้าพเจ้าไปพักอยู่ที่เรนแทม แมสสาซูเสท ข้าพเจ้ามักใช้เวลาว่างส่วนมากอยู่ในเรือ เมื่อเพื่อน ๆ มาเยี่ยมข้าพเจ้า ๆ ชอบชวนเขาออกไปพายเรือเล่นด้วย แน่ละข้าพเจ้าพายเรือยังไม่เก่งนัก ต้องมีใครสักคนช่วยนั่งคัดท้ายเรือให้ ข้าพเจ้าสนุกมากที่สุดเมื่อเราพายเรือเข้าไปใกล้ผักตบ ดอกบัวและพุ่มไม้ ซึ่งขึ้นอยู่ริมตลิ่ง ข้าพเจ้าใช้พายซึ่งทำด้วยแผ่นหนัง และพายนี้ผูกติดอยู่กับตัวเรือ ข้าพเจ้า

รู้แรงต้านทานของน้ำ โดยการทรงตัวต่อต้านของใบพายนี้เอง ข้าพเจ้าสามารถบอกได้ว่า เมื่อไรข้าพเจ้ากำลังพายทวนกระแสน้ำ ข้าพเจ้าชอบลม และ คลื่น ไม่มีอะไรสนุกมากไปกว่า ความสามารถในการนำเรือฝ่ากระแสคลื่นไปได้อย่างมั่นคง

ข้าพเจ้าชอบพายเรือ แคนู ในยามกลางคืนที่มีแสงจันทร์ ท่านคงจะยิ้มเมื่อได้ยินข้าพเจ้ากล่าวเช่นนี้ แน่นอนข้าพเจ้าไม่สามารถจะเห็นแสงจันทร์ได้ ไม่สามารถจะเห็นพระจันทร์ค่อย ๆ ลอยขึ้นสู่ท้องฟ้าหลังต้นสน แล้วค่อยๆ ลับหายไปบนท้องฟ้าและเหลือไว้แต่เพียงแสงสลัว ๆ ให้เราเห็นทางเดินได้ แต่ข้าพเจ้ารู้ดีว่าพระจันทร์ยังคงอยู่ ณ ที่นั้น เมื่อข้าพเจ้าล้มตัวลงนอน ใช้มือแตะบนผิวน้ำ ข้าพเจ้ารู้สึกเหมือนกับได้สัมผัสกับแสงจันทร์ที่ทาบลงบนผิวน้ำ บางครั้งปลาตัวน้อย ๆ ได้เล็ดลอดไปมาในนิ้วมือ และบางครั้งก็ได้สัมผัสกับดอกบัวในน้ำ บางครั้งเราออกไปนอกบ้าน ข้าพเจ้ารู้สึกทันทีถึงความสดชื่นของอากาศ ซึ่งอยู่รอบข้างข้าพเจ้าไม่สามารถจะค้นพบได้ว่า ความอบอุ่นสดชื่นซึ่งอยู่รอบตัวข้าพเจ้านั้นมาจากต้นไม้ที่ได้รับไออุ่นจากแสงอาทิตย์ หรือมาจากน้ำ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกแปลก ๆ เช่นนี้เช่นกัน

เมื่อข้าพเจ้ายืนอยู่ในเมือง ท่ามกลางผู้คนมากมาย ข้าพเจ้าได้สัมผัสต่อสิ่งนี้ในยามหนาว ยามมีพายุพัดจัดเวลากลางวันและ กลางคืน เปรียบได้ดังจุมพิตอันแสนอบอุ่นแนบบนหน้าข้าพเจ้า

สิ่งที่ข้าพเจ้าชอบมากอีกอย่างหนึ่ง คือ การแล่นเรือใบ ในฤดูร้อนปี ๑๙๐๑ ข้าพเจ้าไปเยี่ยมนอวาสโคเซียและได้มีโอกาสออกไปทำความรู้จักกับมหาสมุทรอันยิ่งใหญ่ หลังจากใช้เวลาพักผ่อน ๒-๓ วัน อยู่ในชนบทของอีแวนเจอไลน์ ซึ่งเป็นตำบลที่ ลองเฟลโล ได้เขียนบทร้อยกรองอันงดงามขึ้น ณ ที่นี้ ครู ซัลลิแวน และข้าพเจ้าได้ไปที่ ฮาลิแฟคส และเราได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ตลอดฤดูร้อนที่นี่ ท่าเรือเป็นสวนสวรรค์ของเรา เราได้แล่นเรือไปเมด-ฟอรด เบซิน ไปเกาะแมคนาบ ยอร์ค รีดาวท และนอร์ทเวสอาร์ม เป็นการแล่นเรือที่สนุกสนานจริง ๆ ในเวลากลางคืนก็เช่นกันเป็นเวลาที่เราใช้เวลาอันวิเศษนี้ร่วมกัน เป็นเวลาที่ให้แต่ความรื่นรมย์ใจ ในเงามืดของอนุสาวรีย์ทหารซึ่งยืนเงียบสงบอยู่ ทุกสิ่งทุกอย่างน่าสนใจ สวยงามและเป็นความทรงจำอันเต็มไปด้วยความสุข ยากที่จะลืมเลือนไปได้

วันหนึ่ง เราได้ประสบเหตุการณ์อันน่าระทึกใจอย่างหนึ่ง คือมีการแข่งขันเรือใบที่ นอส เวสอาร์ม มีเรือหลายลำจากเรือรบได้เข้ามาร่วมด้วย เราได้ไปคอยดูการแข่งขันครั้งนี้ ตามเส้นทางที่กำหนดไว้ มีเรือใบเป็นจำนวนร้อย ๆ ลำแล่นไปมาบนท้องทะเลอันเงียบสงบนั้น และเมื่อการแข่งขันสิ้นสุดลงแล้ว เราจึงมุ่งหน้ากลับบ้าน แต่ไม่ช้าเราได้เห็นก้อนเมฆสีดำลอยต่ำลงมาจากท้องทะเลเบื้องบนจนไม่ช้าท้องฟ้าปกคลุมด้วยก้อนเมฆสีดำนั้น ลมเริ่มพัดแรง คลื่นเริ่มกระทบ กระแทกสิ่งที่เรา มองไม่เห็นอย่างรุนแรงเรือเล็กของเราโต้คลื่น ลม อย่างกล้าหาญ เราได้ชักใบเรือขึ้น ดูคล้ายกับว่าเรือของเราจะถูกลมหอบไปได้ฉะนั้น บางครั้งมันถลาไปข้างหน้าพร้อมกับคลื่นอันมหึมาในท้องทะเล และบางครั้งดูเหมือนจะพุ่งหัวลงสู่ก้นทะเล เราต้องดึงใบเรือใหญ่ลงโดยเร็ว เราไว้วางใจกัปตันเรือของเราและเขาได้นำเรือผ่านคลื่นลมไปด้วยความ ฉลาดเยี่ยงวิสัยชาวเรือ ด้วยมืออันเต็มไปด้วยความมั่นคง เมื่อคลื่นลมได้ผ่านพ้นเราไปแล้วปืนบนเรือใหญ่ที่ท่าเรือได้ยิงสลุต เหล่ากลาสีได้ตะโกนตบมือให้เกียรติแก่เรือลำเล็กของเรา ที่สามารถฝ่าฟันผ่า

อันตรายได้โดยสวัสดิภาพ แน่นอนเราทุกคนมาถึงท่าเรือด้วยความเหน็ดเหนื่อย หนาวเย็น และหิว เป็นที่สุด

ในฤดูร้อนครั้งสุดท้าย ข้าพเจ้าได้ใช้เวลาที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุดในชนบทอันเต็มไปด้วยความน่ารักและมีเสน่ห์ยิ่งแห่งหนึ่ง ในนิวอิงแลนด์ เรนแทม แมสสาชูเซท เป็นสถานที่ ๆ ได้เชื่อมโยงความชื่นชมยินดีและความทุกข์ทรมานของข้าพเจ้าแทบทั้งหมด หลายปีมาแล้ว เรดฟาร์ม ซึ่งเป็นบ้านของนาย เจ อี เชมเบอลิน และครอบครัวของเขา ก็เป็นดั่งเสมือนบ้านของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ารู้สึกขอบคุณในความเมตตาของเพื่อน ๆ ที่กรุณาให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสใช้ชีวิตอย่างมีความสุขอยู่กับเขา ณ ที่นี่ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในความเป็นเพื่อนอย่างจริงใจที่ลูก ๆ ของเขามีต่อข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้ร่วมเล่นเกมส์กีฬาต่าง ๆ ทั้งการเล่นในป่า และในน้ำ เด็ก ๆ ชอบนิทานเรื่องเทพยดากับปีศาจซึ่งข้าพเจ้าได้เล่าให้ฟัง เรื่องวีรบุรุษและหมีเจ้าเล่ห์ นายเชมเบอลินได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟัง เรื่องความมหัศจรรย์ของต้นไม้ และดอกไม้ป่า จนดูเหมือนว่าข้าพเจ้าสามารถได้ยินเสียงยางไม้ไหลออกมาจากต้นโอ๊คได้ และเห็นแสงอาทิตย์สะท้อนจากใบไม้ใบหนึ่งไปสู่อีกใบหนึ่ง ทั้งนี้คงจะเป็นเพราะโคลงบท

หนึ่งที่ข้าพเจ้าเคยอ่านนั้นเอง ที่ช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจในสิ่งที่ข้าพเจ้ามองไม่เห็นเหล่านี้ โคลงนั้นมีความว่า "แม้แต่รากต้นไม้ที่ฝังอยู่ใต้พื้นดิน ก็ยังมีส่วนร่วมในความสนุกเพลิดเพลินกับยอดไม้ที่อยู่เบื้องบน และได้วาดภาพเห็นแสงแดด อากาศ และนกที่โผบินไปมา ทั้งนี้ก็ด้วยความปรานีของธรรมชาติ"

ข้าพเจ้ารู้สึกว่า มนุษย์เราทุกคนมีความสามารถที่จะเข้าใจสิ่งประทับใจ และอารมณ์ ซึ่งตนได้รับจากประสพ-การณ์นับแต่สมัยแรกเริ่มของมนุษยชาติ และทุกคนมีความทรงจำ ซึ่งฝังแน่นอยู่ในจิตใต้สำนึกของตน เกี่ยวกับเรื่องความเขียวชอุ่มของพื้นโลกที่เราอาศัยอยู่นี้ และเสียงกระซิบของลำน้ำ การเป็นคนตาบอด หรือหูหนวกก็ตามไม่สามารถทำลายพรสวรรค์ที่ติดตัวเรามาแต่กำเนิดนั้นได้ และพรสวรรค์ที่ติดตัวเรามานั้นประกอบด้วยประสาททั้งหก ความรู้สึกทางจิตวิญญาณ ซึ่งสามารถทำให้เราเห็น ได้ยิน และรู้สึกได้ เหล่านี้ร่วมเข้าเป็นอันเดียวกัน

ข้าพเจ้ามีต้นไม้หลายต้นซึ่งข้าพเจ้านับเป็นเพื่อนของข้าพเจ้า ที่เรนแทม ต้นโอ๊คเป็นต้นไม้ชนิดหนึ่ง ที่ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจเป็นพิเศษ ข้าพเจ้ามักชวนเพื่อน ๆ ไปดูต้น

ไม้นี้ มันยืนต้นตรงหันหน้าออกสู่สระน้ำของกษัตริย์ฟิลิป ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องต้นไม้กล่าวว่า มันคงยืนลำต้นอยู่เช่นนี้มาประมาณแปดร้อยถึงพันปีแล้ว และมีเรื่องเล่าว่าภายใต้ต้นไม้นี้ กษัตริย์ฟิลิปวีรบุรุษหัวหน้าเผ่าอินเดียนได้ใช้วินาทีสุดท้ายแห่งชีวิต ณ ที่แห่งนี้

ต้น ลินเด้น เป็นต้นไม้อีกชนิดหนึ่งซึ่งข้าพเจ้าชอบ มันขึ้นอยู่ในสนามหญ้าของ เรดฟาร์ม บ่ายวันหนึ่งเกิดพายุขึ้น ข้าพเจ้าได้ยินเสียงครืนใหญ่กระทบกับตัวบ้าน จึงรู้ว่าต้นลินเด้นต้นนั้น ได้ล้มลงเสียแล้ว เราได้ออกไปดูวีรบุรุษผู้นี้ ซึ่งได้ยืนต้นต่อสู้กับพายุร้ายมาได้หลายปีได้พ่ายแพ้ล เสียแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกใจหายเมื่อคิดว่า ผู้มีอำนาจวาสน ก็มีเวลาที่จะตกลงได้ในวันหนึ่ง เช่นนี้เหมือนกัน

ข้าพเจ้าเกือบจะลืมเล่าเรื่อง เกี่ยวกับฤดูร้อนครั้งสุด ท้ายที่ข้าพเจ้าตั้งใจจะเล่าเป็นพิเศษ เมื่อการสอบสิ้นสุดล แล้ว ครูซัลลิแวนและข้าพเจ้าได้ออกเดินทางไปยังมุมสงบ แห่งหนึ่ง ณ แห่งนี้ เรามีกระท่อมเล็ก ๆ หลังหนึ่งริม ทะเลสาบที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ในสามแห่งในตำบล เรน แทม ที่นั่นข้าพเจ้าหยุดคิดเรื่องงาน เรื่องเรียน ใ วิทยาลัยโดยสิ้นเชิง และได้ใช้เวลาส่วนใหญ่เพลิดเพลิ

ใจต่อแสงอาทิตย์อันสาดส่องอยู่ทั่วไป ที่เรนแทม เราได้แต่สดับฟังเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกนี้ เช่น สงครามพันธมิตร การขัดแย้งทางสังคม เรารู้ถึงเรื่องการสู้รบอันทารุณโหดร้าย และไม่จำเป็นในภาคพื้นแปซิฟิคได้รู้ถึงความดิ้นรนต่อสู้ระหว่างลัทธินายทุน และ กรรมกร เรารู้ว่าเหนือจากอาณาเขตสวนสวรรค์ของเราออกไป มนุษย์เราได้สร้างประวัติศาสตร์ขึ้นด้วยหยาดเหงื่อทีเดียวแทนที่จะได้ใช้เวลาเหล่านั้นไปในการพักผ่อนหย่อนใจ อย่างเราในขณะนี้ อย่างไรก็ตามเราได้แต่หวังว่าสิ่งเหล่านั้นคงจะผ่านพ้นไปโดยดี แต่ ณ ที่นี้ คือ ทะเลสาบ ป่าไม้ และทุ่งดอกเดซี่อันส่งกลิ่นหอมหวล สิ่งเหล่านี้จะคงอยู่เช่นนี้เสมอไป

ผู้ที่คิดว่าสิ่งต่าง ๆ จะผ่านเข้ามาได้โดยประสาท ตา และ หู เท่านั้น ได้แสดงความแปลกใจที่ได้เห็นว่าข้าพเจ้ารู้สึกถึงความแตกต่างระหว่าง การเดินตามถนนหนทางในเมืองกับการเดินถนนในชนบท เขาลืมไปว่า ข้าพเจ้าก็สามารถมีชีวิตอยู่ได้ด้วยสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวข้าพเจ้า เสียงอึกทึกครึกโครมในตัวเมืองได้แล่นเข้ามากระทบประสาทใบหน้าข้าพเจ้า และข้าพเจ้าสามารถรู้สึกได้

แม้เสียงหยุดของรถราง เสียงเสียดสีของเกวียน ซึ่งเคลื่อนที่ไปตามพื้นถนน และเสียงเครื่องจักร ที่เดินเครื่องอยู่ตลอดเวลา เหล่านี้สำหรับมนุษย์ที่สามารถเห็นและได้ยินแล้วจะรู้สึกว่า เป็นเสียงบั่นทอนประสาทของเขาเป็นอย่างยิ่ง

มนุษย์เราเมื่อได้อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติโดยเต็มที่ในชนบทจะเกิดความรู้สึกเศร้าขึ้น เมื่อเห็นการดิ้นรนที่จะดำรงชีวิตอยู่ในเมืองหลวง หลายครั้งที่ข้าพเจ้าได้ไปเยี่ยมถนนแคบ ๆ เล็ก ๆ และสกปรกซึ่งเป็นสถานที่อยู่ของคนจน ๆ ข้าพเจ้ารู้สึกโกรธเมื่อคิดว่าคนมั่งมีทั้งหลายได้อยู่บ้านดี ๆ มีสุขภาพแข็งแรงมีหน้าตาดี แต่ขณะเดียวกันมีหลายคนต้องถูกดำเนินชีวิตอยู่ในลักษณะไม่น่าดูเช่นนี้ คืออยู่มืด ๆ อับทึบ สกปรก เด็ก ๆ ในละแวกนี้ไม่มีเสื้อผ้า ได้รับอาหารไม่เพียงพอ ภาพเด็กผู้น่าสงสารเหล่านี้ได้หลอกหลอนอยู่ภายในจิตใจข้าพเจ้าอยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้ารู้สึกเจ็บปวดมาก เมื่อคิดถึงเรื่องนี้ นอกจากนั้นทั้งชายและหญิงต่างมีร่างกายทรุดโทรม ข้าพเจ้าได้สัมผัสมืออันหยาบแข็งกระด้างของพวกเขา และรู้ว่าพวกเหล่านี้ได้ต่อสู้กับการดำรงชีวิตอยู่อย่างไม่สิ้นสุดนี้อย่างไร ชีวิตของพวกเขา

ขึ้นอยู่กับกำลังแรงที่เสียไปและโอกาสเท่านั้น เราเคยพูด
ว่าพระอาทิตย์ และอากาศ เป็นสิ่งที่พระเจ้าประทานให้แก่
มนุษย์ทุกคน แต่พวกนี้ได้รับสิทธิเช่นนี้โดยเต็มที่หรือเปล่า
พระอาทิตย์ไม่ได้ส่องแสงให้ความอบอุ่น แก่คนเหล่านี้เลย
อากาศก็อับทึบ โอ! มนุษย์เราหนอ เหตุใดเจ้าจึงลืมนึกถึง
อุปสรรค และความทุกข์ทรมานของพี่น้องของเจ้า ได้แต่
เชิญฐานว่า "ขอทรงโปรดประทานอาหารเลี้ยงข้าพเจ้า"
แต่เขาไม่ได้มีอาหารตามที่ต้องการเลย เป็นไปได้ไหมถ้า
มนุษย์เราจะทิ้งที่อยู่อันแออัดในเมืองกลับไปสู่ทุ่งนา ป่าเขา
ความเป็นอยู่อย่างธรรมดา ดำรงชีวิตด้วยความสัตย์ซื่อ
เด็ก ๆ ของเขาจะได้เจริญเติบโตอย่างสง่างาม ดังเช่นต้นไม้
ความคิดของเขาจะเต็มไปด้วย ความบริสุทธิ์ อ่อนโยน ดัง
ดอกไม้ ซึ่งขึ้นอยู่ริมทาง ข้าพเจ้าห้ามตนเองไม่ให้คิดเช่นนี้
ไม่ได้ เมื่อข้าพเจ้ากลับไปบ้านในชนบท หลังจากที่ใช้
เวลา ๑ ปี ทำงานอยู่ในตัวเมือง

ไม่มีความสุข ความเพลิดเพลินใด เท่ากับการที่ได้
กลับมา ก้าวเท้าเดินไปตามพื้นหญ้าซึ่งนำออกไปสู่ลำธาร
อันปกคลุมไปด้วยเฟิร์นอีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าชอบจุ่มมือลง
ไปในน้ำ ซึ่งไหลซอกซอนไปตามแก่งหิน

นอกจากความเพลิดเพลินในการออกไปเดินเล่น แล้ว ข้าพเจ้าชอบถีบจักรยานมาก ความรู้สึกเมื่อโดนลม ปะทะใบหน้านั้นวิเศษยิ่ง ความรวดเร็วที่ข้าพเจ้าสามารถ ผ่านอากาศไปได้นั้นทำให้เกิดความรู้สึกเข้มแข็ง และมั่น ใจในตนเอง การได้ออกแรงเช่นนี้ทำให้ชีพจรของข้าพเจ้า เต้นแรง ภายในหัวใจเต็มไปด้วยเสียงเพลง

สุนัขมักจะติดตาม ข้าพเจ้าไป เสมอไม่ว่าจะไปเดิน ไปถีบจักรยาน หรือไปแล่นเรือ ข้าพเจ้ามีสุนัขหลายชนิด เป็นเพื่อนเล่นด้วย เช่น มัสติฟตัวใหญ่ สแปนเนียลต โศก เซตเตอร์ที่ล่าสัตว์เก่ง และบุลแทร์เรีย ที่ซื่อสัตย์น่ารั สุนัขที่ข้าพเจ้ารักมากที่สุดนั้นคือเจ้าบุลแทร์เรียนี้เอง มั เป็นสุนัขพันธุ์ดีชนิดหนึ่ง หางงอ และเป็นสุนัขที่ตลกที่สุ สุนัขเหล่านี้ดูเหมือนจะเข้าใจในขอบเขตของข้าพเจ้าดี มั มักจะอยู่ใกล้ชิดข้าพเจ้าตลอดเวลา เมื่อข้าพเจ้าต้องอยู่ตา ลำพัง ข้าพเจ้าชอบการแสดงความรักของมัน เมื่อมันเห็ เรามันกระดิกหางทันที

ในวันที่มีฝนตกข้าพเจ้ามักจะอยู่ในบ้าน และห ความเพลิดเพลินแบบเดียวกับเด็กหญิงอื่น ๆ เช่น ถักนิตติ และโครเช บางทีอ่านหนังสือ บางครั้งเล่นหมากรุกก เพื่อน ๆ ข้าพเจ้ามีกระดานพิเศษสำหรับเล่นเกมส์เหล่

ขอบตารางหมากรุกทุกขอบแกะลงไปในเนื้อไม้ เพื่อให้ตัวหมากรุกตั้งอยู่ได้ ตาหมากรุกสีดำมีรูปลักษณะแบน ส่วนสีขาวมีส่วนโค้งอยู่ตอนบนตาหมากรุกทุกตามีรูอยู่ตรงกลางสำหรับใส่ปุ่มทองเหลือง เพื่อแสดงให้รู้ว่าหมากตัวขุนแตกต่างกับหมากตัวอื่น ตัวหมากรุกมีอยู่สองขนาด สีขาวโตกว่าสีดำ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงไม่ลำบากในการเดินยุทธวิธีต่อสู้กับคู่ต่อสู้ของข้าพเจ้า ในการเล่นเกมส์เช่นนี้ข้าพเจ้าเคลื่อนมือข้าพเจ้าอย่างเบา ๆ ไปบนกระดาน อาการสั่นสะเทือนของหมากรุก เมื่อถูกยกจากหลุมหนึ่งไปอีกหลุมหนึ่งบอกให้ข้าพเจ้ารู้ว่า ถึงคราวข้าพเจ้าต้องเดินหมากแล้ว

เมื่ออยู่ตามลำพังเหงาไม่รู้จะทำอย่างไรดี ข้าพเจ้าชอบเล่นเรียงไพ่ มุมซ้ายบนของไพ่มีเครื่องหมายเบรลติดไว้บอกเลขไพ่

ถ้ามีเด็ก ๆ อยู่ล้อมรอบหลายคน ข้าพเจ้าชอบเข้าไปร่วมวงด้วย เด็กเล็กที่สุดก็สามารถเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดได้เหมือนกัน ข้าพเจ้าทราบว่าเด็ก ๆ ก็ชอบข้าพเจ้าเหมือนกัน เขามักจะจูงข้าพเจ้าเดินไปรอบ ๆ และอวดสิ่งต่าง ๆ ซึ่งตัวเขาสนใจแก่ข้าพเจ้า และแน่นอนเด็กเล็ก ๆ เหล่านี้ไม่รู้จักใช้ภาษานิ้วมือกับข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้ารู้ได้จากริม

ฝีปากของเขา บางครั้งข้าพเจ้าทำบางสิ่งเปิ่น ๆ เด็ก ๆ จะ
หัวเราะอย่างชอบใจและเราก็ใช้วิธีนี้ต่อไป ข้าพเจ้าชอบ
เล่านิทานให้เด็ก ๆ ฟังและสอนให้เล่นเกมส์ เวลาผ่านไป
อย่างรวดเร็ว ทิ้งไว้แต่ร่องรอยแห่งความสดชื่นเบิกบานที่
เราได้รับในวันเวลาเหล่านั้น

พิพิธภัณฑ์ และ หอศิลปต่าง ๆ เป็นสถานที่ ๆ ให้
ความเพลิดเพลินและบันดาลใจได้เป็นอย่างดี ไม่ต้องสงสั
เลยจะต้องมีผู้คิดว่าคนที่มองไม่เห็นต้องใช้มือคลำนั้น จะ
ความรู้สึกเห็นคุณค่าในความงามของภาพเหล่านั้นได้อย่างไ
ข้าพเจ้าได้รับความเพลิดเพลินเจริญใจเป็นอย่างยิ่ง จา
การได้แตะต้อง สัมผัส งานศิลปชิ้นใหญ่ ๆ ขณะที่นิ้วมื
ข้าพเจ้าเคลื่อนไหวไปตามเส้นและส่วนโค้งต่าง ๆ ข้าพเจ้า
รู้ว่าตนเองได้ค้นพบถึงความคิด และอารมณ์ ซึ่งศิลปิน
ระบายออกมาเป็นรูปภาพเหล่านี้ ข้าพเจ้าสามารถรู้
ความเกลียด ความกล้า ความรัก ของเหล่าวีรบุรุษ แ
เทพยดา ขณะนิ้วมือข้าพเจ้าเลื่อนไปตามใบหน้าของบุค
เหล่านั้น ข้าพเจ้ารู้ว่ารูปลักษณะของเดียนานั้น เต็มไปด้
ความสง่างามและแฝงด้วยดวงวิญญาณ อันเต็มไปด้วย
ภาพของป่า สามารถทำให้สิงโตแห่งภูเขา หรือสัตว์ร

ต่าง ๆ ลดความดุร้ายของตนเอง จิตวิญญาณของข้าพเจ้าสงบสุขอย่างประหลาด เมื่อนิ้วมือเคลื่อนไปตามส่วนโค้งของวีนัสและรูปบร็อนซ์ ของ มาเร ทำให้ข้าพเจ้าได้เห็นภาพความลี้ลับแห่งป่าเขาอย่างสิ้นเชิง

ภาพของ โฮเมอร์ ซึ่งแขวนอยู่บนฝาผนังในห้องทำงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าสามารถเอื้อมมือไปสัมผัสความงามบนใบหน้าอันเศร้าซึ่งเต็มไปด้วยความรัก และนับถือนั้นได้ ข้าพเจ้ารู้สึกซึ้งเป็นอย่างดีจากรอยเส้นลึกของคิ้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชีวิตนั้นต้องขมขื่นดิ้นรนมากเพียงใด ด้วยสายตาอันมืดสนิทของข้าพเจ้านี่แหละที่สามารถจะรู้ถึงความรู้สึกของศิลปิน แม้ว่าจะเป็นเพียงปูน ปลาสเตอร์ อันเย็นเฉียบก็ตาม และแสงสว่างแห่งท้องฟ้าสีครามนั้นหมายถึงความรักของ ฮีลัส อันเป็นที่รักของเขา แม้ว่าเขาจะไม่ประสบผลสำเร็จในความรักก็ตาม ริมฝีปากนั้นแลสวยงามมั่นคง ซื่อสัตย์ และอ่อนโยนยิ่ง นี่คือภาพใบหน้าของกวีคนหนึ่ง ผู้ซึ่งประสบแต่ความเศร้าโศกในชีวิต ข้าพเจ้าเข้าใจดียิ่งถึงคืนหนึ่งในชีวิตของเขา

"โอ ความมืด ท่ามกลางแสงสว่างในยามกลางวัน

เปรียบดังเงามืดสลัวยามโลกถูกสุริยคราส ไม่มีหวังความ
ใด ๆ เหลืออยู่เลย"

ในความคิดคำนึงเช่นนี้ ข้าพเจ้าสามารถได้ยิน
เสียงเพลงจากโฮเมอร์ เขาก้าวเดินไปอย่างอ่อนระโหยจาก
ค่ายแห่งหนึ่งไปยังค่ายอีกแห่งหนึ่ง ร้องบทเพลงแห่งชีวิต
ความรัก และบทเพลงสงครามและชัยชนะ สิ่งที่กวีตาบอด
ผู้นี้ได้รับคือ มงกุฎอมตะ และความนิยมชมชอบจากบุคค
ทุกยุคทุกสมัย

บางครั้งข้าพเจ้าอดประหลาดใจไม่ได้ว่า มือนี้หรือ
รับความรู้สึก เกี่ยวกับด้านงานทางด้านจิตรกรรมได้มาก
กว่าตา ข้าพเจ้าอยากจะคิดเข้าข้างตนเองว่า เส้น และส่ว
โค้งต่าง ๆ ของรูปปั้นนั้น คือสายธารหลั่งไหลเข้าสู่ความรู้สึ
ได้อย่างลึกซึ้ง และมหัศจรรย์ โดยการคลำมากกว่าทางกา
เห็น ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงมีความคิดและความรู้สึกว่าต
เองสามารถเข้าถึงความรู้สึกของชาวกรีกในสมัยโบราณ
เขามีต่อภาพปั้นเทพยดา และเทพธิดาทั้งหลายของเขาได้

ความเพลิดเพลินอีกประการหนึ่งคือ การไปดูละค
ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกสนานมากขณะไปนั่งดูละคร และมี

บรรยายให้ข้าพเจ้าฟังตลอดเวลาที่ละครแสดง ข้าพเจ้าดูละครมากกว่าการอ่านจากหนังสือเสียอีก เพราะทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเอง ได้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นนั้นด้วย ข้าพเจ้าได้มีโอกาสพบนักแสดงผู้ยิ่งใหญ่ทั้งชายและหญิงด้วย บุคคลเหล่านี้สามารถสะกดให้ท่านลืมทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่างง่าย สามารถชักชวนท่านให้เข้าสู่เหตุการณ์ที่เขากำลังแสดงได้ ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้สัมผัสใบหน้า เครื่องแต่งกายของ นางสาว เอลเลน เทอรี่ในบทบาทที่เธอแสดงเป็นราชินี เพราะเธอทำให้ข้าพเจ้าคิดได้ว่าสวรรค์นั้น สามารถมีส่วนช่วยกีดกันความเลวร้ายต่าง ๆ ข้าง ๆ เธอ คือ เซอร์เฮนรี่ เออวิน เขาสวมเสื้อชุดพระราชา ท่าทางของเขาเต็มไปด้วยลักษณะของผู้เพียบพร้อมด้วย ความรู้ และความเป็นเจ้า คุณสมบัติอันเด่นชัดเหล่านี้ สามารถกลบความรู้สึกธรรมดาสามัญของเขาได้อย่างสิ้นเชิง แต่บนใบหน้าของกษัตริย์ผู้นี้ ข้าพเจ้ามองเห็นความอ้างว้าง ความรู้สึกซึ่งอยู่ห่างไกลจากผู้อื่น อันยากจะนำมาเข้ามาสัมพันธ์ใกล้ชิดได้ ข้าพเจ้าจะไม่มีวันลืมสีหน้าของผู้ที่แสดงบทกษัตริย์ได้เลย

ข้าพเจ้าได้รู้จักกับนาย เจฟเฟอสัน และมีความภูมิใจที่จะนับเขาเป็นเพื่อนของข้าพเจ้าผู้หนึ่ง เมื่อข้าพเจ้าได้ดูละคร ข้าพเจ้ามักจะไปเยี่ยมเขาเสมอทุกครั้ง ครั้งแรกข้าพเจ้าได้ดูเขาเล่นละคร เรื่อง ริบ แวน วิงเคิล ขณะข้าพเจ้าอยู่โรงเรียนในนิวยอร์ค ข้าพเจ้าเคยอ่านเรื่องนี้ แต่ไม่เคยได้รู้ถึงความมีเสน่ห์ของเรื่องนี้ เมื่อนำมาแสดงเป็นละคร ข้าพเจ้ามีรูปภาพของ ริบ ผู้เฒ่าอยู่ในมือตลอดเวลา เมื่อละครเลิกแล้ว ครูซัลลิแวน พาข้าพเจ้าไปหาเขาหลังเวที ข้าพเจ้าได้สัมผัสใบหน้า เสื้อผ้า ผม หนวดอันแปลกของเขา และสามารถวาดภาพได้ว่าเขามีรูปร่างหน้าตาอย่างไร หลังจากที่นอนหลับไปยี่สิบปี เขาได้แสดงท่าให้ข้าพเจ้าดูตอน ริบ ผู้เฒ่าที่น่าสงสารกระโดดลุกขึ้นยืนหลังจากนอนหลับไปยี่สิบปี

ข้าพเจ้าได้ดู นายเจฟเฟอสัน เล่นละครเรื่อง "เดอร์ไรวัลส์" ด้วย และครั้งหนึ่งข้าพเจ้าได้ไปเยี่ยมเขาที่บอสตัน เขาได้แสดงบทที่สำคัญตอนหนึ่งในเรื่อง "เดอร์ไรวัลส์" ให้ข้าพเจ้าดู โดยใช้ห้องรับรองที่เรากำลังนั่งอยู่นั้นเป็นเวทีแทน เขาและลูกชายนั่งบนโต๊ะตัวใหญ่ และ บ๊อบ

เอเคอร์ เป็นผู้อ่านบทท้าทายของเขา ข้าพเจ้าได้ติดตามการเคลื่อนไหวของเขาทั้งหมดด้วยมือ และได้รู้ว่าท่าทางต่าง ๆ ที่เขาแสดงออกมานั้น ยากยิ่งที่จะสะกดออกมาให้ข้าพเจ้าอ่านได้ ต่อมาเป็นฉากการดวลดาบ ข้าพเจ้าได้รู้ถึงท่าแทงสวนไปอย่างรวดเร็ว และท่าของป๊อบ ผู้นำสังสาร ยามเมื่อเขาหมดกำลังลง แล้วนักแสดงผู้ยิ่งใหญ่ยกเสื้อของเขาขึ้น ริมฝีปากบูดเบี้ยว และทันใดนั้นข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีผมอันดกหยิกเข้ามาฟุบที่หัวเข่าข้าพเจ้า นาย เจฟเฟอสันได้แสดงบทพูดที่ดีที่สุดของ "ริบ แวน วิงเคิล" จนน้ำตาไหลอาบหน้าทั้ง ๆ ที่ใบหน้านั้นยิ้ม เขาขอให้ข้าพเจ้าชี้ถึงท่าทางบทแสดงที่ควรดำเนินไปพร้อมบทพูดเท่าที่ข้าพเจ้าจะทำได้ โดยแท้จริงแล้ว ข้าพเจ้าไม่เข้าใจมากนักถึงบทบาทในการแสดงละคร ดังนั้นจึงได้แต่ทายเดาสุ่มไปเช่นนั้นเอง แต่โดยเหตุที่เขาเป็นเจ้าแห่งการแสดงอยู่แล้ว ดังนั้นเขาสามารถแสดงบทบาทได้คล้องจองกับบทพูด ภาพ ริบ ถอนหายใจและพึมพำว่า "คนเรานั้นจะถูกลืมได้อย่างง่ายดายเชียวหรือ ยามเมื่อเขาได้จากไปแล้ว" ภาพที่เขาค้นหาสุนัข และปืนของเขาหลังจากเขาตื่นจากการนอนหลับเป็นเวลานานนั้นดูน่าเศร้าใจไม่น้อย และภาพที่เขาเซ็นสัญญา

กับ เดอริคอย่างลังเลไม่แน่ใจ เหล่านี้เป็นภาพชีวิต และสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้ในชีวิตคนเรา

ข้าพเจ้าจำได้เป็นอย่างดี ถึงวันแรกที่ข้าพเจ้าไปดูละคร เป็นเวลา ๑๒ ปี ล่วงไปมาแล้ว เอลซี เลสลี่ คือนักแสดงละครวัยเด็กผู้หนึ่งใน บอสตัน ครูซัลลิแวนพาข้าพเจ้าไปดูเธอแสดงในเรื่อง "เจ้าชาย และกระยาจก" ข้าพเจ้าไม่มีวันลืมความรู้สึกทั้งสนุก ทั้งเศร้า ระคนกันไปในการดูละครที่น่าดูเรื่องนี้ เมื่อละครจบแล้วข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้เข้าไปหลังเวทีพบเธอในชุดเครื่องแบบเจ้าชายอันสูงศักดิ์ คงไม่มีเด็กคนใดอีกแล้วกระมังที่จะน่ารักเท่า เอลซีผู้นี้ เธอยืนอยู่ที่นั่นผมสีทองยาวลงประบ่า ใบหน้ายิ้มระรื่นไม่แสดงความสะทกสะท้าน ประหม่า หรือเหนื่อยออกมาให้เห็นเลย แม้ว่าเธอได้แสดงให้คนเป็นจำนวนมากดูก็ตาม ข้าพเจ้ากำลังอยู่ในระยะการเรียนพูด ข้าพเจ้าได้หัดออกเสียงเรียกชื่อของเธอหลายครั้ง จนกระทั่งสามารถอ่านชื่อได้ถูกต้อง ผู้อ่านคงเห็นภาพข้าพเจ้าเต้นเต้นยินดีเพียงใดเมื่อรู้ว่าเธอเข้าใจคำพูด ๒—๓ คำ ที่ข้าพเจ้าพูดกับเธอและภาพที่เธอไม่รั้งรอเลยที่จะยื่นมือออกมาต้อนรับข้าพเจ้า

จะเป็นความจริงไปได้ไหมที่ชีวิตของข้าพเจ้าทั้งที่อยู่ในสภาพจำกัดเช่นนี้ แต่ได้เข้าไปสัมผัสกับจุดทุกจุดในชีวิตของโลกอันเต็มไปด้วยความสวยงาม ทุกอย่างมีความมหัศจรรย์ในตัวมันเอง แม้แต่ในความมืดและความเงียบก็ตาม ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ที่จะมีความพอใจในสิ่งเหล่านั้นไม่ว่าข้าพเจ้าจะอยู่ในสภาพเช่นใดก็ตาม

และเป็นความจริง ในบางครั้งความรู้สึกอ้างว้างได้เข้ามาครอบคลุมจิตใจข้าพเจ้าเสมือนดังหมอกหนาว อันหนาทึบเข้าปกคลุม ขณะที่ข้าพเจ้านั่งอยู่ตามลำพัง ในโลกของคนตาบอด ส่วนโลกเบื้องหน้าโน้นมีแสงสว่าง ดนตรีและมิตรภาพอันแสนอ่อนหวานคอยอยู่ ข้าพเจ้าจะผ่านประตูเข้าไปสู่โลกนั้นได้อย่างไร โชคชะตา ความเงียบและความโหดร้ายได้กีดกันข้าพเจ้าไว้สิ้น ข้าพเจ้าไม่อยากที่จะยอมรับชะตาชีวิตที่กำหนดให้ข้าพเจ้าอยู่ในสภาพเช่นนี้เสียเลย ข้าพเจ้ารู้สึกขัดใจและมีอารมณ์ร้อนแรง แต่ลิ้นของข้าพเจ้ามิอาจกล่าวคำอันขมขื่นออกมาได้ คำอันขมขื่นเหล่านั้นได้ติดอยู่แค่ริมฝีปากของข้าพเจ้า ทำให้ข้าพเจ้าต้องหนกล้ำกลืนความรู้สึกอันขมขื่นเหล่านั้นไว้ ความเงียบอันใหญ่หลวงได้เข้าครอบคลุมดวงจิตข้าพเจ้า แต่แล้ว

ความหวังก็เริ่มปรากฏขึ้น พร้อมทั้งรอยยิ้มติดตามมา และมีเสียงกระซิบบอกว่า "ความชื่นชมยินดีนั้นจะมีอยู่ได้เมื่อเราลืมตัวของเราเองเท่านั้น" ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงพยายามที่จะทำให้แสงสว่างในดวงตาของผู้อื่นเป็นเสมือนแสงสว่างของข้าพเจ้า เสียงดนตรีในหูของผู้อื่นเป็นเสมือนเสียงดนตรีของข้าพเจ้า และรอยยิ้มบนริมฝีปากของผู้อื่นเป็นเสมือนความสุขของข้าพเจ้า

บทที่สิบสาม

ข้าพเจ้าคงจะช่วยให้การเขียนเรื่องนี้มีคุณค่ามากขึ้น ถ้าข้าพเจ้าสามารถบันทึกชื่อของเพื่อนทุกคนที่มีส่วนช่วยให้ความสุขเกิดขึ้นแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงหลายท่านในหนังสือเล่มนี้ และผู้อ่านคงจดจำได้ แต่ยังมีอีกหลายท่านที่ผู้อ่านยังไม่เคยได้ยินชื่อเลย อย่างไรก็ตาม อิทธิพลของบุคคลเหล่านั้น แม้ว่าจะไม่เป็นที่รู้จักของผู้ใดก็ตาม จะดำรงอยู่ต่อไปไม่เลือนหาย เป็นความทรงจำอันแสนหวานยิ่ง เมื่อชีวิตของเราได้เข้าไปสังสรรค์พัวพันกับบุคคลอื่น ๆ ก่อให้เกิดความตื่นเต้น เปรียบดังได้อ่านบทกวีอันไพเราะงดงามเช่นนั้น สิ่งต่าง ๆ ที่เราได้รับจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันนั้น ไม่ว่าจะเป็นถ้อยคำที่รุนแรงต่อจิตใจหรืออ่อนหวานก็ตาม เหล่านี้คือสิ่งที่สวรรค์ทรงประทานให้ทั้งสิ้น ความสับสนทั้งหลายที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายใจ ความกังวลใจต่าง ๆ ซึ่งเข้ามาแผ้วพาลเราชั่วขณะหนึ่งนั้น จะผ่านพ้นเราไปเหมือนดังความฝันร้าย และเมื่อเราตื่นขึ้นมา เราจะ

ได้เห็นสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ ได้ยินสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งเต็มไปด้วยความงดงาม สิ่งประสมประสานของโลกอันแท้จริงขององค์พระผู้เป็นเจ้า ความขุ่นมัวซึ่งปกคลุมจิตใจเราอยู่ทุกวันจะเปลี่ยนเป็นความสดใส หรืออาจจะกล่าวได้ว่าถ้าหากเพื่อนเหล่านั้นได้อยู่ใกล้เรา เราจะรู้สึกว่าทุกอย่างดำเนินไปอย่างดี บางทีเราไม่เคยเห็นเขาเหล่านั้นมาก่อน หรืออาจจะไม่ได้พบกับเขาเหล่านั้นได้ แต่ธรรมชาติอันอ่อนโยน เงียบสงบของเขาเหล่านั้น ได้หลั่งไหลเข้ามาสู่ดวงจิตอันสับสนของเรา และเราได้รู้สึกพื้นชื่นฉ่ำขึ้นด้วยแรงหนุนน้ำใจของเพื่อนเหล่านั้น

มีผู้ถามข้าพเจ้าเสมอว่า "เพื่อนทำให้เธอเบื่อบ้างไหม" ข้าพเจ้าไม่เข้าใจเหมือนกันว่า ผู้ถามหมายความว่ากระไร แต่ถ้าหมายความถึงพวกคนโง่ ๆ ชอบสอดรู้สอดเห็นโดยฉะเพาะอย่างยิ่งพวกนักข่าวหนังสือพิมพ์ละก็ ข้าพเจ้าอยากจะกล่าวว่าบุคคลเหล่านี้ มักจะทำตัวไม่ถูกกาละเทศะอยู่เสมอ นอกจากนั้นข้าพเจ้ายังไม่ชอบคนประเภทที่ดูถูกความไม่เข้าใจของข้าพเจ้าเช่นกัน คนเหล่านี้เป็นคนประเภทที่ขณะเดินไปกับท่าน เขาพยายามทำช่วงก้าวเท้าของเขาให้

สั้นลง เพื่อให้เหมาะสมกับคนที่เขาเดินไปด้วย ความหน้าไหว้หลังหลอกเหล่านี้มักชวนให้หัวเสียบ่อย ๆ

มือของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งข้าพเจ้าได้สัมผัสด้วยนั้นมีลักษณะแตกต่างกันไป บางมือบ่งว่าเป็นคนอวดดี บางครั้งข้าพเจ้าสัมผัสมือกับผู้ที่ปราศจากความสุข เมื่อข้าพเจ้าได้สัมผัสปลายนิ้วมืออันชาเย็นของเขาเหล่านั้น ข้าพเจ้ารู้สึกเหมือนกับว่าได้สัมผัสมือกับผู้ที่เต็มไปด้วยอารมณ์รุนแรง บางคนทำให้ข้าพเจ้ารู้ทันทีว่า มีแสงสว่างเรืองรองอยู่ในมือนั้น และทำให้หัวใจของข้าพเจ้าอบอุ่นตามไปด้วย แม้บางครั้งจะเป็นเพียงการสัมผัสมือกับเด็ก แต่ข้าพเจ้าก็ยังรู้สึกในความรักและความอบอุ่นจากมือนั้น ข้าพเจ้ามีความสุขและเพลิดเพลินอย่างแท้จริง เมื่อได้สัมผัสมือกับผู้เต็มไปด้วยความจริงใจ หรือเมื่อได้รับจดหมายฉันท์มิตรจากเพื่อน

ข้าพเจ้ามีเพื่อนผู้อยู่ห่างไกลหลายคน และเราไม่เคยพบกันเลย และมีหลายคนที่ข้าพเจ้าไม่สามารถตอบจดหมายได้ แต่ข้าพเจ้าขอกล่าวไว้ ณ ที่นี้ว่า ข้าพเจ้าขอขอบคุณในถ้อยคำอันเมตตาเหล่านั้น และแน่นอนข้าพเจ้าขอยอมรับสิ่งเหล่านี้ด้วยความรู้สึกซาบซึ้งยิ่ง

ข้าพเจ้าต้องถือว่าการที่ได้มีโอกาสสนทนากับผู้ฉลาดหลักแหลมเป็นพิเศษนั้น เป็นสิทธิพิเศษที่ข้าพเจ้าพึงพอใจมากในชีวิตนี้ ผู้ที่รู้จักท่านสังฆราช บรูคส์จะเห็นคุณค่าในมิตรภาพที่ท่านหยิบยื่นให้ เมื่อเป็นเด็กข้าพเจ้าชอบนั่งบนตักท่าน และจับมืออันใหญ่ข้างหนึ่งของท่านไว้ ส่วนมืออีกข้างหนึ่งนั้น ครูซัลลิแวนได้สะกดคำอันแสนไพเราะของท่าน ซึ่งได้กล่าวถึงพระเจ้าด้วยความนับถือระคนกับความยินดี ดวงจิตของข้าพเจ้าไม่สามารถยกขึ้นให้เท่าเทียมกับดวงจิตของท่านผู้นี้ได้ แต่ท่านสังฆราชได้ให้ความสุขอันแท้จริงในชีวิตนี้ให้แก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่เคยจากท่านไปโดยไม่นำความคิดอันงดงามซึ่งค่อย ๆ เจริญเติบโต ติดตัวข้าพเจ้าไปตลอดวันคืน ที่ข้าพเจ้าเจริญเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ครั้งหนึ่งข้าพเจ้ารู้สึกสงสัยว่าเหตุใด จึงมีศาสนามากมายในโลกนี้ ท่านได้พูดกับข้าพเจ้าว่า "มีศาสนาสากลอยู่เพียงศาสนาเดียวในโลกนี้ นั่นคือศาสนาแห่งความรัก จงรักพระบิดาผู้อยู่บนสรวงสวรรค์ด้วยชีวิตจิตใจทั้งหมดของเธอ รักเพื่อนมนุษย์ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นบุตรของพระเจ้าให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และจงจำไว้ว่า การกระทำความดีงาม

นั้นมีผลยิ่งใหญ่กว่าการกระทำชั่ว และเธอจะได้รับกุญแจแห่งสวรรค์ไว้ในกำมือ" เป็นความจริงชีวิตของท่านสังฆราชนี้เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เราเห็นถึงความสุข อันเกิดจากความเชื่อมั่นในความจริงอันยิ่งใหญ่นี้ ในดวงจิตอันเปี่ยมไปด้วยศีลธรรมของท่านนั้น จึงเต็มไปด้วยความรักความรอบรู้อย่างกว้างขวาง และความเชื่อในสิ่งที่ปรากฏออกมาให้ท่านเห็นแจ้ง ท่านได้เห็นว่า พระเจ้าเท่านั้นที่จะเป็นผู้ปลดปล่อยเราให้พ้นจากความทุกข์ยากทั้งมวล

ท่านสังฆราช บรู๊คส ไม่ได้สอนลัทธิศาสนาใดศาสนาหนึ่งต่อข้าพเจ้าโดยเฉพาะ แต่ท่านได้สอนให้ข้าพเจ้ารู้ถึงความคิดใหญ่ ๆ ๒ ประการคือ ความเป็นพระบิดาแห่งองค์พระผู้เป็นเจ้า และความเป็นพี่เป็นน้อง ของมวลมนุษย์ในโลกนี้ ทำให้ข้าพเจ้าได้เข้าใจความจริง ๒ ประการนี้ว่าเป็นรากฐานของลัทธิศาสนาทุกศาสนา และพิธีนมัสการทุกพิธีในโลกนี้ พระเจ้าคือความรัก พระเจ้าคือพระบิดาของเราและเราเป็นลูกของพระองค์ ด้วยเหตุนี้เมฆหมอกแห่งความมืดสนิทจะกระจายออกไป แม้ว่าบางครั้งสิ่งที่ถูกต้องจะกลับกลายเป็นสิ่งชั่วร้าย แต่ความชั่วร้ายจะไม่มีวันได้รับชัยชนะในบั้นปลาย

ข้าพเจ้ามีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ มาก จนไม่ได้คิดถึงอนาคตมากนัก นอกจากจะจำได้ว่าข้าพเจ้า มีเพื่อนที่รัก และที่ดีหลายคนกำลังคอยรับข้าพเจ้าอยู่ ณ ดินแดนแห่งหนึ่งขององค์พระผู้เป็นเจ้า วันคืนได้ผ่านไปอย่าง รวดเร็ว และข้าพเจ้าจะไม่แปลกใจเลยถ้าหากสักวันหนึ่ง มือของเพื่อนรักเหล่าโน้นได้ยื่นลงมา และกล่าวคำอันอ่อน หวานแก่ข้าพเจ้า เหมือนดังที่เขาเคยได้ประสบมาแล้วก่อน เขาต้องจากโลกนี้ไป

นับตั้งแต่ท่านสังฆราช บรู๊คส ถึงแก่กรรมลง ข้าพเจ้า ได้อ่านพระคัมภีร์ตลอดทั้งเล่ม นอกจากนั้นยังได้อ่านปรัชญา เกี่ยวกับเรื่องศาสนา เช่นเรื่อง "สวรรค์และนรก" ของ สวีเดนเบอร์ก และ "ชะตาของมนุษย์" ของดรัมมอน และ ข้าพเจ้าได้พบว่า ไม่มีลัทธิหรือ วิธีการใด ที่สามารถทำให้ ดวงจิตของเรานั้นสงบสุข พ้นจากความกระวนกระวายใ ได้เท่ากับ ลัทธิความรักของท่านสังฆราช ข้าพเจ้ารู้จักนาย เฮนรี่ ดรัมมอน และจำได้ถึงการสัมผัสมืออันแข็งแรง แล อบอุ่นของเขา ดูราวกับเป็นนิมิตดีอย่างหนึ่ง เขาเป็นผู้ เปี่ยมไปด้วยความเห็นอกเห็นใจเป็นผู้ที่มีประสพการณ์มา จนกระทั่งข้าพเจ้าไม่รู้สึกเบื่อหน่ายเลย เมื่ออยู่ต่อหน้าผู้นั้

ข้าพเจ้าจำได้เป็นอย่างดี เมื่อข้าพเจ้าได้เห็นด็อกเตอร์ โอลิเวอ เวนเดล โฮลมส์ เป็นครั้งแรกเราได้รับเชิญให้ไปบ้านเขาในบ่ายวันอาทิตย์วันหนึ่ง ตอนนั้นเป็นระยะต้น ๆ ของฤดูใบไม้ผลิ หลังจากข้าพเจ้าเรียนวิธีการพูดมาบ้างแล้ว เราถูกนำเข้าไปในห้องสมุด และพบเขานั่งคิดตรึกตรองอยู่บนเก้าอี้นวมตัวใหญ่หน้าเตาผิง ซึ่งลุกโชนอยู่เบื้องหน้า เขาบอกกับข้าพเจ้าว่า เขากำลังคิดถึงเรื่องต่าง ๆ

"และกำลังนั่งฟังเสียงกระซิบของ แม่น้ำ ชาลส์" ข้าพเจ้ากล่าวเสริม

"ถูกต้อง" เขาตอบ "แม่น้ำชาลส์ได้เข้ามามีส่วนพัวพันในชีวิตของฉันมาก"

ในห้องนั้นมีกลิ่นหนังสือ หนังสัตว์ซึ่งทำให้ข้าพเจ้ารู้ดีว่าในห้องนี้เต็มไปด้วยหนังสือ ข้าพเจ้ายื่นมือออกไปลูบคลำหนังสือเหล่านั้นครูซัลลิแวนบอกว่า ข้าพเจ้ากำลังคลำหนังสือชุดโคลงของเทนนิสัน ดังนั้นข้าพเจ้าได้ท่องโคลงของเทนนิสัน ออกมาดังนี้

Break, break, break

On thy cold gray stones,

Oh sea!

แต่แล้วข้าพเจ้าต้องหยุดท่องทันทีเมื่อรู้สึกว่ามีน้ำตาหยดลงบนมือข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้ทำให้นักกวีผู้เป็นที่รักของข้าพเจ้าร้องไห้หรือ ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจยิ่ง เขาเชิญให้ข้าพเจ้านั่งบนเก้าอี้นวมของเขา และได้หยิบสิ่งที่น่าสนใจบางอย่างออกมาให้ข้าพเจ้าพิจารณา ได้ขอร้องให้ข้าพเจ้าท่อง "เดอะ แชมเบอ นอติลุส" ซึ่งเป็นโคลงที่ข้าพเจ้าชอบมากอีกโคลงหนึ่ง ข้าพเจ้าได้พบ ด็อกเตอร์โฮลมส หลายครั้ง และได้เรียนวิธีที่จะรักและสมาคมกับเพื่อนมนุษย์เหมือนดังที่เขาได้ปฏิบัติอยู่

ต่อจากนั้นไม่นานนักในฤดูร้อนวันหนึ่งครูซัลลิแวนและข้าพเจ้าได้ไปเยี่ยม วิททิเออ ที่บ้านอันเงียบสงบของเขาที่เมอริแมค ความสุภาพอ่อนโยนของบุคคลนี้ รวมทั้งคำพูดอย่างเป็นกันเองได้ชนะหัวใจข้าพเจ้าโดยสิ้นเชิงวิททิเออมีหนังสือโคลงซึ่งพิมพ์เป็นอักษรนูน และข้าพเจ้าเคยอ่านเรื่อง "อิน สกูล เดส์"

เขามีความยินดีมากที่ได้ยินข้าพเจ้าเปล่งเสียงได้ถูกต้องและบอกว่าไม่ลำบากเลยที่จะเข้าใจการพูดของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ถาม วิททิเออ เกี่ยวด้วยเรื่องโคลงหลายเรื่อง และฟังคำตอบของเขาโดยวางมือบนริมฝีปากของเขา เขากล่าวว่า ได้สมมุติตนเองเป็นเด็กชายในโคลงบทนั้นและชื่อเด็กหญิงคือ ซัลลี ซึ่งข้าพเจ้าได้ลืมเรื่องตอนนี้ไปเสียแล้ว ข้าพเจ้าได้ท่องโคลง "เลาส์ดิไอ" ขณะที่ข้าพเจ้ากล่าวสรุปตอนท้ายของโคลง เขาได้วางรูปปั้นลงบนมือข้าพเจ้า เป็นภาพทาสผู้หนึ่งตอนที่ทูตสวรรค์ได้นำออกมาจากคุก จากนั้นเขาเข้าไปในห้องทำงานและเขียนข้อความเป็นที่ระลึกให้กับครูซัลลิแวนดังนี้ "ขอชมเชยท่านอย่างใหญ่หลวงในการที่ได้ทำงานอันมีเกียรติชนนี้ เป็นงานที่ช่วยปลดปล่อยพันธนาการด้านจิตใจให้แก่เด็กหญิงผู้เป็นที่รักของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเป็นเพื่อนที่แท้จริงของท่านผู้หนึ่ง จอน จี วิททิเออ" แล้วเขาได้กล่าวแก่ข้าพเจ้าว่า "ครูซัลลิแวนเป็นผู้ปลดปล่อยพันธนาการทางด้านจิตวิญญาณอย่างแท้จริง" เขาจูบที่หน้าผากข้าพเจ้า ก่อนเราจากกันวันนั้นที่หน้าประตูบ้าน ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะกลับมาเยี่ยมเขาอีก แต่ วิททิเออได้ถึงแก่กรรมก่อนข้าพเจ้าจะได้ทำตามคำมั่นสัญญา

ดอกเตอร์ เอ็ดเวิด เอฟเวอเรท เฮล เป็นเพื่อนเก่าแก่ของข้าพเจ้าอีกผู้หนึ่ง ข้าพเจ้ารู้จัก เฮล ตั้งแต่อายุ

๗ ขวบ ความรักและนับถือท่านผู้นี้ ได้เพิ่มพูนขึ้นตามวันเวลาที่ผ่านไป ความฉลาด สุภาพ ความเมตตากรุณา ของท่านได้มีส่วนช่วยครูซัลลิเวนและข้าพเจ้า ให้แข็งแกร่งในยามที่เราตกอยู่ในความทุกข์ มืออันแข็งแรงของท่านได้ช่วยเราไว้ให้พ้นจากสถานการณ์ลำบาก สิ่งที่เขาได้กระทำต่อเรานั้นก็เหมือนกับสิ่งที่เขาได้ทำต่อทุกคนที่ประสบความยุ่งยาก ด็อกเตอร์เฮล ได้เทเหล้าองุ่นแห่งความรักลงบนจิตใจและร่างกายที่อ่อนเพลีย และได้ชี้ให้เราเห็นทางว่าสิ่งใดควรเชื่อถือ ควรดำรงชีวิตอยู่และควรเป็นอิสระ สิ่งที่เขาได้สอนเรานั้น เราสามารถเห็นตัวอย่างได้อย่างแจ่มชัดในการดำรงชีวิตอยู่ของเขาเองคือ ความรักชาติ ความเมตตากรุณาต่อมนุษยชาติ ความจริงใจและความปรารถนาที่จะดำรงชีวิตให้สูงขึ้นอยู่ต่อ ๆ ไป เขาเป็นผู้พยากรณ์และเป็นแรงดลใจแก่ผู้อื่น โดยใช้คำพูดอันยิ่งใหญ่ของเขาเป็นเพื่อนกับมนุษย์ทุกเชื้อชาติ ขอพระเจ้าทรงอำนวยพรให้แก่ท่านผู้นี้เถิด

ข้าพเจ้าได้เขียนเล่าไว้แล้วเรื่องการพบกับด็อกเตอร์อเล็กซันเดอร์ เกรแฮม แบล เป็นครั้งแรกนับแต่นั้นมาข้าพเจ้าได้พบกับท่านบ่อย ที่บ้านของท่านที่กรุงวอชิงตัน

และที่บ้านอันสวยงาม ใจกลางเกาะ เคป เบรอ ใกล้ ๆ เมืองแบด อันเป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงขึ้น โดยหนังสือของ ดัดลี วอนเนอ ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับท่านผู้นี้ในห้องปฏิบัติ การของ ด๊อกเตอร์ เบล หรือในทุ่งนาซึ่งอยู่ใกล้ ๆ ชายหาดบราดอร์ ข้าพเจ้าได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ฟังเรื่อง การทดสอบต่าง ๆ ของเขา ได้ช่วยเขาชักว่าว เนื่องจากเขาต้องการศึกษาเกี่ยวด้วยเรื่องกฎที่จะนำไปบังคับเครื่องบินในอนาคต ด๊อกเตอร์ เบล เป็นผู้เชี่ยวชาญในงานวิทยาศาสตร์แทบทุกแขนงและมีศิลปที่จะทำให้เรื่องราวต่าง ๆ ที่เขาเข้าไปศึกษานั้นน่าสนใจ แม้จะเป็นทฤษฎีที่ยังคงคลุมเครืออยู่ก็ตาม เขาสามารถทำให้เราคิดว่า ถ้าเรามีเวลามากกว่านี้ เราก็สามารถเป็นนักประดิษฐ์ได้เช่นกัน เขาเป็นผู้มีอารมณ์ขัน เป็นนักศิลปินเป็นคนรักเด็ก และมีความสุขอย่างแท้จริง แม้จะมีเด็กหูหนวกนั่งอยู่ในอ้อมแขนของเขา ทุกอย่างที่เขาทำแก่เด็กหูหนวกคนนี้ จะดำรงอยู่เป็นพรสืบเนื่องต่อไปแก่เด็กพิการรุ่นหลัง ข้าพเจ้าได้รักเขาเพราะเป็นตัวของเขาเอง และเขายินดีให้สิ่งที่ถูกเรียกร้อง จากผู้อื่นโดยความเต็มใจ

ระหว่างสองปีที่ข้าพเจ้าอยู่นิวยอร์ค ข้าพเจ้ามีโอกาสได้พบปะ สนทนากับบุคคลหลายคน ซึ่งข้าพเจ้าเคยได้ยินชื่อเสียงมาก่อน แต่ไม่เคยคิดฝันว่าจะได้พบ ส่วนมากข้าพเจ้ามักจะพบบุคคลเหล่านี้ที่บ้านเพื่อนดี ๆ ของข้าพเจ้าคือ ที่บ้านนาย ลอเรนซ ฮัททัน นับว่าเป็นสิทธิพิเศษที่ได้ไปเยี่ยมเพื่อนผู้นี้ที่บ้านอันน่าอยู่ของเขา ได้เข้าชมห้องสมุด และอ่านเรื่องดี ๆ ในความคิดอันเจิดจ้าของเพื่อนชาญฉลาดผู้นี้ที่ได้เขียนไว้ เป็นความจริงที่มีผู้กล่าวว่า นายฮัททัน เป็นผู้มีความสามารถนำเอาส่วนที่ดีที่สุดในความคิดความรู้สึกของทุกคนออกมาได้ เราอาจไม่ต้องการอ่าน "เอ บอย ไอนิว" เพื่อจะเข้าใจเขา เด็กชายผู้นี้มีธรรมชาติที่สุภาพ อ่อนโยนน่ารัก เป็นเพื่อนดีกับทุกคนในทุกฤดูกาล เป็นผู้เต็มไปด้วยความสัตย์ซื่อสุจริต

ส่วนนาง ฮัททัน นั้นเล่า ก็เป็นเพื่อนที่แท้จริง ถ้าหากข้าพเจ้าจะมีความอ่อนหวาน หรือมีคุณค่าใด ๆ ก็ตาม ข้าพเจ้าต้องยอมรับว่า ข้าพเจ้าเป็นหนี้นาง ฮัททัน อยู่มาก เธอได้มีส่วนแนะนำ ช่วยเหลือข้าพเจ้าอยู่มากตลอดเวลาที่ข้าพเจ้าอยู่วิทยาลัย เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกท้อถอย เพราะความลำบากในการเรียนเธอจะเขียนจดหมายมาปลอบใจข้าพเจ้า

ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีมีกำลังใจ และกล้าหาญยิ่งขึ้น เธอเป็นบุคคลผู้หนึ่งซึ่งสอนให้เราเรียนรู้ว่า งานหนักเฉพาะหน้าที่เราทำอยู่นั้นจะค่อย ๆ เบาบาง แลดูง่ายดายขึ้นในเวลาต่อมา

นาย ฮัททัน ได้แนะนำข้าพเจ้าให้รู้จักเพื่อนผู้ทรงความรู้ของเขาหลายคน เช่น นายวิลเลียม ดีน เฮาเวลล์ และมาร์คทเวน นอกจากนั้นข้าพเจ้ายังได้พบนายริชาร์ด แวทสัน กิลเดอร์ และนายเอดมัน คลาเรนซ์ สเทดแมน ข้าพเจ้าได้รู้จัก นายชาร์ล ดัดลี วอนเนอ นักเล่านิทานที่เก่งที่สุดและเป็นที่รักของเรา เขาเป็นผู้มีจิตใจดีอย่างยิ่ง เป็นความจริงถ้าจะพูดว่า เขารักเพื่อนบ้านของเขาเหมือนกับเขารักตัวของตัวเอง ข้าพเจ้าได้พบนาย จอน เบอโร กวีแห่งป่าเขา ลำเนาไพร บุคคลเหล่านี้สุภาพมีน้ำใจดีต่อเรา ข้าพเจ้ารู้สึกว่านายจอน มีมารยาทที่มีเสน่ห์ยิ่งเทียบได้เท่ากับเรื่องหรือบทกวีที่เขาได้แต่งออกมาให้เราได้อ่าน ข้าพเจ้าติดตามการสนทนาของผู้ทรงคุณความรู้เหล่านี้ไม่ค่อยทัน เขาเปลี่ยนจากเรื่องหนึ่งไปอีกเรื่องหนึ่ง และถกเถียงกันในปัญหาต่างๆ ข้าพเจ้านั้นเปรียบตนเองเสมือน แอสแคนนิอุส

ตัวเล็ก ๆ ซึ่งติดสอยห้อยตามไปข้าง ๆ วีรบุรุษอิเนียส เมื่อเขาเดินออกไปสู่โชคชะตาอันยิ่งใหญ่เบื้องหน้า แต่อย่างไรก็ตาม ทุกคนได้พูดกับข้าพเจ้าอย่างดีที่สุด นายกิลเดอ ได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังถึง การเดินทางท่ามกลางแสงจันทร์ผ่านทะเลทรายอันกว้างใหญ่ไปยัง ปีรามิด และจดหมายที่เขาเขียนถึงข้าพเจ้านั้น เขาได้ทำเครื่องหมายลึก ๆ ใต้ลายเซ็นของเขา เพื่อข้าพเจ้าจะคลำได้ เรื่องนี้ทำให้ข้าพเจ้านึกถึง ด็อกเตอร์ เฮล ผู้เคยเซ็นชื่อจดหมายของเขาโดยใช้ตัวอักษรเบรล ข้าพเจ้าได้ฟังนิทานสนุก ๆ สองสามเรื่องจากปากมาร์คทเวน เขาเป็นคนหนึ่งที่คิด พูด และทำ ไม่เหมือนผู้อื่น โดยการจับมือกับเขาข้าพเจ้ารู้สึกว่า ดวงตาของเขานั้นเป็นประกายระยิบระยับยิ่งนัก และแม้ว่าขณะที่เขากล่าวคำถากถางอันเต็มไปด้วยชั้นเชิงฉลาดของเขาออกมาก็ตาม เขาสามารถทำให้ท่านผู้ฟังรู้ได้ว่า ภายในจิตใจของเขานั้นเต็มไปด้วยความอ่อนโยน มีความสงสารเป็นรากฐานอยู่มาก

ข้าพเจ้าได้พบบุคคลน่าสนใจอีกหลายคนในนิวยอร์คเช่น นางเมรี เมพส ดอดช์ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์

เซ็นต์ นิโคลัส และนางริคส์ ผู้ประพันธ์เรื่อง "แพทซี" ข้าพเจ้าได้รับหนังสือจากบุคคลเหล่านี้ เป็นหนังสือที่ได้รวบรวมความคิดอ่านของเขา ข้าพเจ้าได้รับจดหมายและรูปมากมาย ข้าพเจ้ารักที่จะบรรยายซ้ำแล้วซ้ำอีกโดยไม่เบื่อหน่ายถึงสิ่งเหล่านี้ ไม่มีที่พอที่จะให้ข้าพเจ้าเอ่ยชื่อเพื่อนฝูงได้ครบทุกคน ยังมีอีกหลายสิ่งหลายอย่างที่อยู่เบื้องหลังบุคคลอีกหลายคนที่ข้าพเจ้ายังไม่ได้กล่าวถึงและสิ่งเหล่านั้นมีคุณค่าอย่างยิ่งเกินกว่าที่จะบรรยายออกมาเป็นตัวหนังสือได้ในขณะนี้

ข้าพเจ้าขอกล่าวถึงเพื่อนอีก ๒ ท่านคือ นางวิลเลียมทอร์ แห่งพิทส์เบอร์ค ข้าพเจ้าเคยไปเยี่ยมเพื่อนผู้นี้หลายครั้งที่บ้าน ลินเฮอส์ เธอเป็นผู้ที่ชอบทำให้ผู้อื่นมีความสุขความอ่อนโยน และการให้คำแนะนำอันฉลาดของเธอ ไม่เคยทำให้ครูซัลลิแวนและข้าพเจ้าผิดหวัง ตลอดเวลาที่เราได้รู้จักเธอมา

ยังมีอีกผู้หนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกเป็นหนี้บุญคุณอย่างลึกซึ้ง ท่านเป็นผู้ที่มีคนรู้จักและนับถือมาก เป็นผู้มีความเมตตาต่อทุกคน ทำความดี แต่ไม่ยอมเปิดเผยให้ผู้ใดรู้

ดังนั้นข้าพเจ้าจึงขอสงวนนามของท่านผู้นี้ไว้เช่นกันเพื่อเป็นเกียรติแก่ตัวท่าน แต่ข้าพเจ้ามีความเต็มใจเป็นอย่างยิ่งที่จะกล่าวและยอมรับว่า ความเป็นผู้ใจดี ใจกว้าง และความรักของท่านผู้นี้ มีส่วนให้ข้าพเจ้าได้ไปวิทยาลัยได้ดังใจประสงค์

และโดยเพื่อนฝูงเหล่านี้ ข้าพเจ้าจึงได้เขียนชีวประวัติขึ้น ข้าพเจ้าขอกล่าวว่าเพื่อนๆ เหล่านี้ของข้าพเจ้าได้มีส่วนช่วยเปลี่ยนให้ชีวิตซึ่งอยู่ในวงจำกัดของข้าพเจ้า ได้กว้างขวางและมีความสุขขึ้น ช่วยให้ข้าพเจ้าได้ดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีความสุข ท่ามกลางเงามืดซึ่งปกคลุมตัวข้าพเจ้าอยู่ตลอดเวลาอันยาวนานแห่งชีวิตนี้.

ชีวิตของข้าพเจ้า

โดย **เฮเลน เคลเล่อร์**

อาภรณ์ ชาติบุรุษ *ผู้แปล*

มาร์ค ทเวน เคยกล่าวไว้ว่า บุคคลที่น่าสนใจที่สุดในรอบศตวรรษเดียวกันกับเขามีอยู่สองคน คือ *นโปเลียน* กับ *เฮเลน เคลเล่อร์* หนังสือชีวประวัติของสตรีผู้นำแสงสว่างมาสู่โลกของคนพิการเล่มนี้จะพิสูจน์ให้ผู้อ่านได้เห็นพ้องต้องกันว่า *เฮเลน เคลเล่อร์* เป็นสตรีผู้คู่ควรแก่การยกย่องอย่างสูง ดังที่ *มาร์ค-ทเวน* กล่าวไว้อย่างแท้จริง หนังสือเล่มนี้ได้มีผู้แปลไว้เป็นภาษาต่าง ๆ หลายภาษา นับว่าควรแก่การอ่านและศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

โปรดคอยอ่านหนังสือแปลชุด **"เสรีภาพ"** *เล่มที่ 30*

เกวียนอพยพ และ ดวงดารา

โดย **มาร์กาเร็ต มี้ด** *และ* **มูริเอล บราวน์**

ดร. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา *ผู้แปล*